

การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของอาจารย์
มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

นายศุภโชค มณีมัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2563

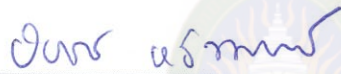
สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายศุภโชค มณีมัย แล้ว
 เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร)

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ) (รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ นirkhithaya)

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลธิพรรณ สุนทร)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง : การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย

ผู้วิจัย : นายศุภโชค มณีมัย

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชรินทร์ สุทธิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพรร์ สุนทร

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา (1) ลักษณะงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย (2) แรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย และ (3) องค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์วิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย โดยใช้การศึกษาเอกสารงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 4 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผลการวิจัยพบดังนี้ (1) ลักษณะงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย มีลักษณะไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ประกอบได้ 5 องค์ความรู้ คือ องค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ, องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ, องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากร, องค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (2) แรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย แบ่งได้ 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยแรกปัจจัยภายใน (เจตคติต่อวิชาชีพอาจารย์ ความทุ่มเทให้กับองค์กร ความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อองค์กร และวินัยและการพัฒนาตนเอง) ปัจจัยที่สองปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อม นโยบายของ

มหาวิทยาลัย ปัจจัยการเติบโตทางอาชีพตามสายงาน ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพการศึกษา นโยบายของมหาวิทยาลัย (3) องค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็น อัตลักษณ์วิจัยสาขาวิชาวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ประกอบไปด้วยปัจจัยดังนี้ (1) องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์จะประกอบไปด้วยทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภาครัฐ รวมทั้งยังมีความสัมพันธ์กับการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ เพื่อแสวงหาประสิทธิภาพการทำงานที่เหมาะสม และยังคงคำนึงปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบ ๆ (2) ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์มี 3 รูปแบบ คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ, ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งการที่จะนำระเบียบวิธีวิจัยใดมาใช้ผู้วิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์จะเลือกดูจากโจทย์วิจัย และรูปแบบของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย ความเชี่ยวชาญและความถนัด รวมทั้งการกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัยจากโจทย์วิจัย (3) ปัจจัยการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์นั้นจะนำองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ และวิทยาการจากสาขาวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานร่วมกันเพื่อแสวงหาคำตอบของการวิจัย เป็นแนวการใช้ศาสตร์หรือวิธีวิทยาการจากหลายสาขาวิชาในงานวิจัยเดียวกัน ทำให้เกิดการเสริมเติมเต็มซึ่งกันและกัน และความสมบูรณ์มากกว่าขึ้น (4) ทุนวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์จะแบ่งได้ 3 ประเภท คือ (1) ทุนวิจัยภายใน (2) ทุนวิจัยภายนอก และ (3) ทุนส่วนตัว (5) การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยการใช้ประโยชน์งานวิจัยสามารถจำแนกได้ 4 มิติ ได้แก่ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย การใช้ประโยชน์เชิงชุมชน/สังคม และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

คำสำคัญ : วิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ แรงจูงใจในการทำงานวิจัย อัตลักษณ์งานวิจัย

ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

Title : Researches in Public Administration Conducted by Lecturers in
Thai Public Universities

Author : Mr.Supachock Maneemai

Degree : Doctor of Public Administration (Public and Private Management)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr.Watcharin Sutthisai
Assistant Professor Dr.Sitthiporn Soonthorn

Year : 2020

ABSTRACT

This research is a qualitative research. This study aimed to; (1) study the characteristics of public administration research of public university teachers in Thailand; (2) examine the incentive to produce research in the Department of Public Administration of public universities in Thailand; (3) explore the knowledge body that is the research identity in the Department of Public Administration of state university teachers in Thailand. The research instruments consisted of the study of research documents in public administration, participatory observation and in-depth interviews with key informants from 4 public university lecturers, namely Chulalongkorn University, National Institute of Development Administration, Ramkhamhaeng University and Maha Sarakham Rajabhat University.

The research results are as follows; (1) The research of the public administration faculty has no different characteristics of public administration knowledge. Which will be consistent with the knowledge of public administration consisting of 5 knowledge which are; (1.1) knowledge in organization and management; (1.2) knowledge in public policy; (1.3) knowledge in resource management; (1.4) theoretical knowledge In Public Administration; and (5) Knowledge of Finance and Budget; (2) The factors that motivated the teacher to produce the research can be divided into 2 factors which are; (2.1) Internal factors (attitude towards professions

dedication to the organization pride and loyalty to the organization and discipline and self-development); (2.2) External factors such as environmental factors (University policy, career growth factors by line performance, evaluation system, educational quality assurance and University policy); (3) The knowledge that is the research identity of the Department of Public Administration consists of the following factors; (3.1) The knowledge of public administration will consist of theories, concepts related to public administration. Also, related to the use of various knowledge in public administration. In order to find the right performance And also taking into consideration the surrounding environmental factors; (3.2) There are 3 types of research methods in public administration which are quantitative research methods, qualitative research methods and integrated research methods. In which to use any research methodology, the public administration researchers will choose from the research proposal, the format of the research sample, expertise and aptitude. Including the determination of research problems from research problems; (3.3) The factors of research production according to the interdisciplinary science and integration science will bring the knowledge of public administration and science from various disciplines combined to find the answer to the research is the science or methodology used by many disciplines in the same research causing to complement each other and more complete; (4) Public research scholarships can be divided into 3 categories which are; (4.1) internal research funds; (4.2) external research funds and private funds; (5) Utilization of research. The research use can be classified into 4 dimensions, namely academic use, policy, use community/ social use and commercial utilization.

Keywords : Research in Public Administration, Motivation for research, Research Identity in Public Administration, Research methodology in Public Administration

---

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพรร์ สุนทร ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ กรรมการสอบ ดร.รังสรรค์ อินทร์จันทร์ และคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อาจารย์ และบุคลากร ของ 4 มหาวิทยาลัยที่อนุเคราะห์ให้คำแนะนำ และข้อมูลที่มีประโยชน์เกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน

นายศุภโชค มณีมัย

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	11
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	11
1.5 การเลือกกรณีศึกษา.....	13
1.6 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	14
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	15
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
1.9 ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้.....	19
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	20
2.1 องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์	20
2.2 ความสำคัญของการวิจัย	45
2.3 แรงจูงใจของอาจารย์ในการทำงานวิจัย	63
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัย	70
2.5 ความเชื่อมโยงงานวิจัยกับงานประกันคุณภาพ	73
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	88
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	96
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
3.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	98

หัวเรื่อง	หน้า
3.2 เครื่องมือในการวิจัย	101
3.3 ขั้นตอนการวิจัย	102
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	105
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	109
3.6 การแสดงข้อมูล	110
3.7 การหาข้อสรุป.....	111
3.8 จรรยาบรรณของผู้วิจัย	113
3.9 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	114
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	115
4.1 ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์	115
4.2 แรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย	145
4.3 องค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์วิชาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย	161
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	177
5.1 สรุปผลการวิจัย	177
5.2 แรงจูงใจที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์	188
5.3 อภิปรายผล	191
5.4 การอภิปรายผลแยกตามวัตถุประสงค์	200
5.5 ข้อเสนอแนะ	208
5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	209
บรรณานุกรม	210
ภาคผนวก	224
ภาคผนวก ก ประวัติกลุ่มตัวอย่าง.....	225
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์.....	235
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ key informants	243
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลประกอบการทำดัชนีฉบับนี้	245

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก จ รายชื่องานวิจัย บทความวิจัย.....	265
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	273
ประวัติผู้วิจัย	274

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	การจำแนกประเภทของการวิจัยตามเกณฑ์ต่าง ๆ 47
2.2	ความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ 60
2.3	สรุปปัจจัยแรงจูงใจต่อการผลิตงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 69
2.4	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาตรี 82
2.5	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก 84
2.6	ค่าน้ำหนักระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการ 86
3.1	จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แยกตามกรณีศึกษา 107
3.2	จำนวนงานวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 แยกตามกรณีศึกษา 107
4.1	สรุปประเด็นงานวิจัยของข้อบกพร่องความรู้ด้านองค์การและการจัดการ 117
4.2	สรุปประเด็นงานวิจัยของข้อบกพร่องความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ 125
4.3	สรุปประเด็นงานวิจัยของข้อบกพร่องความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 127
4.4	สรุปประเด็นงานวิจัยของข้อบกพร่องความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ 131
4.5	สรุปประเด็นงานวิจัยของข้อบกพร่องความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ 141
4.6	วิเคราะห์จำนวนผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตาม ลักษณะองค์ความรู้งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ 144
4.7	วิเคราะห์ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ 163

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม (R&I Strategic Priority).....	5
2.1 บทบาทของการวิจัยและผลผลิตของงานวิจัย.....	23
2.2 ขอบข่ายของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านการเมืองและการบริหาร	30
2.3 ขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านคน องค์การ งบประมาณและสภาพแวดล้อม.....	31
2.4 ขอบข่ายการประเมินผลนโยบาย	34
2.5 กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปริมาณ	57
2.6 ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพ	79
2.7 การวัดคุณภาพอาจารย์จากผลงานทางวิชาการ	87
2.8 กรอบแนวคิด	97
3.1 กรอบแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	106
4.1 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์.....	143
4.2 แผนภาพการเกิดโจทย์การวิจัย	155
4.3 กระบวนทัศน์การวิจัย (Research Paradigm)	156
4.4 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	160
4.5 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์	164
4.6 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์	168
4.7 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์	169
4.8 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	171
4.9 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	176

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถานที่รวบรวมองค์ความรู้ทางปัญญาของประเทศ รวมทั้งเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีศักยภาพ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันหลักของประเทศที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถพึ่งพาได้ โดยมีภารกิจหลักสำคัญ 4 ประการ ที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องยึดถือปฏิบัติคือ 1) การผลิตบัณฑิต 2) การวิจัย 3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ (วุฒิชัย ธนาพงศธรและคณะ, 2552; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.), 2558) โดยในอดีตนั้นภารกิจด้านการวิจัยยังไม่มีความสำคัญและยังไม่มีผลอย่างจริงจัง แต่ในช่วงระยะ 10-20 ปีนี้ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดความต้องการองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ และใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นผลให้บทบาทของความรู้ใหม่ ๆ นั้นมีความสำคัญเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องแบกรับหน้าที่ดังกล่าวนี้ผลักดันให้ต้องมีการทำวิจัยในองค์ความรู้ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย อีกทั้งยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) นั้นมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา คือลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาในทุกด้านของแผนยุทธศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ความมั่นคง การบริการ และการท่องเที่ยว เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันกับต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จากความจำเป็นที่กล่าวมานี้จึงเป็นเป็นหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องเป็นผู้ผลักดัน และการสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัย จากความสำคัญดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ รวมทั้งได้เริ่มปรับตัว และขับเคลื่อนนโยบายให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยรัฐบาลมอบหมายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการวิจัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ต้องส่งเสริมและผลักดันให้มหาวิทยาลัยมีความพร้อม รวมทั้งมหาวิทยาลัยต้องนำ

ตัวเองให้เข้าไปอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัย และกำหนดเป้าหมายที่จะเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยตามกลุ่มมหาวิทยาลัยและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอง

อาจกล่าวได้ว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นองค์การประเภทหนึ่ง ที่มีระบบการบริหารจัดการภายในมีการขับเคลื่อนและทำงานให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้บุคลากรเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ซึ่งผลงานขององค์การจะเกิดจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์การ พฤติกรรมการทำงาน และหากบุคลากรมีความสามารถหรือมีสมรรถนะที่สูงก็จะทำให้องค์การสามารถผลิตผลงานที่มีประสิทธิภาพสูงและทำให้สามารถก้าวไปสู่การเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูงได้ และยกระดับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาให้ก้าวไปสู่การเป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุฑาล และดุขุฎิ โยเหลา, 2560) ซึ่งการจะวัดคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาของไทยนั้นได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันตามความสมัครใจภายใต้การกำกับ ดูแลของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะครอบคลุมพันธกิจหลัก 4 ประการของการอุดมศึกษาและพันธกิจด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต 2) พันธกิจด้านการวิจัย 3) พันธกิจด้านการบริการวิชาการ 4) พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริหารจัดการผลงานทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการแสดงให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้ดำเนินการตามพันธกิจและสร้างสรรค์องค์ความรู้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง มีคุณค่าทางวิชาการ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นคุณภาพทางการศึกษา เกิดองค์ความรู้ใหม่อยู่อย่างต่อเนื่อง สามารถเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการ เชิงพาณิชย์ และการพัฒนาประเทศเพื่อการแข่งขันกับต่างประเทศ

ดังนั้นอาจารย์ซึ่งเป็นบุคลากรหลักของสถาบันอุดมศึกษาจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้ลุล่วง ซึ่งหน้าที่ที่สำคัญของอาจารย์นั้นมี 4 ภาระงาน คือ ภาระงานสอน ภาระงานวิจัยและงานวิชาการอื่น ๆ ภาระงานบริการวิชาการ และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (ประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) เรื่อง มาตรฐานภาระงานทางวิชาการของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ

ศาสตราจารย์ พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และแพร่ขยายผลไปสู่การรับใช้สังคมในรูปแบบที่เหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการพัฒนาตนเองที่ต่อเนื่องย่อมทำให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมทางวิชาการ หากอาจารย์ผลิตงานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมกำลังคนให้พร้อมรับและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2555; ประสาท เมืองเฉลิม, 2556) จากปัจจัย 4 ภาระงานของอาจารย์นั้น คุณภาพของอาจารย์จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ และมีบทบาทสำคัญในการวิจัยสร้างสรรค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาสู่สังคมแคว้นวิชาการ (จันทน์นัท จารุโณปถัมภ์ และสัญญา เคนมาภูมิ, 2558) อีกทั้งการผลิตงานวิจัยเป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา และใช้เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษามาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือกรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น

รัฐประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์หนึ่งที่ตั้งอยู่ในประเภทสังคมศาสตร์ประยุกต์ เป็นการนำองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์หลาย ๆ วิชามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สามารถอธิบายได้ในทางการบริหารว่าเป็นการสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ ศาสตร์ดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ สหสถาบัน และสหวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จึงมีการนำความรู้จากศาสตร์สาขาอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ในเรื่องของการบริหาร เพราะศาสตร์สาขาอื่น ๆ มีความก้าวหน้าเพียงพอที่จะช่วยให้วิชารัฐประศาสนศาสตร์มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการศึกษา โดยเฉพาะเมื่อนำเอาความรู้จากศาสตร์ที่แตกต่างกัน เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ หรือสังคมวิทยา มาประยุกต์ใช้ ก็จะทำให้ผู้ศึกษาสามารถมีข้อมูลที่มากขึ้นเพื่อทำการตัดสินใจ และหาวิธีการที่ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทางรัฐประศาสนศาสตร์ (ยุทธพงษ์ สีสากิจไพศาล, 2552, น. 1) สาขาวิชารัฐประศาสน

ศาสตร์จึงมีความหลากหลาย และเป็นสาขาวิชาที่นำหลักองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้หาคำตอบของปรากฏการณ์ที่พบเพื่ออธิบายการทำงานของภาครัฐ กล่าวได้ว่าสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบราชการ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (อุทัยเลาหิเชียร, 2554, น. 13)

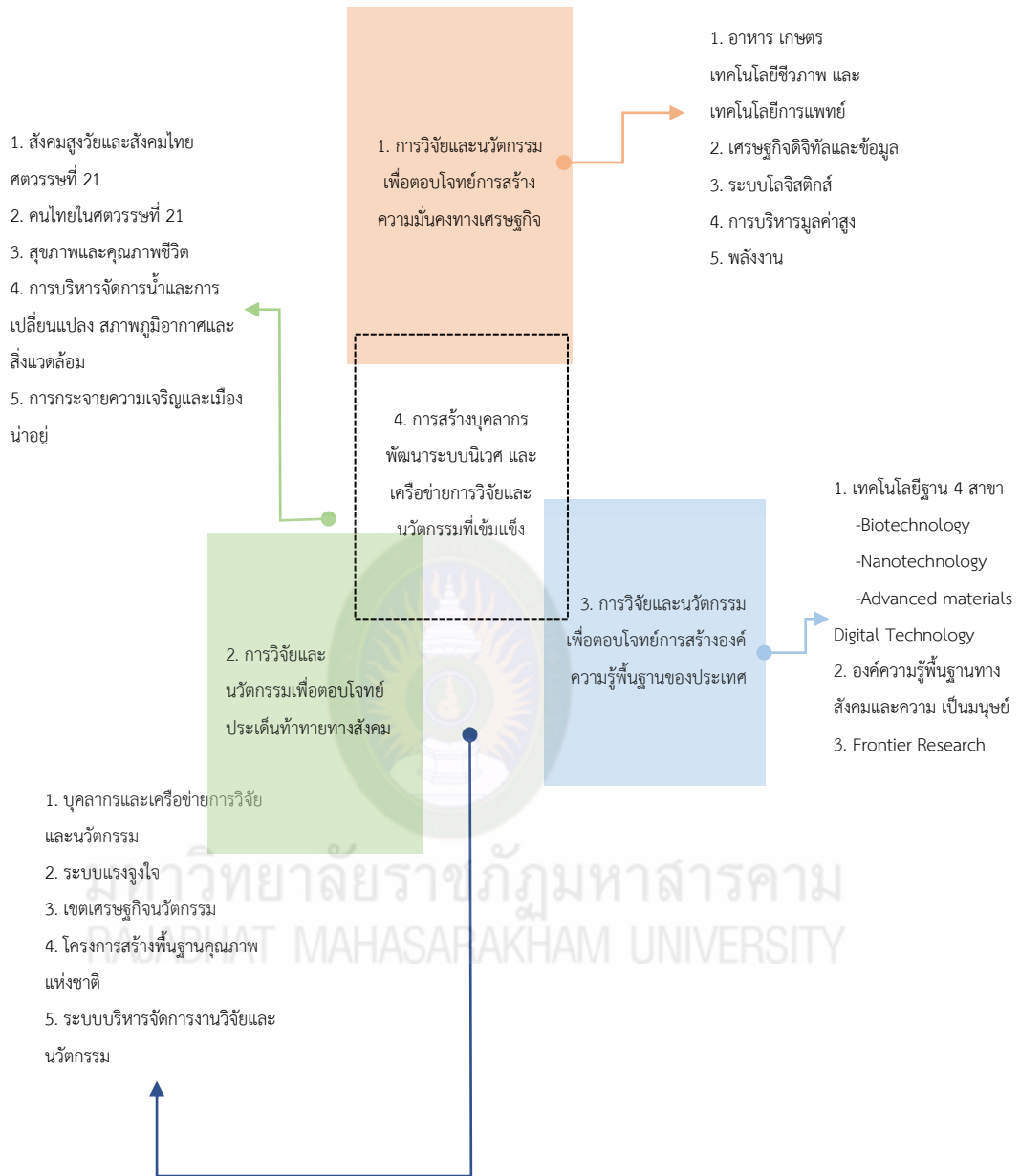
ดังนั้น องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์จึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในระบบงานราชการมีความเข้าใจในระบบการทำงานของระบบราชการ และนำการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ จากการทำงาน และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ และนำมาพัฒนาตนเอง และองค์การนำไปสู่ความก้าวหน้าของตนเอง หรือนำมาสนับสนุนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของสาขาวิชา อีกทั้งผลที่เกิดจากการวิจัยยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะ การทำงานในระบบการทำงานของภาครัฐ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกระบวนการวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบที่ถูกต้องต่อปัญหาที่พบหรือคำถามที่ตั้งไว้อย่างเป็นระบบโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เชื่อถือได้ ประชาชนและสังคมยอมรับเพื่อจัดข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ นำไปสู่ข้อสรุปที่ดี เพื่อยืนยันหรือปฏิเสธคำตอบที่เป็นปัญหาในการศึกษา ซึ่งการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์สามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และองค์การได้อย่างมากมายไว้คือ

1. ทำให้เกิดความรู้ใหม่ในทางวิชาการในการแก้ปัญหาของปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่
2. ทำให้มีระบบในการศึกษาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และสามารถตรวจสอบพิสูจน์ได้
3. ทำให้สามารถยืนยันหรือปฏิเสธเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์
4. ทำให้มียุทธวิธีสำหรับการเสริมสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ที่จะนำมาพัฒนาประเทศ และสังคม
5. ทำให้สามารถสร้างให้เกิดบุคคลที่เป็นนักคิด บัณฑิต หรือผู้รู้ในการแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม (พรณิถีย์ นิตโรจน์, 2557, น. 2-5)

กรอบยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ 20 ปี มี 4 ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ คือ ด้านที่ 1) การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านที่ 2) การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ประเด็นท้าทายทางสังคม ด้านที่ 3) การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ และด้านที่ 4) การสร้างบุคลากรพัฒนาระบบนิเวศและเครือข่ายการวิจัยและนวัตกรรมที่เข้มแข็ง สรุปได้ดังภาพที่ 1.1

ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

ภาพที่ 1.1 ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

จากภาพที่ 1.1 รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัย และการประยุกต์ งานวิจัย รวมทั้งส่งเสริมการผลิตงานวิจัย ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญ และจำเป็น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ และนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ นำผลที่ได้มาพัฒนา

ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งแก้ปัญหาที่มีอยู่หรือทำให้สิ่งที่มีอยู่ดีขึ้น เสริมศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งความสามารถในการวิจัยเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องสร้างปัญญาปฏิบัติหรือการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่สังคมอุดมปัญญา นอกจากนี้กระบวนการหนึ่งที่สำคัญของการวิจัยคือการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือการเผยแพร่งานวิจัยสู่แวดวงวิชาการ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคม และต่อยอดการพัฒนางานวิจัยที่สูงขึ้นต่อไป (คู่มือการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553, น. 3)

จากที่กล่าวมาการผลิตงานวิจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ มหาวิทยาลัยจึงต้องผลักดันให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัย รวมทั้งดำเนินการสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตงานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานในฐานข้อมูลสากล การจัดตั้งหน่วยวิจัยเฉพาะทาง การให้ทุนวิจัย การสนับสนุนการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน หรือจัดโครงการพัฒนานักวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพต่าง ๆ โดยการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้เป็นรูปธรรมได้นั้นจะก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น สกว. ได้รวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย ซึ่งครอบคลุมการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน โดยเฉพาะด้านที่ 5 ด้านวิชาการเป็นการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่พิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วารสารระดับนานาชาติ ระดับชาติ หนังสือ ตำรา บทเรียน นำไปเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ การเรียนการสอน รวมถึงการต่อยอดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยปัจจัยการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมดนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาประโยชน์ 4 ด้าน คือ การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม การสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเมื่อนำมาปัจจัยทั้ง 3 มารวมกัน จะทำให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน (รายงานจากหนังสือการใช้ประโยชน์งานวิจัย (สกว.), 2557) การผลักดันเพื่อให้เกิดการทำงานวิจัยนั้นมีความสำคัญมาก และการที่จะผลักดันการทำงานวิจัยให้เกิดขึ้นได้นั้นต้องมีการสร้างปัจจัยจูงใจในทำวิจัย โดยกระบวนการนี้จะทำให้บุคคลนั้นเกิดการตัดสินใจในพฤติกรรมที่จะกระทำหรือไม่กระทำ และผลักดันให้เกิดการรับรู้ การเรียนรู้ และการผลิตผลงาน ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยจูงใจสามารถที่จะอธิบายถึงกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานในองค์กรได้ (Depue and Collins, 1990) การวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจ

ในการทำงานจะใช้ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory of Motivation) ของ Herzberg (1968) ทฤษฎีนี้จะอธิบายถึงปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมนั้นเกิดจากปัจจัย 2 แบบ คือ 1) ปัจจัยจูงใจ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายในของบุคคล มีความสัมพันธ์กับลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นปฏิบัติงานอยู่ และพัฒนาไปเป็นทัศนคติเชิงบวกและทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) ปัจจัยเกื้อหนุน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางอ้อม และเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในงานของบุคคล หรือเป็นปัจจัยสนับสนุนซึ่งถือเป็นแรงจูงใจภายนอกของบุคคล ปัจจัยนี้เพื่อให้บุคคลตอบสนองต่อองค์การ เนื่องจากจะเป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจในการทำงานของ Herzberg (1968) คือ 1) ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในงานเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจภายใน สิ่งนี้จะเป็นตัวผลักดันที่มาจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะกลายเป็นทัศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า และสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานและความทุ่มเทต่อการทำงาน และ 2) ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความไม่พึงพอใจในงาน โดยเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจภายนอก ซึ่งจะผลักดันที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น รางวัล เกียรติยศ คำชมเชย คำยกย่อง และจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายนอก สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อกระตุ้นและเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน หากสามารถสร้างแรงจูงใจที่จะสนับสนุนให้อาจารย์เกิดการผลิตผลงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการ เช่น บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือ รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการในระดับชาติและระดับนานาชาติ หนังสือ และตำรา ซึ่งผ่านการกลั่นกรองผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการในสถาบันอุดมศึกษา (กพอ.) ได้ จะสามารถเพิ่มศักยภาพ และคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษานั้นได้ และเป็นหนึ่งในปัจจัยที่วัดคุณภาพของสถาบันการศึกษาด้วย

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่เน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่การสร้างนวัตกรรมจึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายนี้ โดยจำเป็นต้องพิจารณาถึงโอกาสเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าต่าง ๆ ให้กับประเทศและพิจารณาถึงความท้าทายข้างหน้าเพื่อสร้างขีดความสามารถเพื่อรองรับ รวมทั้งต่อยอดการวิจัยไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ

แก้ปัญหาสังคม โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคเอกชน และภาคการศึกษาโดยมีภาครัฐเป็นภาคส่วนที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นการวิจัยนอกจากจะเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแล้ว งานวิจัยไม่ว่าจะเป็นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพยังเป็นตัวบ่งบอกคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกด้วย อีกทั้งยังกำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาตามพันธกิจ 4 ประการ และเป็นภาระหน้าที่ของอาจารย์จะต้องให้ความสำคัญควบคู่กับภาระงานสอน แต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นหลายประการ ซึ่งที่ผ่านมานักวิจัยและนักวิชาการได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาหลายเรื่องด้วยกัน จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ามีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ทางการวิจัยการพัฒนาตนเองทางการวิจัย ทักษะคิดต่อการทำงานวิจัย ความชำนาญและประสบการณ์ด้านวิจัย แรงจูงใจในการทำวิจัย การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อผลิตภาพการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร สิ่งต่าง ๆ นี้มีอิทธิพลต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ทั้งสิ้น ดังเช่นงานวิจัยของ กอแก้ว จันทร์กิ่งทอง (2549) ซึ่งทำการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ประสบการณ์การทำงาน หรือบทบาทหน้าที่และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำวิจัยอย่างมี ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ องค์กรความรู้ ความสามารถในการวิจัย รองลงมาคือ ทักษะคิดต่อการวิจัย การสนับสนุนจากสถาบันในการวิจัย แรงจูงใจภายในในการวิจัย และแรงจูงใจภายนอกในการวิจัย ตามลำดับ ส่วน นัสซี ทรัพย์บัญญัติ (2546) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านเงินที่ได้รับด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านสภาพการทำงาน ส่วนมีอิทธิพลต่อการทำงานวิจัย ฐิติพร ตันติศรียานุรักษ์ และคณะฯ (2548) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผล

ต่อความสำเร็จในการทำวิจัย ได้แก่ บรรยากาศการวิจัย การสนับสนุนจากหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น พัทธา บุญมานำ และ สมควร ทรัพย์บำรุง (2552) ทำการศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนและปัญหาในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการทำวิจัยนั้น มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายเพื่อความสะดวกในการใช้บริการแหล่งค้นคว้าข้อมูล การสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และมีตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เพียงพอ สำหรับการค้นคว้า การวิจัย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักต่อการทำงานวิจัย

ทั้งนี้จากการทบทวนและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นสามารถสรุปปัญหาของการทำงานวิจัยของอาจารย์ได้ 2 ประเด็น คือ

1. นโยบายของรัฐบาลยังไม่มี ความชัดเจน และระบบวิจัยของประเทศยังไม่ดีพอ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ด้านวิจัยเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นว่าร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี พ.ศ.2560-2579 ของสภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ และใช้กรอบยุทธศาสตร์การวิจัยเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศ โดยมีเนื้อหาประกอบไปด้วยการวิเคราะห์บริบทความท้าทายที่ส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาระบบวิจัยของประเทศ สถานภาพระบบวิจัยของประเทศ ประเด็นปัญหาระบบวิจัยของประเทศ ความสอดคล้องของการวิจัยกับนโยบายประเทศ ทำให้ระบุว่าระบบงานวิจัยภายในประเทศยังขาดการบูรณาการการทำงานวิจัยและนวัตกรรมระหว่างหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม หน่วยงานที่นำนโยบายมาปฏิบัติ หรือกำกับ รวมทั้งมหาวิทยาลัยยังให้ความสำคัญกับการทำงานวิจัยของอาจารย์น้อยมาก นโยบายของมหาวิทยาลัยยังสวนทางกับนโยบายของหน่วยงานหลัก เช่น การลดเงินทุนวิจัย การสร้างกฎหรือระเบียบด้านการวิจัยไม่ยืดหยุ่น การไม่มีนโยบายเพื่อสนับสนุนการทำงานวิจัย ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญของการทำงานวิจัย การขาดธรรมเนียมปฏิบัติด้านวิจัย เป็นต้น (ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 สภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) โดยนโยบายของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ที่ผลักดันออกมานั้นก็เพียงเพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้นผ่านตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงานที่ตรวจสอบเท่านั้น หรือผ่านการตรวจประกันคุณภาพเท่านั้น งานวิจัยที่ผลิตขึ้นมาจึงไม่สามารถตอบโจทย์ตามความต้องการของประเทศได้ แต่หากมหาวิทยาลัยมีนโยบายที่เอื้อต่อการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นบุคคล สถานที่ ระบบการบริหารจัดการ

ภายในมหาวิทยาลัย กล่าวคือ มีความอิสระในการเลือกหัวข้อการวิจัย มีช่องทางสำหรับเผยแพร่หรือนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีการประชาสัมพันธ์ถึงแหล่งทุนวิจัยทั้งภายในและภายนอก มีระบบฐานข้อมูลการวิจัยที่ทันสมัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้การทำวิจัยภายในมหาวิทยาลัย มีบริการให้คำปรึกษาในการทำวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ มีชุมชน-หมู่บ้านเครือข่ายที่เป็นแหล่งเรียนรู้และการทำวิจัย มีคู่มือการทำวิจัยที่สามารถเข้าใจได้ง่ายและใช้ได้จริง ความกระชับฉับไวของขั้นตอนการอนุมัติเบิกจ่าย ทุนอุดหนุนการวิจัย มีบริการห้องสำหรับทำวิจัยโดยเฉพาะ เป็นต้น ประกอบกับหากอาจารย์มีความรู้และทักษะในการทำวิจัยพอสมควร และมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัย คาดว่าปริมาณงานวิจัยที่ผลิตออกมาโดยอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาย่อมมีปริมาณมากขึ้นและมีคุณภาพเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

2. นักวิจัยขาดองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการทำงานวิจัย สาเหตุหนึ่งที่เป็นปัญหาของการทำงานวิจัย กล่าวคือ อาจารย์หรือนักวิจัยไม่มีประสบการณ์และองค์ความรู้ของการทำงานวิจัยที่ดีพอ ขาดทักษะในการเขียนงานวิจัย ขาดความเข้าใจในกระบวนการเขียนงานวิจัย เมื่อขาดความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยทำให้อาจารย์ไม่สามารถสังเคราะห์เพื่อลำดับขั้นตอนหรือการเขียนงานวิจัยให้สอดคล้องตามระเบียบวิธีการทำงานวิจัยได้ถูกต้องตามระเบียบวิธีการดำเนินงานวิจัยได้ ทำให้งานวิจัยไม่มีคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซอลดา วิชัยพาณิชย์ ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยที่ดี คือ ผู้วิจัยต้องมีทักษะเชิงวิจัย มีเวลาในการทำงานวิจัยเพียงพอ มีทัศนคติเชิงบวกต่อการทำวิจัย มีความต้องการก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในด้านต่าง ๆ เช่น เครื่องมือต่าง ๆ แหล่งค้นคว้า บรรยายภาคในการวิจัย และมีเงินทุนในการทำวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติพร ตันติศรียานุรักษ์ และคณะ (2548) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 225 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิจัย ได้แก่ บรรยายภาคการวิจัย การสนับสนุนจากหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 ลักษณะงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย มีลักษณะอย่างไร

1.2.2 แรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย คืออะไรบ้าง

1.2.3 องค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ของงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย มีองค์ประกอบขอบข่ายอะไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาลักษณะงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

1.3.2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

1.3.3 เพื่อศึกษาองค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ของงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาผลงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษางานวิจัยหรือบทความวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยผลิตขึ้นในช่วงเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2561 เฉพาะงานวิจัยหรือบทความวิจัยที่อาจารย์ผู้ทำงานวิจัยเป็นผู้เขียนหลักเท่านั้นไม่รวมวิทยานิพนธ์หรือเป็นงานวิจัยหรือบทความวิจัยที่อาจารย์เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก โดยนำมาวิเคราะห์ลักษณะประเด็นในการทำการวิจัยนั้นสอดคล้องตามลักษณะสาขาวิชาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ขอบข่ายการศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สามารถสะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์โดยแบ่งได้ 5 องค์ความรู้ประกอบด้วย 1) กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ 2) กลุ่มองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ 3) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4) กลุ่มองค์ความรู้ด้านแนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ 5) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 (มคอ. 1) ข้อที่ 8 เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา) แนวโน้มของงานวิจัยมีทิศทางการศึกษาหรือให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ใด เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ เป็นงานวิจัยเรื่องใหม่ หรือการต่อยอดจากงานวิจัยที่เคยทำมาในอดีต มีระยะเวลาในการทำงานวิจัยนานแค่ไหน รวมทั้งเป็นงานวิจัยขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็ก มีงบประมาณเท่าใดมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากที่ใด

ผลงานวิจัย/บทความวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์นำไปใช้ประโยชน์อะไร นอกจากนั้นยังวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจที่อาจารย์ต้องผลิตงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ อธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นผลิตผลงานวิจัย สอดคล้องกับ Herzberg (1968) ได้แบ่งปัจจัยไว้ 2 แบบ คือ 1) ปัจจัยจูงใจเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายในของบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กับลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นปฏิบัติงานอยู่ และพัฒนาไปเป็นทัศนคติเชิงบวกและทำให้บุคคลในองค์การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้าในการทำงาน รายละเอียดในเนื้อหาของงาน โอกาสในการเติบโตตามตำแหน่งงาน และความรับผิดชอบตามหน้าที่ และ 2) ปัจจัยเกือหนุน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางอ้อม และเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในงานของบุคคล หรือเป็นปัจจัยสนับสนุน ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจภายนอกของบุคคล ปัจจัยนี้

เพื่อให้บุคคลตอบสนองต่อองค์การ เนื่องจากจะเป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจในการทำงาน เช่น นโยบายบริหารขององค์การ การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชากับผู้ปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชากับหัวหน้างาน ค่าตอบแทน ความมั่นคงในการทำงาน ชีวิตส่วนตัว สภาวะการทำงาน และสถานภาพ

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ทำการศึกษา จึงใช้กลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก และกลุ่มตัวอย่างที่ในการศึกษานี้ได้ใช้แบบวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแนะนำต่อ ๆ กัน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีส่วนร่วมริเริ่มปฏิบัติ มีบทบาทต่อการกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยในทุกมิติ และขอให้แนะนำอาจารย์นักวิจัยที่มีคุณสมบัติเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผลงานวิจัยหรือบทความวิจัยของอาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ อาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นกรณีศึกษา เรื่อง การวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยในครั้งนี้

1.5 การเลือกกรณีศึกษา

การวิจัยเรื่องการวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยในครั้งนี้ต้องการศึกษาลักษณะของงานวิจัยของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐมีความสอดคล้องกับขอบเขตทางรัฐประศาสนศาสตร์อย่างไร และศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัย ปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานวิจัย โดยการเลือกกรณีศึกษามีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1.5.1 ผลงานวิจัยหรือบทความวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีการเปิดสอนทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เช่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดการเรียนในระดับปริญญาโท 8 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก มี 2 หลักสูตร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เปิดการเรียนในระดับปริญญาโท 2 หลักสูตร ระดับปริญญาเอก มี 2 หลักสูตร มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดการสอนในระดับปริญญาโท มี 5 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก มี 2 หลักสูตร และ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเปิดการสอนสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาโท 2 สาขา ปริญญาเอก 2 สาขา

1.5.2 มีการผลิตผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

1.5.3 มีผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับ

1.5.4 ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกทั้งระดับชาติหรือนานาชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึง ปี พ.ศ. 2561 (5 ปี)

1.5.5 เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่เปิดสอนสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ระดับโท และปริญญาเอก อยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือนอกเขตกรุงเทพมหานคร

1.5.6 เป็นมหาวิทยาลัยหรือสถาบันแห่งแรก หรือแหล่งกำเนิดของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศไทย หรือจุดเริ่มต้นของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย หรือสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย

จากเกณฑ์การคัดเลือกดังกล่าวผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ตามเงื่อนไขข้างต้นได้ 4 มหาวิทยาลัย ดังนี้

- 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 3) มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ
- 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.6 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผลงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ อาจารย์ผู้ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแนะนำต่อ ๆ กัน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีส่วนร่วมริเริ่มปฏิบัติ และสามารถให้ข้อเสนอแนะบทบาทต่อการกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยในทุกมิติ โดยสอดคล้องกับขอบข่ายของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ และแสดงถึงอัตลักษณ์ของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์เช่น 1) กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ 2) กลุ่มองค์ความรู้ด้าน

นโยบายสาธารณะ 3) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4) กลุ่มองค์ความรู้ด้านแนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ 5) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ โดยอาจารย์ที่สังกัดในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีการผลิตผลงานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ หรืออาจารย์ที่ถูกแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งผู้แนะนำคิดว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมือนกับอาจารย์ที่ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเริ่มต้นตามคุณสมบัติที่ต้องการในแต่ละมหาวิทยาลัย และให้ผู้ให้ข้อมูลแนะนำตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกันต่อไปเรื่อย ๆ จนได้ข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำไปสู่ข้อสรุปเชิงตรรกะ คือ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จากมหาวิทยาลัยของรัฐ จาก 4 มหาวิทยาลัย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

“สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง สาขาวิชาที่ศึกษาองค์ความรู้การบริหารภาครัฐหรือการบริหารรัฐกิจของมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่งคือ 1) ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 3) กลุ่มวิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและให้บริการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์

“ขอบข่ายทางรัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง ลักษณะการศึกษารัฐศาสตร์ของสาขาวิชาเพื่ออธิบายหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานเพื่อการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐตามแนวทางขององค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น การเมืองและนโยบายสาธารณะ ทฤษฎีองค์การ เทคนิคและวิธีการบริหารงานภาครัฐ เป็นต้น รวมทั้งยังศึกษารายละเอียดที่แบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

“การวิจัย” หมายถึง ผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

“แรงจูงใจ” หมายถึง ปัจจัยหรือเหตุจูงใจที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัย

“ระดับการศึกษาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง การศึกษาในระดับ ปริญญาตรี โท และเอกในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษา

“อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง อาจารย์ที่มีภาระงานสอนให้แก่นักศึกษา เป็นอาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีคุณวุฒิในระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอกจบ การศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอาจารย์ที่เป็นกรรมการหลักสูตรในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย

“การสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง การจัดทำให้มีการถ่ายทอดความรู้ในองค์ความรู้ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีการควบคุมตามระบบและเกณฑ์มาตรฐานการจัดการการศึกษา ระดับอุดมศึกษา แก่นักศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

“มหาวิทยาลัยของรัฐ” หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญา ที่ป่มเพาะองค์ความรู้แก่ผู้เข้ามาศึกษา จะเป็นนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานในกำกับ ของรัฐ โดยมีหน้าที่จัดการศึกษาควบคู่กับการรับผิดชอบที่จะดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และรัฐสามารถ ควบคุมให้เป็นไปตามกลไกที่สามารถตรวจสอบได้ โดยรัฐเป็นผู้ให้ทุนอุดหนุนการดำเนินงานได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

“คุณลักษณะทางรัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง ขอบเขตวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น แนวคิดขอบข่ายทางรัฐประศาสนศาสตร์ หมายถึง ลักษณะการศึกษาขององค์ความรู้ของสาขาวิชา เพื่ออธิบายหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานเพื่อการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐตามแนวทางของ องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น การเมืองและนโยบายสาธารณะ ทฤษฎีองค์การ เทคนิคและ วิธีการบริหารงานภาครัฐ เป็นต้น รวมทั้งยังศึกษารายละเอียดที่แบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ให้ศึกษา เช่น สิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม IT เป็นต้น

“ผลงานทางวิชาการ” หมายถึง บทความวิชาการ (Review Articles) บทความวิจัย (Research Paper) หรือ Proceedings ในระดับชาติและระดับนานาชาติ หนังสือ (Books) และตำรา (Textbooks) ซึ่งผ่านการกลั่นกรองผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิตามหลักเกณฑ์ของ กพอ. ก่อนที่จะมีการตีพิมพ์

“แรงจูงใจในการทำงานวิจัย” หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ หรือผลักดันให้อาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ผลิตผลงานวิจัย เช่น การเติบโตทางอาชีพ ความมั่นคง ผลตอบแทน คุณค่าทางจิตใจ แหล่งเงินทุน ระยะเวลาในการทำวิจัย แหล่งเผยแพร่การตีพิมพ์ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ

“ปัจจัยจูงใจในการทำงานวิจัย” หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนเชิงบวกให้กับผู้วิจัย เพื่อผลักดันต่องานวิจัยได้ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลงานวิจัยของนักวิชาการ เช่น เงื่อนไขในการทำงาน เงินรางวัล โอกาสในการสนับสนุนจากหน่วยงานเพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ การได้รับการยกย่องชื่นชมในความพยายาม รางวัลประกาศเกียรติคุณในการทำผลงานวิจัย การได้รับทุนในการทำวิจัย มีการสนับสนุนในความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อใช้ในการทำผลงานทางวิชาการ

“ปัจจัยที่เอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัย” หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่จะสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัย เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การชอบคิดค้น การศึกษาหาความจริง ความอยากรู้อยากเห็น รวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานภายในและภายนอก แหล่งทุนในการผลิตผลงานวิจัย และทรัพยากรต่าง ๆ ที่ผลักดันการผลิตผลงานวิจัยให้บรรลุตามเป้าหมาย

“การเห็นคุณค่าของตนเอง” หมายถึง การแสดงถึงการตัดสินใจของตนเองที่แสดงออกในรูปของแนวคิด มุมมองและทัศนคติที่มีต่อตนเอง ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและเกิดเป็นความเชื่อ และความปรารถนาเพื่อเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของตนเองจากผลงาน และความสามารถตามคุณลักษณะต่าง ๆ ตามความคิดของตนเอง

“การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์” หมายถึง จำนวนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ของอาจารย์ประจำ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยที่เสร็จสิ้นในปีใดปีหนึ่งในรอบ 3 ปี โดยนับรวมผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ของอาจารย์ โดยมีหลักฐานการรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานหรือ

องค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้แสดงข้อมูลที่ระบุรายละเอียดการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนด้วยการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

“มหาวิทยาลัยที่เป็นจุดเริ่มต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์” หมายถึง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เนื่องจากเป็นที่เริ่มต้นกำหนดของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย และเป็นจุดเริ่มต้นการศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย

“แหล่งทุนวิจัย” หมายถึง หน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นของภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่สนับสนุนเงินทุนเพื่อให้ผู้ที่สนใจผลิตงานวิจัย เสนอเงินทุนเพื่อผลิตงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เพื่อให้พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาเครื่องมือ หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ได้ทราบลักษณะงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

1.8.2 ได้ทราบแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

1.8.3 ได้ทราบองค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ของงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

1.8.4 ข้อเสนอแนะที่ได้สามารถเป็นข้อมูลเชิงวิชาการในการพัฒนางานวิจัยและวิชาการของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เพื่อกำหนดทิศทางหรือการพัฒนาต่อไป หรือเป็นข้อมูลเชิงปฏิบัติการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับมหาวิทยาลัย สถานการศึกษา บุคคลทั่วไปและประเทศไทยได้

1.9 ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

1.9.1 การสืบค้นงานวิจัยในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.2555-2561 หากไม่สามารถสืบค้นงานวิจัยหรือรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ฉบับดังกล่าวได้ อาจใช้บทความวิจัย/บทความวิจัยของงานวิจัยชิ้นนั้นแทน

1.9.2 มีข้อมูลลับเชิงลึกบางประเด็นที่กระทบต่อต่อบุคคลรายบุคคลอาจได้รับความเสียหาย ไม่สามารถเปิดเผยได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องการวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย มีแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสำคัญ ดังนี้

1. องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์
2. ความสำคัญของการวิจัย
3. แรงจูงใจของอาจารย์ต่อการผลิตผลงานวิจัย
4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การทำวิจัย
5. ความเชื่อมโยงงานวิจัยกับงานประกันคุณภาพ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิด

2.1 องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์

2.1.1 ความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์

อุทัย เลหาวิเชียร กล่าวไว้ในหนังสือ “รัฐประศาสนศาสตร์: ลักษณะวิชา และมิติต่าง ๆ” ว่ารัฐประศาสนศาสตร์มีความหมายว่าเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐกิจ ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์น่าจะมีความหมายถึง “ลักษณะวิชา” (Discipline) หรือกล่าวได้ว่ารัฐประศาสนศาสตร์คือวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐกิจ ซึ่งการบริหารรัฐกิจก็คือการบริหารภาครัฐ เป็นการบริหารโดยกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกระทำการในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ และการบริหารงานทุกชนิดทุกประเภทจะมีกระบวนการที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ การวางแผน การจัดการองค์การ การเป็นผู้นำ และการประเมินผล ตลอดจนมีเทคนิคการบริหารงานที่คล้ายคลึงกันด้วย

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวกับทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารงานภาครัฐ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับทฤษฎีองค์การ พฤติกรรมศาสตร์การจัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ การบริหารโครงการ การประเมินผลโครงการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการประเมินผล (อุทัย เลาหวิเชียร, 2556) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการที่ให้ความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์ไว้ ดังนี้

1. ปฐม มณีโรจน์ (2523, น. 45) กล่าวว่า รากศัพท์ ของคำว่า Public Administration มีความหมายอยู่ 2 ประการ โดยความหมายแรก คือ กิจกรรมบริหารงานสาธารณะที่ครอบคลุมทั้งการบริหารราชการและรัฐวิสาหกิจ ความหมายที่สองคือ สาขาวิชาการบริหาร หรือจะใช้คำว่า “รัฐประศาสนศาสตร์”

2. ดิน ปรัชญพฤทธิ (2535, น. 1) ได้ให้ความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์ว่า หมายถึง สาขาวิชา และหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Public Administration” หมายถึง สาขาวิชาการบริหารงานของรัฐบาล ส่วน Public Administration (ตัวเล็ก) หมายถึงกิจกรรมหรือกระบวนการของการบริหารงานของภาครัฐบาลและความหมายในภาษาไทยนั้น คำว่า รัฐประศาสนศาสตร์จะหมายถึงสาขาวิชาการบริหารงานภาครัฐ ส่วนการบริหารรัฐกิจ หมายถึงกิจกรรมหรือกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐ

3. วินิต ทรงประทุม (2539, น. 17) ได้กล่าวว่า “รัฐประศาสนศาสตร์” (Public Administration) ในที่นี้จะใช้ความหมาย เช่นเดียวกับคำต้นศัพท์ในภาษาอังกฤษ คือหมายถึง ทั้ง การศึกษา การบริหารราชการ และการกระทำ หรือกิจกรรมการบริหารราชการ เพราะความหมายทั้งสอง คือ การศึกษา และการกระทำทางด้านการบริหารราชการนั้นเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

4. อุทัย เลาหวิเชียร (2541, น. 8) ให้ความหมายของการบริหารรัฐกิจว่าหมายถึง กิจกรรม (Activity) ซึ่งนิยมเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “Public Administration” โดยอักษร “p” และ อักษร “a” จะใช้ตัวเล็ก ส่วนคำว่า “รัฐประศาสนศาสตร์” ซึ่งมีความหมายถึงวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจที่หมายถึงลักษณะวิชา (discipline) จะนิยมเขียนว่า “Public Administration” โดยอักษร “P” และ อักษร “A” จะใช้ตัวใหญ่ โดยอุทัย เลาหวิเชียรได้กล่าวต่อไปว่าภาษาอังกฤษจะใช้คำเหล่านี้โดยไม่มีความสับสนในเวลาทีกล่าวถึง “รัฐประศาสนศาสตร์” จะเขียนคำว่า “Public Administration” และเวลาที่กล่าวถึง “การบริหารรัฐกิจ” จะเขียนคำว่า “Public Administration” ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านไม่เกิดความสับสน แต่ในประเทศไทยจะใช้คำสองคำนี้อย่างสับสน

5. สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2540, น. 7-9) ให้ความหมายที่แตกต่างออกไปจาก ความหมายข้างต้น กล่าวคือ สร้อยตระกูล ได้ใช้คำว่า “สาธารณะบริหารศาสตร์” แทนคำว่า “รัฐ ประศาสนศาสตร์” ซึ่งจะหมายถึงการบริหารงานสาธารณะในลักษณะที่เป็นสาขาวิชาโดยภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า “Public Administration” และใช้คำว่า “การบริหารสาธารณกิจ” โดยหมายถึงการ บริหารงานสาธารณะในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมของการบริหารงานที่เกี่ยวกับ สาธารณะ แทนคำว่า การบริหารรัฐกิจ การบริหารราชการ หรือการบริหารราชการแผ่นดินโดย ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Public Administration”

6. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2549, น. 16) ให้ความหมายว่า รัฐประศาสนศาสตร์ มีความหมายในทางวิชาการ การศึกษา หรือสาขาวิชาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือการ บริหารงานของรัฐโดยใช้สัญลักษณ์ด้วยอักษรภาษาอังกฤษนำหน้าด้วยอักษรตัวใหญ่ คือ “P” และ “A” คือ “Public Administration” และในส่วนของการบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารราชการ ซึ่งถือ ว่าเป็นลักษณะเชิงปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐควรจะต้องปฏิบัติเพื่อ ส่วนรวม หรือเพื่อประชาชน นิยมใช้อักษรภาษาอังกฤษนำหน้าด้วยอักษรตัวเล็ก คือ “p” และ “a” คือ “Public Administration”

จากความหมายที่นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น อาจสรุป ความหมายของ รัฐประศาสนศาสตร์ ได้เป็น 2 ความหมาย คือ ความหมายแรกคือ “รัฐประศาสน ศาสตร์” เป็นลักษณะที่หมายถึง องค์ความรู้ หรือสาขาวิชาที่ใช้ทฤษฎี แนวทางสำหรับการบริหาร ราชการของภาครัฐในเชิงวิชาการ และทฤษฎีเพื่อใช้อธิบายเหตุและผล หรือผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิด จากการบริหารงานภาครัฐ และความหมายที่สองคือ “การบริหารรัฐกิจ” เป็นลักษณะที่หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงาน ของส่วนงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.1.2 แนวคิดการวิจัยและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์

การวิจัยทางสังคมศาสตร์นั้นมีจุดมุ่งหมายที่มีความสำคัญมากสิ่งหนึ่งคือการแสวงหาทฤษฎีที่ จะสามารถพรรณนา และอธิบายพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมของมนุษย์ และในประเด็น ของทฤษฎีจะเป็นข้อสรุปทั่วไปที่เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยใน ขณะเดียวกันทฤษฎีจะเป็นกรอบความคิดในการวิจัยของนักวิจัย ซึ่งจะมีประโยชน์ในการกำหนด ปัญหา สมมติฐานตัวแบบ กำหนดตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นข้อมูล

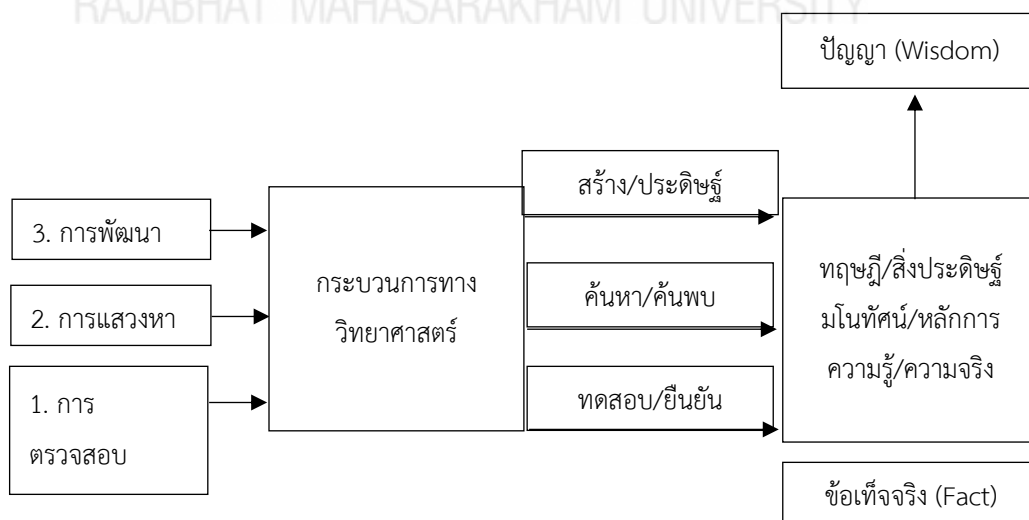
พื้นฐานของแนวคิดในการทำวิจัย ซึ่งพื้นฐานของแนวทางการวิจัยนั้นจะประกอบไปด้วย การอธิบาย (Explanation) การทำนาย (Prediction) ข้อเสนอ (Proposal) (วัลลภ ลำพาย, 2549, น. 43) และ อีกความหมายหนึ่ง ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี (2559, น. 1) กล่าวว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ แสวงหา หรือพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง ความรู้ ทฤษฎี หรือสิ่งประดิษฐ์ โดยใช้วิธีการอันเป็นที่ยอมรับของศาสตร์สาขานั้น ๆ ซึ่งวิธีการที่นำมาใช้โดยทั่วไปคือวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง ดังนั้นการวิจัยจึงเป็นกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในกรณีต่อไปนี้

2.1.2.1 การตรวจสอบ การวิจัยเป็นการทดสอบยืนยันความถูกต้องและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับความจริง ความรู้ หรือทฤษฎีที่มีอยู่และกำลังใจกันอยู่ในปัจจุบัน

2.1.2.2 การแสวงหา การวิจัยเป็นกระบวนการค้นพบความจริง ความรู้ หรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วแต่ยังมีใครทราบหรือยังไม่มีผู้ใดค้นพบมาก่อน

2.1.2.3 การพัฒนา การวิจัยเป็นการสร้างสิ่งใหม่หรือสร้างนวัตกรรมที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งอาจเป็นความรู้ใหม่ ทฤษฎีใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ขึ้นมา

จากเหตุผลทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่าการวิจัยทำให้ค้นพบความรู้ ความจริง มโนทัศน์ หลักการทฤษฎีใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์อันเป็นองค์ความรู้ใหม่ ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ และเป็นการสร้างปัญญา (Wisdom) สำหรับมวลมนุษยชาติ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 บทบาทของการวิจัยและผลผลิตของงานวิจัย

2.1.3 พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์

พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคเริ่มต้นถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 แบ่งได้ 3 ช่วงเวลา คือ 1) ความรู้ว่าด้วยการบริหารรัฐกิจก่อนการก่อตั้งรัฐประศาสนศาสตร์ 2) รัฐประศาสนศาสตร์ในฐานะเป็นสาขาย่อยของรัฐศาสตร์ และ 3) การก่อตั้งสถาบันทางรัฐประศาสนศาสตร์และการยอมรับในสังคม (ปฐม มณีโรจน์, 2526, น. 13-18) การพิจารณาพัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์นั้นจะมีความสลับซับซ้อนกว่าศาสตร์อื่น ๆ สาเหตุนี้เพราะรัฐประศาสนศาสตร์ไม่ได้เป็นศาสตร์หรือสาขาวิชาการเช่นเดียวกับศาสตร์ทั่วไป อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องความชัดเจนในเรื่องเอกลักษณ์ (Identity Crisis) แต่ก็สรุปความสำคัญได้ว่ารัฐประศาสนศาสตร์นั้นเป็นศาสตร์ใหม่มีอายุไม่มากนัก หากเปรียบเทียบกับศาสตร์อื่น ๆ ดังนี้

2.1.3.1 ความรู้การบริหารรัฐกิจก่อนการก่อตั้งรัฐประศาสนศาสตร์แนวคิดการบริหารรัฐกิจก่อนที่จะเป็นรัฐประศาสนศาสตร์นั้นยังมีความกระจัดกระจายขาดความแน่นอนของเอกลักษณ์เนื้อหา และขอบข่าย รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบโดยตรง องค์ความรู้ ต่าง ๆ จึงแฝงอยู่ในระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบการปกครองและศาสนาเข้าไว้ด้วยกัน หรือองค์ประกอบของกฎหมาย รวมทั้งการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานการแนะนำจากการทำงาน หรือการฝึกอบรมระหว่างการทำงาน (In-Service Training) ต่อมาสังคมเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญมาก (ความรู้) เพื่อยกระดับคุณภาพของสังคมและเพื่อประโยชน์ของสังคม โดยปรัชญาและวัตถุประสงค์ดั้งเดิมของการศึกษา มี 2 อย่างคือ 1) คือการกล่อมเกล่าอบรมสมาชิกใหม่ของสังคมเพื่อพัฒนาความรู้และจิตใจให้มีคุณภาพ และ 2) เพื่อฝึกฝนวิชาชีพหรือการเตรียมความพร้อมต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการอาชีพ (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 12-13) แต่อย่างไรก็ดี ตามข้อเท็จจริงแล้วเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะชี้ชัดว่าระยะเวลาใดคือจุดกำเนิดของศาสตร์ จึงใช้วิธีการสังเกตแทน เช่น ช่วงเวลาการพิมพ์เอกสารที่มีการเผยแพร่ หรือไม่ก็กำหนดเวลาการก่อตั้งสถาบันหรือสาขาวิชานั้น ๆ สำหรับการพิจารณาพัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ต้องทำความเข้าใจมากกว่าศาสตร์อื่น ๆ เนื่องจากรัฐประศาสนศาสตร์มีวิกฤตเรื่องฐานะหรือเอกลักษณ์ (Identity Crisis) ที่ยังไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นศาสตร์หรือมีองค์ความรู้เป็นของตนเอง อาจสรุปได้ว่ารัฐประศาสนศาสตร์เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อไม่นานนี้ มีอายุไม่มากนักหากเราเปรียบเทียบกับพัฒนาการของระบบการศึกษา

2.1.3.2 รัฐประศาสนศาสตร์มีฐานะย่อยของรัฐศาสตร์ กรอบความคิดหลักของการศึกษารัฐศาสตร์ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 คือ การศึกษา “รัฐ” อาศัยการศึกษาตามแนวทางของกฎหมายและสถาบัน โดยจุดสนใจของการศึกษารัฐศาสตร์นั้นมีหลากหลายแนวทาง เช่น อำนาจทางการเมือง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมือง การตัดสินใจ การกำหนดและการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะ และการบริหารรัฐกิจ ซึ่งจะเห็นว่า การศึกษาตามแนวทางเดิมนั้น เช่นการพิจารณาขอบข่าย เนื้อหาสาระ หรือวัตถุประสงค์ของวิชาการนั้นสอดคล้องกับรัฐประศาสนศาสตร์ ส่วนการศึกษาปรัชญาหรือทฤษฎีการเมืองก็เพื่อแสวงหาที่สถานหรือเส้นทางการปฏิบัติทางการเมืองที่ต้องการ และการศึกษากฎหมายมหาชน (Public Law) เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาและวิเคราะห์สถาบันและกระบวนการทางการเมืองภายในรัฐ (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 13) จึงกล่าวได้ว่าฐานะของรัฐประศาสนศาสตร์ที่เป็นสาขาของรัฐศาสตร์เป็นเรื่องที่สามารถเข้าใจได้ สรุปได้ว่าในช่วงที่มีการเขียนเรื่อง “การศึกษาเรื่องการบริหาร” (The Study of Administration) ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือเล่มแรกของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นั้น ถือว่ามีส่วนที่กำหนดแนวคิดของฐานะแนวคิดเริ่มแรกของรัฐประศาสนศาสตร์ ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์ยังมีสภาพเป็นสาขาย่อยของรัฐศาสตร์อยู่ และหลังจากนั้นมาจึงค่อย ๆ วิวัฒนาการแยกตัวออกมาจากรัฐศาสตร์ (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 13)

2.1.3.3 การก่อตั้งสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และการยอมรับของสังคมอาจพิจารณาได้ว่าการเริ่มต้นของสาขาวิชาการใด ๆ นั้น นอกจากพิจารณาจากการตีพิมพ์เผยแพร่วรรณกรรมสำคัญของสาขาแล้ว ยังต้องพิจารณาจากข้อสังเกตอื่น ๆ อีกด้วย คือการก่อตั้งสถาบันสำคัญ ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยและการศึกษา ซึ่งสถาบันในสังคมเกิดขึ้นเพื่อรับภาระของสังคมในด้านใดด้านหนึ่งแล้ว และหากมีสถาบันการศึกษาหรือการวิจัยเกิดขึ้นแล้วแสดงว่าสังคมมีการตระหนักยอมรับ และต้องการผลงานทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อนำมาเป็นเครื่องมืออันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 13)

2.1.4 พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มี 4 หัวข้อ คือ 1) การเริ่มให้ความสำคัญมาสนใจพฤติกรรมศาสตร์ 2) การสนใจเรื่องการเมืองและค่านิยมของการปกครองในระบบประชาธิปไตย 3) การศึกษาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ และ 4) การศึกษาศาสตร์การบริหารและการศึกษาทฤษฎีองค์การ (อุทัย เลาหวิเชียร, 2525, น. 26-27)

2.1.4.1 การที่รัฐประศาสนศาสตร์หันมาสนใจพฤติกรรมศาสตร์ เกิดจากการบริหารเป็นกิจกรรมทางสังคมที่ต้องการความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย อำนาจที่ได้เกิดจากการยอมรับ และยินยอมของผู้ใต้บังคับบัญชา และนักบริหารต้องทำความเข้าใจกิจกรรมทั้งระบบ โดยนำการศึกษาจากทฤษฎีของนักพฤติกรรมศาสตร์มาเพื่อสร้างมุมมองแนวคิดใหม่ ๆ ทางรัฐประศาสนศาสตร์ และการนำเอาหลักเกณฑ์หลาย ๆ แนวทางมาใช้แก้ปัญหา แต่หลักการเหล่านั้นอาจจะขัดแย้งกัน จึงได้มีการนำทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Making) มาให้ผู้บริหารใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 16)

2.1.4.2 การสนใจเรื่องการเมืองและค่านิยมของการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีนักวิชาการที่สนใจการเมืองและค่านิยมของการปกครองในระบบประชาธิปไตย กล่าวว่า รัฐประศาสนศาสตร์ก่อนยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ไม่มีความเป็นวิทยาศาสตร์และขาดความเป็นกลางทางการเมือง ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับค่านิยมประชาธิปไตย และความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและการบริหาร ซึ่งรัฐประศาสนศาสตร์ควรที่จะเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง กฎหมาย การศึกษารัฐธรรมนูญ โดยรัฐประศาสนศาสตร์ไม่ควรที่จะสนใจเฉพาะแต่เรื่องภายในองค์กรอย่างเดียว

2.1.4.3 การศึกษาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการศึกษาการบริหารรัฐกิจเป็นแนวคิดที่เป็นผลมาจากความแพร่หลายของแนวความคิดทางพฤติกรรมศาสตร์โดยศาสตร์นี้มุ่งเน้นเพื่อแสวงหาทฤษฎีตัวแบบและแนวคิด เพื่อมุ่งเน้นศึกษาในระดับมหภาค ศึกษากระบวนการว่ามีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นความสัมพันธ์ของระบบบริหารกับระบบการเมือง ทำให้เกิดทฤษฎี และแนวคิดและระบบบริหารมากมาย แต่ก็มีจุดอ่อนคือทฤษฎีและตัวแบบเป็นแนวคิดที่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติใช้ได้เพราะส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นเพื่ออธิบายให้เข้าใจระบบบริหารรัฐกิจเท่านั้น

2.1.5 การศึกษาศาสตร์การบริหารและทฤษฎีองค์การ

2.1.5.1 การบริหารรัฐกิจ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของนักพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Scientist) สนใจเทคนิคการบริหาร (Management Science) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับ “บริหารรัฐกิจ” โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาลักษณะวิชาที่เน้นเพื่อเป็นศาสตร์บริสุทธิ์ และนำความรู้มาใช้กับองค์การ ศาสตร์การบริหารจึงเป็นวิธีการศึกษาที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเมือง นโยบายสาธารณะและค่านิยม มีลักษณะเป็นอัตวิสัย (Subjective) มากกว่าวัตถุวิสัย (Objective) เน้นความชัดเจน (Precision) โดยใช้แนวทางปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยา (Logical Positivism) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 17)

2.1.5.2 การศึกษาทฤษฎีองค์การ ส่วนใหญ่เป็นนักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา และนักมานุษยวิทยา โดยให้ความสนใจทฤษฎีองค์การในลักษณะที่หลากหลายตามลักษณะวิชาของนักวิชาการต่าง ๆ และสามารถสรุปออกเป็น 2 สำนัก ได้แก่ คือ

1) สำนักที่ให้ความสำคัญกับเรื่องคน (Human Model) มุ่งศึกษาพฤติกรรมของคนในองค์การแบ่งได้ 2 แนวทาง คือ แนวทางแรกเป็นแนวทางมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) เน้นความต้องการของคนในองค์การ และแนวทางทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) เน้นระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

2) สำนักที่เป็นระบบเปิด (Open System Model) มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาองค์การในระบบเปิด คือ การศึกษาปฏิสัมพันธ์ขององค์การกับสิ่งแวดล้อม โดยมองว่าองค์การจะอยู่รอดจำเป็นที่จะต้องเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวและปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือต้องทำความเข้าใจกับตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การ เช่น ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ปัจจัยนำออก (Outputs) สิ่งแวดล้อม (Environment) เป็นต้น

สรุปได้ว่า รัฐประศาสนศาสตร์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มุ่งไปสู่ 2 แนวทาง คือ 1) การศึกษาการบริหารเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการบริหารรัฐกิจนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์กับการเมือง 2) การศึกษาที่เน้นศาสตร์การบริหารคือพฤติกรรมองค์การและการจัดการ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สะสมองค์ความรู้มุ่งเพื่ออธิบาย (Explanation) มากกว่าเป็นการหาวิธีเพื่อแก้ปัญหา (Prescription) ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์ จึงไม่ควรมองสถานะของวิชาให้เหมือนนักสังคมศาสตร์ การเขียนทฤษฎีต้องนำมาสู่การปฏิบัติได้จริง และสะท้อนความเป็นจริงของระบบบริหารและนำไปแก้ไขหรือปรับปรุงระบบให้ดีขึ้นกว่าเดิม

2.1.6 พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ในช่วงเวลาปี ค.ศ. 1970 ถึงปี ค.ศ. 1990

พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ในช่วงเวลาปี ค.ศ. 1970 ถึงปี ค.ศ. 1990 มีแนวทาง 4 แนวทางที่สำคัญ คือ 1) รัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ 2) การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ 3) เศรษฐกิจการเมือง และ 4) ทฤษฎีองค์การที่อาศัยหลักมนุษยนิยม (อุทัย เลหาวิเชียร, 2526, น. 36-38)

2.1.6.1 รัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ ให้ความสำคัญกับแนวคิด 4 แบบ คือ 1) การให้ความสนใจกับเรื่องที่มีสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคม (Relevance) กล่าวได้ว่า รัฐประศาสนศาสตร์ต้องสนใจปัญหาของสังคม นำองค์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ 2) ให้ความสำคัญกับค่านิยม (Value) นักบริหารทางรัฐประศาสนศาสตร์ต้องไม่วางตัวเป็นกลาง ต้องให้ความช่วยเหลือกับคนที่เสียเปรียบทางสังคม 3) ความเสมอภาคทางสังคม (Social Equity) สอดคล้องกับแนวคิดข้อที่ 2 รัฐประศาสนศาสตร์ต้องให้ความสำคัญกับการกระจายการบริหารให้กับคนในสังคม เพราะทุกคนในสังคมมีโอกาสเท่ากัน และ 4) การเปลี่ยนแปลงนักรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ ต้องเป็นกรณีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคม สรุปได้ว่ารัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่เป็นทฤษฎีที่รุนแรง (Radical Theory) มีเป้าหมายเพื่อต้องการให้ระบบราชการบริหารคนให้สอดคล้อง และเอื้ออำนวยต่อความต้องการของสังคม เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Social Change)

2.1.6.2 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (Policy Analysis) เป็นการศึกษาปัจจัยนำเข้า และการวิเคราะห์ผลทางการเมือง และสถาบันการเมืองที่มีผลกระทบต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยใช้หลักเศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์นโยบาย เพื่อเข้าถึงเนื้อหา และผลของนโยบายสาธารณะเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของนักบริหาร

2.1.6.3 เศรษฐกิจการเมือง (Political Economy) เป็นการใช้แนวคิดการมีเหตุผล (Rational Choice) (อุทัย เลหาวิเชียร, 2526, น. 35-38) การใช้หลักงบประมาณ (PPBS) (Planning Programing Budgeting System) ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory) โดยทั้งหมดเป็นจะการพูดถึง การเลือกของแต่ละบุคคลที่ใช้เหตุผลเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย โครงสร้างขององค์การ และพฤติกรรมขององค์การ โดยใช้หลักวิชาสังคมวิทยา จิตวิทยา และเศรษฐศาสตร์ เป็นเครื่องมืออธิบาย ส่วนทฤษฎีทางเลือกสาธารณะนั้นมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ เป็นระเบียบวิธีที่เน้นตัวบุคคลเป็นหลัก (Methodological Individualism) และการใช้หลักเหตุผล (Rational) อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจการเมืองยังเป็นแนวคิดที่ใหม่กับรัฐประศาสนศาสตร์ แต่การบริหารธุรกิจนั้นนักบริหารต้องคำนึงถึง

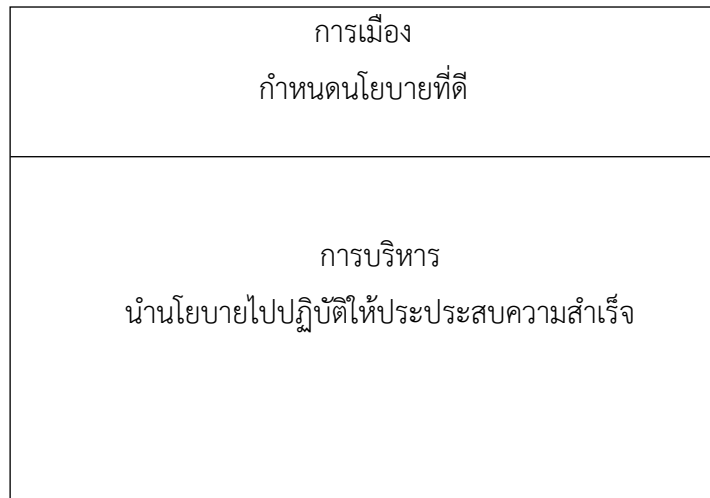
“ประสิทธิภาพ ผลผลิต และการตัดสินใจที่มีเหตุมีผล” จึงทำให้เศรษฐกิจการเมืองจะเป็นแนวโน้มที่สำคัญของรัฐประศาสนศาสตร์ต่อไป

2.1.6.4 ทฤษฎีองค์การที่อาศัยหลักมนุษยนิยม เป็นแนวความคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์อีกแนวทางหนึ่ง เป็นทฤษฎีองค์การที่พึ่งพาหลักมนุษยนิยม “Organization Humanism” โดยอาศัยหลักมานุษยวิทยานิยมเป็นทฤษฎียุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับความรู้สึก เป็นความรู้เกี่ยวกับอัตวิสัย ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างคนกับองค์การมีวัตถุประสงค์หนึ่งคือการสร้างสรรค์บรรยากาศ และส่งเสริมให้คนในองค์การมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะประชาธิปไตยมีเทคนิคที่สำคัญ ๆ คือ Sensitivity Training การสร้างกลุ่ม (Group Building) หรือ T-Groups เป็นต้น (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 21-25)

2.1.7 ขอบข่ายการศึกษาวิชาของรัฐประศาสนศาสตร์

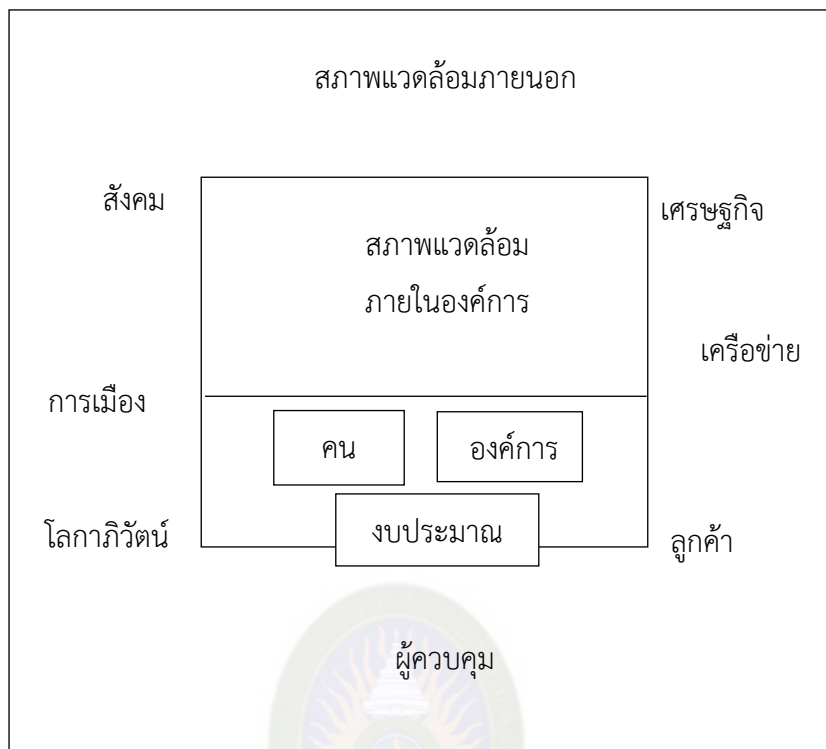
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่มีขอบข่ายไม่ชัดเจน นักวิชาการทาง รัฐประศาสนศาสตร์ มีมุมมองของขอบข่ายในลักษณะวิชาที่แตกต่างกัน (อุทัย เลหาวิเชียร, 2554, น. 38) ทำให้การศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องหยิบยืมองค์ความรู้จากศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ ที่มีความเด่นชัดมาช่วยในการวิเคราะห์ปัญหากระบวนการบริหารงานภาครัฐ เพราะศาสตร์สาขาอื่น ๆ มีองค์ความรู้ความก้าวหน้าเพียงพอที่จะช่วยให้ลักษณะวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น การที่สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์หยิบยืมองค์ความรู้มาจากศาสตร์อื่น ๆ นั้นอาจกล่าวได้ว่าสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสหวิทยาการโดยนำความรู้จากศาสตร์อื่นมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐ ก็จะทำให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจปัญหามากขึ้น มีข้อมูลมากพอที่จะตัดสินใจและ หาแนวทางอย่างมีเหตุผลภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ซึ่งขอบข่ายของการศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คือ ขอบเขตที่ครอบคลุมลักษณะทางวิชาการของรัฐประศาสนศาสตร์ หรือเนื้อหาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งจะมีเรื่องใดบ้าง สามารถจำแนกขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ได้ 3 แนวคิด ดังนี้

2.1.7.1 แนวคิดขอบข่ายของการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในด้านการเมืองและการบริหาร ซึ่งหากมองในด้านการเมืองนั้นจะให้ความสนใจการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Policy Formulation) ซึ่งจะเห็นชัดในบทบาทของนักการเมือง อีกจุดสนใจคือการบริหารกล่าวคือการนำนโยบายสาธารณะมาปฏิบัติ (Policy Formulation) ซึ่งเป็นบทบาทของนักบริหารหรือข้าราชการสรุปได้ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ขอบข่ายของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านการเมืองและการบริหาร

2.1.7.2 แนวคิดขอบข่ายของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านคน องค์การ งบประมาณ และสภาพแวดล้อม รัฐประศาสนศาสตร์ต้องให้ความสนใจในการจัดการเรื่องคน หรือ การบริหารงานบุคคล (Human Capital Management) องค์การไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีองค์การและการจัดการ (New Organization Management) งบประมาณเป็นการบริหารการคลังและงบประมาณ (Performance Based Budgeting) และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ (Strategic Management)

ภาพที่ 2.3 ขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านคน องค์กร งบประมาณและสภาพแวดล้อม

2.1.7.3 แนวคิดขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านจุดสนใจการศึกษา (Focus of Study) จุดสนใจการศึกษา (Focus of Study) ของรัฐประศาสนศาสตร์ที่สำคัญมีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

- 1) จุดสนใจการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านพฤติกรรมองค์กร
- 2) จุดสนใจการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ
- 3) จุดสนใจการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านทางเลือกสาธารณะ
- 4) จุดสนใจการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านวิทยาการจัดการ

2.1.7.4 ขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านพฤติกรรมองค์กร พฤติกรรมองค์กรเป็นวิชาที่มีขอบข่ายการศึกษาที่กว้างขวางมาก ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในด้านโครงสร้าง กระบวนการ พฤติกรรม และสภาพแวดล้อม เป็นตัวแปรที่สำคัญรวม 4 กลุ่มใหญ่ คือ ตัวแปรทางด้านบุคคล ตัวแปรทางด้านระบบสังคมขององค์กร ตัวแปรเกี่ยวกับองค์การรูปนัย และตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อม

1) ตัวแปรด้านบุคคล เป็นการศึกษาพฤติกรรมขององค์การโดยพิจารณาที่ตัวบุคคล กับความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อองค์การในฐานะเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) โดยใช้คำถามพื้นฐาน 4 คำถามคือ บุคคลต้องการอะไรจากองค์การ องค์การต้องการอะไรจากบุคคล บุคคลควรให้อะไรกับองค์การบ้าง และองค์การควรให้อะไรกับบุคคลบ้าง การศึกษาส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาในด้านของแรงจูงใจ และความพอใจของบุคคลและองค์การ

2) ขอบข่ายของการศึกษาพฤติกรรมองค์การจากตัวแปรทางด้านระบบสังคม องค์การ เป็นการศึกษาพฤติกรรมองค์การให้มีความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มในองค์การ เช่น ภาวะผู้นำ บทบาท สถานภาพ การศึกษาภายใต้ฐานคติเกี่ยวกับระบบองค์การ คือ องค์การในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทำงาน หรือสิ่งใดมีผลกระทบกับองค์การก็จะมีส่วนกระทบกับกลุ่มด้วย

3) ขอบเขตการศึกษาพฤติกรรมองค์การจากตัวแปรที่เน้นเกี่ยวกับองค์การรูปนัยเป็นความพยายามที่จะคาดเดา หรืออธิบายพฤติกรรมองค์การจากตัวแปรย่อยต่าง ๆ ขององค์การรูปนัย เช่น ขนาดองค์การ (Size), สายการบังคับบัญชา (Hierarchy), ความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) เป็นต้น เพราะว่สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานขององค์การ การที่จะบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ โดยต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ

4) การศึกษาพฤติกรรมองค์การจากตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อม (Environment) เป็นการศึกษาพฤติกรรมองค์การที่มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ซึ่งปัจจัยสภาพแวดล้อมหมายถึง ปัจจัยทุกสิ่งที่อยู่ภายนอกองค์การ โดยมองว่าองค์การเป็นระบบเปิดที่ได้รับอิทธิพลและมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมซึ่งมีหน้าที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลาย และองค์การต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสภาพแวดล้อมกับลักษณะความไม่แน่นอน (Uncertainty) กรอบการศึกษาจึงมักจะยึดถือแนวความคิดทฤษฎี หรือตัวแบบที่แตกต่างออกไป โดยสรุป วิชาพฤติกรรมองค์การครอบคลุมเนื้อหาในระดับมหภาค คือ พฤติกรรมองค์การ และระดับจุลภาค คือ พฤติกรรมกลุ่มหรือทีมงาน และพฤติกรรมส่วนบุคคล เพื่อศึกษา เข้าใจ และทำนายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมและทำให้นักบริหารสามารถบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้คนเป็นปัจจัยของการพัฒนา และในปัจจุบันพฤติกรรมองค์การให้ความสำคัญใน 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ (Leadership) 2) วัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture) 3) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) 4) การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Development) 5) การ

บริหารสมรรถนะ (Competency Management) และ 6) การบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management)

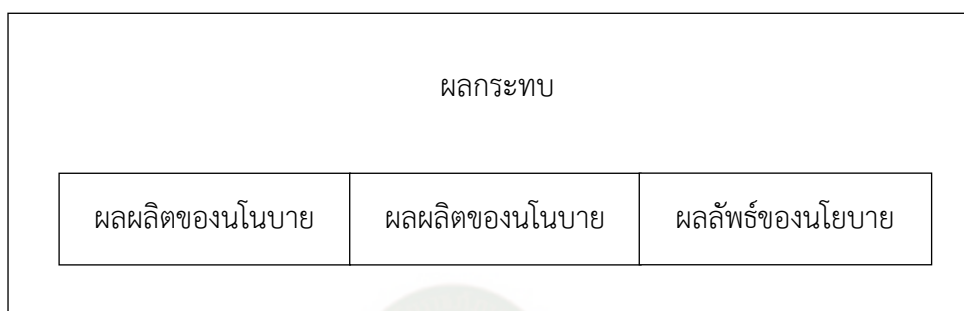
2.1.7.5 ขอบข่ายการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ การศึกษานโยบายสาธารณะมีขอบข่ายครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้านจากกระบวนการของนโยบาย คือ การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) และการวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบาย (Policy Feedback Analysis) องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สามารถแยกกันได้นั้นได้

1) การกำหนดนโยบาย เป็นองค์ประกอบแรก คือ การกำหนดนโยบายโดยการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะซึ่งจะเริ่มจากปัญหาที่ผ่านกระบวนการมาจากระบบการเมือง ระบบราชการ หรือจากความต้องการของสาธารณชน ซึ่งจากปัญหาที่พบ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะจะมุ่งศึกษาเพื่อหาความเข้าใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่จะสนองตอบต่อปัญหานั้นได้

2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ขอบข่ายการศึกษาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีรายละเอียดครอบคลุมถึงพฤติกรรมและการปฏิบัติ การปฏิสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่มบุคคลความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ท้องถิ่น รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในนโยบาย

3) การประเมินผลนโยบาย เป็นการศึกษาการศึกษานโยบายสาธารณะเพื่อประเมินผลนโยบายเกี่ยวกับการใช้นโยบายหรือแผนงานจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) และการประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) อธิบายได้ว่าการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินผลที่มีค่าใช้จ่ายและยุ่งยาก มีขอบเขตครอบคลุมผลกระทบที่เกิดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งตอบคำถามว่านโยบายหรือแผนงานนั้นก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างไรเป็นต้น ส่วนการประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) มีความแตกต่างจากการประเมินผลกระทบในมุมมองวัตถุประสงค์และช่วงเวลาที่ทำกรประเมินผล คือไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประโยชน์หรือผลของกิจกรรมตามแผนงานแต่เป็นเพียงเพื่อสนใจในส่วนที่นำเข้าสู่ของกิจกรรม (Input Activities) ว่าได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสมหรือไม่ และผลของการประเมินในตามหลักการนั้นก็จะเป็นนำไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน ปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ เป็นต้น

4) การวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบาย คือการวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบายเพื่อศึกษาว่าการสนองตอบของกลุ่มหรือประชากรที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายอย่างไร จะมีลำดับขั้นตอนที่มากกว่า และมุ่งศึกษาว่าการมีนโยบายนั้นทำให้เกิดความแตกต่างกับการไม่มีนโยบายอย่างไร ผลกระทบของนโยบายก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงนโยบายอย่างไร สามารถอธิบายตามภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ขอบข่ายการประเมินผลนโยบาย

การศึกษาผลสะท้อนกลับของนโยบายมีน้อยมาก เนื่องจากการวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบายนั้นต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดในกระบวนการของนโยบาย เพราะว่าประโยชน์ของการศึกษานี้ช่วยให้รัฐบาลมีความสามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และนำมาปรับปรุงแก้ไขนโยบายต่าง ๆ ได้ตรงตามความต้องการมากขึ้น ซึ่งสามารถสรุปการศึกษานโยบายสาธารณะในปัจจุบันมุ่งเน้นการศึกษาที่สำคัญไว้ 9 ประการ

1. ความท้าทายเชิงนโยบาย (Policy Challenges)
2. กระบวนการนโยบายและการวิเคราะห์นโยบาย (Policy Process and Analysis)
3. พื้นฐานเศรษฐกิจสำหรับนโยบายสาธารณะ (Economic Foundations for Public Policy)
4. แบบฝึกหัดการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (Policy Analysis Exercise)
5. การวิเคราะห์เศรษฐกิจและนโยบายเศรษฐกิจ (Economic Policy and Analysis)
6. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมือง (Political and International Relations)
7. นโยบายสังคม (Social Policy)
8. การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)
9. ภาวะผู้นำและการจัดการสาธารณะ (Public Management and Leadership)

2.1.7.6. ขอบข่ายของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านทางเลือกสาธารณะ ขอบข่ายลักษณะวิชา “ทางเลือกสาธารณะ” ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาอยู่ 3 เรื่อง คือ 1) เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์หรือแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมสาธารณะ 2) เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของหน่วยงานในการให้บริการสาธารณะและผลกระทบที่มีพฤติกรรมของบุคคล และ 3) เพื่อแสวงหาวิธีการทางการบริหารหรือโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับการให้บริการสาธารณะ ซึ่งทั้ง 3 เรื่องนั้นมีความสัมพันธ์กันทั้งหมด สามารถนำมาเป็นกรอบเพื่อศึกษาองค์ความรู้โดยประยุกต์นำศาสตร์ทางการเมืองและการบริหารร่วมกับหลักเหตุผลของแนวทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อแยกแยะขอบข่ายของลักษณะวิชา “ทางเลือกสาธารณะ” และมีวัตถุประสงค์ เพื่อแยกประเด็นคำถามให้แตกต่างกัน (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 40-45)

1) แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ การศึกษานี้มีพื้นฐานพัฒนามาจากผลงานของ Olsen มีจุดเริ่มจากการตั้งคำถามว่าทำไมการประชุมของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทำไม่มีสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ซึ่งสาเหตุที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานของทางเลือกสาธารณะว่าปัจเจกบุคคลเป็นผู้มีความเห็นแก่ตัว ความมีเหตุมีผลและต้องการเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด ซึ่งการศึกษานี้จะให้ประโยชน์ในมุมมองของการเสนอคำอธิบายต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมขององค์กร และการเสนอสมมติฐานที่จะนำไปสู่การทดสอบเกี่ยวกับรูปแบบขององค์กรที่นำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย และเพื่อแสวงหาทางเลือกของมาตรการที่จะทำให้บุคคลและองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือกันในแนวทางของสินค้าสาธารณะให้มากขึ้น

2) ความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณูปโภค เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนผู้บริโภค (Citizen Consumers) มีต่อประสิทธิภาพในการให้บริการที่ลดลงของหน่วยงาน คือประชากรผู้บริโภคจะมีปฏิกริยาสนองตอบภายใต้ทางเลือกสองทางเลือก ทางเลือกแรกเกี่ยวกับปัจจัยทางการเมืองและเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ คือเมื่อเกิดเหตุคุณภาพของการให้บริการต่ำลง ผู้บริโภคจะหาทางออกโดยการเลิกใช้สิ่งนั้น ซึ่งขอบเขตการศึกษานี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมต่อต้านของปัจเจกบุคคลและพฤติกรรมต่อต้านของกลุ่มชนต่อการให้บริการของบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบการให้บริการและกำหนดนโยบายให้กับบริการสาธารณะเพื่อสนองตอบต่อผู้บริโภค

3) โครงสร้างการบริหารเพื่อการบริการสาธารณะ เพื่อพยายามตอบคำถามของโครงสร้างการบริหารลักษณะใดที่จะสามารถทำให้การบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ในปัจจุบันการศึกษาด้านทางเลือกนโยบายมุ่งให้ความสำคัญกับการบริการสาธารณะขององค์การภาครัฐโดยต้องให้ความสำคัญกับลูกค้า ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) รวมไปถึงการสร้างความปลอดภัยให้กับลูกค้า (Customer Satisfaction) และมองว่าสิ่งสำคัญคือหากไม่มีลูกค้า ก็จะไม่มีการดำเนินงาน และนักบริหารหรือนักรัฐประศาสนศาสตร์จะเน้นจุดสนใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคและให้ความสำคัญไปที่ประสิทธิภาพของการให้บริการ โดยแสวงหาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่จะแสดงออกว่าประชากรผู้บริโภคเริ่มไม่พอใจต่อการให้บริการของภาครัฐ ซึ่งการศึกษานี้จะช่วยให้นักบริหารสามารถปรับตัว และหาแนวทางหรือกลยุทธ์ในการให้บริการที่จะสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ได้มากขึ้น (เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 46)

2.1.7.7 ขอบข่ายของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ด้านวิทยาการจัดการ วิทยาการจัดการจัดการมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับเทคนิคต่าง ๆ (Nuts and Bolts) นำมาใช้ในการแก้ปัญหาการบริหาร ซึ่งจะทำให้ขอบข่ายนี้ครอบคลุมปัญหาทางด้านการบริหารต่าง ๆ มุ่งเน้นการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาทางการบริหาร สาขาวิชานี้สามารถเข้าไปแก้ปัญหาได้ เช่น ทำอย่างไรจะสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดสรรอย่างไรจะได้ประโยชน์สูงสุดสิ่งเหล่านี้สามารถแก้ปัญหาได้โดยการใช้เทคนิคต่าง ๆ ของวิทยาการจัดการมาประยุกต์ใช้ สรุปได้ว่า องค์ความรู้รัฐประศาสนศาสตร์ด้านวิทยาการจัดการ มุ่งเน้นการนำเทคนิค ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาทางการบริหาร ได้แก่ อรรถประโยชน์แมทริกซ์ของการตัดสินใจ การคำนวณเชิงเส้นตรงการคำนวณเชิงพลวัต การวิเคราะห์แบบมาร์คอฟ ทฤษฎีเกมการจำลองจากปรากฏการณ์จริง และการวิเคราะห์เครือข่ายงาน

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์วิชาอื่น ๆ มากซึ่งน่าจะมาจากเป็นสหวิทยาการ นำเอาองค์ความรู้ต่าง ๆ มาปรับใช้กับรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่ง กมล อุดลพันธ์ (2538, น. 32-37) เห็นว่า ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์มีดังต่อไปนี้

1. สาขาวิชารัฐศาสตร์ กล่าวคือรัฐศาสตร์และวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้การบริหารงานเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยรัฐบาลกำหนดนโยบาย (Policy Making) โดยฝ่ายการเมือง กล่าวคือ วิชารัฐศาสตร์เป็นการศึกษาบทบาทของ ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายการเมืองส่วนวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีบทบาทเพื่อนำไปปฏิบัติใช้โดยผ่านฝ่ายข้าราชการ และรัฐประศาสนศาสตร์จะต้องเกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชน อาจกล่าวได้ว่าการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ต้องดำเนินการไปควบคู่กับการศึกษารัฐศาสตร์เพราะทั้งสองสาขานี้เกี่ยวข้องกันและเป็นเรื่องที่ว่าหากจะศึกษารัฐประศาสนศาสตร์โดยไม่ให้ความสำคัญกับสาขาวิชารัฐศาสตร์

2. สาขาวิชานิติศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานบ้านเมืองเพราะต้องมีกฎหมาย ข้อบังคับ กฎระเบียบ หรือรัฐธรรมนูญมาปกครองประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้มีกฎระเบียบที่ให้ประชาชนนำไปปฏิบัติใช้ในทิศทางเดียวกันการบริหารงานของรัฐบาลที่ดีนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักนิติศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องชัดเจนและไม่เกิดข้อผิดพลาดหรือเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุดสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างวิชานิติศาสตร์กับวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คือ นักรัฐประศาสนศาสตร์ต้องนำหลักนิติศาสตร์มาบริหารงานอยู่เสมอเพราะต้องยึดกฎระเบียบ ข้อบังคับตามที่กฎหมายกำหนด ผลักดันการบริหารงานราชการให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบแบบแผนและคำสั่งต่าง ๆ ตามลำดับขั้นการบังคับบัญชาสั่งการแต่การสั่งการจะต้องไม่ขัดต่อข้อกำหนดของประเทศไทย และธรรมนูญของข้าราชการ

3. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นการบริหารกิจกรรมของภาครัฐเป็นการนำองค์ความรู้/นำศาสตร์ทางสาขาวิชาบริหารธุรกิจมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภาครัฐ เช่น องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ภายในองค์กร เทคนิคการบริหาร การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดระเบียบภายในองค์กรหรือแม้กระทั่งการควบคุมงบประมาณ เป็นต้น สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จะได้นำความรู้ เทคนิค ข้อมูลใหม่ ๆ มาทำการศึกษาวิเคราะห์และนำความรู้มาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการบริหารภาครัฐอิทธิพลของศาสตร์ทางการบริหารธุรกิจได้เข้ามามีบทบาทในการปรับปรุงหลักการบริหารงานภาครัฐ มุ่งเน้นการบริหารจัดการในองค์กร

ได้ดำเนินการไปตามแบบพลวัต (Dynamic Group) โดยอาศัยความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากบุคลากรภายในองค์กรเป็นสำคัญ

4. สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม การบริหารงานภายในองค์กรมีความเกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมของมนุษย์ ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมมีส่วนสำคัญมากในการให้ทำความเข้าใจของนักรัฐประศาสนศาสตร์ในเรื่องของการทำความเข้าใจต่อผู้ปฏิบัติงานภายใต้บริบทการบริหารงานภายในองค์กรเดียวกัน วิชาจิตวิทยาสังคมจะช่วยให้เข้าใจเรื่องคนของแต่ละคน เช่น ลักษณะของความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานภายในองค์กร การดูภูมิหลังพื้นฐานของแต่ละคน การศึกษาพฤติกรรมของคนในองค์กรจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำความเข้าใจต่อสภาพของบุคคลภายในองค์กรได้ เพื่อที่ผู้บริหารจะสามารถหาวิธีการใด ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และบริบทของแต่ละบุคคลโดยไม่ขัดต่อการทำงานภาพรวมขององค์กรเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเศรษฐศาสตร์และวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของวางแผนพัฒนาประเทศ โดยที่นักรัฐประศาสนศาสตร์จะนำความรู้ทางด้านสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ องค์ความรู้ด้านนี้ศึกษาเรื่องการผลิตสินค้าและการบริการ เรื่องความเป็นอยู่ของคนในสังคม นำข้อมูลสถิติมาสรุปผลตามบริบทและเงื่อนไขความจำเป็นตามสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อทำนาย หรือคาดเดาและคาดการณ์สภาพเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานของประเทศ

6. สาขาวิชาตรรกวิทยา เป็นสาขาวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาเพื่อหาเหตุและผลตามความจริงที่ปรากฏขึ้น การบริหารงานภาครัฐต้องมี การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจต้องมีผลกระทบกับคนส่วนใหญ่ในสังคมทำให้ในแต่ละครั้งจะใช้ความเป็นเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการตัดสินใจ หากการตัดสินใจเกิดจากการใช้อารมณ์หรือความเชื่อโดยไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน จะเกิดความเสียหายได้ สำหรับการตัดสินใจทางตรรกวิทยาจะสามารถทำให้ลดการสูญเสียของทรัพยากรต่าง ๆ ในการบริหารและสามารถมีข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้องสามารถนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการตัดสินใจในการบริหารงานได้มีประสิทธิภาพ

7. สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชานี้ช่วยศึกษาถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารภาครัฐ ทำให้นักบริหารเข้าใจและทำการศึกษเกี่ยวกับความสัมพันธ์มนุษย์ในสังคมกลุ่มต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของมนุษย์ภายในองค์กร รวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ของมนุษย์ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมอย่างยิ่ง การที่ผู้บริหารงานทำความเข้าใจบริบทต่าง ๆ นี้ได้จะส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมของรัฐได้ นอกจากนี้แล้ว วิชาสังคมวิทยายังสามารถอธิบายถึงรูปแบบการบริหารงานภายในหน่วยงานราชการได้ สามารถสร้างสภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้มีความสงบและความเรียบร้อย

อุทัย เลาหวิเชียร (2543, น. 38-42) เห็นว่าศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

1. การเมืองและนโยบายสาธารณะ โดยมีสาระสำคัญครอบคลุม 3 เรื่องด้วยกัน คือ
  - 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการบริหาร
  - 1.2 นโยบายสาธารณะ
  - 1.3 ค่านิยม
2. กรณีความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการบริหารนั้น ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเมืองเข้ามาพิจารณาประกอบ เนื่องจากลักษณะโดยเฉพาะของการบริหารรัฐกิจจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับระบอบย่อยของระบบการเมืองภายใต้การควบคุมของประชาชน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายตุลาการกับฝ่ายบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับฝ่ายบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับฝ่ายบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการประจำ เป็นต้น ส่วนประเด็นนโยบายสาธารณะ ก็คือ การศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติการประเมินผลนโยบายหรือการวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย และรวมถึงการศึกษาในเรื่องของ “ค่านิยม” เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางตัดสินใจโดยใช้วิชารัฐศาสตร์เป็นพื้นฐานในการศึกษาซึ่งมีจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักบริหาร โดยมีค่านิยมที่สำคัญ ๆ เช่น ประสิทธิภาพ ประโยชน์สาธารณะ คุณธรรมของ นักบริหารจริยธรรม ประชาธิปไตย ความเสมอภาคทางสังคม ความรับผิดชอบ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ความซื่อสัตย์สุจริต และการรักษาความลับของทางราชการ เป็นต้น

3. ทฤษฎีองค์การ มีขอบข่ายการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้จากพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งหมายถึง การมีวิชาสังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม และมานุษยวิทยาเป็นวิชาพื้นฐาน ทั้งนี้กรอบทฤษฎีองค์การสามารถแยกออกได้เป็นกลุ่มทฤษฎีใหญ่ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มทฤษฎีที่อาศัยการใช้หลักเหตุผล ซึ่งประกอบไปด้วย สำนักองค์การขนาดใหญ่ที่มีแบบแผน และสำนักกระบวนการบริหารและการใช้เกณฑ์ในการบริหารรวมถึงสำนักการวินิจฉัยสั่งการ โดยกลุ่มนี้อาศัยโครงสร้างและความเป็นเหตุเป็นผล 2) กลุ่มทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของคน ซึ่งประกอบไปด้วย สำนักมนุษยสัมพันธ์และสำนักมนุษยนิยม ทั้งสองสำนักนี้เน้นความสำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันเรื่องของ “คน” 3) กลุ่มทฤษฎีระบบเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย สำนักระบบ และสำนักทฤษฎีสถานการณ์ โดยในสำนักนี้เน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่าง ๆ เป็นต้น สรุปว่าขอบข่ายทฤษฎีองค์การนี้ทำให้เข้าใจพฤติกรรม “คน” ภายในองค์การ

4. เทคนิคการบริหาร เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารรัฐกิจส่วนหนึ่งมาจากวิทยาการจัดการ(Management Science) เป็นเทคนิคที่ต้องนำเอาคณิตศาสตร์ สถิติเศรษฐศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ เป็นเทคนิคที่ไม่มีเรื่องคนเข้ามาเกี่ยวข้อง มีความเป็นวิทยาศาสตร์สูง เช่น การวิจัยปฏิบัติการ (Operations Research) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) การวิเคราะห์ข่ายงาน (Network Analysis) การวินิจฉัยสั่งการ (Decision-Making) ทฤษฎีเกี่ยวกับคิว (Queuing Theory) สถานการณ์จำลอง (Simulation) การวิเคราะห์ต้นทุนและกำไร (Cost-Benefit Analysis) เป็นต้น

วรเดช จันทรศร (2538, น. 7-9) เห็นว่า ศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

1. วิชาวิทยาการจัดการ โดยถือเป็นวิชาที่นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์เพื่อใช้วิเคราะห์และควบคุมการทำงานให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพโดยเน้นเทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ (Operations Research) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) การวิเคราะห์เครือข่ายงาน (Network Analysis) การวินิจฉัยสั่งการ เป็นต้น

2. วิชาพฤติกรรมองค์การ เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีองค์การ และมนุษย์พฤติกรรม โดยสามารถวิเคราะห์ตัวแปร 4 ตัว ดังนี้ 1) บุคคล 2) ระบบสังคมขององค์การ 3) องค์การรูปนัย และ 4) สภาพแวดล้อม โดยมีจุดเน้นที่การศึกษาปัญหาในระบบราชการเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง พัฒนางค์การอย่างมีแบบแผน

3. วิชาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบและการบริหารการพัฒนา การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ คือ การศึกษาการบริหารภาครัฐบนพื้นฐานของการเปรียบเทียบ ไม่ว่าจะเน้นด้านพฤติกรรมหรือกิจกรรมของรัฐในแง่ต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมหรือปรากฏการณ์ทางการบริหารในขณะทำการบริหารการพัฒนา เป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือเป็นเรื่องของการบริหารนโยบาย แผนงาน และโครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา โดยเน้นการเปลี่ยนแปลง ผลลัพธ์ ความสามารถในการวัด การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์เป็นหลัก

4 แนวทาง

วิชาวิเคราะห์นโยบายสาธารณะโดยมีขอบข่ายในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 การกำหนดนโยบาย โดยวิเคราะห์ 2 แนวทาง คือ 1) หลักเหตุผล (Rational Comprehensive Analysis) 2) แบบปรับส่วนเพิ่ม (Incremental Analysis)

ด้านที่ 2 การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยศึกษากลไกสำคัญในการทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย

ด้านที่ 3 การประเมินผลนโยบาย โดยนำข้อมูลไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขนโยบายต่อ ๆ ไป

ด้านที่ 4 การวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบาย

4. วิชาทางเลือกสาธารณะ เป็นการนำหลักเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการศึกษาการวินิจฉัยสั่งการในภาครัฐ และมุ่งเอาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตลาดอธิบายถึงพฤติกรรมการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในส่วนของภาครัฐ ตลอดจนมุ่งที่จะนำกลไกตลาดมาปรับปรุง เพื่อให้การตัดสินใจภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ขอบข่ายของวิชาดังกล่าว ครอบคลุมการศึกษา 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 พฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ เรื่องที่ 2 พฤติกรรมของหน่วยงานในการให้บริการสาธารณะ

เรื่องที่ 3 การแสวงหาวิธีการทางการบริหาร หรือโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับการให้บริการสาธารณะ

ความพยายามในการนำเอาศาสตร์ต่าง ๆ มาอธิบายโดยบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและทำให้เกิดความครอบคลุมทางการบริหาร

จากทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถสรุปขอบข่ายทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ดังนี้

1. รัฐประศาสนศาสตร์มีความเป็นสหวิทยาการ
2. มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองและนโยบายสาธารณะ
3. ใช้ทฤษฎีองค์การและทฤษฎีพฤติกรรมเป็นแนวทางการในการศึกษาปัญหาต่าง ๆ
4. เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงาน

2.1.8. สถานภาพของรัฐประศาสนศาสตร์

การศึกษาพัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ นั้นมีการกล่าวถึงปัญหาการขาดเอกลักษณ์ของลักษณะวิชา และการพยายามศึกษาว่ารัฐประศาสนศาสตร์มีสถานภาพเป็นอย่างไรระหว่างวิทยาศาสตร์หรือศิลป์ หรือเป็นวิชาชีพ ซึ่งรัฐประศาสนศาสตร์นั้นไม่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ถึงแม้ว่าจะมีการนำวิทยาศาสตร์มาใช้แต่ลักษณะวิชาของรัฐประศาสนศาสตร์ไม่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะว่าวิทยาศาสตร์นั้นมีความชัดเจน (Precision) และมีแม่นยำในการทำนาย (Predictability) แสดงว่ากฎของวิทยาศาสตร์ต้องเป็นความจริงเสมอ แสดงว่าสามารถนำมายืนยันทดสอบได้ทุกครั้ง อย่างไรก็ตามในส่วนของวิทยาศาสตร์ทางสังคม หรือสังคมศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่ามีคุณสมบัติที่ชัดเจนแน่นอน และทำนายได้ แต่ผลการทำนายนั้นมีลักษณะที่เป็นการ “แนวโน้ม” หรือ “ความน่าจะเป็น” มากกว่า ซึ่งภาษาอังกฤษจะเรียกว่า “Degrees of Probability” เนื่องจากว่าสังคมศาสตร์มีตัวแปรอีกอื่น ๆ อีก ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น สังคมศาสตร์จึงไม่เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (อุทัย เลหาวิเชียร, 2526, น. 46-49)

2.1.9 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาแบบสหวิทยาการคือนำองค์ความรู้ของศาสตร์อื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้ผู้ศึกษาสามารถมีข้อมูลที่มากขึ้นเพื่อทำการตัดสินใจและหาวิธีทางที่เหมาะสมอย่างมีเหตุผลภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้มีการโต้แย้งตั้งแต่อดีตและได้รับการยอมรับจากนักวิชาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ระบบการบริหารงานแบบราชการ (Bureaucracy) ทฤษฎีองค์การ (Organization Theory) หรือหลักพฤติกรรมศาสตร์และมนุษยสัมพันธ์ (Behavioral Science and Human Relations) และแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ (New Public Administration) ทั้งหมดนี้ก็เพื่อที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานในระบบราชการทุกระดับชั้นมีความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับระบบราชการ (อุทัย เลหาวิเชียร, 2547, น. 467) และการศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง การบริหารงานองค์การการบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลังการพัฒนากิจการโครงการ นโยบาย สาธารณะ ทฤษฎีองค์การ เทคนิคการบริหาร และพฤติกรรมของระบบราชการ รวมทั้งเป็นสาขาวิชาที่สนับสนุนให้องค์การภาครัฐมีโครงสร้างมีระบบกลไกการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคลากรภาครัฐต่าง ๆ ต้องสนับสนุนและให้ผลักดันต่อการให้บริการสาธารณะ (Henry, 1980, pp. 27) สำหรับ

จุดเริ่มต้นของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทยเกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2442 ด้วยการสถาปนาโรงเรียนฝึกหัดข้าราชการพลเรือน และมีการจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2459 โดยได้โปรดเกล้าฯ สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย ปีที่ 8 ฉบับที่ 1) การเรียนการสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีขอบข่ายรวมทั้งรายละเอียดที่สำคัญและแตกต่างกันไป เช่น อุทัย เล่าท-วิเชียรได้อธิบายขอบข่ายและสถานภาพของรัฐประศาสนศาสตร์ไว้ 3 ขอบข่ายที่ครอบคลุมรัฐประศาสนศาสตร์ทั้งหมด ประเด็นสาระสำคัญของลักษณะวิชานี้คือ 1) การเมืองและนโยบายสาธารณะ 2) ทฤษฎีองค์การ และ 3) เทคนิคการบริหาร (อุทัย เล่าทวิเชียร, 2547, น. 39) น่าจะพูดได้ว่าการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในแต่ละประเทศจะมีแนวโน้มตามลักษณะสังคม วัฒนธรรม และนโยบายของรัฐบาล และผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เช่น รัฐบาล นโยบายจากภาครัฐ หน่วยงานราชการ หรือนักบริหารในมหาวิทยาลัย ทั้งในระดับคณะฯ ระดับสาขาวิชาทั้งหมดนี้จะมีส่วนสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศ เพราะนโยบายหรือวัตถุประสงค์จะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนั้นการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์จึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรมประเพณี และนโยบายของเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีความมุ่งหวังที่จะส่งเสริม และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นการประยุกต์ให้ทฤษฎี การปฏิบัติเกี่ยวกับองค์การ การตัดสินใจ และผู้ปฏิบัติงาน การประสานงานของกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ โดยยึดตามกฎหมาย กฎระเบียบอื่น ๆ ที่นำมาใช้โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารเพื่อพัฒนากระบวนการในการปฏิบัติงานในระบบราชการให้เป็นที่ยอมรับ และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1.10 การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

จากที่กล่าวมา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานในระบบราชการของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และตามขอบข่ายลักษณะวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวปฏิบัติ การปรับปรุงการทำงาน การพัฒนา หรือสาเหตุของปัญหาในการทำงานต่าง ๆ และหาวิธีแก้ไข หรืออธิบายสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นเครื่องมือหนึ่งที่จะนำมาแสวงหาองค์ความรู้คือ “การวิจัย” งานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ/มีคุณภาพ

จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์การได้ รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ รวมทั้งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลวิจัยจะเป็นแหล่งข้อมูล องค์ความรู้ นวัตกรรม แนวทาง หรือ การยืนยันทฤษฎีของข้อเท็จจริงได้ รวมทั้งสามารถนำผลมาปรับปรุงการทำงาน หรือตอบข้อสงสัยของปัญหาได้

ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการผลิตผลงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ และสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์สร้างผลงานการวิจัยจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ตามขอบข่ายวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งการศึกษาเป็นการลงทุนที่มีมูลค่าที่สูงมาก แต่การวิจัยในประเทศไทยยังขาดการสนับสนุนที่มากพอที่จะทำให้การวิจัยเครื่องมือที่มีคุณภาพและนำมาสู่กระบวนการเก็บข้อมูลที่ต้องการ นำมาวิเคราะห์ผลอย่างเป็นระบบและสรุปผลของข้อมูลอย่างมีระเบียบเป็นระบบตามหลักวิชา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ต้องการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์คือการแก้ปัญหาของสังคม องค์การภาครัฐ และชุมชน และนำผลวิจัยที่ได้มาแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาและนำไปปรับใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น และจากที่กล่าวมาการผลิตงานวิจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนา องค์ความรู้ต่าง ๆ มหาวิทยาลัยจึงต้องผลักดันให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัย เนื่องจากการผลิตงานวิจัยมีประโยชน์อย่างมาก ซึ่งการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้เป็นรูปธรรมได้นั้นจะก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจและสังคม ยกตัวอย่างเช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้รวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (Research Utilization) ซึ่งครอบคลุมการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านพาณิชย์ ได้แก่ การนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และลดต้นทุนการผลิต และการสร้างอาชีพและเพิ่มโอกาสให้กับผู้ประกอบการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร หรือผู้ประกอบการอื่น ๆ
2. ด้านนโยบาย นำความรู้ไปใช้ในกระบวนการกำหนดนโยบายในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น หรือระดับหน่วยงาน
3. ด้านสาธารณะ นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้เพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างความรู้ทำให้เกิดการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด พฤติกรรม หรือ เพิ่มคุณภาพชีวิตให้ประชาชน สร้างสังคมคุณภาพ รวมทั้งการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4. ด้านชุมชนและพื้นที่ เป็นการนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ และการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลกระทบที่เกิดจากการวิจัยพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่ใด เพื่อนำไปขยายผลต่อชุมชน ท้องถิ่น และสังคมอื่น ๆ

5. ด้านวิชาการ การนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่พิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วารสาร วิทยานิพนธ์ นานาชาติ ระดับชาติ หนังสือ ตำรา บทเรียน นำไปเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ การเรียนการสอน รวมถึงการต่อยอดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากปัจจัยการนำไปใช้ ประโยชน์ทั้งหมดนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาประโยชน์ 4 ด้าน คือ การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Growth and Competitiveness) การสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม (Inclusive Growth) การสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth) และเมื่อนำมาปัจจัยทั้ง 3 มารวมกัน จะทำให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน (Sustainable Growth) (หนังสือการใช้ประโยชน์งานวิจัย สกว., 2557)

2.2 ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เพื่อแสวงหาคำตอบและสื่อสารข้อเท็จจริง อันจะนำไปสู่ องค์ความรู้และพัฒนาองค์ความรู้ได้ ซึ่งในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการวิจัยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และรัฐบาลก็สนับสนุนการทำงานวิจัยโดยได้มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบของงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ตอบรับว่าการวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งความสำคัญของการวิจัย เป็นกระบวนการหาตามความต้องการของผู้ศึกษาโดยมีแบบแผนที่ถูกต้องเพื่อหาคำตอบกับสิ่งที่ต้องการจะศึกษา เนื่องจากกระบวนการ และขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างระมัดระวังให้เป็นระบบตามรูปแบบ และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีการวิจัย สามารถสนองตอบต่อความต้องการทางวิชาการได้ ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป และความรู้ หรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการวิจัยนั้นจึงเป็นความรู้ หรือข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือที่สุด ดังนั้นการวิจัยจึงเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ในการแสวงหา และสะสมองค์ความรู้ที่เชื่อถือได้ อีกประเด็นที่จะกล่าวถึงคือ การวิจัยนำไปสู่ การสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ สังคม และประเทศชาติ

สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการวิจัยจะมีข้อสรุป มีข้อค้นพบ และแนวทางการแก้ปัญหา เป็นการเชื่อมองค์ความรู้กับแนวคิดทางทฤษฎีและการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสบายของชีวิตในยุคสมัยใหม่ในปัจจุบันนี้ก็เกิดมาจากความก้าวหน้าของวิทยาการแขนงต่าง ๆ ซึ่งได้มาจากการวิจัยนั่นเอง การทำวิจัยจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่มีคุณประโยชน์ต่อองค์กร สังคม และประเทศชาติ ทำให้ชีวิตของผู้วิจัยมีความหมายและมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น นักวิชาการที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการวิจัย ได้แก่ พรรณิฉัย นิตโรจน์ (2557), จรรย์ จันทลักษณ์และกษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ (2548), วัลลกลำพวย (2549), ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และอัจฉรา ชานีประศาสน์ (2545), และศาสตราจารย์ เพ่งแพ (2548)

พื้นฐานของการวิจัย เป็นการศึกษาถึงองค์ประกอบของการวิจัยว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัย และองค์ประกอบของการวิจัยเพื่อที่จะนำมาเป็นแผนงานสำหรับวางแผนเพื่อจัดการกับปัญหาที่ต้องการจะศึกษา หรืออีกแนวคิด หมายถึง ปรัชญา หรือความเชื่อ อันเป็นพื้นฐานของการวิจัย ปรัชญาหรือความเชื่อดังกล่าวอาจจำแนกกล่าวได้เป็น 2 แนวทาง คือ ปรัชญาปฏิฐานนิยม และปรัชญาในกลุ่มคัดค้านปฏิฐานนิยม ศาสตราจารย์ เพ่งแพ, 2548 หน้า 1 กล่าวว่า การวิจัยเป็นวิธีแสวงหาความรู้ที่เชื่อถือได้มากที่สุด ซึ่งความรู้ที่ได้จากการวิจัยเป็นยิ่งที่มีคุณค่ายิ่ง และพัฒนาการในการแสวงหาความรู้จะทำให้มีการพัฒนาของศาสตร์ในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง

2.2.1 ประเภทของการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ประเภทของการวิจัย และความแตกต่างของการวิจัยแต่ละประเภทมีความสำคัญและมีหลักเกณฑ์ที่หลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น แบ่งตามประโยชน์การวิจัย แบ่งตามสาขาวิชา หรือ แบ่งตามลักษณะของข้อมูลวิจัย เพื่อใช้แบ่งประเภทความแตกต่างของงานวิจัย และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการเลือกใช้รูปแบบการวิจัยให้เหมาะสมกับประเด็นปัญหาที่นักวิจัยต้องการจะศึกษา โดยสามารถจำแนกประเภทของการวิจัยโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้ สุวิมล ตีรกานนท์ (2547, น. 73-75), บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์ (2540, น. 17), ทิศนา แคมมณี และสร้อยสนี สกลรักษ์ (2540)

ตารางที่ 2.1 การจำแนกประเภทของการวิจัยตามเกณฑ์ต่าง ๆ

ลำดับ	เกณฑ์	ประเภท
1.	ประโยชน์การนำไปใช้	1. การวิจัยพื้นฐาน 2. การวิจัยประยุกต์ 3. การวิจัยปฏิบัติการ
2.	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	1. การวิจัยเชิงบรรยาย 2. การวิจัยจากการสังเกต 3. การวิจัยเชิงพยากรณ์หรือทำนาย
3.	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	1. การวิจัยเอกสาร 2. การวิจัยจากการสังเกต 3. การวิจัยแบบสัมภาษณ์ 4. การวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง 5. การวิจัยเฉพาะกรณี 6. การวิจัยแบบมีส่วนร่วม
4.	ชนิดของข้อมูล	1. การวิจัยเชิงปริมาณ 2. การวิจัยเชิงคุณภาพหรือคุณลักษณะ
5.	ลักษณะการจัดกระทำต่อข้อมูล	1. การวิจัยไม่ทดลอง 1.1 การวิจัยเชิงบรรยาย 1.2 การวิจัยเชิงความสัมพันธ์ 1.3 การวิจัยเชิงทดลอง 2. การวิจัยเชิงทดลอง 2.1 การวิจัยก่อนทดลอง 2.2 การวิจัยกึ่งทดลอง 2.3 การวิจัยเชิงทดลอง
6.	ระเบียบวิธีวิจัย	1. การวิจัยเชิงบรรยาย 2. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ 3. การวิจัยเชิงทดลอง

2.2.1.1 ประเภทของการวิจัยจำแนกตามประโยชน์ของการนำไปใช้ จำแนกได้ดังนี้

1) การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) หรือวิจัยบริสุทธิ์เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาทฤษฎีและแนวคิด โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะนำข้อค้นพบเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในระยะสั้น หรือในทันที การวิจัยพื้นฐานเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ หรือมุ่งสร้างทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่หรือเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป เช่น การวิจัยทฤษฎีการเรียนรู้โดยทดลองกับสัตว์ เป็นต้น

2) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการนำผลที่ได้หรือข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาหรือเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ

3) การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งนำข้อค้นพบไปใช้แก้ปัญหาการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะอย่างเร่งด่วน ผลจากการวิจัยปฏิบัติการจะใช้ได้กับขอบเขตของปัญหาเหล่านั้น ๆ เช่น การแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2.2.1.2 ประเภทของการวิจัยจำแนกตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย จำแนกได้ดังนี้

1) การวิจัยเชิงบรรยาย (Describing Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทั่วไป เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เช่น การศึกษาปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การศึกษาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ การศึกษาพฤติกรรมกรมการบริโภคของประชาชน เป็นต้น

2) การวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความเป็นเหตุเป็นผล เช่น การศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการออกกลางคันของนักศึกษา การศึกษาอิทธิพลของค่านิยมทางตะวันตกที่ส่งผลต่อการแต่งกายของวัยรุ่นไทย เป็นต้น

3) การวิจัยเชิงพยากรณ์หรือทำนาย (Predicting Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสภาพการณ์ในอดีตและปัจจุบันเพื่อการทำนายอนาคต เช่น การศึกษาแนวโน้มค่านิยมทางการศึกษาของคนไทย การศึกษาบทบาทในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการศึกษา เป็นต้น (ศาสวัต เฟ่งแพ, 2548, น. 13)

2.2.1.3 ประเภทการวิจัยจำแนกตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกได้ดังนี้

1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เช่น สมุดบันทึก หนังสือ ตำรา จดหมายเหตุ แบบเรียน ระเบียบข้อบังคับ รายงาน ฯลฯ เช่น การศึกษาความลำเอียงทางเพศในหนังสือเรียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา การศึกษาวิวัฒนาการการเขียนเรื่องสั้นของไทย เป็นต้น

2) การวิจัยจากการสังเกต (Observation Research) เป็นการวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เช่น การศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชน การประเมินพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น

3) การวิจัยแบบสำมะโน (Census Research) เป็นการวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยประชากรที่ต้องศึกษา เช่น การสำรวจอัตราการขาดเรียน การสำรวจการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียน การเพิ่มของอัตราการตกซ้ำชั้น เป็นต้น

4) การวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง (Sample Survey Research) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องศึกษา เช่น การศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ การนับถือศาสนา จริยธรรม เชื้อชาติ เป็นต้น ผลที่ได้จากการสำรวจจากตัวอย่างขึ้นอยู่กับวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง หากนักวิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรก็จะได้ข้อค้นพบหรือความรู้ที่สามารถอ้างอิงไปสู่ประชากรได้

5) การวิจัยเฉพาะกรณี (Case Study Research) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มคน บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศึกษา ฯลฯ เป็นการศึกษานวลิทที่มุ่งเก็บรายละเอียดทั้งหมดที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งทุกแง่มุมที่สามารถบรรยายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ การศึกษาเฉพาะกรณีมิได้มุ่งในเรื่องปริมาณ แต่จะมุ่งเส้นทางในเรื่องความครอบคลุมของคุณลักษณะหรือองค์ประกอบนั้น เช่น กระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในชั้นเรียน เป็นต้น

6) การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) เป็นการวิจัยที่ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งกลุ่มเป้าหมาย โดยนักวิจัยทำหน้าที่นักวิจัยภายนอกเป็นผู้ฝึกหัดให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งดำเนินบทบาทของนักวิจัยภายใน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกิจกรรมการวิจัย เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย การออกแบบการวิจัย การดำเนินการวิจัย การสรุปและอธิบายผลการวิจัย ในการวิจัยนักวิจัยจะเข้าไปประกอบกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา เช่น การศึกษาการดำเนินชีวิตของชาวไทยภูเขาในจังหวัดตาก นักวิจัยจะเข้าไปเป็นส่วน

หนึ่งของการดำเนินชีวิตของชาวไทยภูเขาเหล่านั้นด้วย ผลอันเกิดจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วมคือการพัฒนาชุมชนหรือหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้ชุมชนหรือองค์กรมีความเข้มแข็งสามารถใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ (ศาศวัต เฟ่งแพ, 2548, น. 14-15)

2.2.1.4 ประเภทการวิจัยจำแนกตามชนิดของข้อมูล จำแนกได้ดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาข้อมูลที่เป็นปริมาณสามารถแจกแจงนับได้ และอาศัยวิธีการทางสถิติมาช่วยในการสรุปตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีแนวคิดพื้นฐานแบบวิทยาศาสตร์ที่สนใจในการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ เชื่อว่าวิธีการค้นหาความรู้ที่ดีที่สุดคือ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีรากฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละภาพ การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับสภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2) การวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะไม่สามารถแจกแจงนับและใช้วิธีการทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูล แต่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณลักษณะ โดยมีแนวคิดพื้นฐานแบบวิทยาศาสตร์ที่สนใจการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยข้อสรุปที่ได้จากการสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ตามแนวคิดของ ชาร์ล ดาร์วิน ที่อาศัยการสังเกตในการสร้างทฤษฎีวิวัฒนาการของมนุษย์ เช่น การศึกษาประวัติและผลงานของหม่อมราชวงศ์ศีกฤทธิ ปราโมช ความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขา เผ่ามูเซอ เป็นต้น (ศาศวัต เฟ่งแพ, 2548, น. 15)

2.2.1.5 ประเภทการวิจัยจำแนกตามลักษณะการจัดทำต่อข้อมูล จำแนกได้ดังนี้

1) การวิจัยไม่ทดลอง (Non-Experimental Research) เป็นการวิจัยที่ศึกษาตามสภาพการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ ได้แก่

2) การวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งบรรยายสภาพปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การศึกษาปัญหาทางการเรียนของนักศึกษา การศึกษาเป้าหมายการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น

3) การวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Correlational Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่สนใจ เช่น ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก การศึกษาสาเหตุของการติดยาหรือนักศึกษา หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นต้น

4) การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาความเป็นเหตุเป็นผล จึงมีการจัดกระทำตัวแปรและควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน วิจัยเชิงทดลองสามารถแบ่งตามระดับการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ 3 ประเภท ดังนี้ ก) การวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Research) เป็นการวิจัย เชิงทดลองที่ไม่มีการจัดกระทำแบบสุ่มและไม่มีการควบคุมสำหรับเปรียบเทียบ ข) การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เป็นการวิจัย เชิงทดลองที่ไม่มีการจัดกระทำแบบสุ่มแต่มีกลุ่มควบคุมสำหรับเปรียบเทียบ ค) การวิจัยเชิงทดลองแท้ (True-Experimental Research) เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีการกระทำแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุมสำหรับเปรียบเทียบ (ศาสวัต เฟ่งแพ, 2548, น. 16)

2.2.1.6 ประเภทการวิจัยจำแนกตามระเบียบวิธีวิจัย จำแนกได้ดังนี้

1) การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงหรือความสัมพันธ์ที่เป็นเรื่องราวในอดีต ซึ่งปัญหานั้นอาจเป็นปัญหาในอดีตหรือปัญหาในปัจจุบันแต่มองย้อนไปในอดีต เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้วนำความสัมพันธ์ระหว่างอดีตกับปัจจุบันไปใช้เพื่อทำนายเหตุการณ์ในอนาคต เช่น สภาพการค้าของไทยระหว่างปี พศ. 2461-2497 วิวัฒนาการการแต่งกายของสตรีไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นต้น

2) การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่บรรยายถึงสภาพการณ์เหตุการณ์หรือความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เช่น การศึกษาสาเหตุของการติดยาหรือนักศึกษา การศึกษาปัญหาทางการเรียนของนักเรียน แนวโน้มการพัฒนาชุมชนในอนาคตการศึกษา พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น เป็นต้น

3) การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงหรือความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยการทดลอง ภายใต้การดำเนินการแบบสุ่ม การจัดกระทำตัวแปร และ การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน เช่น ผลของสูตรอาหารที่มีต่อคุณภาพของเนื้อสุกร ผลของความชื้นของแสงที่มีต่ออัตราการเจริญเติบโตของต้นถั่ว เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การจัดประเภทของการวิจัยมีด้วยกันหลายประเภทตามเกณฑ์ต่าง ๆ กันและมีความซ้ำซ้อนกันในแต่ละเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทของการวิจัย นั้นไม่ใช่อุปสรรคของการทำวิจัย การเลือกประเภทของการทำวิจัยขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาที่นักวิจัยต้องการศึกษา ซึ่งนักวิจัยจะพิจารณาแบบแผนการวิจัยให้เหมาะสมกับประเด็นปัญหา ปัจจุบันนักวิจัยได้นำแบบแผนการวิจัยไป

ประยุกต์ใช้จนเกิดเป็นแบบแผนการวิจัยใหม่ ๆ อีกมากมาย เช่น การวิเคราะห์อภิมาน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัย เติลพาย การวิจัยเชิงอนาคตปริทรรศน์ ฯลฯ จะขอนำเสนอการวิจัยที่แบบออกตามระเบียบวิธีวิจัย คือ การวิจัย (ศาสวัต เฟงแพ, 2548, น. 16-17)

จากที่กล่าวมานี้ นักวิจัยควรต้องยอมรับว่าการแบ่งประเภทของงานวิจัยนั้นมีเกณฑ์หลายแบบ ซึ่งการแยกประเภทของการวิจัยนั้นจะเป็นประโยชน์เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าหาระเบียบแบบแผน และเทคนิคได้สะดวก และนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากมายไม่ว่าจะเป็นความรู้พื้นฐาน และความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ พัฒนาปฏิรูประบบราชการ หรือระบบการศึกษา ซึ่งประโยชน์จากการวิจัยสามารถจำแนกได้ 3 กลุ่มคือ อย่างที่ 1) เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ อย่างที่ 2) เป็นการขยายความรู้ที่ได้มาให้สมบูรณ์ และ/หรือการนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ และ อย่างที่ 3) เป็นการแก้ไขปัญหาด้านประยุกต์ และ/หรือการปรับใช้เทคนิคกับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งทั้งสามกลุ่มนี้จะมีความเชื่อมโยงกันและจะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกันด้วยในบางส่วน (จรัญ จันทลักษณ์และกษิตศ อ้อเขียวชาญ, 2548, น. 4-6)

2.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะและจุดมุ่งหมายที่แตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นต้องการค้นหาคำตอบของโจทย์วิจัยด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ใช้เชิงตัวเลขที่ใช้การวิเคราะห์ด้วยความจากแหล่งข้อมูลเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระดับจุลภาคหรือเฉพาะที่ เฉพาะเรื่องเท่านั้น (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2561) และการวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้เน้นที่ข้อมูลตัวเลข แต่จะเน้นการหารายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ข้อมูลที่ได้มาจากหน่วยงานที่ต้องการ และจะศึกษาเพียงกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มเล็ก ๆ โดยจะอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) โดยให้ความสำคัญกับความรู้สึก โลกทัศน์ความหมายและวัฒนธรรม เน้นการเข้าใจสัมพันธ์กับข้อมูล หรือปรากฏการณ์โดยตรง และมุ่งหวังให้เกิดสมมติฐานและข้อสรุปใหม่ ๆ มากกว่าพิสูจน์สมมติฐานเดิมแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมความจริงในทุกมิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ซึ่งจะสนใจข้อมูลที่เป็นนามธรรม (Abstract) และจะต้องใช้เวลาในการศึกษา ติดตาม ระยะเวลายาวนาน ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นหลักในการรวบรวมข้อมูล และเน้นวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตีความแบบอุปนัย (Inductive) เป็นหลัก (พรณิฉัย นิติโรจน์, 2557, น. 6)

2.2.2.1 รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ

วัชรินทร์ อินทพรหม (2561) ได้สรุปรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพจากนักวิชาการหลายท่านที่สะท้อนลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ

สุวิมล ตีรานันท์ (2553) ได้จำแนกรูปแบบของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่มีองค์ประกอบที่อธิบายลักษณะของการวิจัยที่มีรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ 1) แบ่งตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น บันทึก หนังสือ ตำรา จดหมาย รายงาน และการวิจัยจากการสังเกต (Observation Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต 2) แบ่งตามวิธีสาขาวิชา ได้แก่ การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) เป็นการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตจากหลักฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน 3) แบ่งตามประเภทการวิจัย ได้แก่ การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เป็นการวิจัยที่ศึกษาเฉพาะกรณี เช่น การศึกษาเฉพาะกลุ่มคนหรือบุคคล ซึ่งจะศึกษาในทุก ๆ ประเด็น มีขอบเขตการศึกษาที่แคบแต่จะเจาะลึกลงในรายละเอียด รวมทั้งมีความลึกซึ้งมาก 4) แบ่งตามชนิดข้อมูล ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะไม่สามารถแก่นับและใช้เทคนิคทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูลแต่จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการตีความ

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์ (2547) ได้อธิบายถึงรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของการวิจัยเชิงคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัยนั้น โดยเป็นการเป็นที่การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวปฏิบัติ หรือแนวทาง ได้แก่ การศึกษารายกรณี (Case Study) เป็นการศึกษาแบบสำรวจแต่จะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงลงไปเป็นกรณี ๆ

วัชรินทร์ อินทพรหม (2561) ได้สรุปรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพไว้ 3 รูปแบบตามลักษณะของการวิจัย คือ 1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ 2) ชนิดของข้อมูล เช่น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่ใช่ตัวเลข 3) ขนาดของพื้นที่ที่มีขอบเขตการศึกษาแคบแต่เจาะลึกในรายละเอียด เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี เป็นต้น

2.2.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ

จำนวนประชากรหรือกลุ่มเป้าหมาย (Population) ของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะมีจำนวนประชากรที่ไม่มาก แต่จะมีการคัดเลือกกว่าเป็นกลุ่มที่สามารถตอบคำถามได้ ดังนั้นวิธีการ สุ่มตัวอย่าง (Sampling) จะเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างหรือการคัดเลือกตัวแทนของตัวแทนของประชากรที่

เป็นเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่าง (Sample) หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ของการวิจัยเชิงคุณภาพที่คัดเลือกมานั้น ต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรและสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสม และเพียงพอต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2561, น. 164) โดยแนวทางของวิธีการสุ่มตัวอย่างรวมทั้งการคัดเลือกประชากรของการวิจัยเชิงคุณภาพได้มีนักวิชาการอธิบายความหมายและวิธีการ สุ่มตัวอย่าง ดังนี้

Patton (2001) ได้เสนอกลยุทธ์การคัดเลือกและการสุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแพทตันได้แบ่งการสุ่มตัวอย่างออกเป็น 15 รูปแบบ คือ 1) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกรณีที่แตกต่างกันจากมาตรฐานทั่วไป (Extreme or Deviant Case Sampling) 2) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเข้มข้น (Intensity Sampling) 3) การคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบแปรผันสูงสุด (Maximum Variation Sampling) 4) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีเหมือนกัน (Homogeneous Sampling) 5) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาทั่วไป (Typical Case Sampling) 6) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกรณีสำคัญ (Critical Case Sampling) 7) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อหรือเครือข่ายเดียวกัน (Snowball or Chain Sampling) 8) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ (Criterion Sampling) 9) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบยืนยันและไม่ยืนยัน (Confirming and Disconfirming Sampling) 10) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงแบ่งชั้น (Stratified Purposeful Sampling) 11) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามโอกาสหรือค้นพบเพิ่มเติม (Opportunistic or Emergent Sampling) 12) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposeful Random Sampling) 13) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกรณีที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญทางการเมือง (Sampling Politically Important Cases) 14) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และ 15) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบผสมผสานหรือแบบผสม (Combination or Mixed Purposeful Sampling) and Camic, Rhodes, and Yardley, (2003) ได้อธิบายถึงความหมายของการสุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ หมายถึงการเลือกหน่วยและหรือการตั้งค่ากลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา และมักใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงหรือตามเงื่อนไขที่มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคำถามการวิจัย (วัชรินทร์ อินทพรหม, น. 165)

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถบอกเป็นปริมาณได้หรือตัวเลขได้ แต่จะบอกเป็นได้ในลักษณะคำพูด ขอบความบรรยาย ภาพ หรือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงคุณลักษณะที่แตกต่างกันของตัวแปรต่าง ๆ โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิยมใช้

และเป็น ที่รู้จักกันคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต 1) แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้มากที่สุดของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจะมีลักษณะคือการสัมภาษณ์ที่สามารถทำได้โดยแบบเห็นหน้าหรือทางโทรศัพท์ และมีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้างและกึ่งโครงสร้าง 2) แบบสังเกต เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้มากในด้านมานุษยวิทยา โดยมุ่งสังเกตพฤติกรรมหลักของคนในสังคม ดังนั้นการสังเกตจึงมีลักษณะเป็นการเฝ้าดูอย่างเอาใจใส่ในปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างมีระบบแบบแผนซึ่งจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของกลุ่มนั้น ๆ นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อม บรรยากาศของสถานที่และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ด้วย (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2561, น. 176)

2.2.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

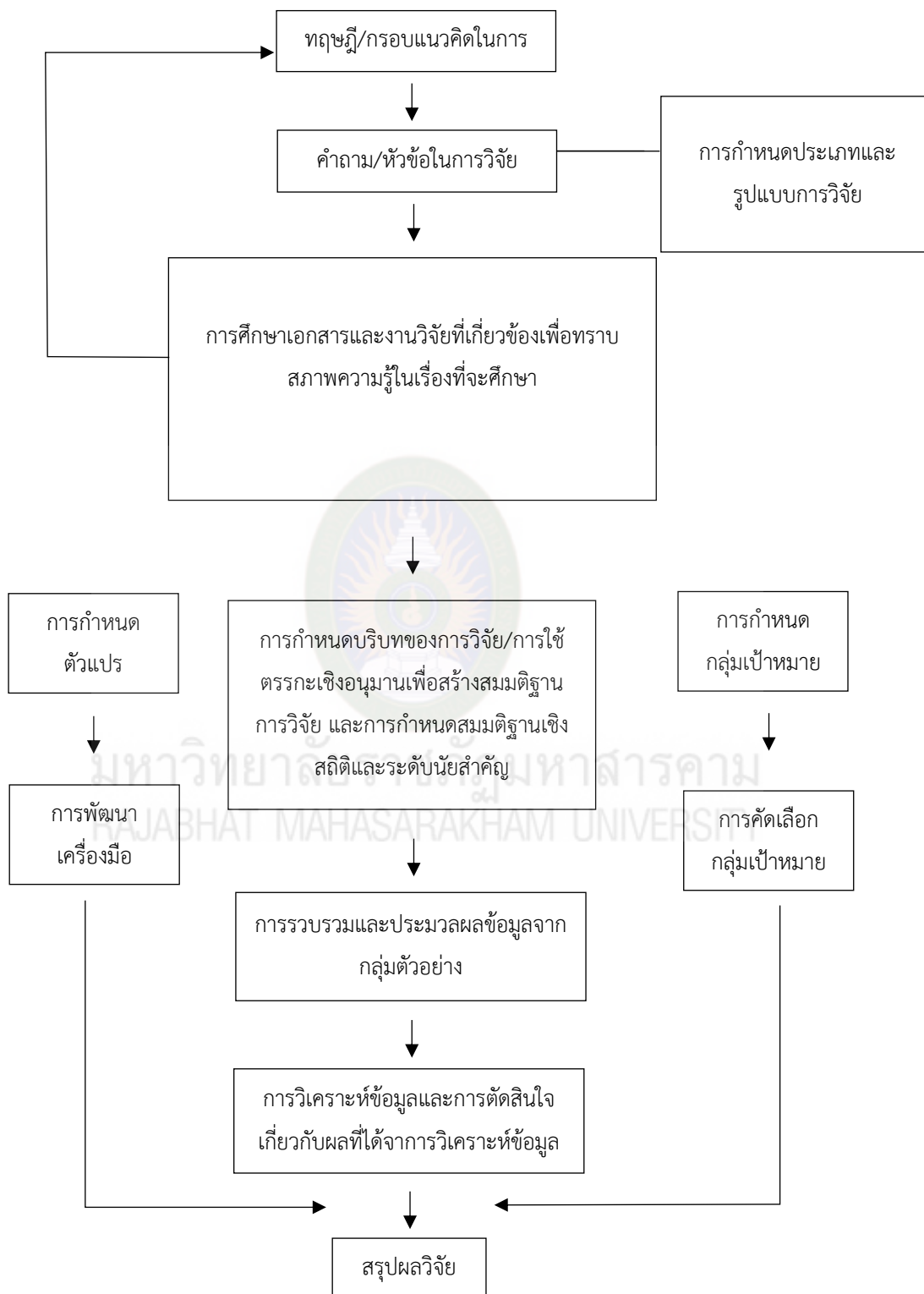
การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการค้นหาความจริงเชิงประจักษ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายลักษณะการคาดเดาความสัมพันธ์ หรือบรรยายความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ หรือดำเนินงาน มีการกำหนดขอบเขตของปรากฏการณ์ และมีกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการที่จะศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีการวัดผลและการวิเคราะห์เชิงสถิติเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่ความถูกต้องของผลการวิจัย ซึ่งรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณเกิดจากแนวคิดปฏิฐานนิยม โดยรูปแบบของการวิจัยสะท้อนลักษณะของการวิจัยที่มีแนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่น่าจะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเปรียบเสมือนแนวทางในการปฏิบัติการวิจัยอย่างเป็นระบบที่สามารถวัดคุณภาพของงานวิจัยในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างและลักษณะเฉพาะของระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2561, น. 135) วิธีวิจัยเชิงปริมาณจะเน้นข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบ และข้อสรุปต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้ทำการวิจัย ซึ่งจะสามารถใช้ได้อย่างกว้างขวางถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าใช้ระเบียบวิธีที่เหมาะสม และได้คำตอบที่ถูกต้อง และ ข้อค้นพบสามารถนำไปขยายผลในขอบข่ายที่กว้างออกไปได้ (พรรณิฉัย นิติโรจน์, 2557, น. 7) และ ข้อมูลที่ได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณนั้นจะเป็นข้อมูลตัวเลข และ เครื่องมือที่ใช้จะเป็นแบบสำรวจหรือแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนการพัฒนาเป็นอย่างดี (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2561, น. 136) ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณจะสะท้อน ความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยเชิงปริมาณ หรือการสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากประชากรที่แท้จริง หรือ การใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมตัวแปรและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของ การวิจัย และเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ การเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่ น่าเชื่อถือและได้

ข้อมูลที่มีมากเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และการเลือกใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตอบ
โจทย์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับตัวแปรในกรอบของการวิจัยโดย สามารถใช้
ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยได้ (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2561,
น. 135)

2.2.3.1 ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์
มีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในการหาคำตอบ โดยจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน
ดังนี้

- 1) การกำหนดหัวข้อปัญหา
- 2) การสร้างสมมติฐาน
- 3) การใช้เหตุผลเชิงอนุมานเพื่อนำไปสู่แนวเชิงปฏิบัติของสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 4) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) การยืนยันหรือการไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพที่ 2.5 กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปริมาณ

2.2.3.2 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปริมาณ

1) เลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย (Selection a Topic of Research) เพื่อกำหนดขอบเขตหรือขอบข่ายของงานวิจัยนั้น ๆ

2) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้ที่เกี่ยวกับข้อมูล และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (Review Literature Related Research) เพื่อให้ผู้วิจัยมองเห็นภาพว่าวิวัฒนาการขององค์ความรู้ นั้น ๆ มีการพัฒนาการความเป็นมาอย่างไร เช่น มีใครเป็นผู้ค้นพบ มีการตรวจสอบวิจัยมานาน้อยอย่างไร มีตัวแปรใดบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

3) ให้อำนาจกำหนดความหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย (Formulating Research Problem) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยต้องเขียนบรรยายถึงความเป็นมาของปัญหาที่จะวิจัย ทฤษฎีพื้นฐาน ความมุ่งหมายของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำนิยามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4) การสร้างสมมติฐาน (Formulating Research Hypothesis) เป็นการสร้างสมมติฐานเพื่อการคาดคะเนคำตอบของปัญหาที่จะทำการวิจัยว่าน่าจะเป็นไปในทิศทางใด โดยใช้หลักของปัญหานั้นควรจะตอบอย่างไร คำตอบที่ได้จากการคาดเดานี้เรียกว่า “สมมติฐาน” ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยว่าปัญหาและสมมติฐานในการวิจัยนั้นมีความสอดคล้องกัน และสมเหตุสมผลมากพอที่จะตรวจสอบได้หรือไม่

5) พิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูล (Source of Data) คือผู้วิจัยต้องตระหนักเสมอว่ากำลังทำงานวิจัยอะไร ข้อมูลที่จะทำการวิจัยคืออะไร อยู่ที่ไหน กลุ่มตัวอย่างเป็นใคร จะได้มาอย่างไร และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีใด

6) สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย (Formulating Research Instrument) เป็นการเตรียมอุปกรณ์ในการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลให้พร้อมก่อนที่จะทำการวิจัย ซึ่งต้องพิจารณาจากรูปแบบของการวิจัยและความต้องการประเภทของข้อมูลเป็นสำคัญ โดยที่ผู้วิจัยต้องกำหนดและเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับงานวิจัยให้ได้มากที่สุด และในขั้นตอนนี้ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือว่ามีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเป็นการทดลองใช้กับกลุ่มย่อย ๆ เพื่อหาข้อผิดพลาดและฝึกการแก้ปัญหา รวมทั้งเป็นการประเมินงานวิจัยเบื้องต้นว่าจะมีความคุ้มค่า คุ้มเวลา ค่าใช้จ่าย หรือไม่

7) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data) คือการนำเอาเครื่องมือที่นำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างจริงในการทำวิจัย

8) การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล (Scrutinizing Data and Analysis of Data) เป็นการเลือกสรรข้อมูล จัดประเภทข้อมูลหรือจัดหมวดหมู่ของข้อมูลเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้วิเคราะห์และนำไปตรวจสอบสมมติฐาน และการเลือกใช้สถิติที่จะวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล และตลอดจนการหาวิธีการนำเสนอค่าสถิติที่ได้ว่าควรจะนำเสนอแบบใดจึงจะเหมาะสม

9) ตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป (Interpretation of Data) ในการปฏิบัติมีวิธีการตีความหรือการให้ความหมายของข้อมูลไว้ 2 วิธี คือ 1) การอธิบายเฉพาะผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเท่านั้น ไม่นำความคิดเห็นส่วนตัวหรือทฤษฎีหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบข้อสรุป หรือจะพูดได้ว่าแสดงผลตัวเลขหรือผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น

10) เป็นการอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสอดแทรกความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่อ้างอิงมาจากทฤษฎีและผลการวิจัย โดยเชื่อว่าจะช่วยให้การตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีน้ำหนักมากขึ้น

11) การเขียนรายงานการวิจัยและการจัดพิมพ์ (Research Report and Publishing) คือการรายงานข้อเท็จจริงที่ค้นพบเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยการเขียนจะต้องเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย มีความชัดเจน กระชับรัดกุม และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

ตารางที่ 2.2 ความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ		
ความแตกต่าง	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ
ลักษณะของวิจัย	เน้นข้อมูลตัวเลขเป็นหลัก	เน้นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด
วัตถุประสงค์	1. ต้องการทดสอบทฤษฎี 2. ต้องการสรุปข้อมูลจำนวนมาก	1. ต้องการสร้างทฤษฎีใหม่ 2. ต้องการข้อมูลเชิงลึก
	3. การเข้าใจความถูกต้องของสิ่งที่ปรากฏอยู่	3. ต้องการเข้าใจความหมายของสิ่งที่ศึกษา
สมมติฐาน	สรุปสมมติฐานจากกรอบทฤษฎี	อาจมีหรือไม่มีก็ได้
ทฤษฎีที่ใช้	มีทฤษฎีเป็นกรอบในการศึกษา	ไม่จำเป็นต้องมีทฤษฎีแต่เป็นการสร้างทฤษฎีจากผลการศึกษา
รูปแบบการวิจัย	- Survey Research - Experimental Research	- Field Research - Documentary Research
ประชากร	เลือกจากประชากรทั้งหมด อาจใช้ Probability Non-Probability Sampling	เจาะจงเฉพาะกลุ่มที่ต้องการศึกษา เป็นกรณีศึกษาซึ่งไม่สามารถเป็นตัวแทนทั้งหมดได้
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	1. แบบสอบถาม 2. สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	1. สัมภาษณ์เชิงลึก 2. สัมภาษณ์กลุ่ม 3. สังเกต
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	ใช้สถิติ -เชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) -เชิงอนุมาน (Inferential Statistics)	สรุปแบบอุปนัย (Inductive Conclusion)
การสรุปผล	จากข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้จากสถิติที่ใช้ทดสอบ	จากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์และปรากฏการณ์ที่ได้จากการสังเกต โดยเชื่อมโยงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
วิธีการแสวงหาความรู้ความจริง	ใช้วิธีอนุมาน (Deductive Reasoning)	ใช้วิธีอุปนัย (Inductive Reasoning)

2.2.4 ความสัมพันธ์ของทฤษฎีกับการวิจัย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ การสร้างทฤษฎีที่มีลักษณะทั่วไปเพื่ออธิบายและทำนายปรากฏการณ์ที่ศึกษา และการทดสอบทฤษฎีที่สร้างขึ้นว่าถูกต้องเป็นจริงหรือไม่ กระบวนการสร้างและทดสอบทฤษฎีเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการวิจัย เพื่อค้นหาคำอธิบายและคำทำนายที่ถูกต้องแม่นยำขึ้นเรื่อย ๆ

การสร้างทฤษฎี (Theory Construction) เริ่มจากการสังเกตและการเก็บข้อมูลปรากฏการณ์ต่าง ๆ และพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป เป็นกระบวนการของการทำงานภาคสนามที่สะสมข้อมูลจนทฤษฎีปรากฏตัวขึ้นเองจากข้อมูลเรียกว่า ทฤษฎีฐานราก ใช้วิธีการศึกษาแบบอุปมาน

การทดสอบทฤษฎี (Theory Testing) เริ่มจากทฤษฎีที่มีอยู่ แล้วคาดการณ์ว่าเราจะพบข้อเท็จจริงอะไรหากทฤษฎีถูกแล้วทำการทดสอบ หากสิ่งที่เราคาดเดาไว้ถูกแสดงว่าทฤษฎีนั้นถูกสิ่งที่เราคาดเดาไว้ผิด อาจเพราะว่าทฤษฎีผิด หรือการคาดเดาของเราไม่สมเหตุสมผลกับทฤษฎี หรือไม่ใช่อะไรสักอย่างกับทฤษฎี เราต้องทำการปรับปรุงการคาดเดาของเราใหม่ เป็นวิธีการศึกษาแบบอนุมาน แต่การพิสูจน์ว่าทฤษฎีผิดเป็นเรื่องยากกว่าการปรับปรุงการคาดเดาของเราใหม่ การปรับปรุง การทดสอบทฤษฎีของเรา สามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่การสร้างสมมติฐานเพื่อทดสอบทฤษฎี การให้นิยามเชิงปฏิบัติการแก่ตัวแปรที่ต้องการทดสอบ การวัดตัวแปร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งข้อบกพร่อง ณ จุดใดจุดหนึ่ง ก็อาจทำให้ผลการศึกษาเป็นไปตามที่เราคาดการณ์ได้ เราจึงไม่อาจสรุปได้ว่า ทฤษฎีผิด

การสร้างทฤษฎีเป็นกระบวนการที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์ของนักวิจัย และความสามารถในการที่จะมองเห็นความสัมพันธ์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าปรากฏการณ์ที่เราเห็นแสดงความหมายในเชิงทฤษฎีอย่างไร (ศาสดิต เฟงแพง, 2548, น. 43-45)

2.2.5 ประโยชน์ของทฤษฎี

ทฤษฎีมีประโยชน์ดังนี้ คือ 1) การสร้างทฤษฎีเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัย ทำให้งานวิจัยนั้นมีคุณประโยชน์ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ และทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อการควบคุมหรือแก้ไข ให้ดีขึ้น 2) ทฤษฎีจะช่วยกำหนดว่าจะเก็บตัวแปรอะไรบ้าง 3) ทฤษฎีจะช่วยให้นักวิจัยสามารถโยงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นว่าสัมพันธ์กันอย่างไร มีความหมายอย่างไร 4) ทฤษฎีเป็นบ่อเกิดของสมมติฐาน 5) ทฤษฎีช่วยทำให้เกิดคำถามที่ท้าทาย ทำให้นักวิจัยสนใจปัญหาใหม่ ๆ ที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต 6) ทฤษฎีทำให้เกิดคุณประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

คนทั่วไปคิดว่าทฤษฎีเป็นเรื่องนามธรรม ใช้ประโยชน์ไม่ได้ จอห์น ดิวอี้ กล่าวว่าไม่มีสิ่งใดจะมีประโยชน์มากไปกว่าทฤษฎีที่ดี (Best, 1981, p. 15 และ ศาสตราจารย์ เฟ่งแพ, 2548, น. 48)

2.2.6 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กล่าวว่า การใช้ประโยชน์ของงานวิจัย คือ การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการใช้ประโยชน์งานวิจัยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้จำแนกไว้ 4 มิติ ได้แก่ 1) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ 2) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย 3) การใช้ประโยชน์ชุมชน/สังคม และ 4) การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ซึ่งเราอาจยกตัวอย่างการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การใช้ประโยชน์ทางวิชาการนั้น ได้แก่ การอ้างอิง ในวารสารใน/หรือต่างประเทศ การนำไปอ้างอิงในการจัดทำหนังสือ หรือรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ หรือหากมองการใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย ได้แก่ นำข้อมูลของการวิจัยมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหาร/กำหนดนโยบาย เป็นต้น และประโยชน์ของการวิจัยเชิงชุมชน/สังคม ได้แก่ การนำผลงานมาถ่ายทอดสู่ชุมชนหรือท้องถิ่น โดยผ่านหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ในพื้นที่ และ การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ คือ การนำข้อมูลไปติดต่อเจรจาทางธุรกิจ

จินดารัตน์ รักษมณี และ รสีกา อังกูร, 2544) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งการวิจัยของมหาวิทยาลัยแบบออกเป็น การวิจัยทางวิชาการ การวิจัยสถาบัน การวิจัยด้านสื่อสารการเรียนการสอน และการวิจัยด้านการศึกษาทางไกล โดยได้ดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนั้น ๆ ตั้งแต่ปี 2535 โดยการศึกษานี้ศึกษาเฉพาะงานวิจัยทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชาที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยซึ่งเผยแพร่ในช่วงปี 2538-2541 จำนวน 12 เรื่อง และติดตามการนำผลการวิจัยทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ในลักษณะใด ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ นำผลการวิจัยไปใช้ในการอ้างอิงมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนการสอน การเขียนตำรา/บทความทางวิชาการ และใช้อ้างอิงในการทำการวิจัยในครั้งต่อไป รองลงมาเป็นการนำไปใช้ในการดำเนินงานหรือการปฏิบัติซึ่งนำไปใช้ประยุกต์เพื่อพัฒนางาน และนำไปปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยบางส่วนไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองทำให้ได้รับความรู้จากการวิจัยและทักษะในการทำการวิจัยเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังนำมาใช้ประโยชน์ในด้าน การแก้ปัญหาและการตัดสินใจตามลำดับ

2.3 แรงจูงใจของอาจารย์ในการทำงานวิจัย

2.3.1 ปัจจัยจูงใจในการทำงาน

ปัจจัยจูงใจในการทำงานเป็นกระบวนการที่ผลักดันให้บุคคลนั้นเกิดการตัดสินใจในพฤติกรรมที่จะกระทำหรือไม่กระทำ สาเหตุเพราะว่าปัจจัยจูงใจนั้นจะส่งผลต่อการรับรู้ (Cognition) การเรียนรู้ (Learning) และการผลิตผลงาน (Productivity) ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยจูงใจสามารถที่จะอธิบายถึงกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานในองค์กรได้ (Depue and Collins, 1990) อีกประเด็นหนึ่งคือทฤษฎีอะไรที่จะใช้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการทำงานได้ ได้แก่ ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory of Motivation) ของ Herzberg, 1968 ทฤษฎีนี้จะอธิบายถึงปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมนั้นเกิดจะปัจจัย 2 แบบ คือ

2.3.1.1 ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของบุคคล (Intrinsic Motivation) มีความสัมพันธ์กับลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นปฏิบัติงานอยู่ และพัฒนาไปเป็นทัศนคติเชิงบวกและทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความสำเร็จในงาน (Achievement) การได้รับการยอมรับ (Recognition) ความก้าวหน้าในการทำงาน (Advancement) รายละเอียดในเนื้อหาของงาน (On Tent of Work) โอกาสในการเติบโตตามตำแหน่งงาน (Possibility of Growth) และความรับผิดชอบตามหน้าที่ (Responsibility)

2.3.1.2 ปัจจัยเกือหนุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางอ้อม และเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในงานของบุคคล หรือเป็นปัจจัยสนับสนุน ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจภายนอกของบุคคล (Extrinsic Motivation) ปัจจัยนี้เพื่อให้บุคคลตอบสนองต่อองค์กร เนื่องจากจะเป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจในการทำงาน เช่น นโยบายบริหารขององค์กร (Policy and Administration) การบังคับบัญชา (Supervision) ความสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชากับผู้ปฏิบัติงาน (Interpersonal Relations with Superiors) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relations with Peers) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชากับหัวหน้างาน (Interpersonal Relations with Subordinates) ค่าตอบแทน (Compensation) ความมั่นคงในการทำงาน (Job Security) ชีวิตส่วนตัว (Personal Life) สภาพการทำงาน (Work Conditions) และสถานภาพ (Status) โดย Herzberg (1968) ได้สรุปปัจจัยไว้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในงาน (Job Satisfiers) เป็นตัวกำหนดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation to Work) สิ่งนี้จะเป็นตัวผลักดันที่มาจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะกลายเป็นทัศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า และสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานและความทุ่มเทต่อการทำงาน

2) ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความไม่พึงพอใจในงาน (Job Dissatisfiers) โดยเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation to Work) ซึ่งจะผลักดันที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น รางวัล เกียรติยศ คำชมเชย คำยกย่อง และจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายนอก สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อกระตุ้นและ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน นรา หัตถสิน และวิริญญา ชูราศรี (2560) ได้ศึกษาปัจจัยจูงใจภายนอกและปัจจัยจูงใจภายในที่มีผลต่อการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของอาจารย์และกล่าวถึงแรงจูงใจในการทำงานไว้ดังนี้ ปัจจัยจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคคลเกิดการตัดสินใจในพฤติกรรมที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เนื่องจากปัจจัยจูงใจส่งผลต่อการรับรู้ (Cognition) การเรียนรู้ (Learning) และผลิตภาพ (Productivity) ของบุคคล ดังนั้นปัจจัยจูงใจจึงสามารถนำมาใช้อธิบายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานในองค์กรได้ (Depue and Colins, 1999) ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการทำงานได้แก่ ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory of Motivation) ของ Herzberg, 1968) ที่เน้นถึงปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นให้บุคคลทำงานนั้นเกิดจากปัจจัย 2 ประการคือ 1) ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) และ 2) ปัจจัยเกื้อหนุน (Hygiene Factors) ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายในของบุคคล (Intrinsic Motivation) มีความสัมพันธ์กับลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมที่บุคคลปฏิบัติงานอยู่ สามารถพัฒนาให้เกิดทัศนคติที่เป็นบวกและทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความสำเร็จในงาน (Achievement) การได้รับการยอมรับ (Recognition) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Advancement) เนื้อหาของงาน (Content of Work) โอกาสในการเติบโต (Possibility of Growth) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ส่วนปัจจัยเกื้อหนุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงแต่เป็นสิ่งที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในงานของบุคคล ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจภายนอกของบุคคล (Extrinsic Motivation) ที่จะต้องคงไว้เพื่อให้บุคคลตอบสนองต่อองค์กร เนื่องจากหากไม่มีให้หรือมีให้ไม่เพียงพอจะทำให้บุคคลไม่พอใจใน การทำงาน เช่น นโยบายการบริหารขององค์กร (Policy and Administration) การบังคับบัญชา

(Supervision) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Interpersonal Relations with Superiors) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relations with Peers) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Interpersonal Relations with Subordinates) ค่าตอบแทน (Compensation) ความมั่นคงในงาน (Job Security) ชีวิตส่วนตัว (Personal Life) สภาพการทำงาน (Work Conditions) และ สถานภาพ (Status) ทั้งนี้ Herzberg (1968) ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า การจูงใจบุคคลในการทำงานนั้น เกิดขึ้นจากลักษณะของงานที่ทำ (Job Characteristics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจูงใจในงานและความพึงพอใจในงาน โดยโมเดลของการจูงใจในงานที่ Herzberg เสนอนั้นมี 2 รูปแบบคือ 1) ปัจจัยที่ทำให้คนเกิดความพึงพอใจในงาน (Job Satisfiers) ซึ่งเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation to Work) ซึ่งจะเป็นสิ่งผลักดันที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจเกิดจากทัศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อการทำงานของบุคคลค่อนข้างถาวร จึงทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าเนื่องจากบุคคล เห็นคุณค่าในการทำงานและทุ่มเททำงานด้วยความตั้งใจ และ 2) ปัจจัยที่ทำให้คนเกิดความไม่พึงพอใจในงาน (Job Dissatisfiers) จะเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation to Work) ซึ่งแรงจูงใจภายนอกนี้เป็นสิ่งผลักดันที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น รางวัล เกียรติยศ คำชมเชย ยกย่อง บุคคลจึงแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายนอก ผู้บริหารองค์กรจึงมักนำ สิ่งกระตุ้นภายนอกมาใช้ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน

จันทน์นที จารุโณปถัมภ์ และสัญญา เคนาภูมิ (2558) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามซึ่งผลวิจัยพบว่าการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จากข้อมูลที่ได้พบว่า อัตราส่วนของบุคลากรที่มีตำแหน่งทางวิชาการกับบุคลากรทั้งหมดของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่ได้มาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะดังนี้ 1) บุคลากรขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรเพื่อพัฒนาผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง การให้เงินทุนสนับสนุน การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาทุนสนับสนุนและจัดสรรงบวิจัยสำหรับบุคลากรเป็นประจำ พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกสนับสนุนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ขาดแรงกดดันทางสังคมที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากร บุคลากรอาจไม่ได้รับแรงกดดันบีบคั้นทางสังคมมากนัก เช่น หากไม่พัฒนา

ตำแหน่งทางวิชาการหรือไม่ขอตำแหน่งทางวิชาการ ก็ไม่ผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงาน 3) บุคลากรขาดแรงบันดาลใจในการมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งอาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในกระบวนการและวิธีการผลิตผลงานวิชาการ ดังจะเห็นได้จากการสำรวจของสภาคณาจารย์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากร พบว่า มีบุคลากรสนใจเป็นจำนวนมาก แม้บุคลากรต้องการจะได้ตำแหน่ง แต่ยังคงขาดความเข้าใจในการวิธีการเขียนหรือผลิตผลงานทางวิชาการ เมื่อไม่เข้าใจก็เกิดความไม่กล้า หรือกลัวว่าจะไม่ผ่าน เป็นเหตุให้ไม่ลงมือทำทำที่สุดก็ขาด แรงบันดาลใจที่จะพัฒนาผลงานทางวิชาการของตนเอง ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีดา ชัยสุวรรณ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า อาจารย์ยังขาดความรู้และความชัดเจนในระเบียบและกฎเกณฑ์ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนคือ ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ ค่านิยมในการทำงานของผู้บริหาร การส่งเสริมสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย แลปัจจัยด้านอาจารย์ ได้แก่ แรงจูงใจ เจตคติต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ผลจากการตรวจสอบและยืนยันปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้าสู่ตำแหน่ง ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยการจัดสนทนากลุ่มอาจารย์ประจำ และ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ พบว่า ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ ค่านิยมในการทำงานของผู้บริหาร การส่งเสริมสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และปัจจัยด้านตัวอาจารย์ ได้แก่แรงจูงใจ เจตคติต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ผลการศึกษา พบว่า การพิจารณาผลงานทางวิชาการระหว่างกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะพิจารณาจากบทความ ซึ่งเป็นการสรุปผลสุดท้ายของการศึกษาวิจัย ลักษณะธรรมชาติวิชาจะเป็นกายภาพ ผลงานทางวิชาการจะเป็นรูปธรรม ส่วนการพิจารณาผลงานทางวิชาการของกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จะพิจารณาจากรายงานการศึกษาวิจัยที่เต็มรูปแบบซึ่งเป็นรูปเล่มผลงานทางวิชาการจะมีลักษณะเป็นนามธรรม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 1) ตัวแปรที่มีอิทธิพล ได้แก่ เงินเดือน ระดับการศึกษา อายุราชการและเพศ จำเห็นว่าตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรที่ยากต่อการส่งเสริมหรือพัฒนาได้ 2) ตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยภายใน (เจตคติต่อวิชาชีพ อาจารย์ ความทุ่มเทให้กับองค์กร ความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อองค์กร การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และวินัยและการพัฒนาตนเอง)

และ ปัจจัยแวดล้อม (นโยบายของมหาวิทยาลัย การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และ ปัจจัยกดดันจากสังคมรอบข้าง) ซึ่งผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ไม่มีผลใด ๆ นั้น ปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การ เช่น วัฒนธรรมองค์การ ค่านิยมในการทำงานของผู้บริหาร การส่งเสริมสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และ ปัจจัยด้านอาจารย์ เช่น แรงจูงใจ เจตคติต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และการพัฒนาตนเอง ด้าน วิชาการผลจากการตรวจสอบและยืนยัน

เนตรนภัส จันทร์พ่วง และดุสิต อธิวุฒัน (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิต ผลงานวิจัยของบุคลากรสายวิชาการคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลงานวิจัยตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานเฉลี่ย 7.07 เรื่อง โดยมีผลงานวิจัยมากที่สุด 70 เรื่อง และน้อยที่สุดคือ ยังไม่ได้ทำผลงานวิจัย ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัยไม่เกิน 5 เรื่อง เวลาที่ใช้ทำ วิจัยต่อสัปดาห์เฉลี่ย 10.73 ชั่วโมง สาเหตุที่ทำวิจัย พบว่าส่วนใหญ่มีความสนใจในการทำวิจัยส่วนตัว ต้องการทำผลงานเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ เห็นคุณค่าของตนเองในการทำวิจัย ต้องการ ความยอมรับและชื่อเสียงทางวิชาการ สาเหตุที่ไม่ทำวิจัย พบว่ามีภาระงานสอนมากกว่า 52 คน รองลงมาคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย 47 คน ขาดเครื่องมือในการทำวิจัย ขั้นตอน การเบิกจ่ายเงินช้าซ้อน ลำช้า ขาดความรู้และประสบการณ์ทำวิจัย 15 คน ไม่มีแหล่งค้นคว้าและอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยมาจากกองทุนของมหาวิทยาลัย ได้รับเงินทุนจากงบประมาณ แผ่นดิน 39 คน บุคลากรส่วนใหญ่มีผลงานวิจัยไม่เกิน 5 เรื่อง ใช้เวลาในการทำวิจัยมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กำหนดคุณสมบัติการสมัครทุน ส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ นักวิจัยต้องมีเวลาทำงานวิจัยไม่น้อยกว่า 17.5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์การสนับสนุน ต่อการทำวิจัย

1. ด้านทักษะเชิงวิจัย
2. ด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน
5. ด้านเพื่อนร่วมงาน
6. ด้านค่าตอบแทนการทำวิจัย

รายละเอียดด้านทัศนคติต่อการทำวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากในทุกประเด็นเชิงบวกได้แก่ ข้อค้นพบจากการทำวิจัยทำให้ท่านต้องค้ความรู้ใหม่ ที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ ข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยจะเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการทำงาน การทำวิจัยจะทำให้ท่านได้ทราบคำตอบในสิ่งที่ต้องการ การทำวิจัยก่อให้เกิดทักษะในกระบวนการวิจัย และผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยในประเด็นเชิงลบ คือภาระงานสอนต่อสัปดาห์ไม่เกิน 10 ชั่วโมง ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัยไม่เกิน 5 เรื่อง ใช้เวลาในการทำวิจัยมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเหตุผลหลักในการทำวิจัยเนื่องจากมีความสนใจใคร่รู้ ต้องการทำผลงานเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ และเห็นคุณค่าของตนเองในการทำวิจัย สำหรับเหตุผลหลักที่จะไม่ทำวิจัยเนื่องจากภาระงานสอนมาก ขาดงบประมาณและเครื่องมือในการทำวิจัย (41.2 %) ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากกองทุนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ งบประมาณแผ่นดิน ทุนส่วนตัว และกองทุนวิจัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาระงานสอน ตำแหน่งทางวิชาการทักษะการวิจัย แหล่งค้นคว้าข้อมูล ผู้สนับสนุน เพื่อนร่วมงาน และความเชื่อมั่นในตนเอง มีผลต่อการทำวิจัยและการผลิตผลงานวิจัยตีพิมพ์แตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ

กัญญาวิริ์ สมนึก ชุมพล เสมาชันธ์ และลำเนา เอี่ยมสอาด (2557) ได้ศึกษาปัจจัยการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่าแรงจูงใจในการทำวิจัยแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะแรงจูงใจจะทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนไปได้ การจูงใจมีองค์ประกอบหรือมูลเหตุจูงใจที่สำคัญของมนุษย์ คือความต้องการและแรงขับ ดังที่ อมรนา วารงค์ (2538, น. 26) กล่าวว่า การทำวิจัยเป็นงานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่ม และการกระทำของตนเองมากกว่าจะเกิดจากบุคคลอื่น หรือสภาวะแวดล้อมอื่น นอกจากนี้การวิจัยยังต้องมีการแก้ปัญหาขณะทำงานหรือแก้ปัญหาจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้การที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเอง จำเป็นต้องมีแรงจูงใจ ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่สัมพันธ์กับการผลิตงานวิจัย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าแรงจูงใจที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยนั้นมาจาก ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 สรุปปัจจัยแรงจูงใจต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ปัจจัยแรงจูงใจภายใน	ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก
- เจตคติต่อวิชาชีพอาจารย์	- นโยบายของมหาวิทยาลัย
- ความทุ่มเทให้กับองค์กร	- การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา
- ความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อองค์กร การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	- ปัจจัยกดดันจากสังคมรอบข้าง
- วินัยและการพัฒนาตนเอง	- ภาระงานสอน
- ทักษะในการทำวิจัย	- เงินทุนสนับสนุนการทำวิจัย
- ทศนคติ	- สิ่งอำนวยความสะดวก
- ความสนใจ ความตั้งใจ	- การสนับสนุนจากหน่วยงาน
- การมองเห็นคุณค่า	- เพื่อนร่วมงาน
- การเติบโตในหน้าที่การทำงาน	- ค่าตอบแทนการทำวิจัย

นักวิชาการส่วนใหญ่ได้ศึกษาผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์ในช่วง 40 ปี โดยมีการนำมาวิเคราะห์ และพบปัจจัยของคุณลักษณะที่สนับสนุนต่อการผลิตงานวิจัยที่ดีขึ้น โดยสามารถแบ่งได้ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของอาจารย์, โครงสร้างหน่วยงานหรือสภาพแวดล้อมของหน่วยงานที่สนับสนุนต่อการผลิตผลงานวิจัย และความเป็นผู้นำขององค์กรนั้น ๆ ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้มีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ (Bland and Ruffin, IV (1992) Bland, Seaquist, Pacala, Center, and Finstad (2002); Bland, Weber-Main, Lund, and Finstad (2004) ซึ่งทั้งหมด จะมีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับ Bland, Center, Finstad, Risbey and Staples (2006, pp.89-123) ว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ครั้งหนึ่งเริ่มมีการปิดตัวลง, และเริ่มมีการปรับเปลี่ยนระบบการจ้างแบบใหม่คือแทนที่จะมีการแต่งตั้งจากตำแหน่งที่ว่างเปลี่ยนเป็นโดยมีการระบุคุณสมบัติของอาจารย์ให้มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น คุณภาพการเรียนการสอน, การผลิตงานวิจัย, งานบริการด้านวิชาการ

สถาบันระดับอุดมศึกษามีการแข่งขันกันมากขึ้น เพื่อสร้างศักยภาพให้เป็นที่รู้จักโดยสร้างคลังข้อมูลด้านการวิจัย ดังนั้นสถาบันวิจัยในมหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญมากขึ้น สอดคล้องกับ Hemanson, Hermanson, Ivancevich and Ivancevich (1995) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าสถานศึกษาหลาย

แหล่งได้มุ่งเน้นงานวิจัยเพื่อเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการและเพื่อใช้สำหรับเป็นเงื่อนไขในการต่อสัญญากับอาจารย์ในสังกัด นั้นเพราะกิจกรรมทางวิชาการและการผลิตผลงานวิจัยใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ความสำเร็จของสถาบันการศึกษา ดังนั้นจึงมีความสำคัญมากที่อาจารย์จะต้องมีผลผลิตงานวิจัยมากขึ้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัย

การพัฒนาบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ต้องคำนึงถึงการพัฒนาหลายมิติ และการพัฒนาความสามารถในด้านการวิจัย โดยมีการส่งเสริมให้ทำการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน การวิจัยสถาบัน งานวิจัยสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม ตลอดจนงานวิจัยที่สร้างสรรค์ทางด้านสังคม รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีประสบการณ์ในด้านการนำผลงานวิจัยไปเผยแพร่ ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ ถึงแม้ว่าการทำวิจัยจะถูกกำหนดให้เป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา โดยการทำวิจัยจะประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการทำวิจัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.4.1 ด้านคุณลักษณะของผู้วิจัย เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เพราะงานวิจัยเกิดขึ้นได้จากการทำวิจัยของบุคคลและกลุ่มบุคคล แม้หน่วยงานจะมีความพร้อมและเกื้อกูลต่อการวิจัยเพียงใดก็ตาม หากไม่มีคนทำวิจัย การวิจัยก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในเรื่องของคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นนักวิจัยที่ดีนั้น อมรา นาวารวงศ์ (2538, น. 24) ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกเป็นปัจจัยย่อย 3 ด้าน ดังนี้

2.4.1.1 ด้านทักษะเชิงวิจัย (Research Skill) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องทำการวิจัย ทั้งด้วยบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หรือนักวิชาการ นักปฏิบัติการในวงการวิชาการ และอาชีพต่าง ๆ จากศึกษาเอกสารและงานวิจัย หลายๆ ฉบับ พบว่าการวิจัยเป็นงานที่ต้องอาศัยผู้ที่มีทักษะเชิงวิจัย (Research Skill) และมีประสบการณ์ในการทำวิจัยจะส่งผลต่อการทำวิจัยประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ

2.4.1.2 ด้านเวลาในการทำวิจัยเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย จะต้องใช้เวลาเพียงพอและต่อเนื่อง หากมีความขัดแย้งกันระหว่างเวลาที่นักวิจัยว่างจากงานต่าง ๆ กับเวลาที่เหมาะสมในการวิจัยปัญหาต่าง ๆ จะเกิดตามมา เป็นอุปสรรคทำให้งานวิจัยไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้และคุณภาพของงานวิจัยที่ได้อาจไม่ดีเท่าที่ควร

2.4.1.3 ด้านทัศนคติในการทำวิจัย พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, น. 106) ให้ความหมายทัศนคติ (Attitude) หมายถึงความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเรียนรู้ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้

2.4.2 ด้านแรงจูงใจในการทำวิจัยแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะแรงจูงใจจะทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปได้ การจูงใจมีองค์ประกอบหรือมูลเหตุจูงใจที่สำคัญของมนุษย์ คือ ความต้องการและแรงขับ ดังที่ อมรา นาวารงค์ (2538, น. 26) กล่าวว่า การทำวิจัยเป็นงานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่ม และการกระทำของตนเองมากกว่าจะเกิดจากบุคคลอื่น หรือสภาวะแวดล้อมอื่น นอกจากนี้การวิจัยยังต้องมีการแก้ปัญหา มุมานะบากบั่นฟันฝ่าอุปสรรคทำงานหรือแก้ปัญหาจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเอง จำเป็นต้องมีแรงจูงใจ ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่สัมพันธ์กับการผลิตงานวิจัย

2.4.3 ด้านคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย

2.4.3.1 ด้านสนับสนุนจากหน่วยงาน วิจารณ์ พานิช (2540) กล่าวถึง การบริหารหน่วยงานให้ทุน สนับสนุนการวิจัย เป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมอาจมองบทบาทได้หลายมุมมอง ดังนี้ กลไกสร้างการเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของระบบการวิจัยของประเทศ และเป็นกลไกจัดการให้เกิดการสร้างนักวิจัย สร้างโครงการวิจัย สร้างผลงานวิจัยและจัดการให้มีการนำการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ภารกิจหลักของหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนการวิจัย คือ การจัดการเป็นการจัดการจัดการให้เกิดกระบวนการ โดยมีเป้าหมาย คือ การเปลี่ยนแปลง ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ คือ การพัฒนาประเทศ พัฒนาสังคม

2.4.3.2 ด้านเงินทุนจรัส สุวรรณเวลา และคณะ (2540) กล่าวถึง ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเป็นทรัพยากรการสนับสนุนที่จำเป็นต่อการวิจัยอาจารย์เนื่องจากการทำวิจัยต้องอาศัยงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิจัย เพราะการทำวิจัย ในห้องปฏิบัติการก็ต้องอาศัยอุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ การวิจัยในสนามที่มีค่าใช้จ่ายในการเดิน และภาระสิ้นเปลืองต่าง ๆ ตามสภาพของการวิจัยนั้น

2.4.3.3 ด้านบรรยากาศการวิจัย ขุนทอง จริตพันธ์ (2546, น. 28) กล่าวว่าในยุค การปฏิรูป การศึกษา การจัดสภาวะแวดล้อมสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีความจำเป็น อย่างยิ่ง สภาวะ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษารวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของ สมาชิกทุกคนในสถานศึกษา ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู-อาจารย์เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่อยู่ร่วมกันภายใน สถานศึกษา หรือที่เรียกว่า บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลในการสนับสนุนส่งเสริม ให้การดำเนินงาน ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการบริหารงานด้านการบริการชุมชน และด้าน ต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และ เพิ่มประสิทธิภาพใน การทำงานให้สูงขึ้นด้วย

2.4.3.4 ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก ชอลดาวิชัย พาณิชย์ (2554, น. 20) กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานในด้านบุคคลอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนให้ อาจารย์ทำวิจัยได้อย่างมีคุณภาพคือ

2.4.3.5 แหล่งค้นคว้าเอกสาร เป็นแหล่งความรู้ที่นักวิจัยสามารถค้นหาความรู้ เพื่อใช้ในการ วิจัย ได้แก่ ห้องสมุดที่เป็นแหล่งรวบรวมหนังสือ ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ และหนังสืออ้างอิง เอกสาร วารสารทางวิชาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศซึ่งควรมีให้ทันสมัย เพียงพอและ เชื่อถือได้

2.4.3.6 ระบบสารสนเทศเพื่อการทำวิจัย ได้แก่ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้วิจัยสืบค้นหนังสือ และข้อมูลจากทั่วโลก ระบบฐานข้อมูล พื้นฐานสำหรับการค้นคว้าของหน่วยงาน ซึ่งต้องมีประสิทธิภาพสะดวกรวดเร็ว ทัวถึงเพียงพอและ เชื่อถือได้

2.4.3.7 เครือข่ายติดต่อกิจการวิจัย ซึ่งสามารถประสานทั้งภายในภายนอกมหาวิทยาลัยฯ การ แสวงหาความรู้และกระจายข่าวสารข้อมูลความร่วมมือของเครือข่าย ทำให้การศึกษาค้นคว้า กว้างขวาง สะดวกรวดเร็ว

2.4.3.8 ห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นห้องทำงานที่ใช้สำหรับการทำวิจัย เช่น ห้องทำงานวิจัย ห้องพัก อาจารย์ ห้องปฏิบัติการเคมี ห้องปฏิบัติการ ควรมีขนาดห้อง อุดมภูมิภายในห้องเหมาะสม ปราศจากเสียงรบกวนแสงสว่างพอเพียง

2.4.3.9 เครื่องมืออุปกรณ์เพื่อการวิจัย อุปกรณ์ในการทำวิจัย เช่น วัสดุที่ใช้ประกอบการ การศึกษาค้นคว้าในสาขาต่าง ๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องอัดสำเนา ควรมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการใช้งาน

2.4.3.10 ที่ปรึกษางานวิจัยเช่น การให้คำปรึกษาด้านการวิจัย ที่ปรึกษาในด้านสถิติการวิจัย การ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

2.4.3.11 ผู้ช่วยงานวิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการและในภาคสนาม โดยภาระงานของผู้ช่วยวิจัยโดย ปฏิบัติงานช่วยผู้วิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การเตรียมเครื่องมือ ประสานงาน เก็บข้อมูล ป้อนข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้อง การพิมพ์เอกสารงานวิจัย เป็นต้น

2.5 ความเชื่อมโยงงานวิจัยกับงานประกันคุณภาพ

2.5.1 การประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิจัย

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานทางการศึกษาอย่างเป็นระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการศึกษา และเป็นมาตรฐานเพื่อชี้วัดระบบและกระบวนการผลิตบัณฑิต ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงตามความมุ่งหวังของสังคมภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องปฏิบัติมีด้วยกัน 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการที่จะสร้างมาตรฐานคุณภาพนั้นจำเป็นต้องนำปัจจัยของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในและภายนอกที่จะผลักดันให้เกิดคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยปัจจัยที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษามีดังนี้ 1) คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว 2) ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษา ทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้าม

พรมแดนและการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคตอันเป็นผลจากการร่วมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา 3) สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแต่สิ่งค้ำประกันว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในระดับท้องถิ่นและชุมชน 4) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะสุข (Public Information) ที่เป็นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษาผู้จ้างงานผู้ประกอบการรัฐบาลและประชาชนทั่วไป 5) สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล 6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในรวมถึงให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษา 7) คณะกรรมการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 8) กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 และคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา 9) กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2554 เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและกำกับให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานตามประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 4 กลุ่ม (หนังสือคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา, 2557, น. 1-2)

2.5.2 ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา

ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยการให้บริการวิชาการแก่สังคมและการทำงานบูรณาการศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบัน มีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าวคือ

2.5.2.1 คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว

2.5.2.2 ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษา ทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคตอันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันคุณภาพการศึกษา

2.5.2.3 สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน

2.5.2.4 สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

2.5.2.5 สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล

2.5.3 มาตรฐานการอุดมศึกษา

นอกเหนือจากมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐานแม่บทแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ

มาตรฐานด้านศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

หลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้เสนอระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ต่อมาได้จัดทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2545 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ สำคัญสำคัญของประกาศฉบับนี้ ระบุให้ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน ต่อมาในปี 2553 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนฉบับเดิม โดยรวมการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของการศึกษาทุกระดับไว้ในฉบับเดียวกัน

2.5.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ด้วยกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 33 ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพโดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

หลักการสำคัญในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมพันธกิจหลักและพันธกิจสนับสนุนของการอุดมศึกษาภายใต้ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553
2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ครอบคลุมปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ซึ่งสามารถส่งเสริมและนำไปสู่ผลลัพธ์ของการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษารอบใหม่ประกอบด้วย การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2557

3.1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร มีการดำเนินการตั้งแต่การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินฯ จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนดสะท้อนการ จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

3.2 ระบบประกันคุณภาพภายในระดับคณะและระดับสถาบัน เป็นการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและสถาบันพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา ซึ่งจะประเมินตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและสถาบันต้องการให้คณะและสถาบันพัฒนาตามศักยภาพและประเภทของกลุ่มสถาบัน ซึ่งเป็นการประเมินความเข้มแข็งทางวิชาการ

4. ให้อิสระกับสถาบันอุดมศึกษาในการออกแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

5. เชื่อมโยงกับระบบคุณภาพอื่นที่กำหนดและเป็นนโยบายของ กกอ. โดยเฉพาะเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และการเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายนอกของ สมศ. เพื่อไม่ให้เป็นการทำงานซ้ำซ้อนเกินความจำเป็นหรือสร้างภาระการทำงานของหน่วยงาน

2.5.5 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ

มาตรฐานที่เป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา คือ มาตรฐานการอุดมศึกษาในขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมาก เช่น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษามาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. หรือกรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทาง (Guideline) ในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันตามความสมัครใจภายใต้การกำกับ ดูแลของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะครอบคลุมพันธกิจหลัก 4 ประการของการอุดมศึกษาและพันธกิจด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) พันธกิจด้าน

การผลิตบัณฑิต 2) พันธกิจด้านการวิจัย 3) พันธกิจด้านการบริการวิชาการ 4) พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมและการบริหารจัดการ

2.5.6 ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 5 ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 34 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่ พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยคำนึงถึงความอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จัดทำขึ้นฉบับนี้ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติที่เปรียบเสมือนร่มใหญ่เป็นกรอบในการพัฒนาโดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักการของการ จัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของไทย และเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้ เพื่อให้การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด ทั้งมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาและสัมพันธ์กับมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องมีระบบประกันคุณภาพที่พัฒนาขึ้นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษา หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถแสดงในภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพ

ในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพจึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาโดยให้พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 255-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 พ. ศ. (2555-2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2552 ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย (Process Performance) ซึ่งได้กำหนด หลักการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรครอบคลุม เรื่องการส่งเสริมพัฒนานักศึกษา การวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (โดยเฉพาะการคู่วิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร) ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะพิจารณาจากการมีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหาร จัดการตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะให้ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละ

หลักสูตรที่คณะดูแล รวมทั้งกิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัย การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพของคณะฯ

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน พิจารณาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการมาตรฐาน ด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการประกันคุณภาพการดำเนินการของสถาบัน เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะ โดยครอบคลุมในด้าน กายภาพและภารกิจของสถาบัน รวมถึงการประกันคุณภาพในภาพรวม จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละระดับ เพื่อการควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบรวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อ 36 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ. ศ. 2553

จากกระบวนการของประกันคุณภาพนั้นได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างมาตรฐานและคุณภาพของผลงานทางวิชาการโดยได้กำหนดระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการด้วยค่าน้ำหนักตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2.4 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาตรี

เกณฑ์การประเมิน	คุณลักษณะหลักสูตร	
	ประเภทวิชาการ	ประเภทวิชาชีพ / ปฏิบัติการ
1. จำนวนอาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่น้อยกว่า 5 คน และ - เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรไม่ได้ และ - ประจําหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น 	
2. คุณสมบัติ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน 2 ใน 5 คนต้องมีประสบการณ์ในด้านการปฏิบัติการ
3. คุณสมบัติ อาจารย์ประจำ หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - ไม่จำกัดจำนวนและประจำได้มากกว่าหนึ่งหลักสูตร 	

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

เกณฑ์การประเมิน	คุณลักษณะหลักสูตร	
	ประเภทวิชาการ	ประเภทวิชาชีพ / ปฏิบัติการ
4. คุณสมบัติ อาจารย์ผู้สอน	<p>* อาจารย์ประจำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - หากเป็นอาจารย์ผู้สอนก่อนเกณฑ์มีประกาศใช้ อนุมัติคุณวุฒิระดับปริญญาตรีได้ <p>* อาจารย์พิเศษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และ - มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนไม่น้อยกว่า 6 ปี - ทั้งนี้ มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น 	
5. การปรับปรุง หลักสูตรตามรอบ ระยะเวลาที่ กำหนด	- ต้องไม่เกิน 5 ปี ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรืออย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี	
รวม	เกณฑ์ 5 ข้อ	เกณฑ์ 5 ข้อ

ตารางที่ 2.5 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

เกณฑ์การประเมิน	หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา	
	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
1. จำนวนอาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่น้อยกว่า 3 คน และ - เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรไม่ได้ และ - ประจําหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น 	
2. คุณสมบัติ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - คุณสมบัติระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณสมบัติระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ขึ้นไป - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย
3. คุณสมบัติ อาจารย์ประจำ หลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - คุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

(ต่อ)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

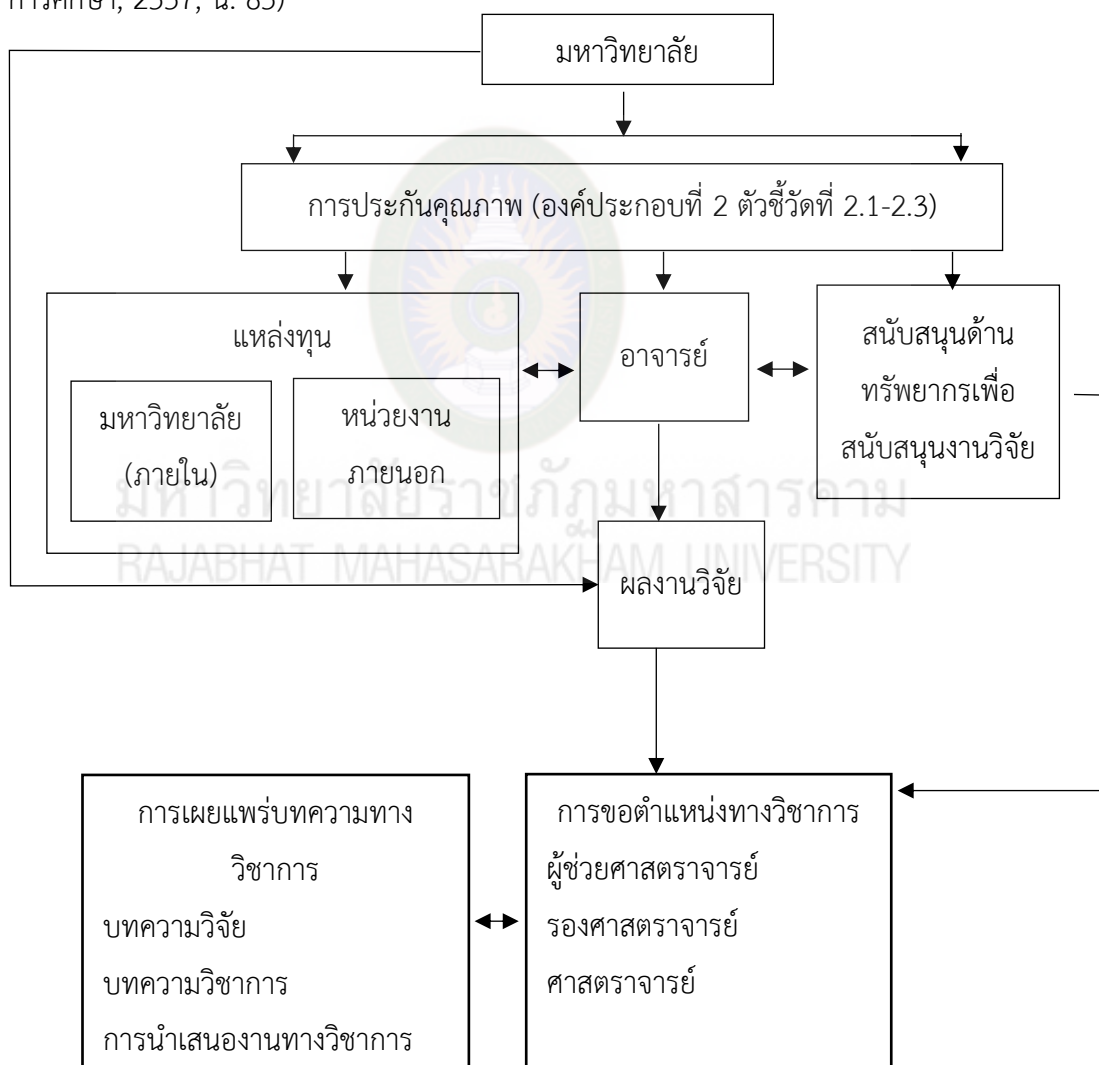
เกณฑ์การประเมิน	หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา	
	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
4. คุณสมบัตินักเรียน	<p>**อาจารย์ประจำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - ต้องมีประสบการณ์ด้านการสอน และมีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 	<p>**อาจารย์ประจำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - ต้องมีประสบการณ์ด้านการสอน และมีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง
อาจารย์ผู้สอน	<p>**อาจารย์พิเศษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนและมีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง - ทั้งนี้ มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น 	<p>**อาจารย์พิเศษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า - มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนและมีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง - ทั้งนี้ มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

ตารางที่ 2.6 ค่าน้ำหนักระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการ

ค่า น้ำหนัก	ระดับคุณภาพของแหล่งเผยแพร่
0.20	- บทความฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในการประชุมวิชาการระดับชาติ
0.40	- บทความฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ หรือในวารสารทางวิชาการระดับชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลตามประกาศของ ก.พ.อ. หรือระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2556 - ผลงานที่ได้รับการจดอนุสิทธิบัตร
0.60	- บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2
0.80	- บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลตามประกาศของ ก.พ.อ. หรือระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2556 หรือตีพิมพ์ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1
1.00	- บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ปรากฏในฐานข้อมูลระดับนานาชาติตามประกาศ ก.พ.อ. หรือระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ทางวิชาการ พ.ศ. 2556 - ผลงานที่ได้รับการจดสิทธิบัตร

อาจกล่าวได้ว่าผลงานทางวิชาการของอาจารย์เป็นข้อมูลที่สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ได้สร้างสรรค์ผลงานขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการและการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นผลงานที่มีคุณค่า และควรที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงวิชาการและการแข่งขันของประเทศ ซึ่งผลงานวิชาการจะอยู่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการที่ตีพิมพ์ในรายงานหรือเล่มสรุปของงานประชุมทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ หรือตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ รวมทั้งผลงานวิจัยที่หน่วยงานหรือองค์การระดับชาติว่าจ้างให้ทำงาน ตำราหรือหนังสือที่ใช้ขอผลงานทางวิชาการสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่สามารถวัดได้ว่าอาจารย์มีคุณภาพ ดังจะเห็นจากตัวชี้วัดของ

งานประกันคุณภาพระดับคณะฯ ที่ให้ความสำคัญและนำไปเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดคุณภาพของอาจารย์ ในส่วนองค์ประกอบที่ 2 โดยระบุว่า การวิจัยจะประสบความสำเร็จและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ จำเป็นที่จะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1) หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านวิจัยต้องมีระบบ และกลไกและมีการสนับสนุนทรัพยากรให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน 2) อาจารย์มีส่วนร่วมในการ วิจัยอย่างเข้มแข็งโดยบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอน และพันธกิจด้านอื่น ๆ ของ มหาวิทยาลัย และ3) ผลงานวิจัยมีคุณภาพ มีประโยชน์ และสนองยุทธศาสตร์ของชาติและ มีการ เผยแพร่อย่างกว้างขวาง (หนังสือคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปี การศึกษา, 2557, น. 85)

ภาพที่ 2.7 การวัดคุณภาพอาจารย์จากผลงานทางวิชาการ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงานวิจัยของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และแรงจูงใจที่ผลักดันอาจารย์ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ดังนี้

ขวัญดาว แจ่มแจ้ง (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็น, ศีรษะระดับด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง รวมทั้งต้องการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์และประเมินผลของกลยุทธ์ดังกล่าว โดยใช้แนวทางการศึกษา 4 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการงานวิจัยจำนวน 5 คน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและนำไปกำหนดองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตได้ของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็น และนำไปสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือจำนวน 288 คน สกัดองค์ประกอบและตัวแปรด้วยวิธีแวนนิแมกซ์ 2) ศีรษะระดับสมรรถนะการวิจัยของอาจารย์และวิเคราะห์ช่องว่างสมรรถนะที่มีอยู่จริงกับที่คาดหวัง โดยการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์จำนวน 265 คน 3) พัฒนากลยุทธ์ โดยใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษารวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมจากผู้บริหารจัดการงานวิจัย จำนวน 15 คน และมาจัดทำร่างการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างพิจารณาเพื่อจัดทำร่างกลยุทธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง 4) ประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ที่ปรับปรุงแล้ว โดยผู้บริหารงานวิจัยระดับคณะและสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 25 คน

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นของอาจารย์มี 10 องค์ประกอบ 76 ตัวแปรสังเกตได้ และการวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นของอาจารย์นั้นสมรรถนะด้านการเสนองานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร อยู่ในระดับที่น้อย และสมรรถนะ

ที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนามี 3 อันดับ คือ 1) สามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร 2) สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและรู้จักประสงค์ของแหล่งทุน และ 3) สามารถเสนอ ผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ และจากการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะ ด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างมี 6 กลยุทธ์ ประกอบไปด้วย 1) เพิ่มขีดสมรรถนะนักวิจัยทุกระดับ 2) ปรับรูปแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อขยายความร่วมมือในการ พัฒนาสมรรถนะ ด้านการวิจัยระหว่างองค์กรภายในมหาวิทยาลัย และองค์กรภายนอกทั้งในประเทศ และต่างประเทศ 3) ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย 4) พัฒนาระบบและกลไก สนับสนุนการวิจัย 5) ประสานความร่วมมือเครือข่ายสนับสนุนการวิจัยแบบพหุภาคีเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น 6) ส่งเสริมการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัย และผลการประเมินความ สอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 6 กลยุทธ์ มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้ในระดับ มาก และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

สมญา อินทรเกษตร (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยไปปฏิบัติของ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมัญจุมงหมายเพื่อศึกษากระบวนการการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยไปการ ปฏิบัติของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยปฏิบัติ และศึกษาเปรียบเทียบการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยไปปฏิบัติของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้ การวิจัย เชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณโดยให้ความสำคัญกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล เภณฑ์การจัดลำดับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีผู้ให้ ข้อมูลหลักประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และคณาจารย์นักวิจัยทั้งสามคณะฯ จำนวน 24 คน และแบบสอบถามคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง จำนวน 315 คน โดยใช้วิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติ พรรณนาเป็นหลัก

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยไปปฏิบัติของอาจารย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏให้บรรลุผลสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นมี 2 ประการ คือ 1) กระบวนการผลักดัน เพื่อให้เกิดการยอมรับและสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถทางการวิจัยของอาจารย์ นักวิจัยของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏแก่สังคมภายนอก เช่น ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน 2) การนำผลงานการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ให้มากที่สุด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยไปปฏิบัติของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏให้บรรลุผลสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถพัฒนาสมรรถนะความสามารถของนักวิจัยให้มีศักยภาพในการที่จะผลิตผลงานวิจัยที่มีประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ซึ่งการเปรียบเทียบการนำกลยุทธ์ด้านการวิจัยไปปฏิบัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การเน้นและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะความสามารถของนักวิจัยเป็นหลัก เพื่อที่จะให้ได้ซึ่งทุนวิจัยและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชาวบ้าน

อาบทิพย์ กาญจนวงศ์ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่มีผลต่อการทำการวิจัย และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีกลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรสายสนับสนุนและสายวิชาการ จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงอ้างอิงใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Spearman rank เพื่อคำนวณระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรในสมมุติฐานที่กำหนดไว้ และใช้ค่าสถิติของการวิเคราะห์ Factor Analysis เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรที่มีผลต่อการทำวิจัยมีเพียงตัวแปรเดียวคือความสัมพันธ์กับการได้รับทุนวิจัยซึ่งก็คือสายงานบุคลากร สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่สายงานวิชาการเป็นสายงานที่ต้องทำพันธกิจหลักทั้ง 4 ให้ครบตามเกณฑ์การประเมินของคณะฯ ได้แก่ การเรียนการสอน งานวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในขณะที่สายสนับสนุนไม่ได้เน้นการทำพันธกิจนี้ ส่วนตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลที่เหลือนั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการได้รับทุนวิจัยของบุคลากร และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานวิจัยของบุคลากรตัวแปรทุกตัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานวิจัยในระดับมาก โดยเฉพาะลักษณะงานที่รับผิดชอบเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานวิจัยในระดับมากที่สุด

ปิยากร หวังมหาพร (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีปทุม มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ค้นหาและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีปทุม และ 2) ศึกษาศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประชากรกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน ที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ประจำ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 467 คน ซึ่งได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 36.62 ใช้ระยะเวลาการวิจัยในระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS for Windows Version 17.0) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นต่อน (Stepwise) และการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการศึกษาพบว่า จำนวนปีที่เคยทำวิจัย ประสบการณ์ความรู้สึกที่มีต่อการทำวิจัยที่ผ่านมา และความรู้สึกได้รับกำลังใจจากคนรอบข้าง เป็นปัจจัยที่ร่วมกันส่งผลต่อศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์ในด้านจำนวนงานวิจัยที่ทำได้ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นางกัญญาวีร์ สมนึก (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยในการทำวิจัยอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามและเปรียบเทียบปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม คณะฯ ที่สังกัด กลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์ จำนวน 407 คน กลุ่มตัวอย่าง 196 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นอย่างสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ประเมินค่าโดยถามปัจจัยในการทำงานวิจัยของอาจารย์ 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะผู้วิจัย 2) ด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย และ 3) ด้านคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test และค่าสถิติ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณลักษณะผู้วิจัย และด้านแรงจูงใจในการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย อยู่ในระดับ

ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายชื่อ ด้านคุณลักษณะผู้วิจัย พบว่า การมีภาระงานสอน และงานธุรการอื่น ๆ มาก ส่งผลต่อการทำวิจัยในระดับมากที่สุด ส่วนด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย พบว่า ผลงานวิจัยสามารถใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ส่งผลต่อการทำวิจัยในระดับมากที่สุด และด้านคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อการทำวิจัย พบว่า กลไกการประกันคุณภาพการศึกษามีส่วนผลักดันให้อาจารย์ทำวิจัยเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ส่วนผลการเปรียบเทียบปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยพิบูลสงครามที่มีเพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่างกันมีปัจจัยในการทำวิจัยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทิมา คงจันทร์ และคณะ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยเปรียบเทียบตามตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษา อายุราชการ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตภาพ การวิจัย และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลผลิตภาพการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 307 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์องค์ประกอบ และวิเคราะห์อิทธิพล ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในรอบสามปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 2) ผลการเปรียบเทียบผลผลิตภาพการวิจัยกับตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษา อายุราชการ มีเพียง 1 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยของผลผลิตภาพการวิจัยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ วุฒิการศึกษา และ 3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลประกอบด้วยทักษะเชิงวิจัย ประสบการณ์ในการวิจัย เวลาในการวิจัย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ในการวิจัย นิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการวิจัยประกอบด้วย ความร่วมมือระหว่างนักวิจัย บรรยากาศการวิจัย ทุนวิจัย แหล่งเอกสารวัสดุอุปกรณ์และ การสนับสนุนของผู้บริหาร 4) รูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลผลิตภาพการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี โดยรูปแบบประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการวิจัยปัจจัยด้านเจตคติต่อการวิจัยปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการวิจัย และ 5) จากการวิเคราะห์

เนื้อหา พบว่า ปัจจัยที่สำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์คือ นโยบายด้านการวิจัย ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ แหล่งข้อมูล ผลตอบแทน และที่ปรึกษาในการวิจัย ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อการวิจัยของอาจารย์คือ ภาระงานมาก ไม่มีเวลาทำวิจัย ขาดทักษะการวิจัยและงบประมาณ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานวิจัย ได้แก่ การพัฒนาอาจารย์ให้มีทักษะการวิจัย การปรับเปลี่ยนเจตคติต่อการวิจัย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย การให้มีบุคลากรช่วยเหลือในการวิจัย

นางรุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบจำลองเครือข่ายทางสังคมเพื่อเพิ่มผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการผลิตรายงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย 2) ศึกษาเครือข่ายทางสังคมที่เอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย และ 3) พัฒนาแบบจำลองเครือข่ายทางสังคมที่เหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 ราย คัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากรอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย จำนวน 9 แห่ง ที่มีผลผลิตงานวิจัยสูงสุดในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวน 26 สาขาวิชา จากฐานข้อมูลสากล Scopus เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสำรวจผลงานวิจัยแบบสำรวจเครือข่ายผู้แต่งร่วม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลผลงานวิจัย เิงปริมาณใช้วิธีการทางบรรณมิติ การวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัยผลการวิจัยพบว่า 1) ผลผลิตงานวิจัยของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2464-2555 มีจำนวน 99,190 เรื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลผลิตงานวิจัยส่วนใหญ่หรือร้อยละ 71.6 มาจากอาจารย์มหาวิทยาลัยวิจัยไทยทั้ง 9 แห่ง 2) เครือข่ายทางสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยวิจัยไทยที่มีผลผลิตงานวิจัยสูง ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 13 ปัจจัย 3) แบบจำลองเครือข่ายทางสังคมที่เหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตงานวิจัย ประกอบด้วย ผู้แต่งร่วมจำนวน 14 ประเภท ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคม ในแง่ของความร่วมมือด้านการวิจัยและความเป็นผู้แต่งร่วมจำนวน 7 ปัจจัย และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยโดยตรง จำนวน 4 ปัจจัย ผู้แต่งร่วมที่สำคัญที่สุด ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยไทย นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่าซึ่งปัจจุบันเป็นอาจารย์ และอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างประเทศ ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบุคคล และลักษณะเฉพาะบุคคลหรือบุคลิกภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยวิจัยไทย

จรัลยา ดอกมณี (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาตนนิคอลลระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการทำงานผลงานทางวิชาการของอาจารย์ในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนครมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์คาตนนิคอลลระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการทำงานผลงานทางวิชาการในแต่ละด้านและศึกษาน้ำหนักความสำคัญคาตนนิคอลลของปัจจัยบางประการที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับแรงจูงใจในการทำงานผลงานทางวิชาการในแต่ละด้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ที่กำลังปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 222 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวัดข้อมูลด้านเงินเดือน ภาระงานสอน ประสบการณ์การทำงาน เจตคติต่อการทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการ แรงจูงใจด้านความก้าวหน้าในหน้างาน แรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือ แรงจูงใจด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานผลงานทางวิชาการ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ค่าสหสัมพันธ์คาตนนิคอลลระหว่าง เงินเดือน ภาระงานสอน ประสบการณ์ทำงาน เจตคติต่อการทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน และความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการ มีค่าสหสัมพันธ์คาตนนิคอลล 3 ชุด มีค่าเท่ากับ .510, .231 และ .134 ตามลำดับ ซึ่งในชุดแรกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชุดที่ 2 ชุดที่ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) ค่าน้ำหนักความสำคัญคาตนนิคอลลระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการทำงานผลงานทางวิชาการของชุดแรกนั้น พบว่าความสัมพันธ์เกิดจากตัวแปรอิสระด้านอิสระด้านเจตคติต่อการทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาตนเอง และความเชื่ออำนาจในตน กับตัวแปรตาม คือแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และแรงจูงใจด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานวิชาการส่งผลซึ่งกันและกัน

ชมสุภัค ครุฑกะ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้บริหารการศึกษา ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย และด้านการสอนวิจัยและหรือปฏิบัติการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 19 คน เก็บรวบรวมข้อมูล 3 รอบ โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรอบที่ 1 เป็นแบบ

สัมภาษณ์มีโครงสร้าง และในรอบที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ คัดเลือกสมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป (Md มากกว่า 3.50) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งสิ้น 116 วัน

ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านการวิจัยของ Z อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันประกอบด้วย สมรรถนะรายด้าน 8 ด้านคือ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการวิจัย ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิจัย ด้านการใช้ภาษา ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณของผู้วิจัย และ ด้านคุณลักษณะอาจารย์นักวิจัย และสมรรถนะรายข้อจำนวน 76 ข้อ เป็นสมรรถนะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 50 ข้อ และสมรรถนะที่มีความจำเป็นอยู่ในระดับมากจำนวน 26 ข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.96-4.74 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าตั้งแต่ 0.25-1.06

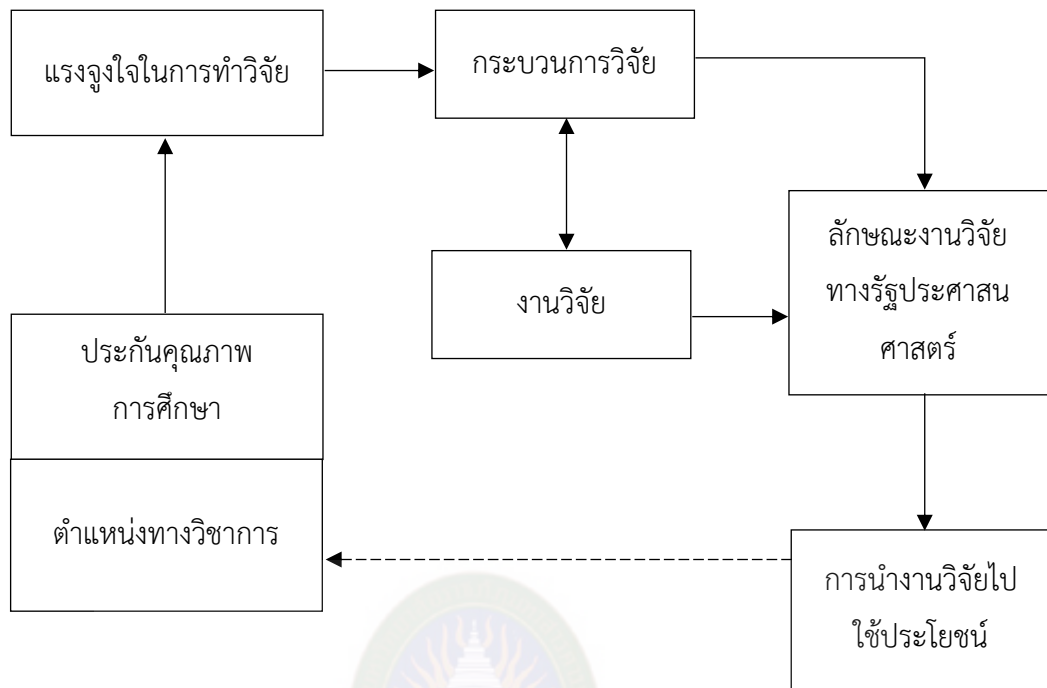
รจนา เผือกจันทิก และคณะ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ทำวิจัยของอาจารย์บรรจุใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยและสาเหตุของการไม่ทำวิจัยของอาจารย์บรรจุใหม่ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมและการกระตุ้นการทำวิจัยของอาจารย์บรรจุใหม่ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์ประจำที่บรรจุใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 มีผู้ตอบกลับ จำนวน 51 คน โดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ทำวิจัยของอาจารย์บรรจุใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้สถิติทดสอบ Chi-Square Test หรือสถิติ Fisher's Exact test สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้สถิติทดสอบที (Student's t-test) หรือสถิติทดสอบ Mann-Whitney U test สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า 1) อายุเฉลี่ย (ปี) ระหว่างกลุ่มไม่มีผลงานวิจัย (3.135 บวกลบ 3.16) กับกลุ่มมีผลงานวิจัย (33.94 บวกลบ 3.09) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 2) อายุงานเฉลี่ย (ปี) ระหว่างกลุ่มไม่มีผลงานวิจัย (1.35 บวกลบ 1.22) กับกลุ่มมีผลงานวิจัย (3.09 บวกลบ 1.64) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 3.สภาพปัญหาอุปสรรคต่อการทำงานวิจัย (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ระหว่างกลุ่มไม่มีผลงานวิจัย (2.91 บวกลบ 0.68) กับกลุ่มมีผลงานวิจัย (2.42 บวกลบ 0.55) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และผลการ

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ทำวิจัยของอาจารย์บรรจุใหม่ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย Logistic Regression Analysis แบบ Forward Likelihood ratio พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ทำวิจัย ได้แก่ อายุน้อย มีผลเชิงลบกับการไม่ทำวิจัย คือ อายุน้อยลง 1 ปี โอกาสที่จะไม่ทำวิจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือยิ่งอายุมากขึ้น จะยิ่งทำวิจัย มากขึ้นตามไปด้วย และอายุงานมีผลเชิงลบกับการไม่ทำวิจัย คือ อายุงานน้อยลง 1 ปี โอกาสที่จะไม่ทำวิจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 65.0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยิ่งอายุงานมากขึ้นจะยิ่งทำวิจัยมากขึ้นตามไปด้วย และสภาพปัญหาอุปสรรคต่อการทำงานวิจัย ถ้าปัญหาเพิ่มขึ้นโอกาสที่จะไม่ทำวิจัย เพิ่มขึ้น เป็น 39.4 เท่า

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยในครั้งนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประเด็น คือประเด็นที่ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของงานวิจัยของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยนั้นมีลักษณะอย่างไร และประเด็นที่ 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจอะไรที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งปัจจัยอะไรมีความสำคัญที่สุด ผู้วิจัยเสนอกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของงานวิชาการที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์ของขอบข่ายทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอกรอบแนวคิดที่เป็นปัจจัยจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตามขอบข่ายของสาขาวิชา และนำไปสู่ลักษณะของงานวิจัยที่เกิดขึ้นและการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบัน และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการทำงานวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย
6. การแสดงข้อมูล
7. การหาข้อสรุป
8. จรรยาบรรณของผู้วิจัย
9. ข้อจำกัดในการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

3.1.1 ระบุกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยนี้ศึกษางานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ซึ่งกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยนี้คือผลงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยที่ผลิตขึ้นในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2561 และต้องเป็นงานวิจัยของอาจารย์ซึ่งเป็นผู้เขียนหลักเท่านั้น นอกจากนี้ ยังวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจที่อาจารย์ต้องผลิตงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ อธิบายถึงปัจจัยแรงจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นผลิตผลงานวิจัย โดยขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ความรู้ ความ

เข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ทำการศึกษา จึงใช้กลุ่มตัวอย่างไม่มากนักและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแนะนำต่อ ๆ กัน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีส่วนร่วมริเริ่มปฏิบัติ มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยในทุกมิติ และให้แนะนำอาจารย์นักวิจัยที่มีคุณสมบัติเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผลงานวิจัยของอาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ อาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยเรื่องนี้

3.1.2 การเลือกกรณีศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำวิธีการศึกษาเฉพาะกรณีมาเป็นแนวทางในการเลือกกรณีศึกษา โดยในการวิจัยครั้งนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยใช้แบบกรณีศึกษา คือ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กลุ่มที่ 2 มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะการสอนแบบระบบเปิด และกลุ่มที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏ และนำทั้ง 3 กลุ่มมาจัดการแยกกลุ่มอีกครั้ง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและใช้แนวทางพัฒนาการขององค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ในประเทศเป็นหลักในการแบ่งกลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 มหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยที่บุกเบิกการเรียนการสอนทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มที่ 2 ก็เป็นมหาวิทยาลัยแบบเปิด เป็นยุคที่ 2 ที่มีการกระจายตัวของการศึกษาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์อย่างกว้างขวาง มีการขยายการศึกษาไปตามหัวเมืองต่าง ๆ ส่วนกลุ่มที่ 3 จะเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่แปรสภาพมาจากวิทยาลัยครู และต่อมามีการปรับเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏในระยะเวลาต่อมา และจากทั้ง 3 กลุ่มจะคัดเลือกมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และเพื่อให้กรณีศึกษาที่เลือกมาสามารถตอบสนองได้ตรง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ได้ ผู้วิจัยก็ได้กำหนดเกณฑ์การเลือก เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับใช้ในการเลือกเพื่อพิจารณาการเลือกกรณีศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 พิจารณาจากการเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีการเปิดสอนทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ โดยแบ่งเกณฑ์การแยกมหาวิทยาลัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะการสอนแบบระบบเปิด และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประการที่ 2 พิจารณาตามการวิวัฒนาการของการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ ในประเทศได้ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ยุคบุกเบิกของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มที่สองยุคการกระจายตัวของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และกลุ่มที่สามยุคการส่งเสริมการเรียนการสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์

ประการที่ 3 พิจารณาจากการดำเนินการจัดการศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีการเปิดสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก มีการจัดการเรียนทั้งหมด หรือเฉพาะระดับใดระดับหนึ่งก็ได้ และต้องเป็นหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประการที่ 4 พิจารณาจากมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ในกำกับของรัฐ และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมครบถ้วน

จากการพิจารณาตามเกณฑ์การเลือกกรณีศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ประกอบกับมหาวิทยาลัยทั้ง 4 มหาวิทยาลัย กล่าวคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์นั้นเป็นจุดเริ่มต้นของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยระบบเปิดที่มีการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และได้รับการยอมรับ เป็นอย่างมากในวงการรัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศไทย สุดท้ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทั้ง 3 ระดับปริญญา โดยทั้ง 4 มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีคุณภาพ มีงานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม อาจกล่าวได้ว่า การได้มาซึ่งมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 4 แห่งเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีการเลือกแบบเจาะจงตามเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น และมีผลงานวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์อย่างต่อเนื่อง มีผู้สนใจนำไปเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลทางวิชาการ และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทางวิชาการทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับชาติที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะสร้างนักวิชาการที่มีความรู้ เน้นการผลิตผลงานวิจัย เพื่อสร้างผลงานที่มีคุณภาพ สามารถถ่ายทอดสู่สังคมเป็นหลัก สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ที่ต้องการศึกษาถึงการวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยเพื่อสรุปองค์ความรู้ การวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยมีลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์อย่างไร และปัจจัยแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยของอาจารย์มีปัจจัย

อย่างไรบ้างเพื่อพัฒนาเป็นองค์ความรู้ต่อสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์และพัฒนาสู่ต่อองค์การทางการศึกษาและสังคมได้

3.1.3 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายถึงตัวแทนประชากรในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และ ใช้การสังเกตควบคุมไปด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกรณีศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยอาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ และผลงานวิจัยของอาจารย์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นจะถูกแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีการแบบแนะนำต่อ ๆ กันมาจาก 4 มหาวิทยาลัย คือ ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาเฉพาะกรณี โดยอาศัยจำนวนกรณีหรือกลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก เพื่อจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือการได้รับความรู้ความเข้าใจในเชิงลึกและมีรายละเอียดของข้อมูลรอบด้านอย่างเป็นองค์รวมที่เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา (Patton, 1990, p. 53) โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แหล่ง คือ ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการคัดเลือกมหาวิทยาลัยที่เป็นจุดเริ่มต้นของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย กลุ่มมหาวิทยาลัยเปิด และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีงานวิจัยหลากหลาย เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์และได้รับการยอมรับจากสังคมทั้งจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยระบบเปิด มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีอาจารย์ที่ผลิตวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้คัดเลือกมาจำนวน 4 แห่งเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะของงานวิจัยของอาจารย์ในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐมีปัจจัยอย่างไรที่จะส่งผลต่อการผลิตงานวิจัยในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบในแต่ละกรณีศึกษา และสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลองค์ความรู้

ทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เช่น ข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร งานวิจัย ตำรา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต

3.3 ขั้นตอนการวิจัย

3.3.1 แนวทางที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าโดยมีแนวทางปฏิบัติ 2 แนวทาง คือ 1) จากการศึกษาเอกสาร เพื่อทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ แนวคิดและทฤษฎี หลักการค้นหาค้นคว้า ศึกษางานวิจัยของ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อบังคับ/ระเบียบ/ประกาศ และข้อกำหนดต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ โดยข้อมูลทั้งหมดนี้จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและตีความ โดยอาศัยหลักเหตุและผล รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ตรงกับความจริงและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุดจุดมุ่งหมายของเรื่องนี้เพื่ออธิบายระเบียบวิธีที่ใช้ศึกษา กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวต่อไป

3.3.2 กระบวนการขั้นตอนการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงแบบกรณีศึกษา ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาเฉพาะกรณี โดยอาศัยจำนวนกรณี หรือกลุ่มตัวอย่างไม่มากนักเพื่อจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือการได้ความรู้ ความเข้าใจในเชิงลึก และมีรายละเอียดของข้อมูลรอบด้านอย่างเป็นองค์รวมที่เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา (Patton, 1990, p. 53) ซึ่งความละเอียดลุ่มลึกของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะได้มาจากกรณีตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจงจำนวนน้อย มากกว่าที่จะได้มาจากกรณีจำนวนมาก ๆ ดังนั้น ควรทำความเข้าใจว่า กรณีเฉพาะที่ควรนำมาศึกษาให้ลึกกลงไปในรายละเอียดนั้น ไม่ใช่แค่การหยิบยกนำกรณีใดมาก็ได้ แต่ควรเป็นกรณี “พิเศษ” คือ เป็นกรณีที่สามารถให้ข้อมูลได้มากมายคือ นักวิจัยจะได้ความรู้ที่ช่วยให้เข้าใจปัญหาการวิจัยของตนได้มากนั้นมาจากกรณีเช่นนั้น โดยปกตินักวิจัยเชิงคุณภาพเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจงในการเลือกนักวิจัยจะพิจารณาว่ากรณีเช่นใดบ้างที่จะเป็นกรณีที่จะให้ความรู้ได้มาก ซึ่งการศึกษา กรณีตัวอย่างเฉพาะรายเช่นนี้ จะช่วยทำให้ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะผู้วิจัยมี

น้ำหนัก (ชาย โปธิสิตา, 2547, น. 41) ด้วยเหตุนี้การศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยจึงเหมาะสมที่จะทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการคัดเลือกมหาวิทยาลัยที่เป็นจุดเริ่มต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยระบบเปิด และมหาวิทยาลัย ราชภัฏมีการผลิตงานวิจัยหลากหลาย เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนทางรัฐประศาสนศาสตร์และได้รับการยอมรับจากสังคมทั้งจาก 3 กลุ่มมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยระบบเปิด และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีอาจารย์ที่ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้คัดเลือกมาจำนวน 4 แห่งเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาลักษณะงานวิจัยของอาจารย์ในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐ 2) ศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐ มีปัจจัยอย่างไรที่จะส่งผลต่อการผลิตงานวิจัยในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบในแต่ละกรณีศึกษา และสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลองค์ความรู้ทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ผู้วิจัยได้อาศัยคุณลักษณะที่สำคัญของ การวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวความคิดของ แพตตันในปี 1990 มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยมากที่สุดซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Patton, 1990, pp. 39-63)

3.3.2.1 การวิจัยในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ที่สังกัดสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์จาก 4 มหาวิทยาลัยที่เป็นกรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก คือ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคำถามสำหรับการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์นั้น ซึ่งผู้ที่ให้ข้อมูลสามารถตอบคำถามได้ตามความสมัครใจ เต็มใจ และความสะดวกตามความพร้อม โดยผู้วิจัยจะให้ความสำคัญของการสัมภาษณ์อย่างเป็นกันเอง ไม่ตึงเครียด ผ่อนคลายเป็นธรรมชาติ ใช้วิธีการพูดคุยแบบสนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกเหมือนการถูกบังคับให้ตอบคำถาม แต่ทั้งนี้หากผู้ให้ข้อมูลจะตอบคำตอบที่เป็นประเด็นอื่นก็ให้ความสำคัญ และสนใจในประเด็นนั้น ๆ อย่างเต็มที่ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าด้วยวิธีการเช่นนี้จะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นจริงได้ตรงตามที่ต้องการได้เป็นอย่างดีครบถ้วน

3.3.2.2 นำวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ซึ่งการวิจัยนี้จะใช้การสังเกตการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติโครงการวิจัย และการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวิจัย โดยใช้กรณีศึกษา ที่มีจำนวนเหมาะสมเฉพาะเจาะจง และใช้แหล่งข้อมูลทางเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เอกสารผลงานวิจัยของอาจารย์ รวมทั้งการขออนุมัติโครงการวิจัยต่าง ๆ และเกณฑ์การขออนุมัติทุนวิจัยต่าง ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการอ้างอิงจากความจริง เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปของการวิจัย และจะไม่เน้นการกล่าวอ้างหรือสรุปความจริงจากทฤษฎี และจะไม่เน้นการทดสอบจากสมมติฐาน

3.3.2.3 ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยให้เหตุผลว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญโดยการเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแนะนำต่อ ๆ กัน การสัมภาษณ์เชิงลึก และ การสังเกตการณ์จากข้อมูล ดังนั้นข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์ รวมทั้งประสบการณ์ที่พบ และเนื่องจากเป็นการใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร ทำให้ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลในลักษณะเชิงพรรณนา แต่อย่างไรนั้นก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้วิจัยจะปฏิเสธข้อมูลเชิงปริมาณทั้งหมด ซึ่งหากพบว่าหากข้อมูลเชิงปริมาณมีประโยชน์กับประเด็นที่ศึกษาก็จะนำเข้ามาผสมผสานกับข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในทุกด้าน และรวมเป็นข้อมูลองค์รวม และจะสามารถนำไปรวบรวมข้อมูลและอธิบายผลได้

3.3.2.4 การติดต่อโดยตรงและการสร้างความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะเริ่มต้นจากการขอเข้าพบและการพูดคุยเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งก็คือ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยงานวิจัยหรือสถาบันวิจัยของสถาบันการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทราบถึงและการชี้แจงให้กับผู้ให้ข้อมูลให้เข้าใจถึงความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ที่จะได้กลับมา และประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเข้าใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นจริงและจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

3.3.2.5 เน้นวิธีวิจัยที่มีความยืดหยุ่นสูง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์เชิงลึกไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้แนวคำตอบที่ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ ๆ กัน เมื่อดำเนินการ

สัมภาษณ์จริงกับผู้ให้ข้อมูล แต่บางครั้งนั้นจะต้องมีการปรับคำถามให้สอดคล้องเพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

โดยสรุป ผู้วิจัยจะนำหลักการและลักษณะเชิงกลยุทธ์ของการวิจัยเชิงคุณภาพบางส่วนมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน และครอบคลุมมากที่สุด เช่น วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ ๆ กัน การศึกษาในสถานการณ์ธรรมชาติ การวิเคราะห์แบบอุปมัย การใช้ความยืดหยุ่นในการวิจัยเป็นหลักสำคัญ และส่วนกลยุทธ์เชิงคุณภาพในด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้กล่าวถึงผู้วิจัยจะพิจารณานำมาใช้เป็นแนวทางเสริมเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในครั้ง นี้ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนของประเด็นในส่วนของการออกแบบการวิจัย จึงจะขอเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกกรณีศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งมีรายละเอียด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.4.1 ตัวผู้วิจัยเอง เพราะในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนนั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้เกียรติกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการเก็บข้อมูล

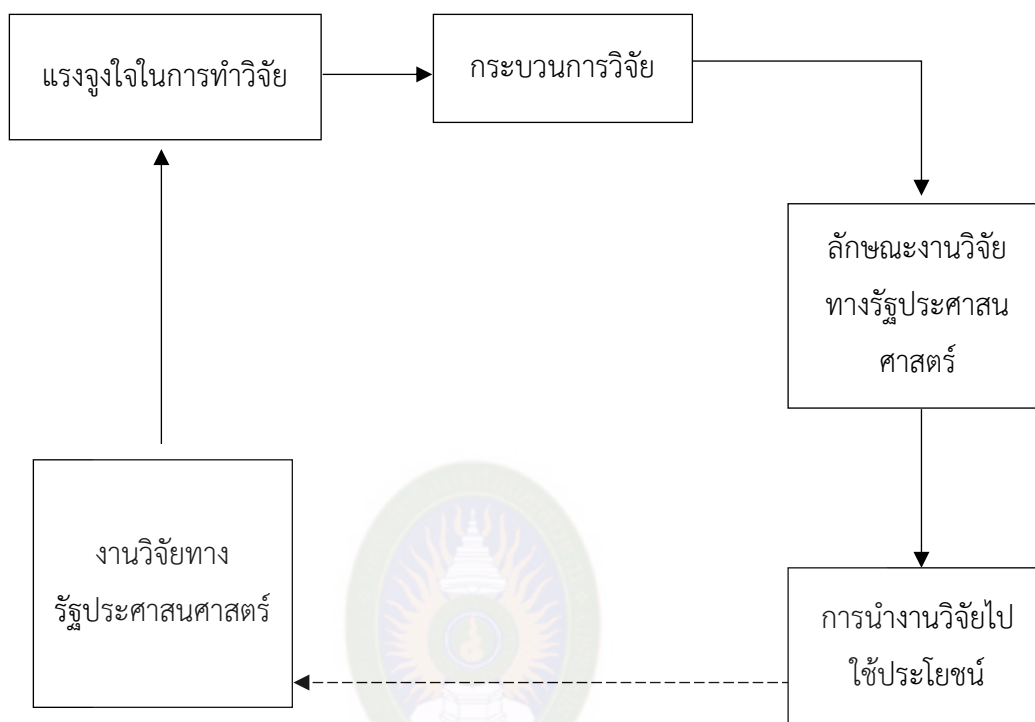
3.4.2 แบบสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการที่ไม่จำกัดคำตอบโดยผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์ในลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้มีกรอบในการสัมภาษณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีอิสระที่จะอธิบายแนวคิดของตนเองได้อย่างกว้างขวาง

3.4.3 เครื่องบันทึกเสียง

3.4.4 การจดบันทึกข้อมูล

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นไปอย่างมีขั้นตอนและแบบแผนผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยขึ้นเพื่อใช้เป็นแผนที่ที่นำทางในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และหาคำตอบต่อคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ 1) แรงจูงใจในการทำงานวิจัยของอาจารย์ มีประเด็นอย่างไรบ้าง 2) อาจารย์มีกระบวนการในการทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์อย่างไร 3) ลักษณะขอบข่ายงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์มีองค์ประกอบอย่างไร และ 4) การนำงานวิจัยนำไปใช้ประโยชน์มีลักษณะใด

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยอย่างมีขั้นตอน และไม่หลงประเด็นในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ปรากฏดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการเก็บข้อมูลที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้มีรูปแบบที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้เลือกนำวิธีที่จะจัดการข้อมูลที่เหมาะสมในแต่ละแบบ ประกอบด้วย

1. ศึกษาสืบค้นจากเอกสาร ซึ่งประกอบไปด้วย ตำราวิชาการ เอกสารงานวิจัยของนักวิชาการที่มีการตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิจัยที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ บทความวิชาการที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ข้อบังคับ/ระเบียบ/ประกาศที่เกี่ยวข้องที่มีใช้แต่ละกรณีศึกษา และเอกสารอื่น ๆ โดยผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลจากเอกสารดังกล่าวและทำเป็นบันทึกย่อ หรือตารางเปรียบเทียบและจัดเก็บฐานข้อมูล โดยแยกเป็นหมวดหมู่ และมีการสร้างดัชนีอ้างอิงไว้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

2. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนรวมทั้งสิ้น 19 คน รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แยกตามกรณีศึกษา

สถาบันการศึกษา		จำนวน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		5
	คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์	
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		3
	คณะรัฐประศาสนศาสตร์	
มหาวิทยาลัยรามคำแหง		5
	คณะรัฐศาสตร์	
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม		6
	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	
รวม		19

3. ศึกษางานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จากกลุ่มกรณีศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 84 งานวิจัย รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนงานวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 แยกตามกลุ่มกรณีศึกษา

สถาบันการศึกษา		จำนวน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		8
	ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์	
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		31
	คณะรัฐประศาสนศาสตร์	
มหาวิทยาลัยรามคำแหง		25
	คณะรัฐศาสตร์	
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม		20
	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	
รวม		84

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยจะทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะไปทำการสัมภาษณ์ ตามจำนวนที่กำหนดไว้จากนั้น ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายเวลา และสถานที่ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีภาระงานสอนประจำ และมีภาระงานอื่น ๆ ด้วย ผู้วิจัยจึงต้องให้ความสำคัญกับภาระงานหลักของอาจารย์เป็นอันดับก่อน ในการเลือก วันเวลา และสถานที่

2. ทุกครั้งที่ผู้วิจัยไปพบผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เบื้องต้นที่ผู้วิจัยคำนึง คือ ความตรงต่อเวลาในการนัดหมายเวลา เมื่อเข้าพบผู้วิจัยจะเริ่มต้นด้วยการต้องแสดงตนว่าเป็นใคร มีจุดมุ่งหมายอะไรในการไปเก็บข้อมูล รวมทั้งอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเข้าใจในแนวทางของการเก็บข้อมูล เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศก่อนการสัมภาษณ์ เพราะหัวข้อการวิจัยที่ตั้งไว้มีความละเอียด และต้องมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย นโยบาย หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ผู้วิจัยจึงต้องสร้างความมั่นใจกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้นจะไม่สร้างภาระกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในภายหลัง และการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยต้องมีการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเรื่องขอบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ก่อน หากผู้ให้การสัมภาษณ์ไม่อนุญาต ผู้วิจัยจะใช้วิธีการจดบันทึกเพียงอย่างเดียว

3. เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะนำบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงใหม่ หรือทำการถอดเทป และจัดทำเป็นรายงานสรุปให้เสร็จเร็วที่สุดเพื่อป้องกันการลืมหรือสรุปประเด็นสำคัญตกหล่นไป เมื่อทำรายงานสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะส่งรายงานดังกล่าวกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อ่าน และตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง หากมีประเด็นสำคัญที่อาจตกหล่นไปในการสัมภาษณ์ ครั้งแรกผู้วิจัยจะใช้โอกาสนี้ในการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาแล้วผู้วิจัยจะรวบรวมเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลโดยแยกเป็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน ซึ่งจะประกอบไปด้วย บันทึกที่มีการจดไว้ระหว่างการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง รายงานสรุปการสัมภาษณ์ และอาจจะมีการเพิ่มเติมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมอบให้ไว้ระหว่างการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วันเวลาที่สัมภาษณ์ และมีดัชนีอ้างอิง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถสืบค้นย้อนกลับได้ง่าย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางของ ชายโพธิสิตา (2552, น. 359-400) มาประยุกต์ใช้ โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ 1) การจัดระเบียบข้อมูล 2) การแสดงข้อมูล 3) การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย โดยแต่ขั้นตอนของการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้จัดระเบียบข้อมูลโดยการสร้างเป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย

3.5.1 ฐานข้อมูลงานวิจัย เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ฐานข้อมูลดังกล่าวจะรวบรวมงานวิจัยของนักวิชาการที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ แยกตามชื่อนักวิชาการ คำสำคัญ หรือสภาพของเอกสารดิจิทัลนามสกุลพีดีเอฟ (PDF File หรือ สำเนาเอกสาร)

3.5.2 ฐานข้อมูลเอกสารอ้างอิง เป็นฐานข้อมูลรวบรวมชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงสำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะแสดงชื่อเอกสาร ชื่อผู้แต่ง เป็นตำราหรือบทความ ปีที่ตีพิมพ์ สภาพเอกสารว่าเป็นตัวจริงหรือสำเนา

3.5.3 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวกับอาจารย์ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น เอกสารบันทึกการสัมภาษณ์ และเสียงสัมภาษณ์ สำเนาเอกสารข้อมูลต่าง ๆ (ระเบียบ/คำสั่งภายใน สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง)

3.5.4 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวกับอาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เช่น เอกสารบันทึกการสัมภาษณ์ และเสียงสัมภาษณ์ สำเนาเอกสารข้อมูลต่าง ๆ (ระเบียบ/คำสั่งภายใน สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง)

3.5.5 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวกับอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เช่น เอกสารบันทึกการสัมภาษณ์ และเสียงสัมภาษณ์ สำเนาเอกสารข้อมูลต่าง ๆ (ระเบียบ/คำสั่งภายใน สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง)

3.5.6 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวกับอาจารย์คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เช่น เอกสารบันทึกการสัมภาษณ์ และเสียงสัมภาษณ์ สำเนาเอกสารข้อมูลต่าง ๆ (ระเบียบ/คำสั่งภายใน สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง)

3.6 การแสดงข้อมูล

3.6.1 จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาจัดทำเป็นตารางเพื่อหารูปแบบข้อมูลดิบที่มีความสอดคล้องกัน โดยใช้คำสำคัญเป็นตัวกำหนดรูปแบบของข้อมูล โดยแยกทำเป็นรายการนักศึกษา อาทิเช่น “แรงจูงใจในการทำงานวิจัยของอาจารย์คืออะไร” หรือ “กระบวนการวิจัยของอาจารย์มีกระบวนการอย่างไร” หรือ “ลักษณะขอบข่ายงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์” หรือ “การใช้ประโยชน์งานวิจัยของอาจารย์เป็นอย่างไร” จากตารางดังกล่าวจะแสดงประเด็นตามที่กำหนดว่ามีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนใดเสนอไว้บ้าง และมีประเด็นสำคัญอะไรบ้างที่มีการเกิดซ้ำ ๆ กัน หรือมีความแตกต่างกันบ้าง และ เก็บรวบรวมและแยกเก็บไว้แต่ละกรณีศึกษา

จากนั้นผู้วิจัยจะนำตารางข้อมูลที่มีการจัดรูปแบบของข้อมูลในแต่ละกรณีศึกษามาพิจารณาเปรียบเทียบกันว่าข้อมูลมีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร และสร้างเป็นตารางใหม่ที่มีข้อมูลจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ที่มีทั้งในส่วนที่มีรูปแบบเหมือนกัน (จะตัดให้เหลือไว้เพียงชุดเดียวมาแสดงไว้ในตาราง) ส่วนที่มีความแตกต่างกันก็จะเก็บมาแสดงไว้ในตารางเดียวกันด้วย และเพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีนั้นเข้าใจงานต่อการทำงานเข้าใจ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบแผนผังความสัมพันธ์เพิ่มเติมอีกช่องทางหนึ่ง

3.6.2 เมื่อได้ตารางข้อมูล หรือแผนผังความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลจากกรณีศึกษาแต่ละแห่งมาแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลเหล่านั้นมาดำเนินตามกระบวนการวิธี และการสังเคราะห์ข้ามกรณีเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลคำตอบที่ได้จากกรณีศึกษาแต่ละกรณีที่มีรูปแบบและความสอดคล้องกันหรือเหมือนกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สรุปผลการวิจัยในขั้นตอนสุดท้าย

3.7 การหาข้อสรุป

การหาข้อสรุปและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.7.1 การหาข้อสรุป ผู้วิจัยจะนำผลจากการแสดงข้อมูลที่ได้จัดทำไว้ในขั้นตอนการแสดงข้อมูล มาหาว่าในการศึกษามีข้อค้นพบอะไรบ้าง มีแบบแผนอย่างไร มีตัวแปรอะไรที่เข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง และ ข้อค้นพบที่ได้มานั้นสอดคล้องและตรงกับแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการคนไหนบ้าง และเป็นไป ตามกรอบแนวคิดและคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้ตอบคำถามที่ตั้งไว้ครบถ้วนทุกประเด็นหรือไม่ หากยังไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะกลับไปหาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังขาดความสมบูรณ์ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.7.2 การตีความจะเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัย นำข้อค้นพบในประเด็นต่าง ๆ มาทำการตีความตามความเห็นของผู้วิจัยว่าข้อค้นพบที่ได้ทำการศึกษามาตามขั้นตอน และวิธีการต่าง ๆ นั้น หมายความว่าอย่างไร ทั้งในมุมมองของการนำไปใช้ และในมุมมองของทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องราวนั้น ๆ จะมีความหมายและความสำคัญอย่างไร และควรจะมีกิจกรรมที่ควรจะทำต่อไปในอนาคต

3.7.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะแยกการตรวจสอบออกมาเป็นรายละเอียด ดังนี้

3.7.3.1 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลในเรื่องของความเที่ยงตรง ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ในกระบวนการขั้นตอนการเตรียมการเก็บข้อมูล โดยได้ยึดแนวทางการตามกรอบจริยธรรมที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีการจัดเก็บตามกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ให้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด และในส่วนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้แนวทางของหลักเกณฑ์ว่าเอกสารต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลนั้นต้องมีที่มาของเอกสารที่ชัดเจน หรือมีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ และสามารถอ้างอิงแหล่งที่มาได้ ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยมีการกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการอย่างชัดเจนและในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำตามข้อกำหนดจริยธรรมที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความตรงไปตรงมา ไม่มีความลำเอียงหรือเกิดมาจากการโน้มน้าวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความจริงมากที่สุด

3.7.3.2 ในการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบคำถามขึ้นมาเพื่อให้ช่วยให้การสัมภาษณ์มีกรอบคำถามที่จะนำไปหาคำตอบจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความชัดเจนและช่วยป้องกันไม่ให้ผู้วิจัยนั้นลืมประเด็นที่ต้องการที่จะถาม และคำถามที่ใช้นั้นจะเป็นคำถามปลายเปิดซึ่งจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คลอบคลุม รวมทั้งแบบคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคน เพื่อหาจุดบกพร่องต่าง ๆ และทำการปรับปรุงแก้ไขคำถามก่อนจนแน่ใจว่าคำถามดังกล่าวจะได้รับคำตอบที่ครอบคลุมในทุกประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วจึงนำมาใช้ไปสัมภาษณ์จริง

3.7.3.3 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้ามีวิธีการดังนี้ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี 4) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (สุภางค์ จันทวานิช, 2553) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธี ดังนี้

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลโดยกำหนด ขั้นตอนในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อกำหนดในการทำการตรวจสอบ ดังนี้ ก) การกำหนดกรณีศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง ซึ่งแบ่งตามประเภทของสถาบันการศึกษาจะอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง และกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ข) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกรณีศึกษาจำนวนรวม 19 คน ในแต่ละแห่งจะประกอบอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐดังกล่าวที่ 5 อนึ่ง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นอาจารย์เป็นอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จาก มหาวิทยาลัย และยังทำงานอยู่ ณ วันที่ขอ เข้าสัมภาษณ์ จึงทำให้มีประสบการณ์ตรง และเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะงานวิจัยของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และแรงจูงใจในการทำงานวิจัย รวมทั้งการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของกรณีศึกษา ทำให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้มีความถูกต้อง แม่นยำ ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ ค) ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์มากเพียงพอที่จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเต็มที่ในทุกคำถามโดยไม่มีการชี้นำ ง) ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสังเกตการตอบคำถามของผู้ให้ข้อมูลสำคัญไปพร้อมกันด้วย ว่าเขามีอคติในการตอบคำถามหรือไม่ จ) จากการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว จะทำให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงมีความชัดเจนและแม่นยำในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีศึกษา ฉ) เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำบันทึกการสัมภาษณ์ได้จากการถอดเทป และ

ข้อความจากการบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้วให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อ่านทบทวน ก่อนที่จะนำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป จากนั้นจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาเทียบเคียงกันซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด สำหรับข้อมูลที่มีความขัดแย้งกันก็จะถูกตัดออกไปไม่นำมาใช้

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการป้องกันและลดความผิดพลาดในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีในการเก็บข้อมูลแต่ละวิธี นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ เอกสารและประเด็นอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ ว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับ จากการสัมภาษณ์หรือมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันหรือไม่

3.8 จรรยาบรรณของผู้วิจัย

ในส่วนของผู้วิจัย ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือของการออกไปเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสำนึกและตระหนักในระเบียบวินัย หรือจรรยาบรรณของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางของ สุภางค์ จันทวานิช (2553, น. 177-179) มาประยุกต์ใช้ดังนี้ คือ

3.8.1 การแสดงตนว่าเป็นใคร มีจุดมุ่งหมายอะไรในการไปเก็บข้อมูล รวมทั้งอธิบายให้ผู้ให้ ข้อมูลมีความเข้าใจในแนวทางของการเก็บข้อมูล

3.8.2 หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อจำกัด ผู้วิจัยจะยึดหลักจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัดกล่าวคือ ไม่ชี้หน้า ไม่ลำเอียง ไม่น้อมนำให้ผู้ให้ข้อมูลเบี่ยงเบนไปจากความคิดของตนอาจจะใช้ข้อคำถามเกริ่นนำ บ้างด้วยคำถามปลายเปิดแต่ต้องเป็นไปเพื่อช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลมีความชัดเจนในการให้ข้อมูลตามความ คิดเห็นของตนให้มากที่สุด

3.8.3 หากข้อมูลที่ได้มีแนวคิดหลายฝ่าย ผู้วิจัยต้องมีความเป็นกลางในความขัดแย้งตาม แนวคิดนั้น

3.8.4 ผู้วิจัยจะไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ให้ข้อมูล โดยจะเก็บรักษาเป็นความลับเกี่ยวกับ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้เป็นเรื่องเฉพาะระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น

3.8.5 ผู้วิจัยตระหนักในความเชื่อพื้นฐานของแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่ได้รับจากการวิจัย

3.9 ข้อจำกัดในการวิจัย

3.9.1 การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยในขอบเขตที่จำกัด มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ผลการวิจัยที่ได้อาจไม่สามารถนำไปใช้ในขอบเขตอื่นได้ เพียงแต่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์ในองค์การที่เฉพาะเจาะจง และเกิดความรู้ที่จะไปปรับใช้กับองค์การที่มีลักษณะหรือคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือมีความใกล้ชิดกัน ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนในบริบทปัจจุบัน

3.9.2 งานวิจัยของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในช่วงเวลา พ.ศ. 2555-2561 นั้น ผู้วิจัยตระหนักและมีข้อจำกัดในการสืบค้นงานวิจัยว่าไม่สามารถสืบค้นงานวิจัยได้ทุกชิ้นงานวิจัย สาเหตุงานวิจัยบางชิ้นหาไม่พบจึงต้องคัดออก หรืองานวิจัยบางชิ้นสืบค้นพบแต่บทความวิจัย หรือสืบค้นพบแต่บทความวิชาการ เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาความจากแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
2. แรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย
3. องค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์วิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

4.1 ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

4.1.1 ลักษณะองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์

การศึกษาลักษณะองค์ความรู้ของสาขาวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์นั้น พบว่า อาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยมีความเกี่ยวข้องกับ 5 องค์ความรู้ และองค์ความรู้ 5 ด้านนี้เป็นขอบข่ายของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานราชการในทุก ๆ กิจกรรม โดยแนวทางการอธิบายลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตามขอบข่ายองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์สามารถสรุปองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ (Organization and Management) 2) องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) 3) องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) 4) องค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) และ 5) องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting) โดยทั้ง 5 ด้านนั้นครอบคลุมขอบข่าย

ทั้งหมด และสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้ชัดเจนโดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1.1 องค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ (Organization and Management) มีเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นขององค์การ รูปแบบ โครงสร้าง สายการบังคับบัญชาขององค์การ ซึ่งรวมถึงองค์การที่เป็นองค์การภาครัฐ หรือองค์การที่เป็นภาคเอกชน หรือองค์การที่ไม่เป็นทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชน การออกแบบองค์การหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การในทุกรูปแบบ ทั้งนี้ ลักษณะที่เกี่ยวข้องนี้ยังครอบคลุมถึงการศึกษาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์หรือบุคคลในองค์การ การพัฒนาองค์การ เทคนิคและการบริหารภาครัฐ การบริหารพัสดุ การจัดการคุณภาพในลักษณะต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้ การควบคุมและการตรวจสอบภายในองค์การ การบริหารความเสี่ยง ภาวะผู้นำองค์การ การทำงานเป็นทีม และครอบคลุมนวัตกรรมการบริหารองค์การจากรายละเอียดที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเป็นลักษณะเนื้อหาการศึกษาที่เกี่ยวข้องในขอบข่าย องค์ความรู้ทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จากการศึกษางานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับด้านองค์การและการจัดการระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 ของ 4 มหาวิทยาลัยนั้นมีจำนวนงานวิจัยจำนวน 27 เรื่อง งานวิจัยที่มีมากที่สุดมีจำนวน 13 เรื่อง เป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอในหัวข้อเกี่ยวกับ “การพัฒนาองค์การ” แบ่งเป็นยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม: กรณีศึกษาหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับกลางของการประปานครหลวง (ปี 2559) เป็นงานวิจัยเพื่อศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการองค์การ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนั้น ๆ ขององค์การ ศึกษาศักยภาพขององค์การเป็นการหารูปแบบที่ดำเนินการแล้วจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์การให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าเดิมโดยรายละเอียดคือการศึกษาองค์ความรู้จากการอบรม การประเมินผลการอบรมในระดับปฏิบัติการ ศึกษาระดับการเรียนรู้ และระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับกลางขององค์การหนึ่ง ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผู้บังคับบัญชาทราบถึงความเปลี่ยนแปลงมีผลการทำงานที่ดีขึ้น ผู้ปฏิบัติได้นำเอาความรู้ที่ได้รับจากการอบรมนำมาบูรณาการได้ เพิ่มความกล้าในการตัดสินใจ มีภาวะผู้นำสูงขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ขณะที่สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากรุนแรง ระบบราชการไทยไม่สามารถที่จะปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการบริหารงานบุคคลที่มีการปรับเปลี่ยนน้อย มีลักษณะการบริหารงานแบบตั้งรับและมุ่งเน้นในกฎ

ระเบียบมากกว่าการมุ่งเน้นที่จะตอบสนองประชาชน ส่งผลให้พฤติกรรมของข้าราชการสะท้อนออกมาในเชิงลบมากกว่าเชิงบวกและกระทบต่อภาพลักษณ์ของระบบราชการในภาพรวม จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่าภาพรวมขององค์กรเป็นอย่างไร และหาแนวทางการแก้ไข เพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลของหน่วยงานนั้น ๆ โดยสามารถสรุปประเด็นงานวิจัยของข้อค้นคว้าด้านองค์การและการจัดการ (Organization and Management) รายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นงานวิจัยของข้อค้นคว้าด้านองค์การและการจัดการ

ลำดับ	ด้านองค์การและการจัดการ	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
1	การพัฒนาองค์การ	13	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2561	การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประเทศลาว (1)
			มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2560	ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (3)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ด้านองค์การ และการจัดการ	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
		13	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสาร คาม	2560	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล ตำบลบ้านเตือ อำเภอ เมืองหนองคาย จังหวัด หนองคาย (5)
		13	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสาร คาม	2559	ความรู้ ทักษะคติและความ พร้อมต่อการเป็น ประชาคมอาเซียนของ ประชาชนในจังหวัด มหาสารคาม (6)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2558	แนวทางการพัฒนาระบบ การจัดสรรที่ดินทำกิน ในที่ราชพัสดุจังหวัดสุ ราษฎร์ธานีอย่างมี ประสิทธิภาพและยั่งยืน (7)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2558	ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัย ยับยั้งความหวาดกลัว อาชญา กรรมของไทย (8)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ด้านองค์การ และการจัดการ	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2558	ศักยภาพและการ เตรียมการจัดสภาวะ แวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคม ผู้สูงอายุ : บท เรียนจาก ประเทศญี่ปุ่น (9)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2557	การจัดการภัยพิบัติที่ดี : กลยุทธ์ในการจัดการกับ ปัญหาอุทกภัยของ เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (10)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2557	การพัฒนาสมรรถนะ ทางการบริหารที่มี ประสิทธิผลของ ผู้บริหารองค์การส่วน ตำบล จังหวัด (11)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2556	ระบบการบริหารคุณภาพ (ISO) ของมหาวิทยาลัย รามคำแหง : พัฒนาการ และแนวโน้ม (13)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ด้านองค์การ และการจัดการ	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
2	การจัดการ ความรู้และ องค์การ	3	มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2561	ความสำเร็จของการจัดการ ความรู้ในองค์ การภาครัฐ : กรณีกรมการพัฒนา ชุมชน กระทรวง- มหาดไทย (1)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2560	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ จัดการความรู้ในระบบ ราชการไทย : กรณีศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2556	กระบวนการจัดการเรียนรู้ ของชุมชนด้าน ศิลปวัฒนธรรมเพื่อยก สถานภาพสู่ความเป็น ศิลปวัฒนธรรมแห่ง ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาชุมชนตำบล กันทรวิชัย อำเภอกันทร วิชัยจังหวัดมหาสารคาม (3)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ด้านองค์การ และการจัดการ	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2561	ความพึงพอใจของประชาชน ต่อการให้บริการ สาธารณะขององค์การ บริหารส่วนตำบลส่วน จังหวัดมหาสารคาม (1)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2559	ความสัมพันธ์ของกระบวนการ การมีส่วนร่วมและเจตคติ ของชุมชนในการท่องเที่ยว และการสืบสานวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านกระตั่ว แทงเสือลูกบ้านขอมสู่การ ท่องเที่ยวของชุมชนตำบล โคกขาม อำเภอมือ จังหวัดสมุทรสาคร (2)
		นวัตกรรมการ บริหาร	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2557	ปัจจัยทางการบริหารและ วัฒนธรรมองค์กรที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิ ผลการดำเนินงานของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัด มหาสารคาม (3)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ด้านองค์การ และการจัดการ	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
		5	มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2559	การสร้างนวัตกรรมบริการ บริการสาธารณะ : ศึกษา เฉพาะกรณีเทศบาลตำบล ในจังหวัดระยอง (1)
3	นวัตกรรมบริการ บริหารด้าน องค์การและ การจัดการ องค์การและ รูปแบบองค์การ โครงสร้างและ สายบังคับ บังคับบัญชา	5	มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2557	การสร้างนวัตกรรมบริการ สาธารณะโดยองค์การ บริหารส่วนตำบล (2)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2556	ความสัมพันธ์ระหว่าง นวัตกรรมองค์การกับ การพัฒนาความเข้มแข็ง ของมหาวิทยาลัย รามคำแหงสู่ประชาคม อาเซียน (3)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ด้านองค์การ และการจัดการ	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2556	องค์กรแห่งนวัตกรรม : การ ปรับตัวขององค์กรภาครัฐ ในทศวรรษหน้า (4)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2555	การสร้างสรณ์นวัตกรรม บริการสาธารณะโดยองค์ การบริหารส่วนตำบล (5)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2559	การเปลี่ยนแปลงองค์การ : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัย รามคำแหง (1)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2559	การเปลี่ยนแปลงองค์การ : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัย รามคำแหง (1)
4	การควบคุมและ ตรวจสอบ ภายใน หน่วยงาน	1	สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2559	การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ จากการฝึกอบรม : กรณี ศึกษาหลักสูตรพัฒนา ผู้บริหารระดับกลางของ การประปานครหลวง (1)
5		1	สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2557	ความจำเป็นและปัญหา ของการกู้ยืมเงินของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นไทย (1)

จากข้อมูลจากตารางที่ 4.1 เป็นการสรุปประเด็นงานวิจัยขอบข่ายองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ จะเห็นว่างานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์นั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นหัวข้องานวิจัยเกี่ยวกับ “การพัฒนาองค์การ” รองลงมาเป็นหัวข้องานวิจัยเกี่ยวกับ “นวัตกรรมบริการ” และหัวข้อวิจัยที่ทำการศึกษาน้อยที่สุดคือ “องค์การและรูปแบบองค์การ” “โครงสร้างและการบังคับบัญชา” “การควบคุมและการตรวจสอบภายในหน่วยงาน” ซึ่งปัจจัยที่ทำให้มีการเลือกหัวข้องานวิจัยไปในทิศทางนี้น่าจะเกิดมาจากปัจจัยด้านนโยบายมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสนับสนุนทุนวิจัย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนและผลักดันการให้ทุนวิจัย (คลัสเตอร์วิจัย 9 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและจัดการภัยพิบัติ กลุ่มที่ 2 การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มที่ 3 เทคโนโลยีหุ่นยนต์ กลุ่มที่ 4 พลังงาน กลุ่มที่ 5 วัสดุขั้นสูง กลุ่มที่ 6 สุขภาพ กลุ่มที่ 7 สังคมผู้สูงอายุ กลุ่มที่ 8 อาเซียน และกลุ่มที่ 9 อาหาร) หรือสถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์จะมีศูนย์สำนักวิจัย 12 ศูนย์ ที่ทำหน้าที่จัดหาทุนมาส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยตามขอบข่ายงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยสนับสนุน และจากความต้องการของอาจารย์เองจากปรากฏการณ์ที่ตัวเองต้องการจะหาคำตอบโดยใช้แนวทางการแหล่งทุนเป็นหลักการเลือกหัวข้อวิจัย

4.1.1.2 องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) มีขอบข่ายองค์ความรู้ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะด้านต่าง ๆ การวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ การวางแผนและการบริหารโครงการ การกำหนดทางเลือกสาธารณะ หรือการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ จากการศึกษาวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 ของ 4 มหาวิทยาลัยมีจำนวนผลงานวิจัยจำนวน 6 เรื่อง งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอในหัวข้อเกี่ยวกับ “การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ” ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง “การศึกษานโยบายและมาตรการเชิงกลยุทธ์ในการดูแลสวัสดิการ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุไทย” เป็นงานวิจัยที่ศึกษานโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุของประเทศไทยเพื่อเสนอมาตรการเชิงกลยุทธ์ในการรองรับสังคมผู้สูงอายุ การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักรู้ว่าประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุ อย่างไรก็ตามในส่วนของนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุ นโยบายของรัฐยังไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ อนึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอกลยุทธ์ และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสังคมผู้สูงอายุไทยให้มีความมั่นคงและปลอดภัย

โดยสามารถสรุปประเด็นงานวิจัยขององค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) รายละเอียดตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สรุปประเด็นงานวิจัยขององค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
1	การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ	5	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2559	การศึกษานโยบายและมาตรการเชิงกลยุทธ์ในการดูแลสวัสดิการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุไทย (1)
			สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2559	ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการนำนโยบายความปลอดภัยทางถนนในด้านการบังคับใช้กฎหมายไปปฏิบัติกับผู้ใช้กฎหมายหมวกนิรภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร (2)
			สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2556	แรงงานอพยพชาวพม่าในจังหวัดระนอง (3)
			สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2556	โครงการฝากบ้านกับเพื่อนบ้าน : มุมมองของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล (4)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2555	การตัดสินใจเชิงนโยบาย มุมมองทางทฤษฎีและปฏิบัติ : กรณีศึกษา นโยบายราคาไข่ (5)
2	การวิเคราะห์และประเมินโครงการ	1	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2560	การบริหารสาธารณะแนวใหม่ : ศึกษากรณีเทศบาลนครระยอง (1)

จากข้อมูลจากตารางที่ 4.2 เป็นการสรุปประเด็นงานวิจัยขอบข่ายองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) จะเห็นว่างานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์นั้น งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นหัวข้องานวิจัยเกี่ยวกับ “การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ” เป็นงานวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ หัวข้องานวิจัยเกี่ยวกับ “การวิเคราะห์และประเมินโครงการ” เป็นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเกิดจากนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มีนโยบายสนับสนุนทุนวิจัย ยกตัวอย่าง สำคัญวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มี 12 ศูนย์วิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดำเนินงานวิจัยตามภารกิจของมหาวิทยาลัย

4.2.1.3 องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) มีขอบข่ายรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน การบริหารและประเมินผล การปฏิบัติงาน การบริหารสวัสดิการ นันทนาการและพนักงานสัมพันธ์ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐ และการจัดการความขัดแย้ง จากการศึกษาวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 ของ 4 มหาวิทยาลัยมีจำนวนผลงานวิจัยจำนวน

9 เรื่อง โดยงานวิจัยจะเป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอในหัวข้อเกี่ยวกับ “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง “แผนงานนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับกลุ่มท่องเที่ยว Active Beach เพื่อรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ปี 2558 เป็นงานวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านทุนมนุษย์ฯ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับกลุ่มท่องเที่ยว Active Beach เพื่อรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและ กลยุทธ์และรูปแบบการท่องเที่ยว รวมทั้งคู่มือการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร และคู่มือการดำเนินการพัฒนาทุนมนุษย์ฯ ด้านการท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารโดยสามารถสรุปประเด็นงานวิจัยขององค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) รายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สรุปประเด็นงานวิจัยขององค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
1	การบริหารและประเมินผลการปฏิบัติงาน		มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2560	การวิเคราะห์องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุอย่างมีคุณภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (1)
			สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์	2558	แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : มุมมองเชิงมีส่วนร่วมของประชาชนและ การบริหาร (2)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
2	การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์	5	สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์ มหาวิทยาลัย	2555	การเปลี่ยนแปลงในรอบศตวรรษ ของการบริหารงานบุคคล ภาครัฐ (3)
			รามคำแหง	2561	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กร : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัดระยอง (1)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2560	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกล ยุทธ์ในการบริหารจัดการแหล่ง มรดกโลกทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาเปรียบ เทียบหลวง พระบางและสุโขทัย (2)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2558	แผนงานนโยบายและกลยุทธ์การ พัฒนาทุนมนุษย์ในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านการ เรียนรู้เกี่ยวกับอาหารไทยเชิง สร้างสรรค์สำหรับกลุ่ม ท่องเที่ยว Active Beach เพื่อ รองรับการรวมกลุ่มประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (3)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2558	การพัฒนาทุนมนุษย์ขององค์ การบริหารส่วนตำบลกลุ่ม จังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (5)
3	การบริหาร สวัสดิการ	1	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2556	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขใน การดำเนินชีวิตของบุคลากร มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม (1)

4.2.1.4 องค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) มีขอบข่ายเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ปรัชญาการเมือง ความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศกฎหมายมหาชน แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการบริหารจัดการภาครัฐ การคลังและการเงินภาครัฐ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการวิสาหกิจ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการกับการจัดบริการสาธารณะ มิติทางเศรษฐกิจกับการบริหารภาครัฐ การตลาดสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารเชิงกลยุทธ์การบริหารสาธารณะแนวใหม่ การจัดทำและการส่งมอบบริการสาธารณะ ธรรมชาติ จริยธรรมนักบริหาร และการปกครองและการบริการท้องถิ่น จากการศึกษางานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 ของ 4 มหาวิทยาลัยมีจำนวนผลงานวิจัยจำนวน 36 เรื่องงานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอในหัวข้อเกี่ยวกับ “แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการบริหารจัดการภาครัฐ” ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง “รัฐกลวง กรณีศึกษาการจัดบริการที่พิกัดผู้สูงอายุโดยภาคเอกชนในประเทศญี่ปุ่น” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะประเภทสังคมสงเคราะห์ที่เป็นบทบาทของภาครัฐเมื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทร่วมในการดำเนินงานโดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยรัฐกลวง (Hollow State) เพื่อ

อธิบายถึงบทบาทหน้าที่ ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐที่เริ่มเปลี่ยนไปอยู่ในความรับผิดชอบของ หน่วยงานรูปแบบอื่น ๆ หรือภาคส่วนอื่น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ (Quangos) หน่วยงานภาคเอกชน (Private Organizations) หน่วยงานภาคประชาสังคมที่ไม่แสวงหากำไร (Non-Profit or Government Organization/Social Enterprises) ผลลัพธ์ที่ออกมาทำให้รัฐไม่เหลือ ภารกิจที่จะทำอีกต่อไป งานวิจัยชิ้นนี้จะหาคำตอบคำถามงานวิจัยที่ว่า "รัฐกลวงเป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้น จริงหรือไม่" ผลการวิจัยพบว่า 1) การที่ภาคเอกชนมีบทบาทเพิ่มขึ้นในภารกิจบริการสาธารณะ ประเภทสังคมสงเคราะห์ ไม่ได้นำไปสู่ "ปัญหาของรัฐกลวง" ที่นักวิชาการกังวลแต่อย่างใดเนื่องจาก กลไกตลาดและกฎระเบียบของภาครัฐ 2) การที่ภาคเอกชนเข้ามาจัดบริการที่พักรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุที่มีความต้องการจากกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการจ่ายและยินดีจ่าย ทำให้ภาครัฐเหลือเพียง ภาระรับผิดชอบดูแลเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีความสามารถหรือไม่ต้องการจ่ายเพิ่มเติม 3) ยุทธศาสตร์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดของที่พักรักษาพยาบาลของภาคเอกชนคือ แนวคิดการให้บริการด้าน สุขภาพในเชิงป้องกันเพื่อทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะว่าที่ พักผู้สูงอายุโดยทั่วไปไม่มีบริการทางการแพทย์ ซึ่งทำให้ภาครัฐชะลอการจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาล ให้กับผู้สูงอายุไปได้อีกระยะหนึ่ง สรุปแล้วความกังวลว่าจะเกิดปัญหาของรัฐกลวงในภารกิจด้านสังคม สงเคราะห์จึงไม่จัดว่าเป็นปัญหาในประเทศไทยปัจจุบัน เพราะถึงแม้ว่าภาคเอกชนจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นใน ภารกิจของบริการสาธารณะประเภทสังคมสงเคราะห์ก็ตาม ภาคเอกชนกลับช่วยลดภาระของภาครัฐ โดยการรับลูกค้าที่มีรายได้ระดับกลางถึงสูงไปดูแลแทน ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐไทยควรศึกษาและปรับใช้ แนวทางการจัดบริการที่พักรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุของญี่ปุ่นเพื่อลดภาระในเรื่องของการดูแลผู้สูงอายุที่กำลังจะเป็น ปัญหาสำคัญของไทยซึ่งกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 2026 นี้ จากที่ กล่าวมาองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) มีรายละเอียด ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สรุปประเด็นงานวิจัยขอบข่ายองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์
(Public Administrative Theory)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐ ประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
1	ทฤษฎีทางรัฐ ประศาสน ศาสตร์	14	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2561	รัฐกลวง กรณีศึกษาการจัด บริการที่พักรักษาอายุโดยภาค เอกชนในประเทศญี่ปุ่น (1)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2560	การสร้างองค์ความรู้ทางรัฐ ประศาสนศาสตร์จาก งานวิจัยที่สอดคล้องกับการ บริหารการพัฒนาอย่างยัง ยืน (2)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2560	ความคิดเห็นของประชาชน ต่อปัญหาการจราจรในเขต เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย (3)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2560	ความท้าทายและโอกาสจาก การประกาศใช้ พระราชบัญญัติศาล เยาวชนและครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ ครอบครัวพ.ศ. 2553 (4)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
		14	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2561	รัฐกลวง กรณีศึกษาการ จัดบริการที่พักรักษาอายุโดย ภาคเอกชนในประเทศไทยปี 2561 (1)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2559	แนวทางการจัดการคุ้มครอง สวัสดิภาพและสังคม สงเคราะห์ เด็กและเยาวชน (6)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2559	ขบวนการเคลื่อนไหวทาง สังคมในการจัดการป่า ชุมชน : กรณีศึกษา ป่า ชุมชนโคกหินลาดและป่า ชุมชนโคกใหญ่ จังหวัด มหาสารคาม (7)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2558	การศึกษา 15 หน่วยงานรัฐ ตามพระราชบัญญัติเฉพาะ แนวคิดเรื่ององค์การและ แนวทางการพัฒนา (8)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2558	แนวทางการพัฒนา ประสิทธิผลของวิสาหกิจ ชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม (9)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2557	ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถี ความเป็นประชาธิปไตยของ ประชาชน ตำบลโคกพระ ตำบลมะค่า และตำบลกุด ไส้จ่อ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (10)
			จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2557	ประเมินผลการกระจาย อำนาจของไทยระยะ 15 ปี : สังคมไทยได้อะไร ก้าวหน้าไปถึงไหน และจะ เดินต่อไปกันอย่างไร (11)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2556	โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อ ประเมินความท้าทายและ โอกาสจากการประกาศใช้ พระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธี พิจารณาคดีเยาวชนและ ครอบครัว พ.ศ. 2553 (12)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2555	การประเมินเนื้อหาวิชาตาม หลักสูตรรัฐประศาสน- ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (13)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2555	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วย ตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่ การเป็นประชาคมอาเซียน (14)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
2	ปรัชญา การเมือง	4	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2560	อิทธิพลของอรรถประโยชน์ ทางการเมืองที่ส่งผลต่อการ ตัดสินใจทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนกลาง ประเทศ ไทย (1)
			มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2559	สมรรถนะหลักของพลเมือง ไทยภายใต้ระบบ ประชาธิปไตย : รายงานการ วิจัย (2)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์	2557	เงินอุดหนุนที่เพิ่มความ เหลื่อมล้ำ : การเมืองแห่ง การจัดสรรเงินอุดหนุน ให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น (3)
			จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2557	วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับ พัฒนาการทางสังคมไทย (4)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
3	แนวคิดและ ทฤษฎีว่าด้วย การบริหาร จัดการภาครัฐ	1	สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2555	การขยายตัว การกระจาย ผลประโยชน์และผลกระทบ ด้านสาธารณสุข และด้าน สวัสดิการสังคมในประเทศ (1)
4	การปกครอง ท้องถิ่นและ การบริหาร ท้องถิ่น	1	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2558	ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการก่อ หนี้ระยะยาวขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (1)
5	การจัดการ วิสาหกิจ ชุมชน	7	สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2561	วิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย : ข้อสังเกตบาง ประการต่อร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจเพื่อสังคม (1)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2559	การขยายตัวและผลกระทบ ทางการพัฒนาของรายจ่าย สาธารณะด้านการศึกษา การสาธารณสุข และ สวัสดิการสังคมในอาเซียน (2)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2559	การเกษตรที่ลดการพึ่งพิง สารเคมี กรณีศึกษา กลุ่ม เกษตรกรบางกลุ่มในจังหวัด จันทบุรีและปทุมธานี (3)
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2558	ปัจจัยการพึ่งตนเองและปัจจัย การจัดการเทคโนโลยีที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิภาพของ วิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม (4)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2556	การศึกษาคุณลักษณะของ ผู้ประกอบการ เพื่อเข้าสู่ อุตสาหกรรมกล้วยไม้ไทย (5)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2555	การพัฒนาความสามารถใน การแข่งขันของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้แนวทางคลัสเตอร์: กรณีศึกษาคลัสเตอร์ผัก ปลอดสารพิษ และคลัส เตอร์สหกรณ์ โคน้ำ (6)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์	2556	การนำแนวทางคลัสเตอร์มา ใช้พัฒนาความสามารถใน การแข่งขันของกลุ่ม กล้วยไม้ จังหวัดราชบุรี (7)
6	ความรู้ทาง การเมือง	2	สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์	2561	บทเรียนจากการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นในประเทศ ไทยภายหลังการกระจาย อำนาจ (1)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์	2558	พฤติกรรมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองกับระดับความ เป็นประชาธิปไตยของ พลเมืองกรุงเทพ (2)
7	ธรรมาภิบาล และจริยธรรม นักบริหาร	3	สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์	2561	การเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืนระดับ ชุมชน (1)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหาร ศาสตร์	2559	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารและทัศนคติ ต่อธรรมาภิบาล ผลการ สำรวจประชาชนในสวน ภูมิภาคของประเทศไทย (2)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
			มหาวิทยาลัย ราชภัฏ มหาสารคาม	2556	ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ ธรรมเนียมบาลในการบริหารกับ ประสิทธิภาพการบริหาร คุณภาพของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในกลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (3)
8	เศรษฐกิจและ สังคม ระดับชาติ และระดับ ภูมิภาค	3	มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2559	รูปแบบการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เพื่อการรองรับการ รวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชลบุรี (1)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2559	ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจการค้า และการท่องเที่ยวของไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (2)
			สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหาร ศาสตร์	2558	งบประมาณเชิงบูรณาการเพื่อ การพัฒนา กลไกการบูรณา การยุทธศาสตร์ของ 5 กระทรวงหลักด้านเศรษฐกิจ (3)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้าน ทฤษฎีทาง รัฐประศาสน ศาสตร์	จำนวน งานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
9	การบริหาร เชิงกลยุทธ์ การบริหาร สาธารณะ แนวใหม่	1	มหาวิทยาลัย รามคำแหง	2560	การบริหารสาธารณะแนวใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล นครระยอง : รายงานวิจัย (1)

4.2.1.5 องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting) มีขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการคลังและงบประมาณภาครัฐ การจัดการด้านทรัพยากรด้านการเงิน การวิเคราะห์การลงทุน การเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ การบริหารการเงินขององค์การภาครัฐ การบริหารรายจ่ายภาครัฐ การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและงบประมาณ การคลังและงบประมาณท้องถิ่น การบริหารรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่นเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษางานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับด้านการคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting) ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561 ของ 4 มหาวิทยาลัย มีจำนวนผลงานวิจัยจำนวน 6 เรื่องงานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอในหัวข้อเกี่ยวกับ “การบริหารการคลังและงบประมาณภาครัฐ” ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง “เงินของเทศบาลหายไป (ไหน)? บทวิเคราะห์กรณีเทศบาลให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ส่วนราชการภูมิภาค ” เป็นงานวิจัยที่วิเคราะห์ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลเพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการภูมิภาคที่มีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง โดยใช้การสำรวจเทศบาล 972 แห่ง และกรณีเทศบาล 3 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการของส่วนราชการภูมิภาคซ้ำซ้อนกับภารกิจหลักของเทศบาล ขาดความโปร่งใสและมีแนวโน้มที่ส่วนราชการภูมิภาคจะใช้อำนาจหน้าที่เพื่อโน้มน้าวให้เทศบาลสนับสนุนทางการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของส่วนราชการภูมิภาค และควรมีการปรับปรุงความสัมพันธ์ทางการคลังระหว่าง

เทศบาลกับส่วนราชการภูมิภาคที่ต้องเกื้อหนุนต่อหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่นและสอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐที่มีธรรมาภิบาล และจากการวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยสามารถสรุปเป็นตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 สรุปประเด็นงานวิจัยขอข่าของค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ

(Public Finance and Budgeting)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
1	การบริหารการคลังและงบประมาณภาครัฐ	4	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2555	กลยุทธ์ทางการเงินการคลังของเทศบาลในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ (1)
			จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2555	ปรากฏการณ์ภาพลวงตาทางการเงินการคลัง บทวิเคราะห์ทัศนคติทางการเงินการคลังของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 (2)
			สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2555	ปัญหาการคลังท้องถิ่นไทย : บทสะท้อนจากมุมมองของผู้บริหารเทศบาล (4)
2	การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและงบประมาณ	1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2555	เงินของเทศบาลหายไป (ไหน)? บทวิเคราะห์กรณีเทศบาลให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ส่วนราชการภูมิภาค (1)

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ	องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)	มหาวิทยาลัย	ปี	ชื่อเรื่อง
3	การบริหารรายได้ และรายจ่ายของท้องถิ่น	1	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2558	ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อการกู้ยืมเงินระยะยาวขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม (1)

จากประเด็นลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น พบว่า งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น มีการเลือกทำงานวิจัยจาก 2 ปัจจัย และ 3 เงื่อนไข คือ 1) ปัจจัยภายใน เช่น ความถนัดตามสาขาวิชาของอาจารย์, ปรัชญาการณที่พบหรือที่กำลังเป็นประเด็นตามที่อาจารย์สนใจ มาตรฐานของภาระงาน (ขั้นต่ำ) ตามหน้าที่ของอาจารย์ที่ต้องทำงานวิจัยตามเงื่อนไขของข้อบังคับ/ระเบียบของมหาวิทยาลัย และ 2. ปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะสนับสนุนงานวิจัยตามศาสตร์องค์ความรู้ด้านไหน เช่น นโยบายของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ นั้นมีนโยบายสนับสนุนด้านงานวิจัยโดยจะแบ่งเป็น 12 ศูนย์วิจัย หรือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายส่งเสริมงานวิจัย 12 คลัสเตอร์กลุ่มวิจัย จากปัจจัยที่กล่าวมาแล้วนั้น การผลิตงานวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2561 นั้นจะเป็นงานวิจัยตามขอบข่ายงานวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ผู้วิจัยจึงเขียนเป็นแผนผังเพื่อสรุปความสัมพันธ์ได้ดังภาพที่ 4.1

ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน

ภาพที่ 4.1 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

ทั้งนี้เพื่อให้เห็นทิศทางการลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ผู้วิจัยได้สรุปจำนวนผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตามลักษณะองค์ความรู้งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์จำแนกผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตามลักษณะ
องค์ความรู้งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัย	จำนวน งานวิจัย ระหว่าง ปี 2555- 2561	ลักษณะองค์ความรู้งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์					รวม
		องค์กา รและ การ จัดการ	นโยบาย ย สาธา รณะ	การ บริหาร ทรัพยากร กร มนุษย์	ทฤษฎี ทาง รัฐ ประศา สน ศาสตร์	การ คลัง และ งบประ มาณ	
ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8	0	0	0	4	4	8
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	31	6	5	2	16	2	31
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	25	13	1	4	7	0	25
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	20	8	0	3	9	0	20
รวมทั้งหมด		27	6	9	36	6	84

4.2 แรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

4.2.1 ปัจจัยจูงใจในการทำงานวิจัย

4.2.1.1 แรงจูงใจของอาจารย์ในการทำงานวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดปัจจัยแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยแบ่งได้ 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยแรกปัจจัยภายใน (เจตคติต่อวิชาชีพอาจารย์ ความต้องการของตนเองความทุ่มเทให้กับองค์กร ความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อองค์กร การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และวินัยและการพัฒนาตนเอง) ได้แก่ หน้าที่ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ปัจจัยที่สองปัจจัยภายนอก ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่มาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวของอาจารย์ ไม่ว่าจะเป็น นโยบายของมหาวิทยาลัย การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และปัจจัยกดดันจากสังคมรอบข้าง ความต้องการการเติมโตทางสายงาน ได้แก่ 1) ปัจจัยการเติบโตทางอาชีพตามสายงาน 2) ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) การประกันคุณภาพการศึกษา 4) นโยบายของมหาวิทยาลัย

1) ปัจจัยจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation to Work) ปัจจัยหน้าที่ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมีภาระหน้าที่ 4 ภาระงาน คือ ภาระงานสอน ภาระงานวิจัยและงานวิชาการอื่น ๆ ภาระงานบริการวิชาการ และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (ประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) เรื่อง มาตรฐานภาระงานทางวิชาการของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2558) ซึ่งอาชีพการเป็นอาจารย์นั้นจะเกี่ยวข้องกับการงานด้านองค์ความรู้และศาสตร์วิชาการต่าง ๆ มีหน้าที่หลัก คือการสอนหนังสือให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ดังนั้นอาชีพนี้ต้องใช้องค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทันสมัยตามเหตุการณ์ ต้องมีการปรับปรุงองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขานั้นนี้อยู่อย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับการปรับปรุงหลักสูตรของสาขาวิชาต่าง ๆ โดยหลังจากที่มีการหลักสูตรของสาขาวิชานั้น ๆ แล้ว 5 ปี จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรนั้น ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรใหม่ ๆ ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษา ดังนั้นจึงต้องมี

การพัฒนาองค์ความรู้ของตนเอง ปรับปรุงให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นพลวัตของโลก เพื่อรวบรวมและนำองค์ความรู้ทาง รัฐประศาสนศาสตร์ของตัวเออนั้นมาสร้างประโยชน์ให้กับสังคม หรือประเทศชาติ อีกประการหนึ่ง คือองค์ความรู้นั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงต้องมีการเพิ่มพูนความรู้อยู่ตลอดเวลาจากการทำงานวิจัย สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 17 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

...“เพื่อหาคำตอบ หาความรู้ เพื่อเอามาไว้แก้ปัญหาสังคม และสอนนักเรียน” และจากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 25 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “เราต้องการที่จะนำความรู้ของเราไปใช้ให้มันเกิดประโยชน์จริงจริงเพราะว่าการที่เราเป็นอาจารย์ทางด้านสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เนียนะมันเป็นการที่เราทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภาครัฐ” และคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 18 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

...“เราอยากจะทำพัฒนาทางด้านองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เราจะนำไปใช้ในขณะ ในการเรียนการสอนและอนาคต เพราะว่าความรู้นั้นก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ นะคะ ก็จะมีสาขาวิชาในศาสตร์ที่เราสนใจอยู่นะคะ ก็จะค่อย ๆ คิดถึงเรื่องประเด็นที่กำลังเป็นที่นิยม แล้วก็ปัญหาเรื่องอะไรต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มันจะโยงมาจากแรงจูงใจ มาจากการเรียนการสอน ก็อยากจะทำพัฒนา อยากจะหาความรู้ เก็บข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อที่จะไปสอนต่อไปอีก”

2) ความต้องการส่วนตัว การผลิตงานวิจัยจากความต้องการส่วนตัวเป็นจากปรากฏการณ์ที่พบ และประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจจากสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ และทำให้เกิดความต้องการจะหาคำตอบจากเรื่องที่สนใจ ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญทางวิชาการของตนเอง และเกี่ยวข้องกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สอน หรือรายวิชาที่ตัวเองสอน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการเรียนการสอน เอกสารตำรา ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 2 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

...“ความท้าทายส่วนตัว (Talent) ลักษณะเป็นแรงจูงใจฝ่ายสัมฤทธิ์ส่วนตัวมันเป็นแรงจูงใจที่อยู่ข้างในว่า เราอยากจะทำ เป็นความท้าทายส่วนตัวของผม ประเด็นสำคัญที่สุดผมใช้คำว่า “ชายขอบแห่งความรู้” และ สารสำคัญของคำว่า ชายขอบแห่งความรู้ คือ องค์ความรู้นั้นมีหลายชนิด เริ่มตั้งแต่ระดับของความรู้ เริ่มตั้งแต่ “ความคิด หรือวามโน ซึ่งมโนทางความคิดที่เสถียรมากยิ่งขึ้น ก็คือตัวแนวความคิด หรือภาษาอังกฤษใช้คำว่า Conceptual และจะพัฒนามโนตัวนี้ไปสู่กรอบแนวคิด Concept จะพัฒนา Concept ไปสู่ Theory หรือว่า ทฤษฎี จะพัฒนา Theory

ไปสู่ Principle หรือหลักการ จากหลักการจะพัฒนาไปสู่ Role หรือกฎ อันนี้ ระดับของความรู้ เช่น กฎของไอแซค นิวตัน หรือกฎของอะไรรู้ก็ตาม ที่นี้ตัวทฤษฎีรัฐศาสตร์ มันยังไม่เสถียร เนื่องจากว่า ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ หรือองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ มันยังไม่ถึงขนาดเป็นกฎ เพราะมันเป็นองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์”

4.2.1.2 ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation to Work)

1) ปัจจัยการเติบโตทางอาชีพตามสายงาน ตามที่ตำแหน่งงานของอาจารย์เป็นงานที่แสดงถึงศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านการสอน การวิจัย และการให้บริการทางวิชาการ พัฒนาคุณภาพทางวิชาการ และผลงานด้านวิชาการของอาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญยังสามารถนำมาพัฒนาประเทศผลักดันให้มหาวิทยาลัยมีมาตรฐาน และเพิ่มคุณภาพให้มหาวิทยาลัยอีกด้วย การเติบโตทางสายงานของอาจารย์สายวิชาการจึงเป็นเครื่องมือที่สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาอาจารย์ให้มีตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การตำแหน่งทางวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผศ. รศ. และ ศ. พ.ศ. 2560 ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสำหรับการขอตำแหน่งทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) คุณวุฒิ/ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง 2) ผลประเมินการสอน และ 3) ผลงานทางวิชาการ ซึ่งผลงานทางวิชาการนั้นจะใช้ผลงานวิจัย 2 เรื่อง หรือ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง กับผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น 1 รายการ หรือ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง กับ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม 1 เรื่อง หรือ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง กับตำราหรือหนังสือ 1 เล่ม จากข้อมูลดังกล่าวมานั้นหลักเกณฑ์ในการตำแหน่งทางวิชาการมีผลงานวิจัยเข้ามาเกี่ยวข้องทุกเงื่อนไข ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ต้องผลิตผลงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 13 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

“ปัจจัยที่มีความสำคัญที่เป็นแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัย คือ การขอตำแหน่งทางวิชาการเนื่องจากว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ สาเหตุเนื่องจากมีระเบียบและข้อบังคับว่าอาจารย์ต้องทำตำแหน่งทางวิชาการ” และคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกคน, 19 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “อาจารย์คิดว่าอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำงานวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์นั้นคือการขอตำแหน่งทางวิชาการ และปัจจุบันนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีการปรับปรุงแก้ไขทำให้มีความเป็น International มากขึ้น เช่น ถ้าไปนำเสนอผลงานวิจัยในกลุ่ม Scopus ก็จะทำให้ได้คะแนนมากขึ้นหรือการขอตำแหน่งทางวิชาการและลงใน Scopus ก็จะทำให้มีค่าน้ำหนัก

ของผลงานที่ดีมากจนอาจจะไม่จำเป็นต้องมี Reader หรือเปล่า เป็นต้น” และคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “เรื่องของความก้าวหน้าในอาชีพ ก็มีส่วนเหมือนกันว่าถ้าเป็นอาจารย์หนึ่งในพันธกิจหลักของอาจารย์ ก็คือเรื่องของการทำวิจัย ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องทำให้ครบทั้ง 4 พันธกิจอันนี้ก็เป็น 1 พันธกิจหลัก นี้ก็จะเป็นเรื่องของความก้าวหน้าในอาชีพ แล้วก็เรื่องของ ในส่วนของ เขาเรียกว่าอะไร... ประวัติของตัวเอง ผลงานตัวเอง ด้วยความที่ว่าถ้าเป็น ผศ. หรือเป็นรศ. จะต้องมียุทธศาสตร์ หรือว่าผลงานวิชาการออกมาทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง อันนี้ถ้าเขาเกิดบังคับจริงๆ ๑ ผศ. 1 เรื่อง รศ. ต่อไปก็จะต้องเป็น 2 เรื่อง อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ต้องบังคับทำเลยในส่วนของต้องมีผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แบบว่า... สมมติเวลาเราจะเขียนหนังสือสักเล่มหนึ่ง ประวัติด้านหลัง เราก็จะต้องมีผลงานของเรา อย่างน้อยก็คือเรื่องของบทความวิจัยตีพิมพ์ บทความวิชาการตีพิมพ์ อย่างน้อยก็เป็นเรื่องของ profile”

2) ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัยนั้น จะมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ในทุก ๆ 6 เดือน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้พิจารณาการขึ้นเงินเดือนและการต่อสัญญาจ้างอาจารย์หรือไม่ ซึ่งเครื่องมือแบบประเมินผลการปฏิบัติงานนั้นจะมีตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์การวัดคุณภาพ และก็มีการวัดผลการประเมินโดยใช้ผลงานวิจัยเป็นเครื่องมือวัดผลด้วย แต่ปัจจัยนี้จะไม่ใช้ปัจจัยที่อาจารย์เลือกในประเด็นที่สำคัญที่สุด หากมีการจัดลำดับก็จะเป็นประเด็นในลำดับที่รองลงมาจากกล่าวได้ว่าเป็นภาวะผู้พันกับการปฏิบัติหน้าที่การเป็นอาจารย์และระเบียบข้อบังคับด้วยที่ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่น อาจารย์มีงานวิจัยที่ขึ้น มีการเขียนบทความวิจัยที่เรื่อง มีการไปนำเสนอผลงานวิจัยที่ครั้ง เป็น ซึ่งปัจจัยที่เพิ่มความสำคัญของการใช้ผลงานวิจัยมาเป็นตัววัดคุณภาพอาจารย์น่าจะมาจากงานประกันคุณภาพการศึกษาด้วย สอดคล้องคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

“เรื่องของการประเมินผลการปฏิบัติราชการ หรือที่นี้เรียกว่า การประเมินผลการปฏิบัติราชการซึ่งในหนึ่งปีจะมีการประเมิน 2 ครั้ง แล้วรายละเอียดของตัวชี้วัดการประเมิน มันจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ก็คือ 70% แรก จะเป็นผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีในส่วนของวิจัยด้วย แล้วก็บทความวิจัยตีพิมพ์ นั่นก็หมายถึงว่า ถ้าอาจารย์คนไหนที่ทำวิจัย แล้วเอาบทความไปตีพิมพ์ มันก็จะมีคะแนนให้ว่า 5 4 3 2 และ 1 ถ้าตีพิมพ์ระดับบทความวิจัยระดับนานาชาติ จะได้ 4 ถ้าระดับลงวารสาร หรือระดับอินเตอร์ก็จะได้ 5 อะไรอย่างนี้ แต่ส่วนใหญ่ได้ 3 กับ 4 คะแนน แต่ก็จะมีคะแนน

เป็นน้ำหนัก ที่นี้ก็คือว่า จะเป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่แล้วค่ะ แล้วก็การประเมินส่วนอื่นก็ไม่เป็นไร ก็จะเป็นเรื่องของ competency กับเรื่องของจรรยาบรรณ ที่เป็นส่วนอื่น ๆ เพราะฉะนั้นตรงนี้ ที่อาจารย์คนไหนไม่ทำวิจัย ตัวนี้ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ก็จะได้คะแนนค่อนข้างน้อยกว่าคนอื่นเขามันก็เลยเป็นเชิงบังคับ”

3) การประกันคุณภาพการศึกษา โดยหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้เสนอระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ต่อมาได้จัดทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2545 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสาระสำคัญของประกาศฉบับนี้ ระบุให้ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลรวมทั้งให้มีการประเมินผล และติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน ต่อมาในปี 2553 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนฉบับเดิม โดยรวมการประกันคุณภาพภายในและภายนอก ของการศึกษาทุกระดับไว้ในฉบับเดียวกัน คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทาง (Guideline) ในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันตามความสมัครใจภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะครอบคลุมพันธกิจหลัก 4 ประการของการอุดมศึกษาและพันธกิจด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต 2) พันธกิจด้านการวิจัย 3) พันธกิจด้านการบริการวิชาการ 4) พันธกิจด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมและการบริหารจัดการ และในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และ องค์ประกอบที่ 5 การบริหาร หากมองในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลงานวิจัยคือ องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย จะมีตัวชี้วัด 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรือสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย ด้วยเหตุผลนี้ปัจจัยด้านงานประกันคุณภาพ

การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่เริ่มมีความสำคัญมากที่อาจารย์ต้องผลิตผลงานวิจัยสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 13 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

“แรงจูงใจในการทำงานวิจัยมีปัจจัยจากเกณฑ์การประเมินของระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีตัวชี้วัด มีคะแนน ต้องมีการรายงานวิจัยตามกรอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากว่าผู้มีตำแหน่งทางวิชาการต้องมีการทำงานวิจัยปีละกี่ชิ้นตามเกณฑ์” และคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “เรื่องตัวชี้วัดของประกันคุณภาพ อันนี้ก็เป็นหนึ่งในส่วนที่ว่าของระดับหลักสูตร... หลักสูตรนั้นจะต้องมีตัวชี้วัดในเรื่องการทำงานวิจัย ก็คือ อาจารย์จะมี 5 คะแนนออกมาด้วย ในเรื่องของบทความวิจัยตีพิมพ์ อย่างนี้คะ ถ้าเพื่อไม่มีหลักสูตรตัวชี้วัดนั้นก็ไม่ได้คะแนน และในระดับคณะก็ไม่ได้คะแนนเช่นกัน และระดับมหาวิทยาลัย ก็จะได้คะแนน เพราะฉะนั้น ตอนนี้ มันเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดประกันคุณภาพด้วย”

4) นโยบายของมหาวิทยาลัย การที่จะกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายของมหาวิทยาลัยให้ไปตามทิศทางที่ต้องการได้นั้น มหาวิทยาลัยต้องกำหนดนโยบายในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับและรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานทราบความต้องการของมหาวิทยาลัยเพื่อกำหนดนโยบาย โดยนำปัญหาต่าง ๆ ที่ได้สำรวจและจัดลำดับความสำคัญมาศึกษาความเป็นไปได้ในการแก้ไขและดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงขององค์กรและสภาพแวดล้อมขององค์กร ซึ่งมีความจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญ จากเหตุผลที่กล่าวมาเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับและดูแลมหาวิทยาลัยได้นำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ ทำให้มหาวิทยาลัยต้องชี้แจงนโยบายที่เป็นไปตามแนวทางการระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 2 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า

“การผลิตงานวิจัยก็เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทางมหาวิทยาลัย ที่ตอบ KPI ของมหาวิทยาลัย KPI ของประกันคุณภาพ KPI ของการประเมินสมรรถนะ ส่วนประจำตัวบุคลากรแต่ละคน” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 19 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “อาจารย์คิดว่าอันดับที่ 1 ก็คือ ตัวแรงจูงใจที่เกิดจากสถาบัน เพราะว่าสถาบัน เป็นคนที่กำหนดว่าจะให้อาจารย์ทำอะไรบ้างเนื่องจากสถาบันของเรา เน้นเรื่องทางวิจัย เพราะฉะนั้นถ้าเปรียบงานสอนกับงานวิจัย ที่นี้ค่อนข้าง focus ไปในทางงานวิจัยมากกว่าเพราะฉะนั้นเรื่องของตัวนโยบายของสถาบันมีความสำคัญที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานวิจัย”

4.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่อยากทำงานวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดของปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ไม่ยอมผลิตผลงานวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้อาจารย์ มีแรงจูงใจผลิตผลงานวิจัยน้อยลงมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) เวลาในการทำงานวิจัยไม่เพียงพอ 2) เงินทุนสนับสนุนในการทำงานวิจัย และ 3.นโยบายของมหาวิทยาลัย

4.2.2.1 เวลาในการทำงานวิจัยไม่เพียงพอ ภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้น แบ่งได้ 4 ภาระงานหลัก คือ งานสอน งานวิจัย/หรือผลงานทางวิชาการ งานด้านตำแหน่งบริหาร และงานบริการวิชาการ อีกทั้งยังมีภาระงานขั้นต่ำของชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์เป็นอย่างน้อย และจะแตกต่างกันไปตามข้อบังคับของแต่ละมหาวิทยาลัย แต่จะไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งจากการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่กล่าวว่าปัญหาที่บั่นทอนแรงจูงใจในการทำงานวิจัยคือมีเวลาไม่ เพียงพอ เนื่องจากภาระงานสอน และหน้าที่ด้านอื่นที่ได้รับมอบหมาย เช่น ตำแหน่งบริหาร ประธาน สาขา หรือด้านอื่น ๆ ที่ มหาวิทยาลัยมอบหมาย ทำให้เวลาในการทำงานวิจัยไม่เพียงพอ หรือขาด แรงจูงใจที่จะทำงานวิจัย หรือผลิตงานวิจัยของตนเองให้แค่เพียงพอต่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพียงเท่านั้น สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ.2561 กล่าวว่า “ตอนที่ผม ทำงานวิจัยยังไม่ค่อยคืบหน้าเพราะว่าได้รับมอบหมายหน้าที่ในตำแหน่งบริหาร 2 ตำแหน่งก็คือ 1) ประธานสาขาแล้วก็ 2) รองคณบดี ฝ่ายพัฒนานักศึกษา ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ของชาติซึ่งมันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาลัย ยุทธศาสตร์มหาลัยก็ยังไม่เสร็จ พอมันได้ยุทธศาสตร์ ของมหาลัยแล้วก็มาเป็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ และของสาขาซึ่งมัน ยังไม่ลงตัว ทั่วประเทศนะ ของ หน่วยงานของท่านก็คงจะเป็นเหมือนกัน ทำให้ต้องหยุดงานวิจัยก่อนมีเวลาแล้วค่อยทำต่อ” และอีก ประเด็นที่สอดคล้องคือภาระงานสอน อาจารย์แจ้งว่ามีภาระงานสอนมาทำให้แบ่งเวลาให้งานวิจัยได้ น้อย สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 3 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “น่าจะเป็น “เวลา” ในชีวิตของมนุษย์ หลาย ๆ อย่าง น่าจะเป็นเรื่องของเวลา ผมมองเรื่องของปัจจัยทางด้านการเงินไม่ค่อยเป็นปัจจัยหลักซักเท่าไรเพราะงานวิจัยหลาย ๆ ชิ้น ที่ผมทำเองก็มาจาก passion ไม่ได้ จะต้องไปขอหรือ มีงบประมาณที่ต้องทำ อยากจะทำก็ทำขึ้นมาเองได้ น่าจะเป็นเรื่องของเวลา มากกว่า เพราะว่าเรา ... เวลามามากๆแล้วก็จะมีการเข้ามาในชีวิตค่อนข้าง จะเยอะ อุปสรรคก็จะมีเวลามากน้อยแค่ไหนมากกว่า น่าจะใช้คำว่าเวลากับสมาธิน่าจะเป็นโจทย์ที่ถูกรับก็น่าจะอยู่ใน ส่วนของเวลาอยู่แล้ว เพราะว่างานของเรา คือหลัก ๆ เนี่ยทุก ๆ แห่งก็มีภาระงานขั้นต่ำอยู่แล้วว่ามันก็

ไม่ได้หมายความว่าเรา หน้าทีหลักหลาย ๆ ครั้งเราก็ต้อง balance เรื่องสอนเป็นสิ่งที่เราทิ้งไม่ได้อยู่แล้ว แต่ถ้าถามว่าภาระงานสอนจะมาเบียดเบียนงานวิจัยหรือเปล่า โดยทั่วไปมหาวิทยาลัยก็ไม่ได้กำหนดให้เราสอนเยอะ อยู่แล้วโดยทั่วไป คราวนี้ สุดท้ายแล้วก็กลับมาเรื่องเดิม passion ของอาจารย์ เราก็ชอบการสอนด้วย ผมคงไม่ใช่คนประเภทที่แบบมีภาระงานขั้นต่ำแค่ 2 วิชาแล้วหยุดแค่ 2 วิชา โดยทั่วไปแต่ละเทอมก็สอน 3 หรือ 4 วิชาอยู่แล้ว”

4.2.2.2 เงินทุนสนับสนุนทุนวิจัย ทุนวิจัยที่สนับสนุนให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยจาก การวิเคราะห์ข้อมูลและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนั้นแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) ทุนสนับสนุนทุนวิจัยภายใน 2) ทุนสนับสนุนทุนวิจัยภายนอก และ 3) ทุนสนับสนุนจากเงินส่วนตัว ซึ่งทุนภายในส่วนใหญ่จะเป็น ทุนที่มหาวิทยาลัยขอรับเงินสนับสนุนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และจากเงินบำรุงการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยจะจัดสรรทุน และจะทำเป็นประกาศเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การจัดสรรทุน โดย อาจารย์ส่วนใหญ่ระบุว่าทุนสนับสนุนงานวิจัยส่วนใหญ่จะมีจำกัด ต้องมีการจัดสรรให้ครอบคลุมกับ ทุก ๆ หน่วยงานทำให้เงินที่สนับสนุนจะได้จำกัดไม่เพียงพอต่อการทำวิจัย ทำให้อาจารย์ต้องปรับ รูปแบบงานวิจัยให้สอดคล้องกับเงินงบประมาณที่ได้รับ หรืออาจารย์ก็ปรับไปขอทุนสนับสนุนจาก ภายนอก ยกตัวอย่างเช่น คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 1 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “เรื่อง ของทุนวิจัยจากองค์กรนั้นแหละ เพราะว่าถ้าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราอยากทำเองนะครับก็ให้เป็น เรื่องของทุนเพราะว่าเคยเสนอ อย่างเช่นเคยเสนอทุนมหาลัยเรา อยากทำวิจัยใหญ่ ๆ ขนาดระดับ 100,000 บาท, 200,000 บาทหรือ 300,000 บาท อะไรอย่างนี้นะครับแต่ว่ามหาลัยจะให้ทุนมาแค่ 30,000 บาท ก็เลยทำให้เราไม่อยากจะไปเลย ไปหาข้างนอกดีกว่าเพราะว่าทุนมันคือ งานวิจัยมันมีค่าใช้จ่ายเยอะมาก ถ้าทุนไม่ถึงมันก็ไม่สามารถหยิบเงินใส่เพราะฉะนั้นอย่างแรกเลยก็คือ เรื่องทุน ทุนนี้ก็มีทั้งทุนทั้งตัวเองแล้วก็ทุนทั้งองค์กร” และผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกคนกล่าวว่า 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “แหล่งทุนภายใน แล้วก็แหล่งทุนภายนอกที่เราสามารถเขียน Paper ขอทุนได้แล้ว แต่ข้อเสนอโครงการวิจัยของเราถูกตัดวงเงินออกจากวงเงินที่เราขอไป คือปกติเวลาที่เราส่งขอทุนวิจัย เราจะทำกรอบงบประมาณในการทำงานวิจัยเพียงพอและครอบคลุมการทำงานวิจัยทั้งหมด ซึ่งคำนวณว่าพอดีแล้ว แต่เมื่อประกาศทุนวิจัยปรากฏว่าหักลบลงเหลือเพียงแค่ 50% หรือว่า เพียงแค่ 60% ของยอดเงินที่ขอไปทั้งหมด เนี่ยต้องมาทำให้เราเขียนขอบเขตการวิจัยใหม่ ซึ่งมันก็ไม่ตอบโจทย์ ตามที่เราต้องการ ยกตัวอย่าง เช่น เราขอทุนวิจัยไปเยอะเพื่อที่จะต้องการเก็บข้อมูลในเขตลุ่มน้ำโขง หรือในเขตอาเซียนซึ่งพอเราโดนตีกรอบลงมาปั๊บ มันก็อาจจะกำจัดออกมาเป็น area เล็ก ๆ ซึ่งมัน

อาจจะแบบไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ตามที่เรต้องการที่จะศึกษาอย่างแท้จริงค่ะ คือตอนที่เราขอทุน
 เงินไม่ได้ เอ่อ ระบุวงเงินไว้ เราก็สามารถเขียนได้แบบ Free Style ตาม Area ที่ขอบเขตงานวิจัยที่
 เรากำหนด แต่เมื่อประประกาศทุนออกมาแล้ว แต่ผู้บริหารก็มีนโยบายตามมาตามหลัง ซึ่งเราก็ไม่ได้
 เห็นเป็นประกาศที่ชัดเจนนะ เอ่อ ก็จะเป็นแบบว่า เออเนี่ยในปีนี้ ปีงบประมาณนี้จะมีการตัดงบลง
 เหลือเท่านั้นเท่านี้เปอร์เซ็นต์ มีการหักลดลงเท่านั้นเท่านี้ มีแบบนี้แล้วก็ให้เราเขียนกรอบเงินส่งไป
 อีกครั้งนึงให้ตามวงเงินที่เค้าระบุที่กำหนดมาค่ะ”

4.2.2.3 นโยบายด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย นโยบายของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งนั้น
 ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ทางการวิจัยที่เพียงพอ แต่กลับไปให้ความสำคัญกับ
 จำนวนงานวิจัยที่ได้เผยแพร่ หรือการให้เงินสนับสนุนทุนวิจัยที่มีเป้าหมายโดยเป้าหมายของ
 มหาวิทยาลัยจะเฉลี่ยให้ทุนวิจัยกับอาจารย์ทุกคนมากกว่าจะสนับสนุนให้ทุนวิจัยกับงานวิจัยที่มี
 ศักยภาพทำให้การทำงานวิจัยมีขอบข่ายการศึกษาที่แคบ หรืออาจารย์ผู้วิจัยต้องปรับข้อเสนอ
 โครงการวิจัยให้สอดคล้องกับจำนวนทุนที่ได้รับการสนับสนุน เป็นต้น หรือมหาวิทยาลัยก็ไม่สนับสนุน
 งานวิจัยที่ไม่ตอบโจทย์ตามนโยบายของภาครัฐ หรือของงานประกันคุณภาพ สอดคล้องกับคำให้
 สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “ก็อาจจะเป็นเรื่อง... 1) งบประมาณ
 งบประมาณที่เรียกว่า ทุนวิจัยภายใน ที่เรียกว่า งบประมาณ บกศ. (เงินบำรุงการศึกษา) เป็นเงินรายได้
 เป็นงบประมาณรายได้ที่มหาวิทยาลัยเก็บค่าเทอมจากนักศึกษา เขาเรียกว่า งบประมาณรายได้ ซึ่ง
 ทิศทางมันมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ยกตัวอย่าง เช่น ปี 60 ปี 61 ปี 62 ค่ะ ปี 61 ปีที่แล้วนะคะ มิงบวิ
 จับ บกศ. (บำรุงการศึกษา) ซึ่งก่อนนี้ ปี 60 จำนวน 9,000,000 บาท อันนี้แบ่งออกเป็น ให้ทั้งในส่วน
 ของอาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษา ในขณะที่ปี 61 งบบกศ. ที่เป็นให้ทุนวิจัย ที่
 มหาวิทยาลัยสนับสนุน 5,300,000 ล้านบาท ก็ยังให้ 3 กลุ่มนี้อยู่ กลุ่มอาจารย์ กลุ่มสายสนับสนุน
 และก็นักศึกษา ที่นี้ปีงบประมาณ 62 ปัจจุบันเหลือ 1,000,000 บาท... 1,000,000 บาท ให้เฉพาะอาจารย์ แต่
 ที่นี้ว่าลองเอา 1,000,000 หาด้วย 30,000 ถ้าสมมติเรื่องหนึ่ง 30,000 บาท ก็จะได้แค่ 30 เรื่อง
 อาจารย์ในมหาวิทยาลัยมี 600 คน นั่นก็หมายความว่า เป็นยังไงคะ... มันไม่จุใจเลยคะ นี่แหละค่ะ
 ชัดเจนนะ ว่างบประมาณของมหาวิทยาลัยลดลง โดยเฉพาะเรื่องของทุนวิจัยภายใน ทำให้รู้สึกว้า...
 ถึงแม้ว่า motivation เรื่องของการผลิตผลงานวิจัย เออ มันอาจจะเป็นตามหน้าที่ ก็คือ การทำเพื่อ
 ตอบตัวชีวิตของระดับหลักสูตรในมหาวิทยาลัยมีประมาณ 100 หลักสูตร 115 หลักสูตร ทุกหลักสูตร
 ต้องทำวิจัย เพื่อที่จะให้ได้แต้มไข่มุขคะ ถ้าหลักสูตรได้ คณะได้ มหาวิทยาลัยได้ นั่นก็หมายความว่าที่

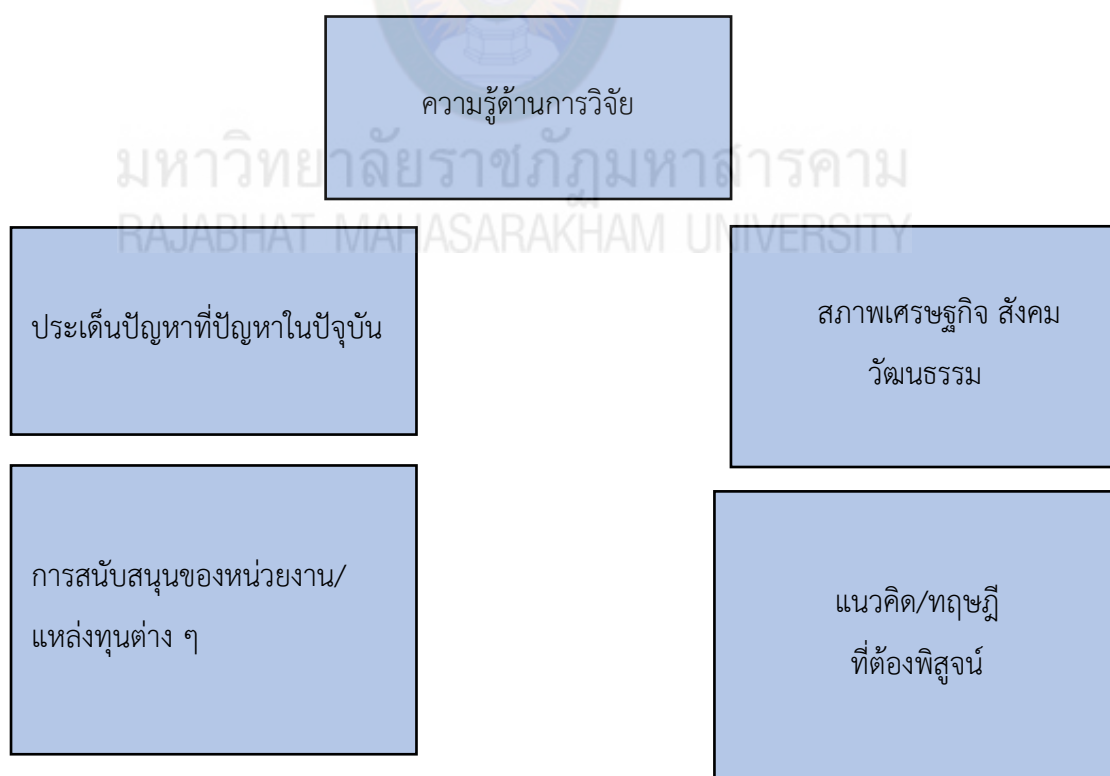
ผ่านมา เรื่องของวิจัยระดับมหาวิทยาลัย ก็เกือบ 5 คณะแน่ แต่ก็จาก 9 คณะ มีแค่ 1 คณะ ที่คณะนั้นเต็ม นั่นคือ นิติศาสตร์ ที่นี้ในส่วน... จะเห็นได้ว่า ถ้าเป็นกราฟแล้ว ปี 60 61 62 กราฟจะเป็นแนวตั้งเลย ลดลงเรื่อย ๆ แบบนี้ น่าตกใจ นั่นแหละค่ะ อันนี้เป็นสิ่งที่รู้สึกกว่า 1.ถ้ามหาวิทยาลัยไม่ได้สนับสนุน อันนี้ก็อาจจะเป็น 2.เรื่องนโยบายมหาวิทยาลัย จริง ๆ แล้ว ถึงแม้ว่างบประมาณมหาวิทยาลัยมีทิศทางที่ลดลง ตามแนวโน้มของนักศึกษา แต่... เมื่อดูจากงานประกันคุณภาพแล้ว แล้วก็พันธกิจของมหาวิทยาลัย 1 ในนั้นก็คือ พันธกิจด้านวิจัย ซึ่งนโยบายของมหาวิทยาลัย ไม่ควรที่จะงดทุนสนับสนุนวิจัย บกศ. (บำรุงการศึกษา) เลย อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกกว่า... ถ้าไม่มีเงินทำวิจัย ก็อยู่เฉยๆ ดีกว่า ก็ไม่ต้องทำ เพราะว่าการที่จะควักเงินตัวเองเพื่อทำวิจัย เพื่อไปตอบตัวชี้วัดมหาวิทยาลัย ไม่น่าจะใช้เรื่องเพราะฉะนั้น งบประมาณจะต้องมี เพื่อที่จะเกิดโครงการวิจัยถ้ามีโครงการวิจัย อาจารย์ได้รับทุน สุกท้ายตอบตัวชี้วัด ทุกระดับเลย... นี่แหละ แต่มันเป็นอย่างไรระยะ มันหยุดตั้งแต่ step แรก พอ step แรกไม่มี อาจารย์ก็ไม่มี Incentive ไม่มี - ในการทำวิจัยหรอก ”

4.2.3 ปัจจัยการเลือกกระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

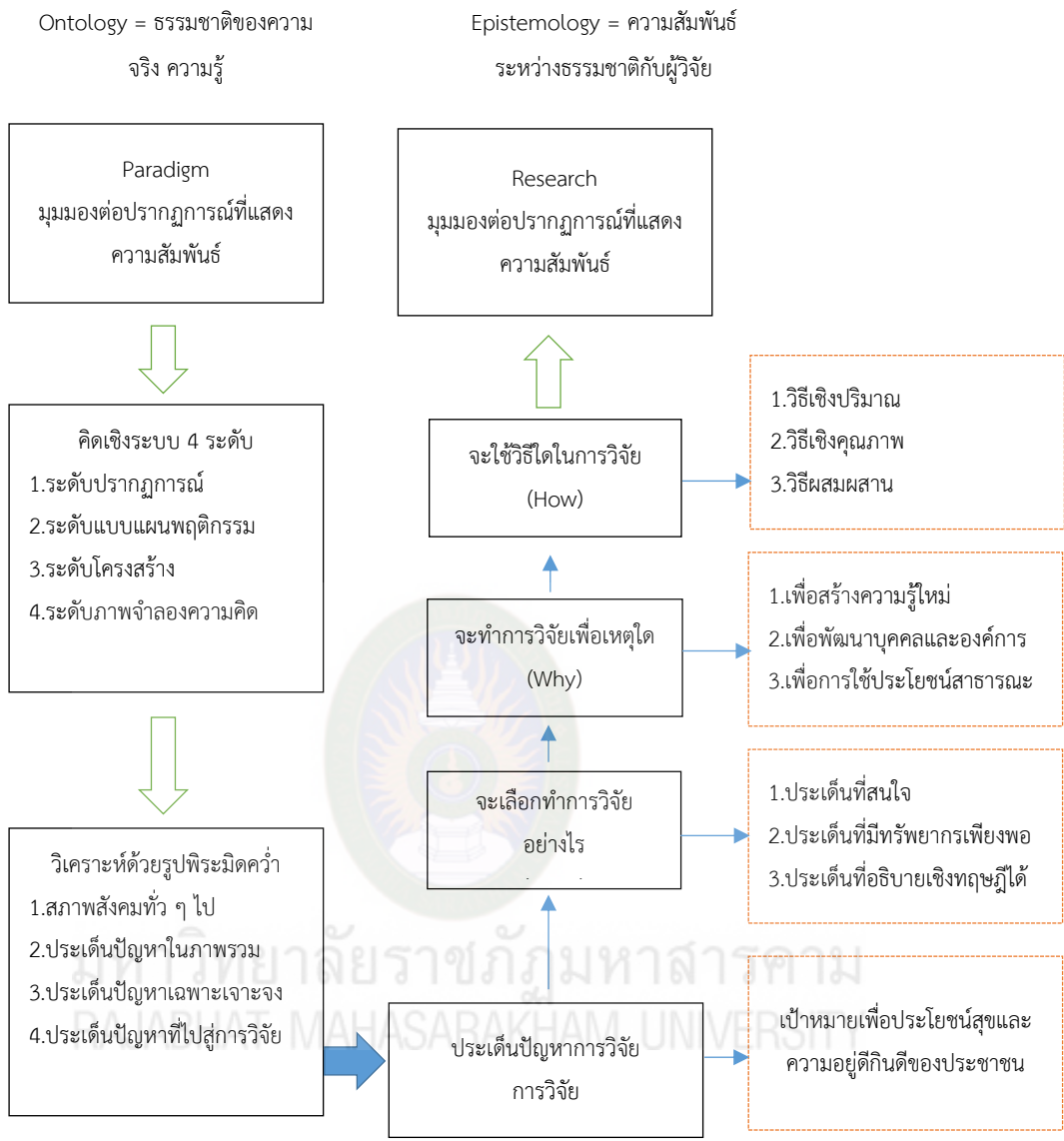
จากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดกระบวนการวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีกระบวนการในการทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ตามระเบียบวิธีทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย มีรายละเอียดดังนี้ 1) การเลือกโจทย์วิจัย 2) ระเบียบวิธีวิจัย

4.2.3.1 การเลือกโจทย์วิจัย การเลือกโจทย์วิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น อาจารย์จะทำงานวิจัยในสิ่งที่สนใจ/มีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งแนวทางการเลือกโจทย์วิจัยในปัจจุบันจะเน้นการทำงานวิจัยตามความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาได้มีการผลิตงานวิจัยและได้องค์ความรู้แต่มีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก ทำให้เกิดการสนับสนุนให้มีลักษณะการตั้งโจทย์วิจัยจากการใช้ประโยชน์ เช่น ทำแล้วได้อะไร ผู้นำไปใช้ประโยชน์คือใคร สามารถตอบโจทย์ทางสังคม การพัฒนา และรัฐบาลได้ และหากงานวิจัยเหล่านี้สามารถตั้งโจทย์ได้ก็สามารถยืนยันได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ดังนั้นอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องเลือกโจทย์วิจัยที่ทันสมัยจากประเด็นทางสังคม (Social Issues) และ วาระทางสังคม (Public Agenda) สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 1 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “การเลือกโจทย์วิจัย, แหล่งที่มาของโจทย์วิจัย, การออกแบบการวิจัย, การทบทวนวรรณกรรม, ใช้ระเบียบวิธีอะไรเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ, ตัวแปรและความสัมพันธ์, เงินทุน, ข้อมูลและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จริง ๆ

แล้ว การทำวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ไม่ว่าจะแตะตรงไหนก็เป็น ครอบคลุม ขึ้นอยู่กับว่าในช่วงนั้น มีประเด็นที่เป็นประเด็นที่สำคัญในช่วงเวลานั้น ๆ (Hot Issue) หรือประเด็นที่น่าสนใจหรือไม่ แล้วก็ นำมากำหนดเป็นหัวข้องานวิจัย” อีกตัวอย่างหนึ่ง จากคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “เริ่มต้นเลย ก็คือ เราจะต้องไปดูก่อนว่าเรามีข้อสงสัย มี Question Research อะไร เราก็ต้องมีคำถามในสิ่งที่เราตั้งคำถามไว้... ส่วนใหญ่อาจารย์เริ่มจากสิ่งที่เราทำงานอยู่ ในสิ่งที่เราสนใจ อย่างสมมติอาจารย์สนใจเรื่อง Competency สมรรถนะอย่างนี้ เราก็จะไปดูว่า... เออ นักการเมืองที่ดี เขาควรที่จะมี Competency ยังไง ในการที่จะทำให้ประเทศไทย... นักการเมืองไทย ไม่มีปัญหา อะไรอย่างนี้ เพราะว่า... อะไรที่ใกล้ตัวเลย อาจารย์จะเลือกประเด็นปัญหา อาจารย์จะเอา ปัญหาที่มันอยู่ในความสนใจของเรา และก็ใกล้ตัว คือจะมองในมุมแบบที่เราอยากทำ สนใจ แล้วก็ เป็น ประเด็นปัญหาที่มีนัยสำคัญ ก็จะเริ่มจากตรงนั้น แล้วค่อยมาพัฒนาเป็นในเรื่องของ Review Literature ก็มาถึงในเรื่องการระบุวัตถุประสงค์ มากำหนดกรอบอะไรต่าง ๆ ” สามารถอธิบายได้ตามภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 แผนภาพการเกิดโจทย์การวิจัย

ภาพที่ 4.3 กระบวนการค้นคว้าวิจัย (Research Paradigm)

4.2.3.2 ระเบียบวิธีวิจัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นลักษณะสาขาวิชาที่เป็น
ศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) กล่าวคือ องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ส่วนใหญ่เป็น
หลักการทางการบริหารที่จำเป็นต้องนำปัจจัยอื่น ๆ มาใช้ เช่น ค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรม
วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ บริบททางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งหมดนี้มีผลต่อความสำเร็จหรือ
ผิดพลาดของการบริหาร ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์จึงมีสภาพเป็นศาสตร์ประยุกต์ (Applied
Science) สามารถเปิดรับองค์ความรู้จากศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อตอบโจทย์ทางสังคม และแก้ไข
ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไขปัญหา หรือการหาคำตอบ ซึ่งระเบียบ

วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์นั้น มีกระบวนการที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งระเบียบวิธีวิจัยนี้จะเป็นเครื่องมืออาจารย์หาคำตอบเพื่อตอบโจทย์ทางสังคมหรือความต้องการส่วนตัว ซึ่งธรรมชาติของการวิจัย (Nature of Research) ซึ่งนิต้า ชูโต (2540, น. 1) ได้อธิบายถึงธรรมชาติของการวิจัยว่ามีลักษณะกว้าง ๆ 4 ประการ คือ 1) มีหลักฐานยืนยัน (Evidence) หมายถึงหลักฐานเชิงทฤษฎีหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical) เช่น คะแนนที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบโดยสามารถยืนยันและตรวจสอบได้ 2) มีความตรง (Validity) หมายถึงความตรงภายใน (Internal Validity) คือความตรงของผลสรุปและการตีความหมายของข้อมูลของกระบวนการที่ถูกต้อง และความตรงภายนอก (External Validity) เป็นความตรงจากการอ้างอิงผลการวิจัย ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย 3) มีความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง การวิจัยนั้นต้องสามารถตรวจซ้ำได้ (Replicable) โดยนักวิจัย คนอื่น ๆ ในทุกขั้นตอนภายใต้สภาพเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งผลการวิจัยควรให้ผลตรงกันหรือใกล้เคียงกัน และ 4) มีกระบวนการที่เป็นระบบ (Systematic) คือ มีระบบที่เป็นลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่สืบเนื่อง มีความเชื่อมโยง โดยเริ่มจากปัญหา ต่อด้วยการตรวจสอบข้อความรู้ ตามด้วย การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยทั้ง 4 ข้อนี้จะสร้างเป็นกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย เป็นกระบวนการที่อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ต้องการจะรู้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่ “เริ่มต้นเลย ก็คือ เราจะต้องไปดูก่อนว่า เรามีข้อสงสัย มีประเด็นปัญหาการวิจัยอะไร เราก็ต้องมีคำถามในสิ่งที่เรา.... ส่วนใหญ่อาจารย์เริ่มจากสิ่งที่เราทำงานอยู่ ในสิ่งที่เราสนใจอย่างสมมติอาจารย์สนใจเรื่อง “ความสามารถ” สมรรถนะอย่างนี้ เราก็จะไปดูว่า... เออ นักการเมืองที่ดี เขาควรที่จะมี “ความสามารถ” ยังไง ในการทำงานที่จะทำให้ประเทศไทย... นักการเมืองไทยไม่มีปัญหา อะไรอย่างนี้ เพราะว่า... อะไรที่ใกล้ตัวเลย อาจารย์จะเลือกประเด็นปัญหา อาจารย์จะเอาปัญหาที่มันอยู่ในความสนใจของเรา และก็ใกล้ตัว คือจะมองในมุมแบบที่เราอยากทำ สนใจ แล้วก็ไปประเด็นปัญหาที่มีนัยสำคัญ ก็จะเริ่มจากตรงนั้น แล้วค่อยมาพัฒนาเป็นในเรื่องของการทบทวนวรรณกรรม ก็มาถึงในเรื่องการระบุวัตถุประสงค์ มากำหนดกรอบอะไรต่าง ๆ แล้วก็ออกมาออกแบบเครื่องมือ แล้วก็ไปสู่วิธีทดสอบเครื่องมือ ของอาจารย์จะต้องมีการทดสอบเครื่องมือด้วยเพราะว่าบางครั้งงานวิจัยของเรา อย่างเช่น การสัมภาษณ์ หรือว่าการทำแบบสอบถาม ถ้าเครื่องมือไม่นิ่ง เครื่องมือผิด นี่คือข้อมูลมันจะผิด เพราะฉะนั้น ปกติสิ่งที่จะให้ความสำคัญ ก็คือจะต้องมีการตรวจสอบเครื่องมือให้ถูกต้องแล้วก็ถึงจะไปลงมือเก็บนะคะ การเก็บข้อมูล อาจจะเป็นช่วงเวลาที่มันให้มากที่สุด ตอนนี้สำหรับอาจารย์

นะเวลาที่ให้มีมากที่สุดจะอยู่ในช่วง การเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะว่าเราเริ่มจะไป... ส่วนใหญ่งานวิจัยที่อาจารย์ทำ จะเป็นเชิงคุณภาพก็จะต้องให้ความสำคัญกับการลงพื้นที่ต่าง ๆ นะคะ เชิงลึก เพราะฉะนั้น ตรงนี้จะรีบไม่ได้เลย ต้องใจเย็น ๆ เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งบทสรุป แล้วก็ในส่วนของการวิเคราะห์บทสรุป ก็จะทำให้สะดวกขึ้น ถ้าเราลงพื้นที่ได้เต็มที่เนี่ย การวิเคราะห์ก็จะมาถูกทางแล้ว ประมาณนี้ ”

4.2.4 ปัจจัยที่อาจารย์ต้องทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

การผลิตผลงานวิจัยของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีปัจจัยจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิดการผลิตงานวิจัย ยกตัวอย่างเช่น ประเด็นทางสังคม นโยบายของหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนวิจัย หรือมหาวิทยาลัยเอง ทำให้การผลิตงานวิจัยของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องคำนึงถึงปัจจัยในบริบทต่าง ๆ เช่น 1) ปัจจัยด้านองค์การและสภาพแวดล้อม 2) ปัจจัยส่วนบุคคลภายใน 3) ผลผลิตการวิจัย ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตงานวิจัย ดังนี้

4.2.4.1 ปัจจัยด้านองค์การและสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยด้านองค์การนั้นจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบริบทของผู้นำและนโยบายขององค์การที่จะส่งเสริมการผลิตงานวิจัย อาจกล่าวได้ว่าหากผู้นำมีความต้องการที่จะสนับสนุนการผลิตงานวิจัย ก็จะผลักดันและสนับสนุนนโยบายที่เป็นเชิงบวกต่อการผลิตงานวิจัย เช่น ทุนสนับสนุนการวิจัย โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยและเพิ่มสมรรถนะทักษะทางงานวิจัย หรือการเผยแพร่แหล่งทุนภายนอกให้กับอาจารย์ การสร้างสภาพแวดล้อมต่อการผลิตงานวิจัย เป็นต้น และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิตงานวิจัยเป็นปัจจัยสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ต้องการที่จะผลิตงานวิจัย หรือเป็นอำนวยความสะดวกให้อาจารย์ผลิตงานวิจัย เช่น การอำนวยความสะดวกด้านแหล่งค้นคว้าเอกสารทางวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการเป็นสมาชิกแหล่งวารสารต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางวิชาการด้านการวิจัย การสร้างอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตงานวิจัยไม่ว่าจะเป็นระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด หรือการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวิจัย เป็นต้น

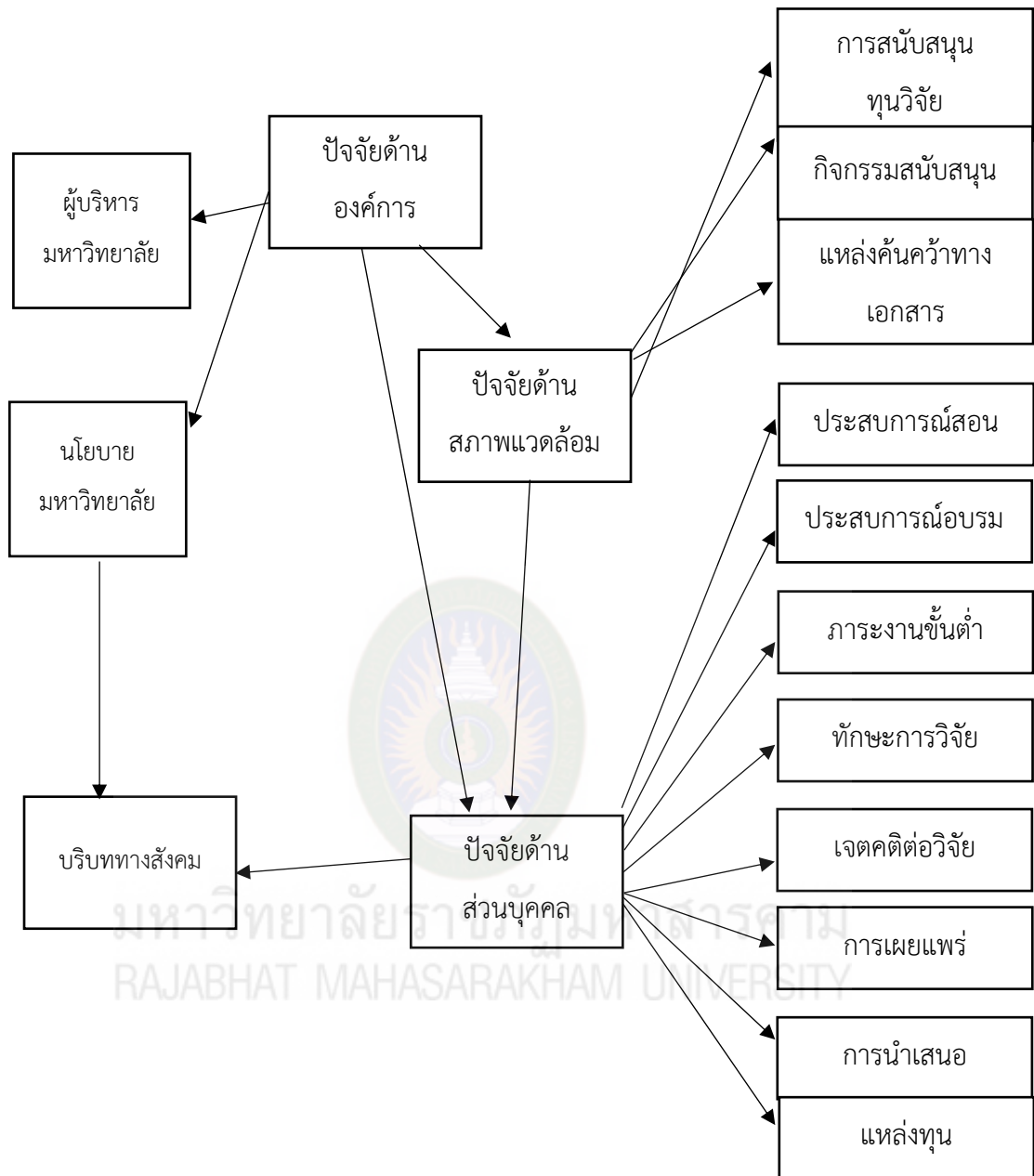
4.2.4.2 ปัจจัยส่วนตัวภายใน เป็นปัจจัยลักษณะเฉพาะตัวของอาจารย์เองที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย เช่น ประสบการณ์สอน ประสบการณ์อบรม ภาระงาน ทักษะด้านวิจัย เจตคติต่อการวิจัย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นแรงขับ และผลักดันจากความต้องการของบุคคลจนกลายเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้อาจารย์ทำงานวิจัย

4.2.4.3 ผลิตรายการวิจัย ผลิตรายการวิจัยที่ได้จากการทำงานวิจัย นักวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ตามแหล่งทุนที่สนับสนุนทุนวิจัย หรือตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งหน่วยงานที่กำกับและดูแล และสนับสนุนทุนวิจัยได้เป็นผู้สร้างกรอบความต้องการของประเด็นหัวข้อวิจัย และแยกกลุ่มการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ จะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การเขียนตำรา หรือ การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย สิ่งเหล่านี้จะแสดงให้เห็นว่าผลิตผลงานวิจัยนั้นจะสอดคล้องกับแหล่งทุนที่สนับสนุนงานวิจัย

จากปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นสาเหตุของปัจจัยที่ทำให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยดังแผนภาพที่ 4.4 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 4.4 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน
วิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

4.3 องค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์วิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

จากการที่ได้พิจารณาองค์ความรู้และองค์ประกอบของความรู้เพื่อหาอัตลักษณ์วิชาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย สามารถจำแนกองค์ประกอบองค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ด้านวิจัยของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ดังนี้

4.3.1 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

การพิจารณาลักษณะงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยโดยแบ่งจากลักษณะการใช้วิธีใดในการวิจัย ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ดังนี้ คือ 1) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ 2) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และ 3) ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม อธิบายได้ว่าลักษณะระเบียบวิธีของงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยกัน 3 รูปแบบระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ ระเบียบวิธีวิจัยแบบแรก คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ระเบียบวิธีวิจัยแบบที่ 2 คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยแบบที่ 3 คือ ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method)

4.3.1.1 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเกิดจากแนวคิดปฏิฐานนิยมมีการจำแนกรูปแบบไว้ดังนี้ เช่น แบ่งตามจุดมุ่งหมาย เช่น การวิจัยเชิงพยากรณ์ แบ่งตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยแบบสำรวจ การวิจัยเชิงสำรวจ จากตัวอย่าง หรือพิจารณาจากระเบียบวิธีวิจัยโดยเน้นที่การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเกณฑ์ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ การวิจัยสหสัมพันธ์ การวิจัยแนวโน้ม และจากการวิเคราะห์งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า จากงานวิจัยทั้งหมด 84 เรื่องมีงานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 23 เรื่อง โดยงานวิจัยเชิงปริมาณส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อหาความคิดเห็น หรือทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นงานวิจัยปี 2555 เป็นการศึกษาเพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับขนาดของรายจ่ายภาครัฐ และระดับภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บ แนวทางในการจัดสรรงบประมาณของรัฐ และวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดเก็บบริการสาธารณะ ผลสำรวจพบว่าต้องมีการเปิดเผยข้อมูลด้านภาษีและงบประมาณ

ภาครัฐให้ประชาชนทั่วไปรับรู้และเข้าถึงได้ เพื่อให้ประชาชนสามารถตัดสินใจในประเด็นนโยบายการคลังและงบประมาณภาครัฐเป็นไปอย่างรัดกุม และรอบคอบมากขึ้น

4.3.1.2 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะไม่สามารถ แฉงนับ และใช้เทคนิคทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูลแต่จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธี การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพในการตีความ และรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของการวิจัย เชิงคุณภาพตาม ระเบียบวิธีวิจัยนั้น โดยเป็นการเป็นที่การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวปฏิบัติ หรือแนวทาง ได้แก่ การศึกษารายกรณี (Case Study) เป็นการศึกษาแบบสำรวจแต่จะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงลงไปเป็น กรณี ๆ อาจสรุปรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพไว้ 3 รูปแบบตามลักษณะของการวิจัย คือ 1) วิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ 2) ชนิดของข้อมูล เช่น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่ใช่ ตัวเลข และ 3) ขนาดของพื้นที่ที่มีขอบเขตการศึกษาแคบแต่เจาะลึกในรายละเอียด เช่น การศึกษา เฉพาะกรณี เป็นต้น และจากการวิเคราะห์งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสน-ศาสตร์ พบว่า จากงานวิจัยทั้งหมด 84 เรื่อง มีงานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 30 เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยปี 2561 ศึกษาความสัมพันธ์ของธรรมาภิบาลกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทาง ในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน การศึกษาพบว่า การพัฒนา และการ บริหารจัดการชุมชนบนหลักการธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานในการสร้าง ความเข้มแข็งมั่นคงให้กับชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญให้สมาชิกยึดถือ ปฏิบัติในการพัฒนาชุมชนที่เน้นการเสริมสร้างความรู้ พัฒนาจิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม ยึดมั่นใน หลักธรรมาภิบาลในการขับเคลื่อนชุมชนสู่ความยั่งยืน

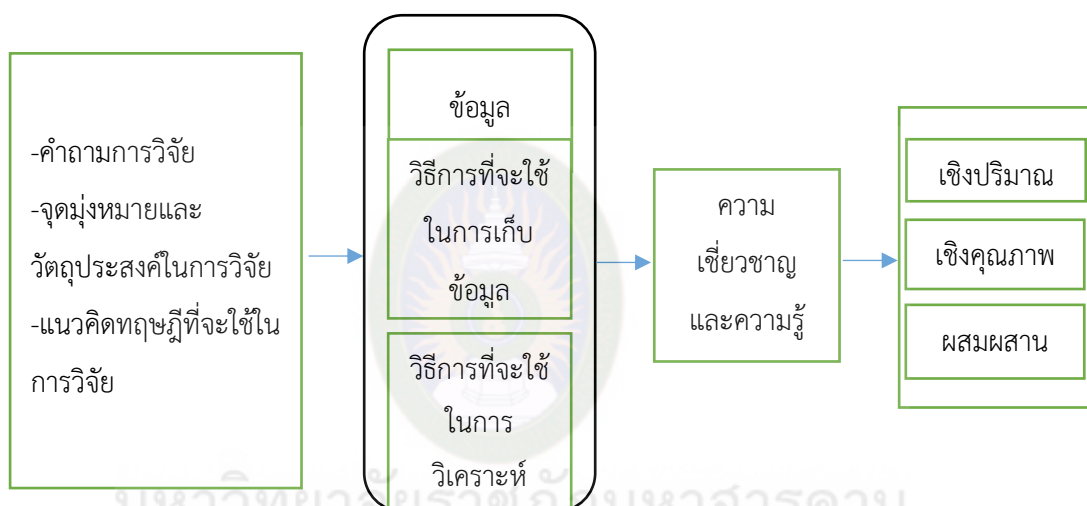
4.3.1.3. ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mix Method Research) เป็นการวิจัยทาง สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์โดยส่วนใหญ่จะเป็นแนวคิดปฏิฐานนิยม (Positivism) เน้นทฤษฎี เป็นตัวเริ่มต้นมีแนวคิดในเรื่องความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้ในมุมมองทางสถิติ (Casual Relationships) รวมทั้งแนวคิดการวิเคราะห์เชิงเหตุผลที่มีปรากฏการณ์จริง (Comtructionism) ที่มีความเชื่อในเรื่องเหตุผลและความสัมพันธ์ตามความจริงที่ปรากฏในลักษณะสัญนิยมและนัยนิยม ซึ่งเหตุผลที่ทำให้มีการวิจัยแบบผสมผสานนั้นคือความต้องการที่จะได้คำตอบที่ชัดเจนที่สุดในประเด็น คำถามที่ยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะผลของงานวิจัยเชิงปริมาณที่ค้นพบว่าบริบททางสังคมบางอย่างมีผล ต่อพฤติกรรมที่สนใจศึกษา แต่ไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้ จึงต้องใช้การค้นหาคำตอบด้วย

งานวิจัยเชิงคุณภาพของแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยตรง (Primary Data Source) ด้วยวิธีการการค้นหาคำจริงจากผู้รู้จริงจากปรากฏการณ์จริง และจากการวิเคราะห์งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า จากงานวิจัยทั้งหมด 84 เรื่อง มีงานวิจัยที่เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน จำนวน 31 เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยปี 2560 ศึกษาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน ศึกษาปัจจัยการพึ่งพาตนเองและปัจจัยการจัดการเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนโดยเขียนเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของ การเลือก ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปจำนวนผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ตามลักษณะองค์ความรู้ งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัย	จำนวนงานวิจัยระหว่างปี 2555-2561	ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์			รวม
		ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mix Method Research)	
ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8	4	1	3	8
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	31	6	17	8	31
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	25	4	9	12	25
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	20	9	3	8	20
รวมทั้งสิ้น		23	30	31	84

จากตารางที่ 4.7 อธิบายได้ว่างานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีระเบียบวิธีวิจัยที่อาจารย์นิยมใช้นั้น พิจารณาได้จากเป็นกระบวนการที่เราจะบูรณาการข้อมูลที่เราได้มาอย่างไร ใช้เทคนิคอะไร มีการเก็บข้อมูลอะไรบ้าง โดยคำนึงถึงจากเป้าหมายที่ผู้วิจัยต้องการ และนำข้อมูลมาแยกแยะ จัดหมวดหมู่ และสังเคราะห์ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางระเบียบวิธีวิจัย โดยประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูล 2) วิธีการที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล และ 3) วิธีการที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาคำตามคำถามการวิจัย หรืออาจจะเลือกใช้ตามความถนัด/เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยจึงเขียนเป็นแผนผังเพื่อสรุปความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4.5

ภาพที่ 4.5 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

4.3.2 ปัจจัยการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์

การทำงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้นโดยทั่วไปก็จะเป็นการทำงานวิจัยตามศาสตร์ หรือความความถนัดของตัวอาจารย์เอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นการทำงานวิจัยตามขอบข่ายและองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แต่เนื่องจากในยุคปัจจุบันนั้น สังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นรวดเร็วมาก มีปัจจัยจากด้านอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ซึ่งในปัจจุบันคือ ฉบับที่ 9 (2560-2564) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ การมุ่งสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ภารกิจตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติหรือรัฐบาล (Agenda) หรือ ภารกิจในพื้นที่ (Area) แม้กระทั่งการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยที่มีนโยบายแนวโน้มกระจายไปยังหน่วยงาน

ต่าง ๆ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานวิจัยที่ทำให้ให้นักอาจารย์ต้องไปนำเสนอเค้าโครงการงานวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกตามหน่วยงานที่มีการสนับสนุนทุนวิจัย จากสิ่งที่กล่าวมานี้อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์จึงต้องปรับเปลี่ยนการทำงานวิจัย รวมทั้งต้องเลือกหัวข้องานวิจัยให้สอดคล้องตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นทางสังคม 2) นโยบายการจัดสรรทุนวิจัยของมหาวิทยาลัย และ 3) แหล่งทุนวิจัยต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกทำงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์จนเกิดเป็นแนวทางการทำงานวิจัยที่สอดคล้องกับแหล่งทุนวิจัย และเกิดเป็นการทำงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์

4.3.2.1 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นทางสังคม

จากที่สังคมในปัจจุบันมี การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้สังคมต้องการคำตอบ และต่อมาก็ตั้งคำถามจากประเด็นที่ต้องการที่จะรู้ ซึ่งส่วนใหญ่การที่ประเด็นที่จะทำงานวิจัยต้องมีความสำคัญต่อส่วนร่วม เช่น องค์การ ชุมชนสังคม หรือประเทศชาติ จากแรงผลักดันทางสังคม ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัยต้องกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคม และผลักดันไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบงบประมาณทุนวิจัยจัดทำเป็นนโยบายและกำหนดเป็นกรอบประเด็นของข้อเสนอโครงการวิจัย ทำให้อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์นั้นต้องให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นทางสังคมในการเลือกทำหัวข้องานวิจัยต่าง ๆ นี้ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการทำงานวิจัยตรงศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์ของการผลิตงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น ในปี 2556 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ผลิตงานวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษาวิจัยการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือผู้พันโทษ” สืบเนื่องจากปัญหาที่มีผู้กระทำผิดเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ทรัพยากรทางการบริหารของหน่วยงานมีอยู่อย่างจำกัดทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดไม่อาจปรับตัวได้และรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์ และผู้ที่กระทำผิดนั้นยังเป็นผู้ที่กระทำผิดซ้ำที่วนเวียนเข้า-ออกในกระบวนการยุติธรรมเช่นเดิม จากปัญหานี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมได้สนับสนุนวิจัยเพื่อให้หาคำตอบ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากตัวอย่างสามารถกล่าวได้ว่าสภาพเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นทางสังคมมีความสำคัญต่อการทำงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และตรงศาสตร์

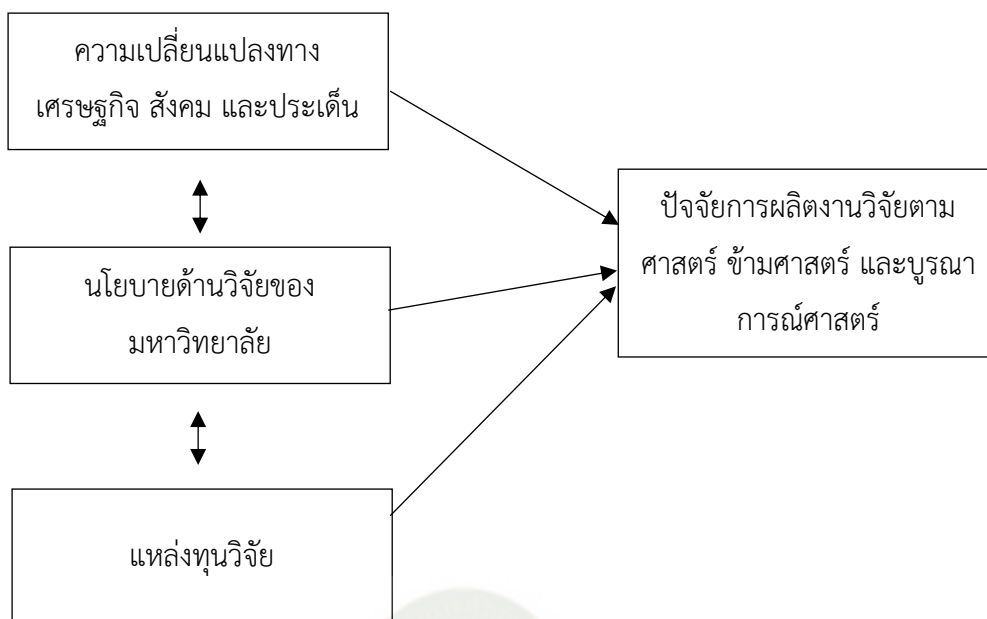
4.3.2.2 นโยบายด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนให้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทำงานวิจัย ตรงศาสตร์ ข้ามศาสตร์และบูรณาการณศาสตร์ โดยในทุก ๆ มหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านงานวิจัย เพื่อกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานด้านการวิจัย เนื่องจากว่านโยบายที่ชัดเจน จะส่งผลการการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย และสนับสนุนให้อาจารย์สร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพตามกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย เช่น การส่งเสริมให้บุคลากรผลิตงานวิจัยให้มีคุณภาพ การสนับสนุนเงินทุนวิจัย การจัดการทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย การสร้างวัฒนธรรมทางวิชาการต่อการทำงานวิจัย การสร้างเครือข่ายการวิจัย รวมทั้งการสนับสนุนการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และเพื่อสามารถนำไปเป็นตัวชี้วัดต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ โดยปัจจัยเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่สนับสนุน และเงื่อนไขหนึ่งให้อาจารย์ทำงานวิจัยตรงศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการณศาสตร์ได้ ยกตัวอย่างเช่น นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายด้านวิจัยและนวัตกรรม โดยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายงานวิจัย 9 กลุ่ม โดย 1 ใน 9 กลุ่ม คือกลุ่มสังคมผู้สูงอายุ ทำให้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์สนใจปรากฏการณ์ผู้สูงอายุ โดยได้ผลิตงานวิจัยเรื่อง “รัฐกลวง กรณีศึกษาการจัดการที่พิทักษ์ผู้สูงอายุ โดยภาคเอกชนในประเทศญี่ปุ่น” ศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะประเภทสังคมสงเคราะห์ที่เป็นบทบาทของภาครัฐเมื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยรัฐกลวง (Hollow State) เพื่ออธิบายถึงบทบาทหน้าที่ ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐที่เริ่มเปลี่ยนไปอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานรูปแบบอื่น ๆ หรือภาคส่วนอื่น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ (Quangos) หน่วยงานภาคเอกชน (Private Organizations) หน่วยงานภาคประชาสังคมที่ไม่แสวงหากำไร (Non-Profit or Government Organization/Social Enterprises) ผลออกมาทำให้รัฐไม่เหลือภารกิจที่จะทำอีกต่อไป งานวิจัยชิ้นนี้จะหาคำตอบคำถามงานวิจัยที่ว่า "รัฐกลวงเป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่" ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย

4.3.2.3 แหล่งทุนวิจัย

จากนโยบายที่รัฐบาลได้เห็นความสำคัญจากประโยชน์ของการวิจัยจึงผลักดันให้เกิดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัย และมีการให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย โดยแหล่งทุนวิจัยจะมีด้วยกัน 3 แหล่งคือแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย แหล่งทุนภายในมหาวิทยาลัย และแหล่งทุนของนักวิจัย โดยแหล่งทุนภายนอกจะเป็นแหล่งทุนที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการแสวงหาองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการแสวงหา

ต่อมาแหล่งทุนภายในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มี 2 ประเภทคือ ทุนวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรมาให้และทุนวิจัยจากงบประมาณจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเอง กล่าวเป็นทุนวิจัยภายในที่มาจากนโยบายของมหาวิทยาลัยผลักดันขึ้นโดยใช้เงินจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินจากมหาวิทยาลัยเองเพื่อสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ทำงานวิจัย ส่วนทุนภายนอกคือทุนที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ได้สนับสนุนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรม ตลอดจนสร้างประชาคมวิจัยที่เข้มแข็ง ซึ่งทุนวิจัยนั้นจะมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน รวมทั้งมีกฎระเบียบที่เคร่งครัดด้วย เช่น ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (The Thailand Research Fund (TRF) หรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนต่าง ๆ ที่ต้องการนวัตกรรม หรือต้องการให้นักวิจัยหาคำตอบที่ต้องการ จึงได้สนับสนุนทุนวิจัย เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น “โครงการฝากบ้านกับเพื่อนบ้าน : มุมมองของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล” มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสำเร็จของโครงการฝากบ้านกับเพื่อนบ้าน เพื่อนำให้ประชาชนเป็นดูแลกันเอง และประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และความเชื่อมั่นการปฏิบัติงานของตำรวจกับประชาชน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น และแหล่งทุนกลุ่มสุดท้ายคือจากทุนของนักวิจัยเอง โดยเกิดจากความต้องการของผู้วิจัยเองที่ต้องการจะแสวงหาแก้ปัญหาหรือต้องการคำตอบโดยใช้กระบวนการวิจัย และประเด็นปัญหาที่ไม่สอดคล้องกับแหล่งทุนภายในและแหล่งทุนภายนอกทำให้ผู้วิจัยต้องใช้ทุนตัวเองเป็นงบประมาณในการดำเนินงานวิจัย

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเขียนเป็นแผนผังเพื่อสรุปความสัมพันธ์ของประเด็นของปัจจัยของการเกิดปัจจัยการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์ของนักวิจัยได้ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

4.3.3 ทุนวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

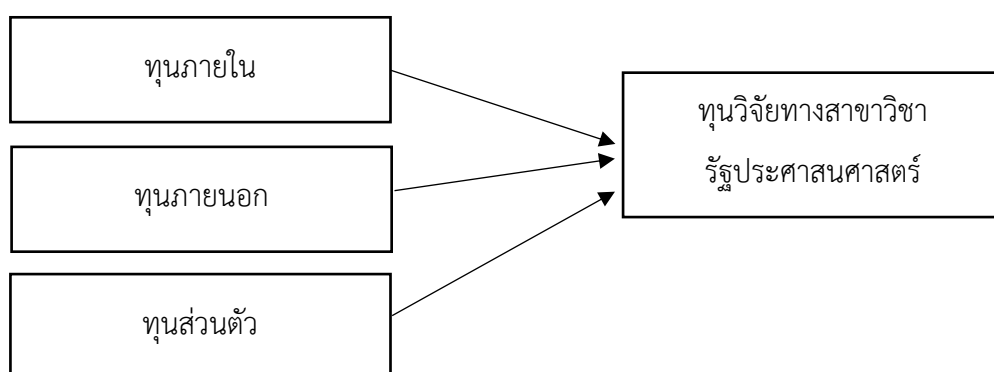
ทุนสนับสนุนงานวิจัยในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยเพื่อสร้างนักวิจัยอาชีพให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ และสร้างเครือข่ายวิจัยผ่านกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการสนับสนุนทุนวิจัยประเภทต่าง ๆ เช่น ทุนวิจัยการทำงานวิจัย ทุนวิจัยเพื่อการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ หรือเงินรางวัล ต่าง ๆ เป็นต้น โดยประเภทของทุนวิจัยจะแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) ทุนวิจัยภายใน 2) ทุนวิจัยภายนอก 3) ทุนวิจัยส่วนตัว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.3.1 ทุนวิจัยภายใน ทุนวิจัยภายในนั้นเป็นทุนวิจัยที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งเป็นงบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดสรรมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเอง เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จะมีทุนภายในได้แก่ ทุนรางวัลคั่นคว้าในวิทยาการงานวิจัยสมบูรณ์แบบ ทุนรางวัลเพื่อการศึกษาหรือคั่นคว้าในวิทยาการการเขียนตำรา ทุนวิจัยร่วมกับศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Distinguished Visiting Professor) เป็นต้น ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีทุนสนับสนุนงานวิจัย เช่น ทุนวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน และทุนวิจัยจากงบประมาณรายได้ (บกศ.) เป็นต้น และจากการศึกษาพบว่างานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของ

อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 นั้นมีจำนวนงานวิจัยที่ได้รับทุนภายในจำนวน 68 เรื่อง จากทั้งหมด 84 เรื่อง

4.3.3.2 ทุนวิจัยภายนอก ทุนวิจัยภายนอกมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากทุนวิจัยภายในแต่แหล่งทุนวิจัยนั้นจะมาจากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย และเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัยโดยตรง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสุขภาพ (สสส.) ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น และจากการศึกษาพบว่างานวิจัยทาง รัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 นั้นมีจำนวนงานวิจัยที่ได้รับทุนภายในจำนวน 16 เรื่อง จากทั้งหมด 84 เรื่อง ซึ่งจากการวิเคราะห์ทุนวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย นั้นพบว่า อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์สามารถแบ่งทุนวิจัย โดยอาจารย์ที่ได้รับทุนภายนอกจะเป็นที่มีประสบการณ์ทำงานวิจัยมาแล้วอย่างน้อย 2-3 ชิ้นงาน

4.3.3.3 ทุนวิจัยส่วนตัว เป็นทุนวิจัยอาจารย์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง เนื่องจากอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์สนใจประเด็นปรากฏการณ์ที่ต้องการจะศึกษา และประเด็นงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย หรือประเด็นจากแหล่งทุนวิจัยภายนอก แต่เป็นความต้องการส่วนตัวที่ต้องการจะหาคำตอบมาอธิบายความอยากรู้ของอาจารย์เอง ผู้วิจัยจึงเขียนเป็นแผนผังเพื่อสรุปความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4.7

ภาพที่ 4.7 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

4.3.4 ประเภทลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

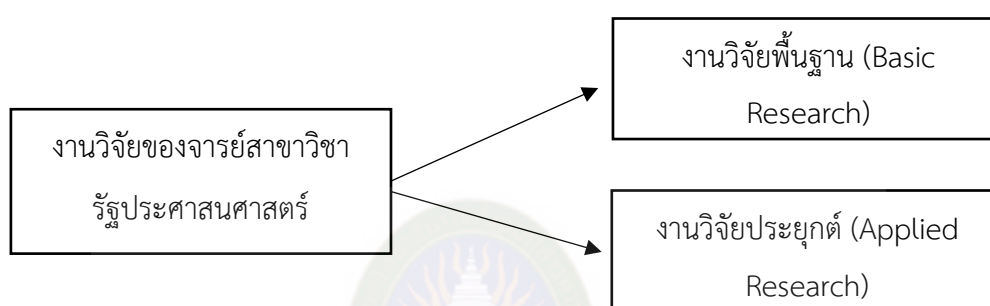
ประเภทงานวิจัยที่อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยผลิตมาในช่วง พ.ศ. 2555-2561 นั้นสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ 1) งานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) และ 2) งานวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ดังนี้

4.3.4.1 งานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) หรือวิจัยบริสุทธิ์เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาทฤษฎีและแนวคิด โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะนำข้อค้นพบเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในระยะสั้น หรือในทันที การวิจัยพื้นฐานเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการหรือมุ่งสร้างทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่หรือเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป เช่น การวิจัยทฤษฎีการเรียนรู้โดยทดลองกับสัตว์ โดยจากการวิเคราะห์งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 มีจำนวนงานวิจัยตามขอบเขตการศึกษาจำนวน 84 เรื่อง และเป็นงานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) จำนวน 4 เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของในปี 2557 เรื่อง “วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับพัฒนาการทางสังคมไทย” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยของประเทศ ผู้มีอำนาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระและเสรีทางความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยการเมืองการมีอิสระและแสดงความคิดเห็นทางการเมือง รวมทั้งสภาพปัญหาและพัฒนาการของสังคมไทยกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย ศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับพัฒนาการทางสังคมของไทยของประชาชนไทย ระดับทางความคิดและทิศทางของความสัมพันธ์ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย

4.3.4.2 งานวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการนำผลที่ได้หรือข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาหรือเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ โดยจากการวิเคราะห์งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 มีจำนวนงานวิจัยตามขอบเขตการศึกษาจำนวน 84 เรื่อง และเป็นงานวิจัยประยุกต์ (Applied Research) จำนวน 80 เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารกับประสิทธิภาพการบริหารคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เป็นการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาการบริหารคุณภาพของมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยใช้องค์ประกอบ คือ หลักนิติธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลัก

ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารคุณภาพของมหาวิทยาลัย จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่พบว่ามีประเภทลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์เป็นงานวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

ผู้วิจัยจึงเขียนเป็นแผนผังเพื่อสรุปความสัมพันธ์ได้ดังภาพที่ 4.8

ภาพที่ 4.8 รูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

4.3.5 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ประโยชน์จากการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2555-2561 นั้นสามารถแบ่งได้ 5 ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ คือ 1) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย 2) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ 3) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ 4) การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ และ 5) การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ โดยเป็นกระบวนการที่นำผลการวิจัยไปใช้งาน เช่น ทางสังคม เศรษฐกิจ โดยจะเรียกว่าผลกระทบ (Impact) และนำผลการวิจัยที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะใช้ข้อมูลหลักฐานการสังเคราะห์ผลจากการวิจัยนั้น ๆ จนเกิดประโยชน์ได้จริงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับดังนี้

4.3.5.1 การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายนั้นเป็นการนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลการประกาศใช้ตามกระบวนการของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น การประกาศใช้เป็นกฎหมาย หรือกำหนดมาตรการ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยองค์การ หรือหน่วยภาครัฐและเอกชนจากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

พบว่า งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งจะเป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของงานวิจัยไปเป็นข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำไปใช้เพื่อพิจารณาต่อการกำหนดนโยบาย หรือเพื่อสะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงของการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เช่น งานวิจัยเรื่อง เงินของเทศบาลหายไป (ไหน)? บทวิเคราะห์กรณีเทศบาลให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ส่วนราชการภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการศึกษาว่า วิเคราะห์ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลเพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการภูมิภาคที่มีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง โดยใช้การสำรวจเทศบาล 972 แห่ง และกรณีเทศบาล 3 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการของส่วนราชการภูมิภาคเข้าซ้อนทับกับภารกิจหลักของเทศบาล ขาดความโปร่งใสและมีแนวโน้มที่ส่วนราชการภูมิภาคจะใช้อำนาจหน้าที่เพื่อโน้มน้าวให้เทศบาลสนับสนุนทางการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของส่วนราชการภูมิภาค และควรมีการปรับปรุงความสัมพันธ์ทางการคลังระหว่างเทศบาลกับส่วนราชการภูมิภาคที่ต้องเกื้อหนุนต่อหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่นและสอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐที่มีธรรมาภิบาล อีกปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือนโยบายด้านการวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยทั้ง 3 นี้ ต้องการตอบโจทย์ภาพรวมของประเทศมากกว่าการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ แต่งานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาสารคามจะให้ความสำคัญไปที่งานวิจัยเชิงพื้นที่ และชุมชนท้องถิ่นในบริเวณที่มหาวิทยาลัยมีที่ตั้งอยู่ งานวิจัยส่วนใหญ่จึงไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อตอบโจทย์เชิงนโยบาย หากจะมีบ้างก็จะเป็นในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าในระดับประเทศ

4.3.5.2 การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ คืองานวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ หรือผลิตภัณฑ์ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ หรือนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์จะมีน้อยมาก อาจเป็นเพราะลักษณะขององค์ความรู้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ไม่ใช่องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิต หรือการเพิ่มมูลค่าสินค้า แต่เป็นลักษณะของการให้ความรู้ด้านบริการ และการจัดการองค์การมากกว่า ซึ่งงานวิจัยที่พบการนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์จะเป็นงานวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในปี พ.ศ. 2555 เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมโดยใช้แนวทางคลัสเตอร์: กรณีศึกษาคลัสเตอร์

ผักปลอดสารพิษ และคลัสเตอร์สหกรณ์โคนม เป็นการศึกษา ศึกษาการใช้ Cluster-Based Approach เพื่อให้ SMEs เกิดการพัฒนา ชีตความสามารถทั้งในระดับผู้ประกอบการ/บริษัท และในระดับคลัสเตอร์ รวมทั้งผลการพัฒนาโดยใช้ Cluster-Based Approach ทำให้ SMEs มีความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในอนาคต เป็นต้น

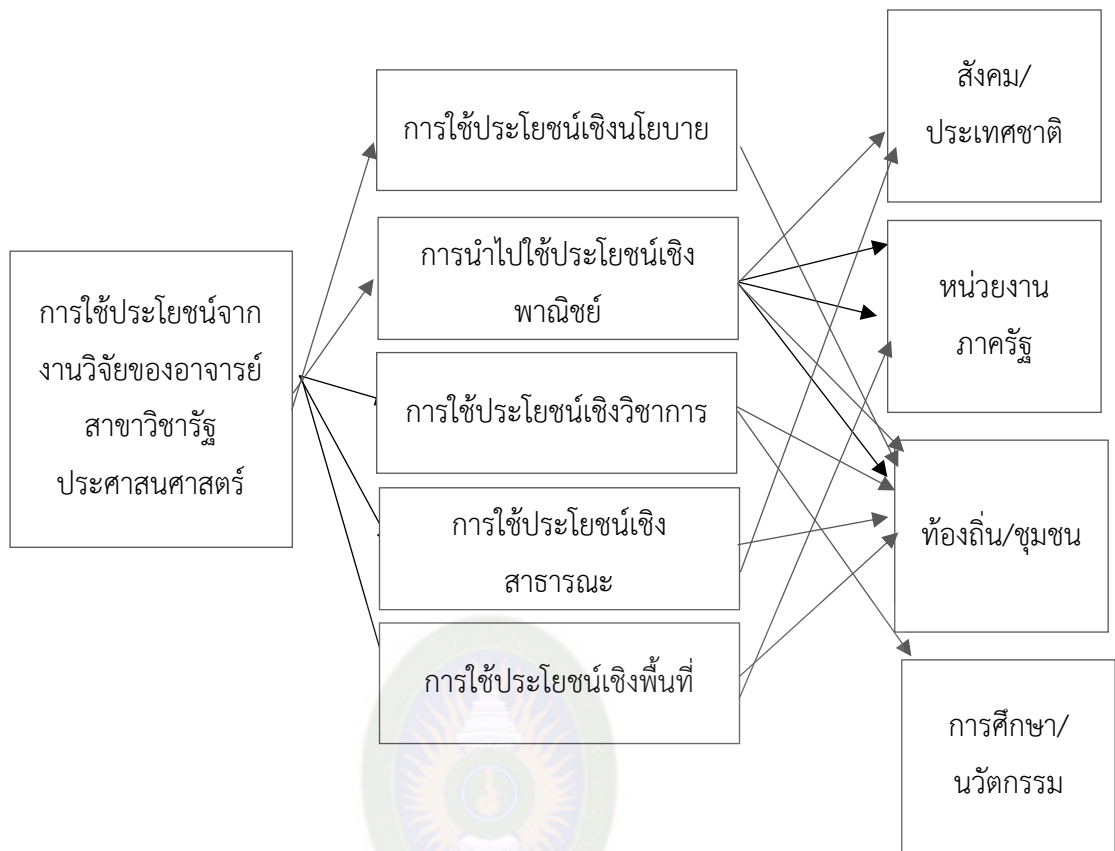
4.3.5.3 การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เป็นการนำผลงานการวิจัย นำไปใช้ประโยชน์เพื่อ การเรียนการสอน หรือสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐ วิทยาศาสตร์ พบว่า งานวิจัยของอาจารย์นั้นจากข้อมูลงานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญงานวิจัยเกือบทุกชิ้นจะนำมาเป็นข้อมูลในการเรียนการสอนให้นักศึกษา ทั้งในระดับปริญญา ตรี ปริญญาโท และระดับปริญญาเอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ด้านการวิจัย เห็นลักษณะการเขียน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งนำมาใช้เป็นข้อมูลการเขียนตำรา เป็นต้น ตัวอย่างเช่น จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ “ที่อาจารย์สอนอยู่ แล้ววิชาที่อาจารย์เป็นเรื่องของ การพัฒนาระบบราชการ เพราะฉะนั้น การศึกษาวิจัยของอาจารย์ในประเด็นแรก ก็คือ ต้องการทำ วิจัยเพื่อนำข้อค้นพบมาใช้ประโยชน์ในการเขียนตำรา แล้วอีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ เพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐนำข้อค้นพบของงานวิจัยของอาจารย์ ไปปรับปรุง ไปพัฒนาระบบราชการไทย ให้มีคุณภาพ มากขึ้น”

4.3.5.4 การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ สาธารณชนในเรื่องต่าง ๆ ที่ทำให้ คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนดีขึ้น ได้แก่ การใช้ ประโยชน์ด้านสาธารณสุข ด้านการบริหารจัดการสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยภาคประชาชน ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจ พอเพียง จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐ วิทยาศาสตร์ พบว่า งานวิจัย ส่วนใหญ่จะมีการนำไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ทั้ง 4 มหาวิทยาลัยก็จะมี การนำไปใช้ประโยชน์ด้านนี้ แต่ จะแตกต่างกันนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัย และความสนใจส่วนตัวของอาจารย์ ตามความ เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย และความสามารถใน การเข้าถึงพื้นที่ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2557 เรื่อง “วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับการพัฒนาการทาง สังคมไทย” เป็นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยของประเทศ ผู้มีอำนาจเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระและ เสรีทางความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย การมีอิสระและ แสดงความคิดเห็นทางการเมือง รวมทั้งสภาพปัญหาและการพัฒนาการของสังคมไทยกับวัฒนธรรม

ประชาธิปไตย ศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับพัฒนาการทางสังคมของไทยของประชาชนไทย ระดับทางความคิดและทิศทางของความสัมพันธ์ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ส่วนสถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์ ในปี 2561 งานวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชุมชน” ศึกษาเกี่ยวกับศึกษาความสัมพันธ์ของธรรมาภิบาลกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน การศึกษาพบว่า การพัฒนาและการบริหารจัดการชุมชนบนหลักการธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานใน การสร้างความเข้มแข็งมั่นคงให้กับชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญให้สมาชิกยึดถือปฏิบัติในการพัฒนาชุมชนที่เน้นการเสริมสร้างความรู้พัฒนาจิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลในการขับเคลื่อนชุมชนสู่ความยั่งยืน ต่อมา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี 2555 งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล” ศึกษาเกี่ยวกับ ศึกษาการสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยเลือก อบต. ในจังหวัดนนทบุรีมีกรณีศึกษาจำนวน 5 แห่ง และใช้วิธี การวิจัย 3 วิธี คือการวิจัยภาคสนาม การวิจัยสำรวจ และการวิจัยจากข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) นวัตกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ อบต. ได้ทำไปและส่วนใหญ่เป็นเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 2) การก่อตัวของนวัตกรรมบริการสาธารณะต่างส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการของประชาชนที่เห็นชอบร่วมกันในเวทีประชาคมหมู่บ้าน 3) กลยุทธ์การตัดสินใจของ อบต. ในการเลือกที่จะทำนวัตกรรมบริการสาธารณะใด ๆ คือตัดสินใจตามความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนที่ตกลงกันในเวลาประชาคมหมู่บ้าน 4) ประชาชนส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเห็นด้วยและพึงพอใจนวัตกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ อบต. ได้จัดทำไปแล้ว ผลสรุปได้ว่าเวทีประชาคมหมู่บ้าน มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะของแต่ละตำบล และ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในปี 2560 งานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาการจราจรในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาการจราจรและเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาการจราจร

4.3.5.5 การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ เป็นการนำผลงานการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เจาะจงพื้นที่นั้น ๆ จากการวิเคราะห์ ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนั้นในช่วง พ.ศ. 2555- 2561 พบงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่

มีลักษณะเพื่อตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์งานวิจัย และส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยนั้นจะเป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีความสอดคล้องกันกับการได้มาซึ่งงบประมาณการวิจัย ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเป็นงานวิจัยปี 2559 งานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม: กรณีศึกษาหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับกลางของการประปานครหลวง” เป็นการศึกษาศึกษา การถ่ายโอนความรู้จากการอบรม การประเมินผลการอบรมในระดับปฏิบัติการ ศึกษาระดับการเรียนรู้ และระดับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับกลางของการประปา นครหลวง ผลการศึกษาพบว่าผู้บังคับบัญชาทราบถึงความเปลี่ยนแปลงมีผลการทำงานที่ดีขึ้น นำเอา ความรู้มาบูรณาการได้ มีความกล้าในการตัดสินใจ มีภาวะผู้นำสูงขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ขณะที่ สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากรุนแรง ระบบราชการไทยไม่สามารถ ที่จะปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการบริหารงานบุคคลที่มีการ ปรับเปลี่ยนน้อย มีลักษณะการบริหารงานแบบตั้งรับและมุ่งเน้นในกฎระเบียบมากกว่าการมุ่งเน้นที่จะ ตอบสนองประชาชน ส่งผลให้พฤติกรรมของข้าราชการสะท้อนออกมาในเชิงลบมากกว่าเชิงบวกและ กระทบต่อภาพลักษณ์ของระบบราชการในภาพรวม และ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี 2560 งานวิจัยเรื่อง “ความท้าทายและโอกาสจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553” เป็นการศึกษาโอกาสและความท้าทายที่ เกิดขึ้นจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ ครอบครัว พ.ศ. 2553 รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาจากการนำ พรบ. มาใช้ และหารูปแบบและแนวทางใน การพัฒนากฎหมายและระบบงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาการกระทำผิดของ เด็กและเยาวชน และนำผลการประเมินที่วิเคราะห์ที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเพิ่ม ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยจึงเขียนเป็นแผนผังเพื่อสรุป ความสัมพันธ์ได้ดังภาพที่ 4.9

ภาพที่ 4.9 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามงานวิจัย 2 ข้อด้วยกัน คือ ข้อแรก ลักษณะของงานวิจัยของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยนั้นมีลักษณะอย่างไร ทำการศึกษาจากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 4 มหาวิทยาลัย โดยจากการสังเคราะห์งานวิจัยสามารถแบ่งลักษณะงานวิจัยของอาจารย์ได้ ดังนี้ 1) องค์ความรู้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 2) ระเบียบวิธีวิจัย 3) ลักษณะงานวิจัยตามศาสตร์ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์ 4) แหล่งทุนวิจัย 5) ประเภทงานวิจัย และ 6) ประโยชน์ของงานวิจัย ต่อมาข้อที่สองแรงจูงใจอะไรที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยทำการศึกษาใน 4 ประเด็น คือ 1) แรงจูงใจอะไรที่ผลักดันให้อาจารย์ทำงานวิจัย 2) ปัญหาและอุปสรรคในการทำให้ไม่ยอมทำงานวิจัย 3) ปัจจัยการเลือกกระบวนกรวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ 4) ปัจจัยที่อาจารย์ต้องทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จาก 4 มหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสัมภาษณ์เชิงลึก

5.1 สรุป

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีข้อค้นพบที่จะตอบคำถามในการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

ลักษณะองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ จากการศึกษาลักษณะองค์ความรู้ของสาขาวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์นั้น พบว่า งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีลักษณะองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ไม่แตกต่างกัน แต่องค์ความรู้ใดจะได้รับความสนใจมากหรือน้อย นั้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมในขณะนั้น หรือเกิดจากการผลักดันจากภาครัฐที่ต้องการให้อาจารย์ทำงานวิจัยตามกรอบวิจัยใดก็จะจัดทำในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์วิจัย นโยบายของหน่วยงานแหล่งทุนวิจัย เป็นต้น ๆ และงานวิจัยของอาจารย์ จะสอดคล้องกับขอบข่ายองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือกล่าวว่าคุณลักษณะของงานวิจัยทาง รัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบได้ 5 องค์ความรู้ และองค์ความรู้จะมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานราชการในทุก ๆ กิจกรรม โดยองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ประกอบไปด้วย 1) องค์ความรู้ ด้านองค์การและการจัดการ (Organization and Management) 2) องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) 3) องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) 4) องค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) และ 5.องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting) โดยทั้ง 5 ด้านสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้ชัดเจนโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1.1 องค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ (Organization and Management) มีเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นขององค์การ รูปแบบ โครงสร้างสายการบังคับบัญชาขององค์การ ซึ่งรวมถึงองค์การที่เป็นองค์การภาครัฐ หรือองค์การที่เป็นภาคเอกชน หรือองค์การที่ไม่เป็นทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชน การออกแบบองค์การหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การในทุกรูปแบบ ทั้งนี้ ลักษณะที่เกี่ยวข้องนี้ยังครอบคลุมถึงการศึกษาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์หรือบุคคลในองค์การ การพัฒนาองค์การ เทคนิคและการบริหารภาครัฐการบริหารพัสดุการจัดการคุณภาพในลักษณะต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้ การควบคุมและการตรวจสอบภายในองค์การ การบริหารความเสี่ยง ภาวะผู้นำองค์การ การทำงานเป็นทีม และครอบคลุมนวัตกรรมการบริหารองค์การ จากรายละเอียดที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเป็นลักษณะเนื้อหาการศึกษาที่เกี่ยวข้องในขอบข่ายองค์ความรู้ทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

5.1.1.2 องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) มีขอบข่ายองค์ความรู้ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะด้านต่าง ๆ การวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการการวางแผนและการบริหารโครงการ การกำหนดทางเลือกสาธารณะ หรือการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ

5.1.1.3 องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) มีขอบข่ายรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน การบริหารและประเมินผล การปฏิบัติงาน การบริหารสวัสดิการ นันทนาการและพนักงานสัมพันธ์ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารทุนมนุษย์ภาครัฐ และการจัดการความขัดแย้ง

5.1.1.4 องค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) มีขอบข่ายเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ปรัชญาการเมือง ความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศกฎหมายมหาชน แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการบริหารจัดการภาครัฐ การคลังและการเงินภาครัฐ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการวิสาหกิจ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการกับการจัดบริการสาธารณะ มิติทางเศรษฐกิจกับการบริหารภาครัฐ การตลาดสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารเชิงกลยุทธ์การบริหารสาธารณะแนวใหม่ การจัดทำและการส่งมอบบริการสาธารณะ ธรรมเนียม จริยธรรมนักบริหาร และการปกครองและการบริการท้องถิ่น

5.1.1.5 องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting) มีขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการคลังและงบประมาณภาครัฐการจัดการด้านทรัพยากรด้านการเงิน การวิเคราะห์การลงทุน การเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ การบริหารการเงินขององค์การภาครัฐ การบริหารรายจ่ายภาครัฐ การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและงบประมาณ การคลังและงบประมาณท้องถิ่น การบริหารรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่นเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น

5.1.2 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การพิจารณาลักษณะงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยโดยแบ่งจากลักษณะการใช้วิธีใดในการวิจัย ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ดังนี้ คือ 1) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ 2) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และ 3) ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม อธิบายได้ว่าลักษณะระเบียบวิธีงานวิจัยของสาขาวิชารัฐ

ประศาสนศน-ศาสตร์ด้านระเบียบวิธีวิจัยนั้นมี 3 ระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ ระเบียบวิธีวิจัยแบบแรก คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ระเบียบวิธีวิจัยแบบที่ 2 คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ ระเบียบวิธีวิจัยแบบที่ 3 คือ ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method)

5.1.2.1 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเกิดจากแนวคิดปฏิฐานนิยมมีการจำแนกรูปแบบไว้ดังนี้ เช่น แบ่งตามจุดมุ่งหมาย เช่น การวิจัยเชิงพยากรณ์ แบ่งตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยแบบสำมะโน การวิจัยสำรวจจากตัวอย่าง หรือพิจารณาจากระเบียบวิธีวิจัยโดยเน้นที่การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเกณฑ์ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ การวิจัยสหสัมพันธ์ การวิจัยแนวโน้ม และจากการวิเคราะห์งานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

5.1.2.2 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะไม่สามารถแจกแจง และใช้เทคนิคทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูลแต่จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการตีความ และรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของการวิจัยเชิงคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัยนั้น โดยเป็นการเป็นที่การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวปฏิบัติ หรือแนวทาง ได้แก่ การศึกษารายกรณี (Case Study) เป็นการศึกษาแบบสำรวจแต่จะมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ลงไปเป็นกรณี ๆ อาจสรุปรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพไว้ 3 รูปแบบตามลักษณะของการวิจัย คือ 1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ 2) ชนิดของข้อมูล เช่น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่ใช่ตัวเลข และ 3) ขนาดของพื้นที่ที่มีขอบเขตการศึกษาแคบแต่เจาะลึกในรายละเอียด เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี เป็นต้น

5.1.2.3 ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mix Method Research) เป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์โดยส่วนใหญ่จะเป็นแนวคิดปฏิฐานนิยม (Positivism) เน้นทฤษฎีเป็นตัวเริ่มต้นมีแนวคิดในเรื่องความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้ในมุมมองทางสถิติ (Casual Relationships) รวมทั้งแนวคิดการวิเคราะห์เชิงเหตุผลที่มีปรากฏการณ์จริง (Comtructionism) ที่มีความเชื่อในเรื่องเหตุผลและความสัมพันธ์ตามความจริงที่ปรากฏในลักษณะสัญนิยมและนัยนิยม ซึ่งเหตุผลที่ทำให้มีการวิจัยแบบผสมผสานนั้นคือความต้องการที่จะได้คำตอบที่ชัดเจนที่สุดในประเด็นคำถามที่ยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะผลของงานวิจัยเชิงปริมาณที่ค้นพบว่า

บริบททางสังคมบางอย่างมีผลต่อพฤติกรรมที่สนใจศึกษา แต่ไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้ จึงต้องใช้การค้นหาคำตอบด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพของแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยตรง (Primary Data Source) ด้วยวิธีการการค้นหาคำความจริงจากผู้รู้จริงจากปรากฏการณ์จริง

5.1.3 ปัจจัยการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์ การผลิตงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้นมีการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์ หรือความถนัดของตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แต่เนื่องจากในยุคปัจจุบันนี้สังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นรวดเร็วมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการวิจัย ทำให้ต้องมีความจำเป็นในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการวิจัย เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จากสิ่งที่กล่าวมานี้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จึงต้องปรับเปลี่ยนการทำวิจัยตามแนวทางที่สอดคล้องตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นทางสังคม 2) นโยบายของมหาวิทยาลัย และ 3) แหล่งทุนวิจัย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นปัจจัยหลักที่ของการผลิตงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์

5.1.3.1 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นทางสังคม จากที่สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้สังคมต้องการคำตอบ และต่อมาก็ตั้งคำถามจากประเด็นที่ต้องการที่จะรู้ ซึ่งส่วนใหญ่การที่ประเด็นที่จะทำงานวิจัยต้องมีความสำคัญต่อส่วนร่วม เช่น องค์การ ชุมชนสังคม หรือประเทศชาติ จากแรกผลัดต้นทางสังคม ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัยจึงกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคม และผลักดันไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำเป็นนโยบายให้และกำหนดเป็นกรอบประเด็นเพื่ออาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เลือกทำหัวข้องานวิจัยต่าง ๆ นี่จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการทำงานวิจัยตรงศาสตร์ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์ของการผลิตงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

5.1.3.2 นโยบายด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนให้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทำงานวิจัยตรงศาสตร์ ข้ามศาสตร์และบูรณาการศาสตร์ โดยในทุก ๆ มหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านงานวิจัย เพื่อกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานด้านการวิจัย เนื่องจากว่านโยบายที่ชัดเจนจะส่งผลการการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย และสนับสนุนให้อาจารย์สร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพตามกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย เช่น การส่งเสริมให้บุคลากรผลิตงานวิจัยให้มีคุณภาพ การสนับสนุนเงินทุนวิจัย การจัดการทรัพยากรที่

เอื้อต่อการทำงานวิจัย การสร้างวัฒนธรรมทางวิชาการต่อการทำงานวิจัย การสร้างเครือข่ายการวิจัย รวมทั้งการสนับสนุนการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และเพื่อสามารถนำไปเป็นตัวชี้วัดต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ โดยปัจจัยเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนและเงื่อนไขหนึ่งให้อาจารย์ทำงานวิจัยตรงศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการณศาสตร์ได้ ยกตัวอย่างเช่น นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายด้านวิจัย และนวัตกรรม โดยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายงานวิจัย 9 กลุ่ม เป็นต้น

5.1.3.3 แหล่งทุนวิจัย จากนโยบายที่รัฐบาลได้เห็นความสำคัญจากประโยชน์ของการวิจัย จึงผลักดันให้เกิดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัย และมีการให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย โดยทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มี 2 ประเภทคือ ทุนวิจัยภายในและทุนวิจัยภายนอก กล่าวหาว่าทุนวิจัยภายในคือทุนที่มาจากนโยบายของมหาวิทยาลัยผลักดันขึ้นโดยใช้เงินจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินจากมหาวิทยาลัยเองเพื่อสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ทำงานวิจัย ส่วนทุนภายนอกคือทุนที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ได้สนับสนุนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและสนับสนุนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรม ตลอดจนสร้างประชาคมวิจัยที่เข้มแข็ง ซึ่งทุนวิจัยนั้นจะมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน รวมทั้งมีกฎระเบียบที่เคร่งครัดด้วย เช่น ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (The Thailand Research Fund (TRF)) หรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนต่าง ๆ ที่ต้องการนวัตกรรม หรือต้องการให้นักวิจัยหาคำตอบที่ต้องการ จึงได้สนับสนุนทุนวิจัย เป็นต้น

5.1.4 ทุนวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ทุนสนับสนุนงานวิจัยในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตงานวิจัย เพื่อสร้างนักวิจัยอาชีพให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ และสร้างเครือข่ายวิจัยผ่านกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการสนับสนุนทุนวิจัยประเภทต่าง ๆ เช่น ทุนวิจัยการทำงานวิจัย ทุนวิจัยเพื่อการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ หรือเงินรางวัลต่าง ๆ เป็นต้น โดยประเภทของทุนวิจัยจะแบ่งได้ 3 ประเภทคือ 1) ทุนวิจัยภายใน 2) ทุนวิจัยภายนอก และทุนส่วนตัว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.4.1 ทุนวิจัยภายใน ทุนวิจัยภายในนั้นเป็นทุนวิจัยที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งเป็นงบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดสรรมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเอง เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จะมีทุนภายในได้แก่ ทุนรางวัลค้นคว้าในวิทยาการงานวิจัยสมบูรณ์แบบ ทุนรางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการการเขียนตำรา ทุน

วิจัยร่วมกับศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Distinguished Visiting Professor) เป็นต้น ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏ-มหาสารคาม มีทุนสนับสนุนงานวิจัย เช่น ทุนวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน และทุนวิจัยจากงบประมาณรายได้ (บกศ.) เป็นต้น

5.1.4.2 ทุนวิจัยภายนอก ทุนวิจัยภายนอกมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากทุนวิจัยภายใน แต่แหล่งทุนวิจัยนั้นจะมาจากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย และเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัยโดยตรง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสุขภาพ (สสส.) ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น

5.1.4.3 ทุนวิจัยส่วนตัว เป็นทุนวิจัยอาจารย์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง เนื่องจากอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์สนใจประเด็นปรากฏการณ์ที่ต้องการจะศึกษา และประเด็นงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย หรือประเด็นจากแหล่งทุนวิจัยภายนอก แต่เป็นความต้องการส่วนตัวที่ต้องการจะหาคำตอบมาอธิบายความอยากรู้ของอาจารย์เอง

5.1.5 ประเภทลักษณะงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประเภทงานวิจัยที่อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยผลิตมาในช่วง พ.ศ. 2555-2561 นั้นสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ 1) งานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) และ 2) งานวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ดังนี้

5.1.5.1 งานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) หรือวิจัยบริสุทธิ์เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาทฤษฎีและแนวคิด โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะนำข้อค้นพบเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในระยะสั้น หรือในทันที การวิจัยพื้นฐานเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการหรือมุ่งสร้างทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่หรือเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป เช่น การวิจัยทฤษฎีการเรียนรู้โดยทดลองกับสัตว์

5.1.5.2 งานวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการนำผลที่ได้หรือข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาหรือเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ

5.1.6 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ประโยชน์จากการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยผลิตมาในช่วง พ.ศ. 2555-2561 นั้นสามารถแบ่งได้ 5 ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ คือ 1) การ

ใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย 2) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ 3) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ 4) การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ และ 5) การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ โดยเป็นกระบวนการที่นำผลการวิจัยไปใช้งาน เช่น ทางสังคม เศรษฐกิจ โดยจะเรียกว่าผลกระทบ (Impact) และนำผลการวิจัยที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะใช้ข้อมูลหลักฐานการสังเคราะห์ผลจากการวิจัยนั้น ๆ จนเกิดประโยชน์ได้จริงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.6.1 การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย นั้นเป็นการนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลการประกาศใช้ตามกระบวนการของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น การประกาศใช้เป็นกฎหมาย หรือกำหนดมาตรการ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยองค์การหรือหน่วยภาครัฐและเอกชน

5.1.6.2 การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ คือ งานวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ หรือผลิตภัณฑ์ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ หรือนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตนั้น

5.1.6.3 การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เป็นการนำผลงานการวิจัย นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอน หรือสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า งานวิจัยของอาจารย์นั้นจากข้อมูลงานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญงานวิจัยเกือบทุกชิ้นจะนำมาเป็นข้อมูลในการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และระดับปริญญาเอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ ด้านการวิจัย เห็นลักษณะการเขียน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งนำมาใช้เป็นข้อมูลการเขียนตำรา เป็นต้น

5.1.6.4 การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชนในเรื่องต่าง ๆ ที่ทำให้ คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนดีขึ้น ได้แก่ การใช้ประโยชน์ด้านสาธารณสุข ด้านการบริหารจัดการสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยภาคประชาชน ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

5.1.6.5 การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ เป็นการนำผลงานการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เจาะจงพื้นที่นั้น ๆ จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนั้นในช่วง พ.ศ. 2555-2561 พบงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ มีลักษณะเพื่อตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์งานวิจัย และส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยนั้นจะเป็นงานวิจัยที่

ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีความสอดคล้องกันกับการได้มาซึ่งงบประมาณ และความต้องการที่จะใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือเพื่อหาคำตอบเพื่อจัดการพื้นที่นั้น ๆ

5.2 แรงจูงใจที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

5.2.1 แรงจูงใจของอาจารย์ในการผลิตผลงานวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดปัจจัยแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยแบ่งได้ 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน (เจตคติต่อวิชาชีพอาจารย์ ความทุ่มเทให้กับองค์กร ความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อองค์กร การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และวินัยและการพัฒนาตนเอง) ได้แก่ 1) ปัจจัยหน้าที่ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย 2) ความต้องการส่วนตัว และ ปัจจัยแวดล้อม (นโยบายของมหาวิทยาลัย การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และ ปัจจัยกดดันจากสังคมรอบข้าง) ได้แก่ 1) ปัจจัยการเติบโตทางอาชีพตามสายงาน 2) ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) การประกันคุณภาพการศึกษา 4) นโยบายของมหาวิทยาลัย

5.2.1.1 ปัจจัยจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation to Work)

1) ปัจจัยหน้าที่ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย อาชีพการเป็นอาจารย์ สายวิชาการมีหน้าที่หลักคือการสอนหนังสือให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นอาชีพที่ต้องใช้ องค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทันสมัยตามเหตุการณ์ ต้องมีการปรับปรุงองค์ความรู้ ตามศาสตร์สาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับการปรับปรุงหลักสูตรของสาขาวิชาต่าง ๆ ทุก ๆ 4 ปี การพัฒนาหลักสูตรใหม่ ๆ ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพิ่มเติมความรู้ อยู่เสมอ รวมทั้งนำองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ของตนเองนั้นมาสร้างประโยชน์ให้กับสังคม หรือประเทศชาติ อีกประการหนึ่งคือองค์ความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจึงต้องมีการเพิ่มพูนความรู้อยู่ตลอดเวลา จากการทำงานวิจัย

2) ความต้องการส่วนตัว การผลิตงานวิจัยจากความต้องการส่วนตัวจากปรากฏการณ์ที่พบและประเด็นสนใจจากสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ ที่ต้องการจะหาคำตอบจากเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญทางวิชาการของตนเอง และเกี่ยวข้องกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สอน หรือรายวิชาที่ตัวเองสอน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการเรียนการสอน เอกสารตำรา

5.2.1.2 ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation to Work)

1) ปัจจัยการเติบโตทางอาชีพตามสายงาน ตามที่ตำแหน่งงานของอาจารย์เป็นงานที่แสดงถึงศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านการสอน การวิจัย และการให้บริการทางวิชาการ พัฒนาคุณภาพทางวิชาการและผลงานด้านวิชาการของอาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญยังสามารถนำมาพัฒนาประเทศผลักดันให้มหาวิทยาลัยมีมาตรฐาน และเพิ่มคุณภาพให้มหาวิทยาลัยอีกด้วย การเติบโตทางสายงานของอาจารย์สายวิชาการจึงเป็นเครื่องมือที่สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ทางวิชาการสูงขึ้น สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การตำแหน่งทางวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผศ. รศ. และ ศ. พ.ศ. 2560 ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสำหรับการขอตำแหน่งทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) คุณวุฒิ/ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง 2) ผลประเมินการสอน และ 3) ผลงานทางวิชาการ ซึ่งผลงานทางวิชาการนั้นจะใช้ผลงานวิจัย 2 เรื่อง หรือ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง กับผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น 1 รายการ หรือ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง กับผลงานวิชาการรับใช้สังคม 1 เรื่อง หรือผลงานวิจัย 1 เรื่อง กับตำราหรือหนังสือ 1 เล่ม จากข้อมูลดังกล่าวมานั้นหลักเกณฑ์ในการตำแหน่งทางวิชาการมีผลงานวิจัยเข้ามาเกี่ยวข้องทุกเงื่อนไข ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ต้องผลิตผลงานวิจัย

2) ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัยนั้น จะมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ในทุก ๆ 6 เดือนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขึ้นเงินเดือนหรือสัญญาจ้างอาจารย์ต่อหรือไม่ ซึ่งในเครื่องมือแบบประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น จะมีตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์การวัดคุณภาพ และก็มีผลการวัดผลการประเมินโดยใช้ผลงานวิจัยเป็นเครื่องมือวัดผลด้วย แต่ปัจจัยนี้จะไม่ใช้ปัจจัยที่อาจารย์เลือกในประเด็นที่สำคัญที่สุด หากมี การจัดลำดับก็จะ เป็นประเด็นในลำดับที่รองลงมาจากกล่าวได้ว่าเป็นภาวะผู้พันกับการปฏิบัติหน้าที่การเป็นอาจารย์ และระเบียบข้อบังคับด้วยที่ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่น อาจารย์มีงานวิจัยก็ขึ้น มีการ

เขียนบทความวิจัยก็เรื่อง มีการไปนำเสนอผลงานวิจัยก็ครั้ง เป็น ซึ่งปัจจัยที่เพิ่มพูนความสำคัญของการใช้ผลงานวิจัยมาเป็นตัววัดคุณภาพอาจารย์น่าจะมาจากงานประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

3) การประกันคุณภาพการศึกษา โดยหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้เสนอระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ต่อมาได้จัดทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2545 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสาระสำคัญของประกาศฉบับนี้ ระบุให้ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภายใน ต่อมาในปี 2553 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนฉบับเดิม โดยรวมการประกันคุณภาพภายในและภายนอก ของการศึกษาทุกระดับไว้ในฉบับเดียวกัน คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทาง (Guideline) ในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันตามความสมัครใจภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะครอบคลุมพันธกิจหลัก 4 ประการของการอุดมศึกษาและพันธกิจด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1.พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต 2.พันธกิจด้านการวิจัย 3.พันธกิจด้านการบริการวิชาการ 4.พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริหารจัดการ และในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและวัฒนธรรม และ องค์ประกอบที่ 5 การบริหาร หากมองในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลงานวิจัยคือ องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย จะมีตัวชี้วัด 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรือสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และ ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย ด้วยเหตุผลนี้ปัจจัยด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่เริ่มมีความสำคัญมากที่อาจารย์ต้องผลิตผลงานวิจัยสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 13 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “แรงจูงใจในการทำงานวิจัยมีปัจจัย

เกณฑ์การประเมินของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีตัวชี้วัด มีคะแนน ต้องมีภาระงาน ตามกรอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากว่าผู้มีตำแหน่งทางวิชาการต้องมีการทำงานวิจัย ปีละกี่ชิ้นตามเกณฑ์” และคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 กล่าวว่า “เรื่องตัวชี้วัดของประกันคุณภาพ อันนี้ก็เป็นหนึ่งในส่วนที่ว่าของระดับหลักสูตร... หลักสูตรนั้นจะต้องมีตัวชี้วัดในเรื่องการทำงานวิจัย ก็คือ อาจารย์จะมี 5 คะแนนออกมาด้วย ในเรื่องของบทความวิจัยตีพิมพ์ อย่างนี้คะ ถ้าเพื่อไม่มีหลักสูตรตัวชี้วัดนั้นก็จะได้คะแนน และในระดับคณะก็ได้คะแนนเช่นกัน และระดับมหาวิทยาลัยก็จะได้คะแนน เพราะฉะนั้น ตอนนี้ มันเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดประกันคุณภาพด้วย”

4) นโยบายของมหาวิทยาลัย การที่จะกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายของมหาวิทยาลัยให้ไปตามทิศทางที่ต้องการได้นั้น มหาวิทยาลัยต้องกำหนดนโยบายในการดำเนินงานขององค์การเพื่อให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับและดูแล รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานทราบความต้องการของมหาวิทยาลัยเพื่อกำหนดนโยบายโดยนำปัญหาต่าง ๆ ที่ได้สำรวจ และจัดลำดับความสำคัญมาศึกษาความเป็นไปได้ในการแก้ไขและดำเนินการ และให้สอดคล้องกับความเป็นจริงขององค์การและสังคมเป็นสิ่งสำคัญ จากเหตุผลที่กล่าวมาเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับและดูแลมหาวิทยาลัยได้นำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ ทำให้มหาวิทยาลัยต้องชี้แจงนโยบายที่เป็นไปตามแนวทางการระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย

5.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่อยากผลิตผลงานวิจัย จากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดของปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ไม่อยากผลิตผลงานวิจัย พบว่าปัจจัยที่ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้อาจารย์มีแรงจูงใจผลิตผลงานวิจัยน้อยลงมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) เวลาในการทำงานวิจัยไม่เพียงพอ 2) เงินทุนสนับสนุนในการทำงานวิจัย และ 3) นโยบายของมหาวิทยาลัย

5.2.2.1 เวลาในการทำงานวิจัยไม่เพียงพอ ภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้นแบ่งได้ 4 ภาระงานหลัก คือ งานสอน งานวิจัย/หรือผลงานทางวิชาการ งานด้านตำแหน่งบริหาร และ งานบริการวิชาการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่กล่าวว่าปัญหาที่บั่นทอนแรงจูงใจในการทำงานวิจัยคือมีเวลาไม่เพียงพอ เนื่องจากภาระงานสอน และหน้าที่ด้านอื่นที่ได้รับมอบหมาย เช่น ตำแหน่งบริหาร ประธานสาขา หรือด้านอื่น ๆ ที่ มหาวิทยาลัยมอบหมาย ทำให้เวลา

ใน การทำงานวิจัยไม่เพียงพอ หรือขาดแรงจูงใจที่จะทำงานวิจัย หรือทำงานวิจัยให้ผ่านแค่เพียงพอต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานเพียงเท่านั้น

5.2.2.2 เงินทุนสนับสนุนทุนวิจัย ทุนวิจัยที่สนับสนุนให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนั้นแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) ทุนสนับสนุนทุนวิจัยภายใน 2) ทุนสนับสนุนทุนวิจัยภายนอก และ 3) ทุนสนับสนุนส่วนตัว ซึ่งทุนภายในส่วนใหญ่จะเป็นทุนที่มหาวิทยาลัยขอรับเงินสนับสนุนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และจากเงินบำรุงการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยจะจัดสรรทุน และจะทำเป็นประกาศเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การจัดสรรทุน โดยอาจารย์ส่วนใหญ่ระบุว่าทุนสนับสนุนงานวิจัยส่วนใหญ่จะมีจำกัด ต้องมีการจัดสรรให้ครอบคลุมกับทุก ๆ หน่วยงานทำให้เงินที่สนับสนุนจะได้จำกัดไม่เพียงพอต่อการทำวิจัย ทำให้อาจารย์ต้องปรับรูปแบบงานวิจัยให้สอดคล้องกับเงินงบประมาณที่ได้รับ หรืออาจารย์ก็ปรับไปขอทุนสนับสนุนจากภายนอก

5.2.2.3 นโยบายด้านวิจัยของมหาวิทยาลัย นโยบายของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งนั้น ยังไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ทางการวิจัยที่เพียงพอ แต่กลับไปให้ความสำคัญกับจำนวนงานวิจัยที่ได้เผยแพร่ หรือการให้เงินสนับสนุนทุนวิจัยที่มีเป้าหมายโดยเป้าหมายของมหาวิทยาลัยจะเฉลี่ยให้ทุนวิจัยกับอาจารย์ทุกคนมากกว่าจะสนับสนุนให้ทุนวิจัยกับงานวิจัยที่มีศักยภาพทำให้การทำงานวิจัยมีขอบข่ายการศึกษาที่แคบ หรืออาจารย์ผู้วิจัยต้องปรับข้อเสนอโครงการวิจัยให้สอดคล้องกับจำนวนทุนที่ได้รับการสนับสนุน เป็นต้น หรือมหาวิทยาลัยก็ไม่สนับสนุนงานวิจัยที่ไม่ตอบโจทย์ตามนโยบายของภาครัฐ หรือของงานประกันคุณภาพ

5.2.3 ปัจจัยการเลือกกระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

จากการศึกษาข้อมูลรายละเอียดกระบวนการวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีกระบวนการในการทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ตามระเบียบวิธีทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย มีรายละเอียดดังนี้ 1) การเลือกโจทย์วิจัย 2) ระเบียบวิธีวิจัย

5.2.3.1 การเลือกโจทย์วิจัย การเลือกโจทย์วิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น อาจารย์จะทำงานวิจัยในสิ่งที่สนใจ/มีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งแนวทางการเลือกโจทย์วิจัยในปัจจุบันจะเน้นการทำงานวิจัยตามความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากว่างานวิจัยที่ผ่านมามีการผลิตงานวิจัยและได้องค์ความรู้แต่มีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก ทำให้เกิดการสนับสนุนให้มีลักษณะการตั้งโจทย์วิจัยจากการใช้ประโยชน์ เช่น ทำแล้วได้อะไร ผู้นำไปใช้ประโยชน์คือใคร

สามารถตอบโจทย์ทางสังคม การพัฒนา และรัฐบาลได้ และหากงานวิจัยเหล่านี้สามารถตอบโจทย์ได้ก็ สามารถยืนยันได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ดังนั้นอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องเลือกโจทย์ วิจัยที่ทันสมัยจากประเด็นทางสังคม (Social Issues) และ วาระทางสังคม (Public Agenda)

5.2.3.2 ระเบียบวิธีวิจัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นลักษณะสาขาวิชาที่เป็น ศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) กล่าวคือ องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ส่วนใหญ่เป็น หลักการทางการบริหารที่จำเป็นต้องนำไปวิจัยอื่น ๆ มาใช้ เช่น ค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ บริบททางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งหมดนี้มีผลต่อความสำเร็จหรือ ผิดพลาดของการบริหาร ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์จึงมีสภาพเป็นศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) สามารถเปิดรับองค์ความรู้จากศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อตอบโจทย์ทางสังคม และ แก้ไข ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไขปัญหา หรือการหาคำตอบซึ่งระเบียบวิธี วิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์นั้น มีกระบวนการที่หลากหลายรูปแบบ เป็นเครื่องมืออาจารย์หาคำตอบ เพื่อตอบโจทย์ทางสังคมหรือความต้องการส่วนตัว ซึ่งธรรมชาติของการวิจัย (Nature of Research) ซึ่ง นิต้า ชูโต (2540, น. 1) ได้อธิบายถึงธรรมชาติของการวิจัยว่า มีลักษณะกว้าง ๆ 4 ประการ คือ 1) มีหลักฐานยืนยัน (Evidence) หมายถึงหลักฐานเชิงทฤษฎีหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical) เช่น คณะที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบ โดยสามารถยืนยันและตรวจสอบได้ 2) มีความ ตรง (Validity) หมายถึงความตรงภายใน (Internal Validity) คือความตรงของผลสรุปและการ ตีความหมายของข้อมูลของกระบวนการที่ถูกต้อง และความตรงภายนอก (External Validity) เป็น ความตรงจากการอ้างอิงผลการวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมาย 3) มีความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง การวิจัยนั้นต้องสามารถตรวจซ้ำได้ (Replicable) โดยนักวิจัยคนอื่น ๆ ในทุกขั้นตอนภายใต้สภาพ เดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งผลการวิจัยควรให้ผลตรงกันหรือใกล้เคียงกัน และ 4) มีกระบวนการ ที่เป็นระบบ (Systematic) คือ มีระบบที่เป็นลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่สืบเนื่อง มีความเชื่อมโยง โดยเริ่มจากปัญหา ต่อด้วยการตรวจสอบข้อความรู้ ตามด้วยการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ โดยทั้ง 4 ข้อนี้จะสร้างเป็นกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย เป็นกระบวนการที่อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ต้องการจะรู้

5.2.4 ปัจจัยการผลิตงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ดารผลิตผลงานวิจัยของสาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์มีปัจจัยจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิดการผลิตงานวิจัย ยกตัวอย่าง เช่น ประเด็นทางสังคม นโยบายของหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนวิจัย หรือมหาวิทยาลัยเอง ทำให้การ

ผลิตงานวิจัยของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องคำนึงถึงปัจจัยในบริบทต่าง ๆ เช่น 1.ปัจจัยด้านองค์การ 2.ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 3.ปัจจัยส่วนบุคคลภายใน 4.ผลิตผลการวิจัย ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตงานวิจัย ดังนี้

5.2.4.1 ปัจจัยด้านองค์การและสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยด้านองค์การนั้นจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบริบทของผู้นำและนโยบายขององค์การที่จะส่งเสริมการผลิตงานวิจัยอาจกล่าวได้ว่าหากผู้นำมีความต้องการที่จะสนับสนุนการผลิตงานวิจัย ก็จะผลักดันและสนับสนุนนโยบายที่เป็นเชิงบวกต่อการผลิตงานวิจัย เช่น ทุนสนับสนุนการวิจัย โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยและเพิ่มสมรรถนะทักษะทางงานวิจัย หรือการเผยแพร่แหล่งทุนภายนอกให้กับอาจารย์ การสร้างสภาพแวดล้อมต่อการผลิตงานวิจัย เป็นต้น และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิตงานวิจัยเป็นปัจจัยสนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ต้องการที่จะผลิตงานวิจัย หรือเป็นอำนวยความสะดวกให้อาจารย์ผลิตงานวิจัย เช่น การอำนวยความสะดวกด้านแหล่งค้นคว้าเอกสารทางวิชาการทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยการเป็นสมาชิกแหล่งวารสารต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางวิชาการด้านการวิจัย การสร้างอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตงานวิจัยไม่ว่าจะเป็นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด หรือการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวิจัย เป็นต้น

5.2.4.2 ปัจจัยส่วนตัวภายใน เป็นปัจจัยลักษณะเฉพาะตัวของอาจารย์เองที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย เช่น ประสบการณ์สอน ประสบการณ์อบรม ภาระงาน ทักษะด้านวิจัย เจตคติต่อการวิจัย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้อาจารย์ทำงานวิจัย

5.3 อภิปรายผล

จากข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยมีมุมมองต่อผลการวิจัย ดังนี้

5.3.1 ทิศทางงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น ในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่าจะมีปัจจัยมาจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลด้านงานวิจัย ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัยจะเป็น ผู้พิจารณาทิศทางวิจัยจากแนวโน้มจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของโลก (Megatrends) ที่ไม่มีความแน่นอน (Uncertainties) การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จะต้องมีทิศทางไปตามแหล่งทุนวิจัยที่ได้หรือเป็นไปตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2560-2564

ซึ่งจะมีกรอบการให้ทุนจากประเด็นต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ รวมทั้งแหล่งทุนภายในจะค่อย ๆ ลดลง และอาจารย์จะต้องแสวงหาแหล่งทุนวิจัยจากภายนอกเป็นหลัก รวมทั้งจะมีการทำงานวิจัยแบบบูรณาการณแบบข้ามศาสตร์มากขึ้น เพื่อตอบโจทย์ตามความต้องการของแหล่งทุน การกิจตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของชาติหรือรัฐบาล (Agenda) หรือ การกิจในพื้นที่ (Area) เพราะทุนวิจัยจะถูกจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยในรูปแบบกระจายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรุจเรขา วิทยายุทธพิบูล (2557, น. 145-147) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบจำลองเครือข่ายทางสังคมเพื่อเพิ่มผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาสภาพการผลิตผลงานงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ศึกษาเครือข่ายทางสังคมที่เอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยไทย และพัฒนาแบบจำลองเครือข่ายทางสังคมที่เหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย มี 9 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยที่ 1 ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบุคคล ปัจจัยที่ 2 ลักษณะเฉพาะบุคคล (ด้านความสัมพันธ์) ปัจจัยที่ 3 สาขาวิชาหรือหัวข้อวิจัย ปัจจัยที่ 4 วัฒนธรรมวิจัยของชาวต่างประเทศ ปัจจัยที่ 5 ระบบและกลไกของสถาบัน ปัจจัยที่ 6 แหล่งทุนวิจัย ปัจจัยที่ 7 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ปัจจัยที่ 8 ความร่วมมือกับภาคเอกชน และปัจจัยที่ 9 เครื่องมือวิจัย ซึ่งปัจจัยที่มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจอะไรที่ผลักดันให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คือปัจจัยที่ 5 ระบบและกลไกของสถาบัน กล่าวคือระบบและกลไกต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการเพิ่มผลิตผลงานวิจัยในภาพรวม มีสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์การที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัย ความมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการวิจัย การให้การสนับสนุนของมหาวิทยาลัยหากมีการให้กำลังใจ และส่งเสริมในทุก ๆ ด้าน เปิดโอกาสและให้อิสระในการทำงาน และปัจจัยที่ 6 เงินทุนวิจัยและทุนการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายและการผลิตผลงานวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัยวิจัยไทยที่มีผลผลิตงานวิจัยสูง ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนการวิจัย (สกว.) นอกจากนั้นยังมีทุนศูนย์ความเป็นเลิศและทุนพัฒนาอาจารย์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ทุนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ทุนกลุ่มวิจัยมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (NRU.) ทุนของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ทุนจากองค์กรต่างประเทศ ทุนจากบริษัทเอกชน และทุนบางส่วนจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด

5.3.2 จากข้อสรุปที่ได้พบว่างานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนใหญ่ของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์จะเป็นการทำงานวิจัยตรงศาสตร์ตามขอบข่ายสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ด้านระเบียบวิธีวิจัยจะใช้แนวทางจากความเชี่ยวชาญของตัวอาจารย์เองเป็นหลักสำคัญ สังเกตได้จากหากผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่จะเลือกระเบียบวิธีวิจัยแบบเดิมและมีการเปลี่ยนใช้ระเบียบวิธีวิจัย น้อยมาก ในปัจจัยด้านแหล่งทุนในมุมมองผู้วิจัยมองว่าอาจแบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงหรือมีตำแหน่งทางวิชาการส่วนใหญ่จะได้รับการยอมรับจากแหล่งทุน และจะไม่มีปัญหาในการขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ แต่หากเป็นอาจารย์ที่ยังมีประสบการณ์น้อยหรือเพิ่งทำงานวิจัยจะยังไม่เป็นที่ยอมรับจากแหล่งทุนภายนอก ส่วนใหญ่จะขอทุนภายในจากมหาวิทยาลัยเอง และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย ส่วนใหญ่จะนำไปใช้เชิงวิชาการคือใช้ในการเรียนการสอน นำไปเขียนตำรา หรือเป็นตัวอย่างให้กับนักศึกษา และนำไปขอตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าการนำไปใช้ประโยชน์จากงานวิจัยส่วนใหญ่จะเชิงวิชาการ และ การนำไปใช้ประโยชน์เชิงด้านอื่น ๆ ยังมีน้อย จากการสรุปผลการศึกษาที่กล่าวมาสอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญดาว แจ่มแจ้ง (2555, น. 293-297) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็น 10 องค์ประกอบ 76 ตัวแปร มีองค์ประกอบคล้ายคลึงกับลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ในสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย โดย 10 องค์ประกอบ 76 ตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ความสามารถเบื้องต้นทางการวิจัย แบ่งได้ 6 ตัวแปร คือ

1. มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการแสวงหาความรู้ความจริง
2. มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของงานวิจัย
3. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย
4. มีความรู้ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย
5. มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ที่ทำวิจัย
6. สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและรู้จักประสงค์ของแหล่งทุน

องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการทำวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่

1. สามารถกำหนดปัญหาการวิจัย
2. สามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

3. สามารถสืบค้นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการวิจัย

4. สามารถดำเนินการวิจัยให้สำเร็จตามแผน

องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงร่างวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 9 ตัวแปร ได้แก่

1. สามารถระบุปัญหาการวิจัยได้ชัดเจน

2. กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ถูกต้องเหมาะสมกับปัญหา

3. ตั้งสมมติฐานการวิจัยได้

4. ระบุตัวแปรการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

5. กำหนดขอบเขตการวิจัยได้ชัดเจน

6. กำหนดข้อจำกัดของการวิจัยได้

7. กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยได้

8. กำหนดและนิยามศัพท์เฉพาะได้ถูกต้องเหมาะสม

9. สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยได้

องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 10 ตัวแปร ได้แก่

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย

2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการที่ทำให้งานวิจัยมีความเที่ยงตรง

3. สามารถกำหนดแหล่งข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพได้

เหมาะสม

4. สามารถกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง ขนาดและวิธีการสุ่มตัวอย่างได้ถูกต้อง

5. สร้างเครื่องมือวิจัยได้เหมาะสมกับแบบแผนของการวิจัย

6. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย

8. สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แปลค่าสถิติ และนำเสนอผล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้อง

9. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของรายงานการวิจัยและ

สามารถเขียนรายงานการวิจัยได้

10. สามารถเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานวิจัย

องค์ประกอบที่ 5 บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏและพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม ชุมชน ท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบที่ 6 การบริหารจัดการโครงการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 19 ตัวแปร ได้แก่

1. สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. สามารถผสมผสานการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ
3. สามารถกำหนดแผนงานของโครงการวิจัยได้สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการวิจัย
4. สามารถออกแบบวิธีบริหารจัดการโครงการวิจัยและวางแผนจัดการโครงการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย
5. สามารถวางแผนบริหารงานวิจัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการวิจัย
6. กำหนดวิธีการเพื่อรองรับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการได้อย่างเหมาะสม
7. กำหนดวิธีในการทำงานของทีมงานวิจัยซึ่งมาจากหลากหลายหน่วยงานและทำงานร่วมกับทีมได้
8. บริหารจัดการและกำหนดกิจกรรมเพื่อให้เกิดเครือข่ายทางการวิจัยระหว่างทีมงานวิจัยกับบุคคลภายนอกโครงการวิจัยได้
9. สามารถทำงานร่วมกับบุคคลทุกระดับ ทั้งในโครงการวิจัยและภายนอกโครงการวิจัย
10. ประสานงานกับองค์กรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยได้
11. สามารถกำหนดแนวทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
12. สามารถยุติปัญหาความขัดแย้งในหมู่นักวิจัยเมื่อเกิดความขัดแย้ง

13. บริหารจัดการงบประมาณการวิจัยตามวงเงินของโครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติ
อย่างมีประสิทธิภาพ

14. บริหารจัดการงบประมาณการวิจัยได้สอดคล้องกับแผนงานวิจัยที่กำหนด
15. สามารถดำเนินการโครงการวิจัยให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด
16. สามารถส่งผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร
17. สามารถเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ
18. สามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรได้
19. สามารถถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายและท้องถิ่นได้

องค์ประกอบที่ 7 การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 5 ตัว
แปร ได้แก่

1. สามารถระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง
2. สามารถระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงงาน
3. สามารถระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

(ประโยชน์ในเชิงสาธารณะ)

4. สามารถระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย
5. สามารถระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

องค์ประกอบที่ 8 การบริหารจัดการผลผลิตของงานวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด

6 ตัวแปร ได้แก่

1. กำหนดรูปแบบวิธีการในการประเมินผลสำเร็จของโครงการวิจัย
2. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จได้สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการวิจัย
3. สามารถบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผลผลิตของงานวิจัยสู่นวัตกรรม เชิง

พาณิชย์

4. สามารถนำเสนองานวิจัยเพื่อพัฒนาผลผลิตจากการวิจัยให้เกิดความคุ้มค่า

เชิงเศรษฐกิจ

5. สามารถบริหารจัดการผลสำเร็จของงานวิจัยให้เป็นผลผลิตที่สร้างมูลค่า ทาง

เศรษฐกิจ

6. สามารถบริหารจัดการความรู้เพื่อนำผลผลิตจากงานวิจัยไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 9 คุณลักษณะของนักวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 10 ตัวแปร ได้แก่

1. ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยต่อวิชาชีพ
2. เห็นคุณค่าของการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานและท้องถิ่น
3. ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นหรือสนับสนุนผู้อื่นในการทำวิจัย
4. ทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาทางวิชาการ ปัญหาขององค์กร หรือปัญหาท้องถิ่น
5. มีความสนใจใฝ่รู้และมีวิธีการเรียนรู้
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับงานวิจัย
7. แสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล
8. ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์เชิงวิชาการ
9. ใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจหรือทำงาน
10. มีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบ

องค์ประกอบที่ 10 จรรยาบรรณนักวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่

1. มีความซื่อสัตย์ไม่บิดเบือนข้อมูลทางวิชาการและมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
2. มีความตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ต้นสังกัด
3. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ พืช ตลอดจนวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย
4. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดจากการวิจัยของตนต่อสังคมทุกระดับ

5.3.3 ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้อาจารย์ทำงานวิจัย จากข้อสรุปพบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานวิจัยนั้นคือ หน้าที่ของอาจารย์ เนื่องจากว่าภาระงานหลักของอาจารย์มี 4 ภาระ คือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้อาจารย์ต้องทำงานวิจัยตามบทบาทหน้าที่ อีกทั้งอาจารย์ยังต้องเป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย และทันตามการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ ส่วนปัจจัยการของตำแหน่งทางวิชาการนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่มองว่าเป็นภาระผูกพันอยู่แล้วอาจมองว่าเป็นเงื่อนไขปกติของการเป็นอาจารย์อยู่แล้วที่ต้องมีการพัฒนาความรู้ และศักยภาพ

ของตนเอง เหมือนกับเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง และสร้างความมั่นใจให้กับสังคม ส่วนปัจจัยเรื่องเงินนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่มองว่ามีความจำเป็นอย่างมากเนื่องจากหากไม่มีเงินทุนการที่จะผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และการหาคำตอบตามปรากฏการณ์นั้นก็จะลดคุณภาพลงไป ดังนั้นเงินทุนวิจัยจึงเป็นความจำเป็นมากกว่าความต้องการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของนางจันทิมา คงจัย และคณะ, 2554, น. 106-107) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์คือ ควรมีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดี อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการวิจัยอย่างครบครันและใจรักในการวิจัย ส่วนสาเหตุและแรงจูงใจในการทำงานวิจัยของอาจารย์ในเทคโนโลยีราชวมงคล คือ นโยบายของมหาวิทยาลัยเป็นแรงผลักดันให้อาจารย์ทำงานวิจัย อีกทั้งอาจารย์ตระหนักถึงหน้าที่หลักสำคัญของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา อาจารย์ต้องการหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาบางประเด็นด้วยตนเอง มีแรงกระตุ้นเพื่อนร่วมงาน รวมถึงความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับ และความภาคภูมิใจ เมื่อผลงานวิจัยได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการทำงานวิจัย ตามความคิดเห็นของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชวมงคลคือ การมีงานสอนและภาระงานรับผิดชอบมาก เวลาในการวิจัยไม่เพียงพอและขาดแหล่งทุนวิจัยสาเหตุที่อาจารย์ไม่ทำงานวิจัย เพราะอาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอในการทำงานวิจัย ขาดความรู้ความชำนาญในการเขียนโครงการวิจัย เพื่อให้ได้รับทุนวิจัย ขาดทักษะเชิงวิจัย ขาดประสบการณ์ในการวิจัยและการทำงานวิจัยได้ผลตอบแทนไม่แน่นอนและขาดแหล่งค้นคว้าเอกสาร ตำรา รายงานวิจัย วัสดุอุปกรณ์ และห้องทำงานวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพรรณ นนทะเสน (2561, น. 82-85) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย และปัจจัยด้านคุณลักษณะของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการทำวิจัย ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัยอยู่ระดับสูงสุด เป็นเพราะผลที่ได้รับเมื่อทำวิจัยเสร็จแล้วสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ทำให้ได้รับการยกย่องชมเชย มีชื่อเสียง มีความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และจากการศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมพยากรณ์การทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยที่สนับสนุนการทำงานวิจัยคือ ทักษะวิจัย การได้รับการยอมรับนับถือ แหล่งค้นคว้าข้อมูล และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน

5.3.4 ปัจจัยการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากมีตัวชี้ที่นางานวิจัยมาใช้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน จึงเป็นความจำเป็นที่ว่าหากต้องการคะแนนจากตัวชี้วัดด้านการประกันคุณภาพต้องมีการทำงานวิจัยให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ เช่น ค่าคะแนนจากการนำงานวิจัยเผยแพร่ในระดับชาติ หรือนานาชาติ การเขียนบทความวิจัย การนำเสนอในที่ประชุมนานาชาติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ในความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าในการทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ให้มีคุณภาพนั้น ต้องมีการพัฒนาใน 3 องค์ประกอบคือ 1) การทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาตามศาสตร์ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ภายใต้องค์ความรู้ 5 ด้านดังกล่าว 2) ต้องมีการสนับสนุนนักวิจัย บุคลากร และสภาพแวดล้อมที่พร้อมจะทำงานวิจัย และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานด้านการวิจัยที่รับผิดชอบเพื่อลดปัญหาจากการทำงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้ตาม 3 องค์ประกอบนี้ ประเทศไทยน่าจะเป็นสังคมแห่งการวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของซอลดาวิชัยพาณิชย์ (2554, น. 99) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการทำงานในด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานในอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมีความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยว่ามหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการทำงานวิจัยโดยการลด/แก้ไขกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อสร้างความคล่องตัวในการทำงานวิจัยมากขึ้น รวมทั้งผลักดันนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างความชัดเจน และให้สอดคล้องกับประกันคุณภาพการศึกษาด้วย เพราะว่างานประกันคุณภาพมีส่วนผลักดันให้อาจารย์ทำงานวิจัยเพิ่มขึ้น และควรให้สถาบันวิจัยและพัฒนาสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานวิจัยของอาจารย์ให้มากขึ้น และสอดคล้องกับณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ (2556, น. 148) ที่ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการวัดผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพระระดับ พบว่า กระบวนการวัดผลผลิตภาพการวิจัยที่สอดคล้องไปกับงานด้านการประกันคุณภาพของคณะวิชา งานประกันคุณภาพจะมีตัวบ่งชี้ในการวัดผลผลิตภาพที่เน้นให้ผู้ปฏิบัติงานไม่มีภาระเพิ่มมากขึ้น โดยตัวบ่งชี้ด้านทุนวิจัยการวิจัยต่อโครงการวิจัย และยังมีข้อมูลสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้แก่ การตีพิมพ์ผลงานวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ซึ่งการประกันคุณภาพภายนอกจะมีการประเมินในทุก 5 ปี

5.4 การอภิปรายผลแยกตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์วิจัยสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยผลการวิจัยพบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการกำหนดกรอบหัวข้องานวิจัยจะมาจากแหล่งทุนจากภาครัฐ ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณจะมีการกำหนดโจทย์วิจัยที่จะสนับสนุน โดยนักวิจัยสามารถศึกษา และเตรียมการได้จากนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ โดยจะแสดงออกมาในรูปแบบ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัย และแผนกลยุทธ์การพัฒนาด้านวิจัย เช่น การประชาสัมพันธ์ทุนวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (ทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2563, ประกาศทุนวิจัยประเภทต่าง ๆ) เป็นต้น โดยองค์ความรู้ที่จะนำมาเป็นองค์ความรู้ในการทำงานวิจัยนั้นจะขึ้นกับปัจจัยประเด็นทางสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในขณะนั้น การสนับสนุนของมหาวิทยาลัยที่ต้องการสนับสนุนโจทย์วิจัยเรื่องอะไร นโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะส่งเสริมการทำงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสินรวา คามดิษฐ์ จากงานวิจัยเรื่อง 2P4M แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กล่าวว่า “แนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องมีปัจจัย 2P4M ประกอบไปด้วย 1) มีนโยบายที่ชัดเจน (Policy) 2) มีแผนงานที่สอดคล้องกับนโยบาย และสามารถนำไปปฏิบัติได้ (Plan) 3) มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะผลิตผลงานวิจัยคุณภาพ (Man) 4) มีงบประมาณที่เพียงพอและมีช่องทางแสวงหาจากภายนอก (Money) 5) มีทรัพยากรวิจัยที่อำนวยความสะดวกให้แก่ักวิจัย (Material) และ 6) มีการบริหารจัดการที่มีระบบและคล่องตัว (Management)”

สิ่งเหล่านี้จะเป็น แรงขับให้อาจารย์ทำงานวิจัยตามกรอบวิจัยของหน่วยงานแหล่งทุนวิจัย และงานวิจัยของอาจารย์ จะสอดคล้องกับขอบข่ายองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ หรือกล่าวว่ ลักษณะของงานวิจัยทาง รัฐประศาสนศาสตร์ จะมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานราชการในทุก ๆ กิจกรรม โดยองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ประกอบไปด้วย 1) องค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ (Organization and Management) 2) องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (Public Policy) 3) องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) 4) องค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administrative Theory) และ 5) องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting) โดยทั้ง 5 ด้านสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ได้ชัดเจนโดยมีรายละเอียด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์

ยศสมศักดิ์ (2549, น. 16) ให้ความหมายว่า รัฐประศาสนศาสตร์มีความหมายในทางวิชาการ การศึกษา หรือสาขาวิชาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือการบริหารงานของรัฐโดยใช้ สัญลักษณ์ด้วยอักษรภาษาอังกฤษนำหน้าด้วยอักษรตัวใหญ่ คือ “P” และ “A” คือ “Public Administration” และในส่วนของการบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารราชการ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเชิง ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐควรจะต้องปฏิบัติเพื่อส่วนรวม หรือเพื่อ ประชาชน นิยมใช้อักษรภาษาอังกฤษนำหน้าด้วยอักษรตัวเล็ก คือ “p” และ “a” คือ “public administration” จากความหมายที่นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น อาจสรุปความหมายของ รัฐประศาสนศาสตร์ ได้เป็น 2 ความหมาย คือ ความหมายแรกคือ “รัฐประศาสนศาสตร์” เป็นลักษณะที่หมายถึง องค์ความรู้ หรือสาขาวิชาที่ใช้ทฤษฎี แนวทางสำหรับการ บริหารราชการของภาครัฐในเชิงวิชาการ และทฤษฎีเพื่อใช้อธิบายเหตุและผล หรือผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงานภาครัฐ และความหมายที่สองคือ “การบริหารรัฐกิจ” เป็นลักษณะที่หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงาน ของส่วนงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และนำองค์ ความรู้ และทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์มาใช้เป็นแนวคิดการวิจัย สอดคล้องกับแนวทางการวิจัย ทางสังคมศาสตร์ของ ทั้งหมดนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานของแนวคิดในการทำวิจัย ซึ่งพื้นฐานของแนว ทางการวิจัยนั้นจะประกอบไปด้วยการอธิบาย (Explanation) การทำนาย (Prediction) ข้อเสนอ (Proposal) (วัลลภ ลำพาย, 2549, น. 43) และอีกความหมายหนึ่ง ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ และศิริชัย กาญจนวาสิ (2559, น. 1) ที่กล่าวว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ แสวงหา หรือพัฒนา อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง ความรู้ ทฤษฎี หรือสิ่งประดิษฐ์ โดยใช้วิธีการอันเป็นที่ ยอมรับของศาสตร์สาขานั้น ๆ ซึ่งวิธีการที่นำมาใช้โดยทั่วไปคือวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั่นเองจาก เหตุผลทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่าการวิจัยทำให้ค้นพบความรู้ ความจริง มโนทัศน์ หลักการ ทฤษฎีใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์อันเป็นองค์ความรู้ใหม่ ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์สาขาวิชา ต่าง ๆ และเป็นการสร้างปัญญา (Wisdom) สำหรับมวลมนุษยชาติ ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ และศิริชัย กาญจนวาสิ, 2559, น. 2) สอดคล้องกับงานวิจัยของชมสุภัค ครุฑกะ (2555) ที่ศึกษาสมรรถนะที่พึง ประสงค์ด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย พบว่า สมรรถนะที่มีความจำเป็นในด้านการวิจัย ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ เพื่อที่จะสามารถจำแนกข้อมูลความรู้ที่ได้รวบรวมมาได้ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถสำรวจข้อมูลและวินิจฉัยองค์ประกอบของสาเหตุปัญหา

จับประเด็นสำคัญหรือปัญหา และบอกที่มาของปัญหาได้ รวมทั้งสามารถถ่วงน้ำหนักข้อมูลสารสนเทศ ให้เป็นความรู้ที่ทันสมัย และสรุปประเด็นปัญหาวิจัยได้ 2. มา สมรรถนะด้านการสังเคราะห์ เพื่อที่จะ สามารถรวบรวมข้อมูลด้านวรรณกรรมของการทบทวนวรรณกรรมได้ตรงประเด็นสอดคล้องกับปัญหา การวิจัย 3. สมรรถนะด้านการแสวงหาความรู้ เพื่อที่จะแสวงหาความรู้โดยการบูรณาการความคิดที่ได้ จะการปฏิสัมพันธ์ และค้นหาความความจริงทางศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและองค์ความรู้ของ ตนเองได้เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยได้ และ 4. สมรรถนะด้านการวิจัย เพื่อที่จะสามารถเชื่อมโยง ระเบียบวิธีวิจัยกับศาสตร์หรือเนื้อหาที่ทำวิจัย มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการ ทำงานวิจัย สามารถออกแบบแผนการวิจัยที่เหมาะสมกับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เห็น คุณค่าของงานวิจัยที่ทำให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ร่วมทั้งการจัดการเรียนการสอน สามารถ นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกประเทศได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของ อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ผลการพบว่าแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยไม่มีความ แตกต่างกันคือ ปัจจัยแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่เป็น แรงจูงใจให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยแบ่งได้ 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ปัจจัย ภายใน (เจตคติต่อวิชาชีพอาจารย์ ความทุ่มเทให้กับองค์กร ความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อองค์กร การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และวินัยและ การพัฒนาตนเอง) ได้แก่ 1. ปัจจัยหน้าที่ของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย 2. ความต้องการส่วนตัว และ ปัจจัยแวดล้อม (นโยบายของมหาวิทยาลัย การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และ ปัจจัยกดดันจากสังคมรอบข้าง) ได้แก่ 1) ปัจจัยการเติบโตทางอาชีพตามสายงาน 2) ระบบการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) การประกันคุณภาพการศึกษา 4) นโยบายของมหาวิทยาลัย สอดคล้อง กับงานวิจัยของอาบทิพย์ กาญจนวงศ์ จากงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำวิจัยของบุคลากรคณะ บริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแม่โจ้แบ่งได้ 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ความก้าวหน้าในตำแหน่ง หน้าที่การงาน การมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัย ลักษณะงานที่รับผิดชอบ และความรู้หรือทักษะการ ทำวิจัย และ 2) ปัจจัยภายนอก คือ วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมทางวิชาการและบรรยากาศในการทำวิจัย นโยบายของหน่วยงาน จำนวนทุนในการทำ วิจัย ระเบียบข้อบังคับด้านการเงิน พัสดุ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการทำวิจัย แหล่งทุนสนับสนุน การมีที่

ปริญญาวิจัย และการได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย” และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณ นนทะเสน (2561) จากงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานวิจัย ประกอบด้วย การสนับสนุนจากหน่วยงาน มีทักษะด้านวิจัย การได้รับการยอมรับ และความก้าวหน้า ในตำแหน่งงาน” และงานวิจัยของสุตาดา กองสวัสดิ์ และวราภรณ์ หนูสงค์ (2558) จากงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัย คือ การกำหนดให้มีผู้ช่วยสอนและกำลังคน ทดแทนด้านการเรียนการสอน ลดภาระงานสอนให้คงเหลือตามมาตรฐานภาระงานขั้นต่ำ แบ่งกลุ่ม และกำหนดกรอบภาระงานสำหรับอาจารย์ที่เน้นสอนและเน้นวิจัย ปรับขั้นตอนและกระบวนการให้ ทุนวิจัยที่รวดเร็ว กระชับ ชัดเจน และมีมาตรฐาน เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ จัดระบบตรวจสอบ มาตรฐานบทความ ปรับปรุงแหล่งสืบค้นฐานข้อมูลด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ให้ทันสมัย มี ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการวิจัยและเสริมทัศนคติด้านบวก กำหนดมาตรการกำกับดูแลให้รางวัลและค่าตอบแทนที่จูงใจ ผลักดันให้ศึกษาต่อจนจบการศึกษา ระดับปริญญาเอกและเร่งทำผลงานเพื่อประกอบการขอตำแหน่งทางวิชาการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาองค์ประกอบขององค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์วิจัยสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย จากการศึกษาที่ได้พิจารณาองค์ความรู้ และองค์ประกอบของความรู้เพื่อหาอัตลักษณ์วิชาของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย สามารถจำแนกองค์ประกอบองค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ด้านวิจัย ของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบองค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ ด้านวิจัยของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ประกอบไปด้วยปัจจัยดังนี้

1. องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์

องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์จะประกอบไปด้วยทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานภาครัฐ รวมทั้งยังมีความสัมพันธ์กับการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารงาน ภาครัฐ เพื่อแสวงหาประสิทธิภาพการทำงานที่เหมาะสม และยังคงคำนึงปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ด้วย รวมทั้งเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวกับทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐกิจ หรือการ บริหารงานภาครัฐ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับทฤษฎีองค์การ พฤติกรรมศาสตร์ การจัดการ การจัดการ เชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ การบริหารโครงการการประเมินผลโครงการ การบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ และการประเมินผล (อุทัย เลาหวิเชียร, 2556) สอดคล้องกับนักวิชาการ ดิน ปรัชญา-พฤทธิ (2535, หน้า 1) ที่ได้ให้ความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์ว่าหมายถึง สาขาวิชา และหรือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Public Administration” หมายถึง สาขาวิชาการบริหารงานของรัฐบาล ส่วน public administration (ตัวเล็ก) จะหมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการของการบริหารงานของภาครัฐบาล และความหมายในภาษาไทยนั้น คำว่า รัฐประศาสนศาสตร์จะหมายถึงสาขาวิชาการบริหารงานภาครัฐ ส่วนการบริหารรัฐกิจ จะหมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐ

2. ลักษณะระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

ลักษณะงานระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์จะประกอบไปด้วยระเบียบวิธีวิจัย 3 รูปแบบ คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ, ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งการที่จะนำระเบียบวิธีวิจัยใดมาใช้ผู้วิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์จะเลือกดูจากปัจจัยของโจทย์วิจัย และรูปแบบของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยและการกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัยจากโจทย์วิจัย เป็นต้น สอดคล้องกับนักวิจัย ฌักตัญย ประเทืองบริบูรณ์ (2560) จากบทความเรื่อง แนวคิดการกำหนดประเด็นปัญหาวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวว่า ขั้นตอนสำคัญในการกำหนดประเด็นปัญหาที่นำไปสู่การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุข และความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยลำดับแรกผู้วิจัยต้องมีความเข้าใจต่อกระบวนการวิจัย และลำดับต่อมา คือ พิจารณาแนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัย ประกอบด้วย 1) จะเลือกทำวิจัยอะไร 2) จะทำการวิจัยเพื่อเหตุใด และ 3) จะใช้วิธีการใดในการวิจัย ซึ่งการกำหนดประเด็นปัญหาที่ดีจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ และนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศได้อย่างชัดเจน

3. ปัจจัยการผลิตงานวิจัยตามศาสตร์ ข้ามศาสตร์ และบูรณาการศาสตร์ ประเด็น การศึกษาองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์นั้นจะนำองค์ความรู้ทาง รัฐประศาสนศาสตร์เป็น เครื่องมือช่วยในการกำหนดหัวข้องานวิจัยแบบบูรณาการศาสตร์ คือการใช้ความรู้การวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และวิทยาการจากสาขาวิชาต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อแสวงหาคำตอบโดยการวิจัยแบบบูรณาการ เป็นการเชื่อมโยงคำตอบขององค์ความรู้ที่ได้เป็นเนื้อเดียวกัน ตอบคำถามของการวิจัยได้หลายด้าน หรืออาจตอบได้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกด้าน เป็นแนวการใช้ศาสตร์หรือวิธีวิทยาจากหลายสาขาวิชาในงานวิจัยเดียวกัน ทำให้เกิดการเสริมเติมเต็มซึ่งกันและกัน เกิดพลัง และความสมบูรณ์มากกว่าการ แยกส่วน หรือใช้เดี่ยว ซึ่งการวิจัยแบบบูรณาการเป็นหลักการ ใช้ความรู้ ทฤษฎี วิธีวิทยา จาก

สาขาวิชาต่าง ๆ แบบผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตที่เป็นองค์รวม และยังได้พลังความร่วมมือทางวิชาการ เป็นการมุ่งให้ได้คำตอบที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์แบบองค์รวม (Holistic) เพื่อพยายามที่จะแสวงหาคำตอบของปัญหาการวิจัยในเรื่องนั้น ๆ ให้ได้ถูกต้อง เทียงตรง และครอบคลุมที่สุด โดยที่คำตอบนั้นจะได้ความเป็นองค์รวมหรือไม่ก็ตาม ผลจากการบูรณาการได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่มีขอบเขตกว้างกว่าเดิมและก้าวหน้ามากขึ้น สอดคล้องกับ จารุณี มุมบ้านเช่า (2560) จากบทความเรื่อง การวิจัยแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ กล่าวว่า “การวิจัยบูรณาการข้ามศาสตร์ หรือที่เรียกว่า (Interdisciplinarity) หรือ Crossdisciplinarity หรือ Transdisciplinarity เป็นความพยายามแสวงหาความจริงที่ซับซ้อนและไม่สามารถศึกษาได้ด้วยวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ การวิจัยเชิงบูรณาการข้ามศาสตร์เกี่ยวข้องกับความรู้ 3 ประการ คือ 1) ความรู้เชิงระบบ 2) เป้าหมายของความรู้ และ 3) ความรู้ในการเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองความต้องการแก้ปัญหาในโลกชีวิต ด้วยการวิจัย และ สอดคล้องกับ Sue L.T. McGregor (2004) กล่าวว่า การวิจัยแบบบูรณาการข้ามศาสตร์เป็นการวิจัยเพื่ออธิบายและทำความเข้าใจปัญหาของโลกปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ไม่สามารถอธิบายให้ชัดเจนได้ด้วยศาสตร์ใดเพียงศาสตร์เดียว หรือองค์ความรู้เดียว การวิจัยแบบบูรณาการข้ามศาสตร์จะมืองค์ประกอบไปด้วยลักษณะแนวคิดที่สำคัญ 2 แบบ คือ 1) ความเป็นลักษณะเฉพาะของการวิจัยแบบสหวิทยาการที่ใช้และไม่ใช้กระบวนการวิธีทางวิทยาศาสตร์ และ 2) การเรียนรู้รูปแบบใหม่ และความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาในส่วนต่าง ๆ ของสังคม (จารุณี มุมบ้านเช่า, 2560)

4. ทูวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การจัดสรรทุนวิจัยจากกองทุนของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สร้าง และสนับสนุนการทำงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายการวิจัยแห่งชาติ และความต้องการแหล่งทุนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อผูกพันการรับทุน และตามนโยบายของรัฐบาล และระบบการจัดสรรทุนภายใต้วัตถุประสงค์ของหน่วยบริหารและจัดการทุนแต่ละแห่ง จัดทำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอรับทุน กลั่นกรองคำขอรับทุน และจัดสรรทุนให้แก่ผู้รับทุน ส่งเสริมและประสานให้ผู้รับทุนรวมตัวเพื่อร่วมกันรับและดำเนินโครงการที่ได้รับการสนับสนุน เพื่อให้เกิดพลังและความสำเร็จ ติดตามและช่วยเหลือให้โครงการที่ได้รับการสนับสนุนประสบผลสัมฤทธิ์ ประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุน รวมถึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลที่ได้จากการให้ทุนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในภาพรวมว่าสัมฤทธิ์ผลตามแผนงานด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างนักวิจัยอาชีพให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ และสร้างเครือข่ายวิจัยผ่านกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศ โดยมี

การสนับสนุนทุนวิจัยประเภทต่าง ๆ เช่น ทุนวิจัยการทำงานวิจัย ทุนวิจัยเพื่อการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ หรือเงินรางวัลต่าง ๆ เป็นต้น โดยประเภทของทุนวิจัยจะแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) ทุนวิจัยภายใน 2) ทุนวิจัยภายนอก และทุนส่วนตัว

5. ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ลักษณะงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์จะเป็นการนำองค์ความรู้ทาง รัฐประศาสนศาสตร์มาเป็น แนวทางในการศึกษาหาความคำตอบโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นกระบวนการศึกษา โดยองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์จะประกอบไปด้วย พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แนวคิด พาราไดม์ของรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่มุ่งเน้นหาข้อเท็จจริงจากการบริหารงานขององค์การภาครัฐ สอดคล้องกับ นันนินา หาสุณทรี (2562) การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ว่า “รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) เป็นศาสตร์ประยุกต์ที่มุ่งเน้นศึกษาหาความรู้และ ข้อเท็จจริงทางการบริหารงานขององค์การภาครัฐ รวมถึงองค์การที่ไม่แสวงหากำไร ความเป็น ศาสตร์ประยุกต์ทำให้รัฐประศาสนศาสตร์สามารถเปิดรับองค์ความรู้จากศาสตร์ สาขาอื่น ๆ เพื่อนำ มาบูรณาการร่วมกันในการพัฒนาการบริหารองค์การภาครัฐ เนื่องจากความเป็นศาสตร์จึงต้องมีการแสวงหาความรู้และข้อเท็จจริงผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การวิจัย” (Research) ในฐานะแห่ง ศาสตร์การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ จึงต้องดำเนินไปตามแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ แม้ว่าจะมีความเป็นศิลปะในการบริหารงาน แต่กระบวนการแสวงหาองค์ความรู้ดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่อ้างอิงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์อย่างเคร่งครัด เป็นหลักการทางการบริหารที่อาศัยปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้อง อาทิ ค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ พฤติกรรมบุคคล ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ประเภทของการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ได้จำแนกประเภทของงานวิจัยในภาพรวมตาม เนื้อหาสาระของงานวิจัย เช่น การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (อบจ. อบต. เทศบาล สุขาภิบาล) และ ส่วนภูมิภาค การบริหารราชการทั่วไปของกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ นโยบาย แผน และโครงการของรัฐ การบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล และ พฤติกรรมทางการบริหาร การฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากร การจัดองค์การ โครงสร้างขององค์การ หลักการบริหารและเทคนิคการบริหาร นักบริหารและภาวะผู้นำ การบริหารการคลัง การงบประมาณ การบริหารการพัฒนา การเมืองและการบริหาร การบริหารและการวางแผนโครงการ การบริหารแรงงาน การบริหารงานต รวจ การแปรรูปกิจการของรัฐเป็นของเอกชน การบริหารสาธารณสุข”

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้ให้ความหมายของการใช้ประโยชน์งานวิจัย ไว้ว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานการติดตามและประเมินผลการนำโครงการวิจัยที่สนับสนุนและบริหารจัดการโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม มีหลักฐานการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น รูปถ่าย หนังสือเชิญ หนังสือแสดงความต้องการหรือเอกสารที่แสดงได้ว่าการนำผลงานวิจัยไปใช้จริง ซึ่งการใช้ประโยชน์งานวิจัยสามารถจำแนกได้ 4 มิติ ได้แก่ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย การใช้ประโยชน์เชิงชุมชน/สังคม และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ หมายถึง พิจารณาจากการอ้างอิงผลงานวิจัยที่มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ โดยไม่นับการตีพิมพ์วารสารวิชาการ ได้รับหนังสือเรียนเชิญเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ในกรอบของผลงานวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ โดยการอ้างอิงผลงานวิจัย หมายถึง ผลงานที่มีคุณค่าหรือเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ย่อมต้องมีบุคคลหรือนักวิชาการอื่นนำผลงานไปอ้างอิง ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ในเชิงปริมาณด้วยจำนวนและความถี่ในการอ้างอิง ดังนั้น การอ้างอิงจึงมี 4 ประเภท คือ 1) การอ้างอิงในวารสารใน/หรือต่างประเทศ (ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยบริการตรวจสอบการอ้างอิงได้) 2) การนำไปอ้างอิงในการจัดทำหนังสือ หรือรายงานของหน่วยงานระดับกรม 3) การนำไปอ้างอิงของหน่วยงานในระดับรัฐวิสาหกิจ 48 หน่วยงาน 4) การอ้างอิงโดยบริษัทมหาชน

การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย หมายถึง พิจารณาจากการมีหลักฐานการนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจในการบริหาร/กำหนดนโยบาย

การใช้ประโยชน์เชิงชุมชน/สังคม หมายถึง พิจารณาจากการมีหลักฐานการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ได้จากงานวิจัยในชุมชน/ท้องถิ่น ได้รับหนังสือเรียนเชิญให้ความรู้จากชุมชน/องค์กร/ หน่วยงานในพื้นที่ต่าง ๆ

การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ หมายถึง พิจารณาจากการมีหลักฐานการเจรจาทางธุรกิจ ไม่นับการยื่น/จดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

สอดคล้องกับขวัญดาว แจ่มแจ้ง (2555, น. 299) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่พบว่า การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์นั้นต้องสามารถระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ประโยชน์กับการใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและเชิงพาณิชย์ ได้

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย โดยแบ่งได้เป็น 3 แนวทาง คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

5.5.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) มหาวิทยาลัยควรมีการริเริ่มดำเนินการศึกษาหลักการศึกษาการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยของอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และผลิตต้น งานวิจัยที่ยังมีการศึกษา หรือให้หัวข้องานวิจัยที่มีการศึกษาน้อย เช่น ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ควรส่งเสริมงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านองค์การและการจัดการ ด้านนโยบาย สาธารณะ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ ควรส่งเสริมงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรส่งเสริมงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ และ คณะ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามควรส่งเสริมงานวิจัยทาง รัฐประศาสนศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ เป็นต้น (อ้างอิงจากตารางวิเคราะห์จำแนกผลงานวิจัยของ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตามลักษณะองค์ความรู้งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์, น. 135)

2) อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ควรมีการกำหนดแผนงานเพื่อหาแนวทางการนำงานวิจัยทาง รัฐประศาสนศาสตร์นำมาสู่การเรียนการสอนในสาขาวิชา และนำไปปฏิบัติในการเรียนการสอน

3) ควรมีการส่งเสริมพัฒนา และสร้างการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา อาจารย์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ตาม แนวทางการบูรณาการเรียนรู้อจากองค์ความรู้จากงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

5.5.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) อาจารย์ นักศึกษา ควรนำองค์ความรู้จากงานวิจัยทางสาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์มาเป็นแนวทางในการทำงาน ในการเรียนการสอน และการสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัย

2) ผู้บริหารมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรประสานความร่วมมือ และนำผลจากงานวิจัยมาเป็นแนวทางในการทำงานในการเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร

3) หน่วยงานภาครัฐ และมหาวิทยาลัยควรสร้างความร่วมมือโดยนำคำตอบจากงานวิจัยนำไปปฏิบัติสู่ชุมชน

5.5.1.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ อาจารย์ควรนำผลจากงานวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับงานวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ

5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.6.1 ควรมีการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

5.6.2 ควรมีการต่อยอดการวิจัยโดยเปลี่ยนไปเป็นการศึกษาการทำงานวิจัยข้ามศาสตร์อื่น ๆ

5.6.3 ควรมีการศึกษาองค์ความรู้ด้านกระบวนการดำเนินการทำงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมล อุดลพันธ์. (2538). *การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา*.
สืบค้นจาก: http://www.academic.cmru.ac.th/mko_manual/06.pdf.
- กฤษฎา วัฒนศักดิ์. (2651). ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อเจตคติและความมุ่งมั่นในการผลิตผลงานวิชาการ
ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(1).
- กัญญาวีร์ สมนึก. (2557). *ปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*.
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- กาญจนา พูนศิลป์ และคณะ. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างผลงานทางวิชาการด้านการ
วิจัยของบุคลากรสายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*, 2(2), 161-186.
- จรัญ จันทลักขณาและกษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ. (2548). *คัมภีร์การวิจัยและการเผยแพร่สู่นานาชาติ*
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- จันทน์นัท จารุโณปถัมภ์และสัญญา เคนาภูมิ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทาง
วิชาการของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารรัฐศาสตร์และ
นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(2), 208-231.
- จุมพล สวัสดิยากร. (2532). *หลักและวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ.
- ช่อลดดา วิชัยพาณิชย์. (2554). *ปัจจัยส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชาย โปธิสิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินติ้ง.
- ชำนาญ ปาณางษ์. (2553). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัย
ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชุติมา มุตตาหารัช และนวพร หอมจันทร์. (2548). ปัญหาและความต้องการสนับสนุนในการวิจัย ของบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารสงขลานครินทร์*, 11(3), 293-306.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2530). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิติพร ตันติศรียานุรักษ์ และคณะ (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทิพย์วัลย์ ศรีพรหม. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบน. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ*, 5(2), 6-15.
- ทศนา เขมมณีและสร้อยสน สกลรักษ์. (2540). *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรา หัตถสิน และวิริญญา ชูราชิ. (2560). การวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการของอาจารย์ : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 8(2).
- เนตรนภัส จันทร์พ่วง และดุสิต อธิวันวัฒน์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *Thai Journal Science and Technology*, 5(1).
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2521). *รัฐประศาสนศาสตร์: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (ค.ศ. 1970-ค.ศ. 1980)* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล. (2552). *พัฒนาการและลักษณะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ระดับปริญญาตรีในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลลิตา ธงภักดี. (2558). รูปแบบการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(1).
- ลัดดาวลัย เพชรโรจน์. (2545). *แนวทางการศึกษาค้นคว้าระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.

- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วนิดา พิงสระน้อย. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรเดช จันทรศร. (2538). *รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและการประยุกต์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรเดช จันทรศร. (2543). *รัฐประศาสนศาสตร์ : ขอบข่ายในทศวรรษใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- วัลลภ ลำพาย. (2549). *เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- วัชรินทร์ อินทพรหม. (2561). *การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ฌัทร ก้อปปี.
- วิจารณ์ พานิช. (2540). *การบริหารงานวิจัยแนวคิดจากประสบการณ์*. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- วีโรจน์ มงคลเทพ และ คณะ. (2558). รูปแบบความสัมพันธ์สาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Science)*, 8(2).
- ศาศวัต เฟ่งแพ. (2548). *วิธีการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557ก). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยการศึกษาเชิงเหตุผล. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 16(1), 1-17.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557ข). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐประศาสนศาสตร์จากกรอบทฤษฎีการพัฒนารวม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 3(1), 1-22.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษารายใน ระดับอุดมศึกษา คณะอนุกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษารายใน ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐาน
คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558*. สืบค้นจาก
[http://www.mua.go.th/users/tqfhed/hews/data6/Bachelor% 20of%20Public%20](http://www.mua.go.th/users/tqfhed/hews/data6/Bachelor%20of%20Public%20).
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2560). *นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ. 2555-2559)*. สืบค้นจาก [http://www.nrct.go.th/NewsSection//tabid/78/ctl/
ArticleView/mid/388/articleId/515/--8--25552559.aspx#.Wd5nc2i0NhE](http://www.nrct.go.th/NewsSection//tabid/78/ctl/ArticleView/mid/388/articleId/515/--8--25552559.aspx#.Wd5nc2i0NhE).
- สินธวา คามดิษฐ์. (2554). 2P4M: แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.
วารสารสุทธิปริทัศน์, 25(75), 29-44.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2543). *ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ:
สามลดา.
- สุดาพร ลักษณะียนาวิน. (2541). *รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ คัมภีรานนท์. (2540). *ปัญหาและการแก้ปัญหาการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา*.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรัชย์ แก้วพิกุล. (2552). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวันนา ทองสีสุขใส และคณะ. (2540). *การศึกษาสภาพ ปัญหา และอุปสรรคในการผลิตผลงานทาง
วิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ตีราภานนท์. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสวณัย ปราโมทย์. (2545). *สถานภาพในการทำวิจัยของอาจารย์สังกัดสถาบันราชภาคภาคเหนือตอนบน*.
เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์*
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สามลดา.

- อภิญา หิรัญวงษ์ และ สุภาพ ฉัตรภรณ์. (2548). ปัจจัยเชิงสาเหตุของผลิตภาพการวิจัยของนักการศึกษาสาขาอาชีวศึกษาในระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 26(1), 72-81.
- อมรา นาวารวงศ์. (2538). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการผลิตงานวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคเหนือ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย เลาหวิเชียร. (2543). *รัฐประศาสนศาสตร์: ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ที พี เอ็น เพรส.
- Abouchedid, K. And Abdelnour, G. (2015). Faculty research productivity in six Arab countries. *International Review of Education*, 61(5), 673–690.
- Altbach, P. G., Reisberg, L., and Rumbley, L.E. (2010). *Trends in global higher education: Tracking an academic revolution*. Boston: Sense.
- Atkinson, E. S. (2000). An investigation into the relationship between teacher motivation and pupil motivation. *Educational Psychology*, 20, 45–57.
- Babu, A. R., and Singh, Y. P. (1998). *Determinants of research productivity*. *Scientometrics*, 43, 309-329. doi: 10. 1007/bf02457402
- Bailey, J. G. (1999). Academic' motivation and self-efficacy for teaching and research. *Higher Education Research and Development*, 18, 343-359.
- Barbara K. Townsend and Vicki J. Rosser (2007). *Workload Issues and Measures of Faculty Productivity*. The NEA Higher Education Journal.
- Bay Jr, B. E., and Clerigo, M. E. C. (2013). Factors associated with research productivity among oral healthcare educators in an Asian university. *International Education Studies*, 6(8), 124.
- Bentley, P. j., and Kyvik, S. (2012). Individual differences in faculty research time allocations across 13 countries. *Research in Higher Education*, 54, 329-348.
- Brusa, J., Carter, M. and Heilman, G. E. (2010) Academic Content, Research Productivity, and Tenure', *Journal of Economics and Finance*, 34, 46–60.

- Camic, P. M., Rhodes, J. E. and Yardley, L. E. (2003). *Qualitative research in psychology: Expanding perspectives in methodology and design*. American Psychological Association.
- Christopher, A. (2010). Exploring relationships between EFL teacher motivation, meaningful content, and learner motivation. *Journal of the Faculty of Global Communication*, 11, 1–10.
- Costas, R., van Leeuwen, T. N. and Bordons, M. (2010) 'A Bibliometric Classificatory Approach for the Study an Assessment of Research Performance at the Individual Level: The Effects of Age on Productivity and Impact. *Centre for Science and Technology Studies - Working Papers Series*, 1–32.
- Cutchin, D.A. (1981). *Guide to Public Administration*. Itasca, IL: F.E. Peacock Publishers.
- Cutchin, D.A. (1981). *Comparative Public Administration in Thomas Vocino and Jack Rabin. Contemporary Public Administration*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Dundar H, Lewis DR. (1998). Determinants of research productivity in higher education. *research in higher education*, 39, 607-630.
- ELSTAT. (2015). *What motivates us to develop*. Available online at:
<https://eltstat.wordpress.com/2015/04/05/what-motivates-us-to-develop/>.
- Gordon, George J. and Michael E. Milakovich. (1995). *Public Administration in America* (5th ed). New York: St. Martin's Press.
- Gortner, Harold F. (1997). *Administration in the Public Sector*. New York: John Wiley and Sons.
- Hala Fawzi and Abdulghani Al-Hattami. (2017). Faculty Production of Research Papers: Challenges and Recommendations. *International Journal of Humanities and Social Science*. 7(2).

- Hardre, P. L. (2012). Community college faculty motivation for basic research, teaching research, and professional development. *Community College Journal of Research and Practice*, 36, 539-561.
- Hardre, P. L., Miller, R. L., Beesley, A. D., Pace, T. M., Maxwell, S. M., and Xie, K. (2007). What motivates faculty to do research? Tenured-track faculty in research-intensive universities. *The Journal of Professoriate*, 2(1), 75-99.
- Hattie, J., and Marsh, H. W. (1996). The relationship between research and teaching: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 66 507-542.
- Hedjazi, Y., and Behravan, J. (2011). Study of factors influencing research productivity of agriculture faculty members in Iran. *Higher Education*, 62, 635-647.
- Hu, Q., and Gill, T. G. (2000). Is faculty research productivity: Influential factors and implications. *Information Resources Management Journal*, 13(2), 15-25.
- Ioana Alexandra Horodnic and Adriana Zait. (2015). Motivation and research productivity in a university system undergoing transition. *Research Evaluation*, 24(2015), 282-292.
- Iqbal, M. Z. and Azhar M. (2011). Factors Related to Low Research Productivity at Higher Education Level. *Asian Social Science*, 7(2).
- Joash Migosi, James Muola and Redumpta Maithya.(2012). *Perceptions of academic staff on research and publishing in Kenyan universities*. Available online at <http://www.academicjournals.org/IJEAPS> DOI: 10.5897/IJEAPS11.078.
- Jung, J. (2012). Faculty research productivity in Hong Kong across academic discipline. *Higher Education Studies*, 2 (4), 1-13.
- Kasetsart, J. (2009). Factors Affecting Research Productivity of Faculty Members in Government Universities: Lisrel and Neural Network Analyses. *Social Sciences*, 30, 67 -78. Retrieved from http://kasetsartjournal.ku.ac.th/kuj_files/2009/A0906251543307343.pdf.

- Katrina A. Meyer. (2011). The Influence of Online Teaching on Faculty Productivity. *Innovative Higher Education*, 37(1), 37-52 <https://link.springer.com/article/10.1007/s10755-011-9183-y>.
- Katz, J., and Martin, B. (1997). *What is research collaboration?* *Research Policy*, 26, 1-18. doi: 10.1016/S0048-7333(96)00917-1.
- Kaya, N., and Weber, M. J. (2003). Faculty research productivity: Gender and discipline differences. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 95(4).
- Kaya, N., Weber, M. (2003). Faculty Research Productivity: Gender and Discipline Differences. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 95(4), 46-52.
- Lertputtarak, S. (2008). *An Investigation of Factors Related to Research Productivity in a Public University in Thailand: A Case Study*. A PhD dissertation, School of Education, Faculty of Arts, Education and Human Development, Victoria University, Melbourne, Australia.
- Lertputtarak, S. (2008). An investigation of factors related to research productivity in a public university in thailand. (Doctoral dissertation), *Victoria University, Melbourne*, Retrieved from <http://vuir.vu.edu.au/1459/1/Lertputtarak.pdf>
- Linnebrink, E. A. (2002). Motivation as an enabler for academic success. *School Psychology Review*, 31(3), 313-327.
- Long, R. et al. (2009) 'Determinants of Faculty Research Productivity in Information System: An Empirical Analysis of the Impact of Academic Origin and Academic Affiliation', *Scientometrics*, 78/2, 231-60.
- Loo, R. (2001). Motivational Orientations Toward Work: An Evaluation of the Work Preference Inventory, *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 33/4, 222-33.

- Marcus Gee-Whai Kho and Ying-Leh Ling. (2017). A Study of Perception and Capability to Undertake Action Research Among Lecturers at a Polytechnic in Sarawak. *Teacher Education and Curriculum Studies*, 2(4), 41-46
<http://www.sciencepublishinggroup.com/j/tecs> doi: 10.11648/j.tecs.20170204.11.
- Maria Ana T. Quimboa and Evangeline C. Sulabob. (2014). Research productivity and its policy implications in higher education institutions. *Studies in Higher Education*, 2014 Vol. 39} No. 10} 1955-1971, <http://dx.doi.org/10.1080/03075079.2013.818639>.
- Marsh, H. W., and Hattie, J. (2002). The relation between research productivity and teaching effectiveness: Complementary, antagonistic, or independent constructs?. *The Journal of Higher Education*, 73, 603-641.
- Maxwell, J.C. (2002). *Our definition of leadership*. Retrieved from <http://www.teal.org.uk/Leadership//definition.htm>.
- Migosi, J.A. (2009). *Factors Influencing Research Productivity among Academic Staff in Selected Public and Private Universities in Kenya*. Unpublished PhD Thesis. The Catholic University of East Africa, Nairobi.
- Milton Schwebel. (2010). Research Productivity of Education Faculty: A Comparative Study. *A Journal of the American Educational Studies Association*, 13, 224-239, https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15326993es1302_9?journalCode=heds 20.
- Mugenda O.M and Mugenda G.M. (2010). *Research Methods, Quantitative and Qualitative Approaches*. Nairobi ACTS Press.
- Munyengabe, S., He, H., and Yiyi, Z. (2016). The Analysis of Factors and Levels Associated with Lecturers' Motivation and Job Satisfaction in University of Rwanda. *Journal of Education and Practice*, 7(30), 188–200.
- Nachmias F. & Nachmias D. (2004). *Research Methods in the Social Sciences* (5th ed). St.Martins Press Inc. London.
- Nigro, Felix A. and Lloyd G. Nigro. (1971). *Modern Public Administration* (6th ed). New York: Harper and Row, Publishers.

- Patricia L. Hardre, Andrea D. Beesley, Raymond L. Miller, Terry M. Pace, (2011).
Faculty Motivation to do Research : Across Disciplines in Research-Extensive Universities, The Journal of the Professoriate, an affiliate of the Center for African American Research and Policy. All Rights Reserved (ISSN 1556-7699).
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research method* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage. Administration_m1.pdf.
- Patton, MQ. (1999). Enhancing the quality and credibility of qualitative analysis. *HSR: Health Services Research*, 34(5), 1189-1208.
- Perie, M; Baker, D. P. and Whiterner, S. (1997). *Job satisfaction among America's teachers: effects of workplace conditions, background characteristics, and teacher compensation.* U.S. Department of education. Available at: <http://nces.ed.gov/pubs97/97471.pdf> . Retrieved 18th September 2016.
- Perry, J. L. and Wise, L. R. (1990). The motivational basis of public service, *Public Administration Review*, 50, 367-373.
- Philip G Altbach. (2014). *What counts for academic productivity in research universities?* *University World News*. Available from Online : <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20140715105656393>.
- Philip G. Altbach. (2015). *What Counts for Academic Productivity in Research Universities.* International higher education. <https://ejournals.bc.edu/ojs/index.php/ihe/article/download/5837/5201>.
- Quy Nguyen a,b,c, Christopherb and Calvin Smithb. (2016). *Affordances, barriers, and motivations: engagement in research activity by academics at the research-oriented university in Vietnam.* OPEN REVIEW OF EDUCATIONAL RESEARCH, 2016. VOL. 3, NO. 68-84, <http://dx.doi.org/10.1080/23265507.2016.1170727>
- Raston, C. (1998). *Enhancing research productivity by using peer support.* In L. Conrad and O. Zuber-Skerritt (Eds.), *Developing as researchers.* (pp. 73-76). Brisbane, QLD: Griffith University.

- Regina N. Osakwe. (2014). Factors affecting motivation and job satisfaction of academic staff of universities in south-south geopolitical zone of Nigeria. *International Education Studies*, 7 (7), 43–51.
- Reskin, Barbara F. (1977). *Scientific Productivity and the Reward Structure of Science*. *Am. Sociol. Rev.*, 42, 491-504.
- Rodgers, J. R., and Neri, F. (2007). Research productivity of Australian academic economists: Human-capital and fixed effects. *Australian Economic Papers*, 46, 67-87. doi: 10.1111/j.1467-8454.2007.00306.x.
- Sax LJ, Linda SH, Marisol A, Frank AD (2004). *Faculty Research Productivity: Exploring the Role of Gender and Family-Related Factors*. In *Research in Higher Education* Springer Netherlands ISSN 0361-0365 (Print), 1573-188X.
- Sax, L. J., Hagedorn, L. S., Arredondo, M., and Dicrisi, F. A. (2002). Faculty research productivity: Exploring the role of gender and family-related factors. *Research in Higher Education*, 43, 423-446. doi:10.1023/a:1015575616285
- Seyed F, Haji M (2004). *Determinant of business faculty research productivity in the Middle East. Paper presented at the academy of world business marketing management development conference*. Gold coast Qld, July.
- Liza Ramli and Wan Aizon Wan Ghopa. (2010). *Motivation for Research and Publication: Experience as a Researcher and an Academic*. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 18 (2011). pp. 213-219, doi:10.1016/j.sbspro.2011.05.030.
- Sri Trisnaningsih and Suparwati. (2012). *The Factors that influence to lecturers performance with motivation as an intervening variable*. The Fourth UB International Consortium and Accounting, 20-24 November 2012.
- Stafford, M. T. (2011). *Faculty research productivity at Addis Ababa University*. *Unpublished M.A Dissertation*, University of Northern Texas, USA. http://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc67945/m2/1/high_res_d/dissertation.pdf.

- Steeramana Aithal. (2016). *How to Increase Research Productivity in Higher Educational Institutions-SIMS Model*. Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/71750/> MPRA Paper No. 71750, posted 4 June 2016 12:16 UTC.
- Steers, M. (1987). *Motivation and work behavior* (4th ed). Cambridge Press, Cambridge.
- Svodziwa Mathew, Kurete Faith, Gwangwara Edward. (2016). *Motivational Issues for Lecturers in Tertiary Institutions: A Case of Bulawayo Polytechnic*. International Journal of Scientific and Research Publications, <http://www.ijsrp.org/research-paper-0416/ijsrp-p5226.pdf>.
- Sylvestre Munyengabea, Zhao Yiyia, He Haiyana, and Shan Jiefaia. (2017). *Similarities and Differences in Factors and Levels Associated with Lecturers' Motivation and Job Satisfaction. A Comparative Study between Rwanda and China*. International journal of environmental and Science Education 2017, Vol. 12, No.5 945-964.
- The National Academies Press. (2012). *Improving Measurement of Productivity in Higher Education*. The National Academies Press. 500 Fifth Street, NW • Washington, DC 20001. School of Education and Professional Studies Arts, Education, and Law Group Griffith University.
- Uluocha Anyaogu and Mabawonku lyabo.(2014). Demographic Variables as Correlates of Lecturers Research Productivity in Faculties of Law Nigerian Universities. *DESIDOC Journal of Library and Information Technology*. 34(6), 505-510.
- Vallerand, R. J. (1992). The Academic Motivation Scale: A Measure of Intrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003–17.
- Vinod Mishra and Russell Smyth. (2012). *Are More Senior Academics Really More Research Productive than Junior Academics? Evidence from Australian Law Schools*. Business and Economics. Monash University. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11192-012-0886-3>.

- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. New York, NY: John Wiley.
- Waworuntu B, Holsinger DB (1989). The Research Productivity of Indonesian Professors of Higher Education. *J. Higher Educ.*, 18(2), 167-187.
- Webber, K. L. (2011). Factors related to faculty research productivity and implications for academic planners. *Planning for Higher Education*, 39(4), 32-43.
- Whitmire, E. (2003). *What do faculty need? Academic library resources and services that increase research productivity. ACRL Eleventh national conference.*
Available from: http://www.ala.org/content/navigationmenu/ACRL/events_and_conferences/whitmire.pdf [November 10, 2003].
- Williams, H.; Bartlett, J.; Kotrlik, J. and Higgins, C. (2001). *An analysis of factors associated with research productivity of human resource development faculty.* Proceedings of the Academy of Resource Development, USA.
- Wilson PM, Wilson J (1989). Research Productivity of Home Economics Education Faculty: Administrators' Perspectives. *Fam. Consumer Sci. Res. J.*, 18(2), 148-155.
- Yining Chen, Ashok Gupta, Leon Hoshower, (2006). Factors That Motivate Business Faculty to Conduct Research: An Expectancy Theory Analysis. *Journal of Education for Business*, 81, 4.
- Yousef, H. and Jaleh, B. (2011). Study of factors influencing research productivity of agricultural faculty members in Iran. *Higher Education*, 62(5), 63547
- Zhang, X. (2011). *Factors that motivate academic staff to conduct research and influence research productivity in Chinese universities. Unpublished PhD thesis, University of Canberra, Australian Capital Territory, Australia.* Retrieved from http://www.canberra.edu.au/researchrepository/file/0814ee30-680b-401e-b0593905b0b686cc/1/full_text.pdf.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ประวัติของกลุ่มตัวอย่าง
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติของกลุ่มตัวอย่าง

1. ประวัติคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ประวัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
3. ประวัติคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประวัติคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นหนึ่งในสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย เริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2442 (ร.ศ.118) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มจัดตั้งสถาบันการศึกษาแห่งนี้ขึ้น โดยพระราชทานนามว่า “โรงเรียนสำหรับฝึกหัดวิชาราชการพลเรือน” โดยรับสมัครนักเรียนที่สอบผ่าน “ประโยคนักเรียน” มาแล้วเข้าศึกษา “ประโยควิชา” ต่อเมื่อเรียนจบ “ประโยควิชา” แล้วจึงจะได้รับประกาศนียบัตรของโรงเรียน แล้วต้องออกฝึกราชการตามกระทรวงต่าง ๆ เพื่อสอบ “ประโยคฝึกหัด” ในขั้นสุดท้ายจึงจะถือว่านักเรียนผู้นั้นสำเร็จวิชาจากสถานศึกษาข้าราชการพลเรือนโดยสมบูรณ์ โรงเรียนดังกล่าวนี้ได้เจริญขึ้นตามลำดับ ต่อมาจึงทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นักเรียนในโรงเรียนนี้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กมีตำแหน่งเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทโดยใกล้ชิด และเข้าที่สมาคมในราชการให้มีความคุ้นเคยอีกด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 (ร.ศ.121) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนนามโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือนเป็น “โรงเรียนมหาดเล็ก” ซึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า นักเรียนโรงเรียนนี้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กทั้งสิ้น และตามประเพณีอันมีมาแต่โบราณข้าราชการ โดยมากยอมถวายตัวศึกษาราชการในกรมมหาดเล็กก่อนที่จะไปรับราชการในกรมอื่น จึงควรให้มีนามโรงเรียนสมแก่นักเรียนที่ได้เป็นมหาดเล็ก และในปี พ.ศ. 2453 (ร.ศ.129) ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริเห็นว่า การที่จะฝึกนักเรียนในโรงเรียนมหาดเล็กให้ออกมารับราชการในกระทรวงมหาดไทยแต่กระทรวงเดียวนั้น ไม่เพียงพอควรที่ขยายการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อส่งผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกไปรับราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม และเพื่อเป็นอนุสาวรีย์เฉลิมพระปรมาภิไธยสมเด็จพระบรมชนกธิราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินให้เป็นทุนให้เป็นทุนสำหรับจัดการโรงเรียนต่อไป และทรงพระราช-

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามโรงเรียนมหาดเล็กเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนพระราชทานนามว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” หนึ่งปีต่อมาในวันที่ 26 มีนาคม 2459 ได้มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ซึ่งเมื่อแรกตั้งได้ แบ่งออกเป็น 4 คณะฯ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ส่วนในด้าน การศึกษายังเป็นไปในรูปเดิม นอกจากตำแหน่งผู้บังคับบัญชาโรงเรียนซึ่งแต่เดิมเรียกชื่อว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนนั้น ได้เปลี่ยนมาใช้นามว่าคณบดี หลักจากประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ความนิยมในการเข้าศึกษาในคณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ลดลง ในปี พ.ศ. 2472 มีนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่เพียง 35 คน เท่านั้น เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรออกไป นั้น เมื่อเข้ารับราชการจะได้ตำแหน่งเพียงชั้นราชบุรุษเท่านั้น ซึ่งผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 5 ก็มีสิทธิสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งนี้ได้แล้ว ส่วนนักเรียนที่ศึกษาจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ นอกจากจะสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาแล้ว ยังต้องศึกษาในคณะฯนี้อีกถึง 3 ปี ดังนั้นกระทรวงธรรมการ จึงได้นำความทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระบรมราชานุญาตให้เลิก คณะฯ นี้เสีย เมื่อนักเรียนที่เหลืออยู่สำเร็จหมดแล้ว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ได้มีพระบรมราชานุญาต

เมื่อกระทรวงธรรมการได้สั่งปฏิบัติการตามกระแสพระบรมราชโองการแล้ว ต่อมา มีสมุหเทศาภิบาลและข้าราชการฝ่ายปกครองจำนวนมากมาร้องทุกข์ ว่าควรจะมีการสอนวิชานี้ กระทรวงมหาดไทยก็เห็นว่าขาดประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าขาดนักปกครองที่ผลิตจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ จึงได้มีการประชุมพิจารณาระหว่างคณะกรรมการดำรงูปการมหาวิทยาลัย ผู้แทน กระทรวงมหาดไทยและ ก.ร.พ. (กรรมการพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน) ที่ประชุม มีความเห็นพร้อมกันว่าควรจะมีการสอนวิชานี้ต่อไป แต่ต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาเสียใหม่ และเปลี่ยนแปลงวิธีการรับนิสิตด้วย นอกจากนั้นได้เสนอความคิดเห็นให้เปลี่ยนชื่อคณะรัฐประศาสนศาสตร์ตามข้อเสนอ และให้ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหัวหน้าแผนกคือ ผู้อำนวยการ ซึ่งมีฐานะเท่ากับคณบดี ต่อมาเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2476 ได้มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ตั้งคณะนิติศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยโอน โรงเรียนกฎหมายเข้าสมทบในคณะนิติศาสตร์ด้วยในวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2476 ได้มีประกาศใช้ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. 2476 ซึ่งมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติ

ฉบับนี้บัญญัติว่า “ให้โอนคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนทรัพย์สิน และงบประมาณของคณะเหล่านี้มาขึ้นต่อมหาวิทยาลัยนี้ก่อนวันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2477” คณะรัฐศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงถูกยุบไปช่วงหนึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2491 รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารประเทศในอันที่จะได้ปฏิบัติราชการที่เพียบพร้อมไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการปกครองและการบริหารให้มีจำนวนเพียงพอ จึงได้จัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง โดยการตราพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวันที่ 18 สิงหาคม 2491 หลังจากที่ได้อยุบเลิกไปเป็นเวลาถึง 15 ปีเศษ คณะรัฐศาสตร์ได้กลับมาผลิตบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคมอีกครั้ง จนถึงทุกวันนี้

ที่มา : <http://www.chula.ac.th/about/history>

ประวัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นพิเศษ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2503 ได้ทรงปรารภกับนายเดวิด รอกกีเฟลเลอร์ ถึงเรื่องที่จะปรับปรุงการสถิติของชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ และในที่สุดได้มีการจัดทำโครงการเสนอรัฐบาลโดยให้ตั้ง Graduate Institute of Development Administration (GIDA) ขึ้น ต่อมา รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดตั้งสถาบันเสนาธิการบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ โดยได้นำโครงการ GIDA ของด็อกเตอร์ สเตซี เมย์ มาศึกษา และได้เสนอมติของที่ประชุมคณะกรรมการต่อคณะรัฐมนตรีว่าควรจะต้องตั้งสถาบันพัฒนาการบริหาร (Institute of Development Administration) โดยดำเนินการสอนในชั้นปริญญาโทและเอก การศึกษาฝึกรอบรม และการวิจัย ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) เป็นสถาบันการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2509 ด้วยความช่วยเหลือเบื้องต้นจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรมวิเทศสหการ มูลนิธิฟอร์ด และ Midwest University Consortium for International Affairs (MUCIA) โดยโอนคณะรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ งานฝึกรอบรมส่วนหนึ่งของสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ งานฝึกรอบรม และงานสอนส่วนหนึ่งของสำนักงานสถิติแห่งชาติมาเป็นกิจกรรมหนึ่งของสถาบัน ในส่วนคณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2498 และเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ที่เปิดสอนหลักสูตรทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับ

บัณฑิตศึกษา ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสหัสวรรษใหม่ ปัจจุบันมีมหาบัณฑิตจำนวนมากที่สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์และนับว่าเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศ การก่อตั้งและวิวัฒนาการ

คณะรัฐประศาสนศาสตร์เป็นบัณฑิตวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดทำการสอนนิสิตรัฐประศาสนศาสตร์โดยได้มีพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งขึ้นในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 จากความคิดริเริ่มของนักวิชาการไทยซึ่งมี ดร.มัลลีย์ หุะนันท์ และ นายเชาว์ พัฒนจรรุญ เป็นแกนนำภายใต้การสนับสนุนของจอมพล ป. พิบูลสงคราม อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มร.อี.โจเซลสันส์ ผู้อำนวยการยูซอมประเทศไทย ดร.วอลเตอร์ เอช. ลาเวส และ ดร.เอดการ์ เป็นผู้แทนฝ่ายอเมริกา ซึ่งได้มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับข้อสัญญาระหว่างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยอินเดียนาเพื่อร่วมกันจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ขึ้นในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเริ่มทำการเปิดสอนปริญญาโท ตั้งแต่ปีการศึกษา 2499 โดยมีคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยอินเดียนามาร่วมวางหลักสูตรและดำเนินการสอนด้วย 15 คน จนถึงปีการศึกษา 2506 และในปี 2535 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้เริ่มขยายการศึกษาระดับ ปริญญาโทภาคพิเศษออกไปยังส่วนภูมิภาคโดยเล็งเห็นความสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดได้ศึกษาหลักสูตรปริญญาโท ภาคพิเศษขึ้นในท้องถิ่นของตน โดยได้ร่วมมือกับวิทยาลัยครูอุดรดิตถ์ และวิทยาลัยครูนครราชสีมา เปิดการสอนหลักสูตรพัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ในส่วนภูมิภาค ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนในจังหวัด และพื้นที่ใกล้เคียงอย่างกว้างขวางในปี 2534 คณะรัฐประศาสนศาสตร์จึงได้ขยายการสอนไปที่ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อมาได้ขยายการเปิดสอนขึ้นในจังหวัดอุบลราชธานี ลำปาง และที่อำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา และในปี 2537 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ขยายการเปิดสอนไปยังจังหวัดภูเก็ต และอุดรธานี รวมถึง 8 จังหวัด คือ ลำพูน พิชณุโลก นครราชสีมา อุบลราชธานี อุดรธานี ชลบุรี สุราษฎร์ธานี และสงขลา (อ.หาดใหญ่) โดยตลอดเวลาที่ผ่านมาคณะฯ ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรับหลักสูตร การปรับปรุงสถานที่ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ โดยคำนึงถึงคุณภาพการศึกษา จนถึงปัจจุบันมีศูนย์การศึกษากระจายตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นจำนวน 6 จังหวัด คือ พิชณุโลก นครราชสีมา อุบลราชธานี อุดรธานี ชลบุรี สุราษฎร์ธานี และ สงขลา นอกจากการเปิดสอนระดับปริญญาโท และปริญญาเอกแล้ว คณะรัฐประศาสนศาสตร์ยังได้ให้บริการทางวิชาการอื่น ๆ อีก กล่าวคือ

การเปิดอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้จัดการระดับสูง (Mini Master of Management Program) หลักสูตร 12 สัปดาห์ โดยได้เปิดสอนครั้งแรกในเดือนมิถุนายน 2534 ปัจจุบันดำเนินการสอนแล้ว 46 รุ่น หลักสูตรดังกล่าวนับว่าเป็นที่สนใจของนักธุรกิจในระดับสูงนอกจากนี้คณะรัฐประศาสนศาสตร์ยังจัดฝึกอบรม และสัมมนาให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ขอความร่วมมือมายังคณะฯ เช่น โครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ระดับสูงที่คณะดำเนินงานร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งโครงการดังกล่าวเปิดดำเนินงานครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2535 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาในปีการศึกษา 2536 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ขยายขอบเขตของการให้บริการทางการศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติโดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกทางด้านการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นมาจากหลักสูตรภาษาไทย และผ่านความเห็นชอบจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว เริ่มเปิดการสอนเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถาบันเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนทางด้านบริหารการพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อนึ่งจากการที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้รับอนุมัติให้เปิดหลักสูตรฝึกอบรมโครงการพัฒนาผู้จัดการระดับสูง (Mini Master of Management Program) ที่เปิดโอกาสให้บุคคลหลากหลายวิชาชีพทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เข้ามาศึกษาหาความตลอดจน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ทักษะอันจะนำไปสู่ความร่วมมือที่ดีในการบริหารงานในอนาคตส่งให้คณะฯ ทราบความต้องการในการศึกษา ต่อในระดับปริญญาโทหลักสูตรดังกล่าว คณะรัฐประศาสนศาสตร์จึงดำริที่จะเปิดการเรียนการสอน หลักสูตรปริญญาโทพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง โดยได้เริ่มการสอนภาคปกติในภาค 2 ปีการศึกษา 2539 ต่อมาได้ขยายการเรียนการสอนในภาคพิเศษซึ่งเริ่มเปิดสอนที่กรุงเทพฯ และขยายไปที่ ศูนย์สี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมาในภาค 2 ปีการศึกษา 2540

ดังนั้น ตั้งแต่ปี 2509 จนถึงปี 2557 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้รับ และผลิตมหาบัณฑิต ดังนี้

ปริญญา	สำเร็จการศึกษา (คน)
มหาบัณฑิต	23,455
ดุษฎีบัณฑิต	200

ต่อมาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ทำการปรับหลักสูตรการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย (MPPM) ที่มีอยู่แล้วให้เป็นหลักสูตรนานาชาติ และได้ดำเนินการเปิดสอนเพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนขึ้นในปี 2544 นอกจากภารกิจหลักที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะรัฐประศาสนศาสตร์ยังได้ให้บริการให้คำปรึกษาและนำ หรือเป็นที่ปรึกษาแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชนอีกด้วย

ภายในช่วง 61 ปีที่ผ่านมา (2511-2557) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้ให้บริการงานฝึกอบรมให้กับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนและบุคคลทั่วไปจำนวน 90 หลักสูตร ในส่วนของงานวิจัย อาจารย์ของคณะฯ ของเงินทุนคณะฯ และงบประมาณแผ่นดินได้ผลิตผลงานวิจัยประเภทที่ 1-7 จำนวน 75 เรื่อง งานวิจัยที่ผ่านศูนย์บริการวิชาการ และศูนย์สาธารณประโยชน์ จำนวน 160 เรื่อง และงานวิจัยที่ได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยราชการภายนอก 40 เรื่อง

คณะรัฐประศาสนศาสตร์มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการด้านการบริหารเพื่อเป็นผู้นำทางความคิดในการพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรโดยยึดถือปรัชญาความรู้คู่คุณธรรม

ที่มา : <http://www.nida.ac.th>

ประวัติคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับการสถาปนาเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมาตั้งแต่ พ.ศ. 2514 ณ บริเวณที่ดินทั้งหมดประมาณ 300 ไร่เศษ ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ โดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 กำหนดให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการชั้นสูง และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีกระบวนวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีประมาณ 2,780 กระบวนวิชา ระดับปริญญาโท 771 กระบวนวิชา ระดับปริญญาเอก 156 กระบวนวิชา จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี 72 สาขาวิชา ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 2 สาขาวิชา ระดับปริญญาโท 73 วิชา และสาขาวิชาระดับปริญญาเอก 20 สาขาวิชา โดยมีคณะวิชาที่รับผิดชอบ 13 คณะ 1 บัณฑิตวิทยาลัย และสถาบันที่จัดการเรียนการสอน 2 สถาบัน ได้แก่ สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพและสถาบันการศึกษานานาชาติ

กล่าวได้ว่า ตลอดเวลา 38 ปี มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านพัฒนาการวิชาการ พัฒนาสังคม โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในขณะเดียวกันก็พัฒนาไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ทางด้านเทคโนโลยี จนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย อันได้ การสอนทางไกล การเรียนการสอนแบบ e-learning การสอนด้วยระบบ e-Testing การใช้คอมพิวเตอร์ในงานด้านบริหารและบริการ จนมหาวิทยาลัยได้ก้าวสู่การเป็น e-University ในระดับมาตรฐานสากล

เหตุผลที่ตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีสาเหตุมาจากปัญหาการขาดแคลนที่เรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เพราะมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีสถานที่เรียนจำกัด ไม่สามารถรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ทั้งหมด เนื่องจากมีผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้วไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องจัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่ประสงค์จะเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ผู้ประกอบอาชีพและขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั่วไป โดยเปิดรับสมัครนักศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวนและไม่มีการสอบคัดเลือก มีการจัดการเรียนการสอนแต่ไม่บังคับให้มาเข้าชั้นเรียน ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2548 อนุมัติในหลักการให้ยกฐานะมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสุโขทัยเป็นมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตสุโขทัย เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุโขทัย โดยสภามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้อนุมัติให้จัดตั้งคณะธุรกิจบริการ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ขึ้นเป็นหน่วยงานภายในสังกัดมหาวิทยาลัยรามคำแหงเขตสุโขทัย

คณะ/สำนัก/สถาบันมหาวิทยาลัยรามคำแหงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหน่วยงานในระดับคณะสำนัก และสถาบัน ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา และให้บริการด้านบริหาร และวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคณะฯและสถาบันที่จัดการเรียนการสอน มีดังนี้ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน คณะเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการศึกษานานาชาติ และสถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินการในปี พ.ศ. 2514 คณะรัฐศาสตร์มีฐานะเป็นภาควิชาหนึ่งในคณะนิติศาสตร์ และในปี พ.ศ.2516 ได้จัดตั้งเป็นคณะรัฐศาสตร์ จึงย้ายที่ทำการแยกจากคณะนิติศาสตร์ มาเป็นอาคารไม้สองชั้น ติดกับสนามกีฬาหัวหมาก ตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2517 และอยู่ในที่ทำการนี้ ประมาณ 6 ปี ต่อมาอาคารดังกล่าวเป็นที่ทำการของงานสวัสดิการและรักษาความปลอดภัย กองอาคารสถานที่ คณะรัฐศาสตร์ย้ายมาอยู่อาคาร 5 ชั้น ซึ่งเป็นที่ทำการถาวร เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2522 ลักษณะตัวอาคารเป็นรูปตัวยู แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนหนึ่งเป็นห้องพักอาจารย์และสำนักงาน อีกส่วนหนึ่งเป็นสำนักงานบัณฑิตศึกษา ห้องเรียน ห้องสมุด ศูนย์เอกสารทางวิชาการ ศูนย์นวัตกรรมการจัดการภาครัฐและเอกชน ศูนย์ศึกษาเอเชีย ศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออก จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2550 – 2552 ได้ก่อสร้างอาคาร คณะรัฐศาสตร์หลังใหม่ 12 ชั้น 1 หลัง มีพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ตรงกับวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 12 ปีกุน จุลศักราช 1369 เวลา 09.00 น. ถึง 10.04 นาฬิกา โดยใช้พื้นที่ของอาคาร NB 3 A,B และ NB 10 เดิม อาคารหลังใหม่ได้ส่งมอบและตรวจรับเมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการเรียนการสอน ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และเป็นอาคารสำนักงานในการให้บริการ และการบริหารงานของคณะรัฐศาสตร์

ที่มา : <http://www.ru.ac.th>

ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปี พ.ศ. 2468 ได้ก่อตั้งเป็น “โรงเรียนประถมกสิกรรม” ขึ้นที่บริเวณวิทยาลัยเทคนิคในปัจจุบัน ต่อมา พ.ศ.2470 ได้ย้ายไปตั้งที่โคกอีต้อยอยู่ห่างจากตัวเมืองมหาสารคามไปทางทิศตะวันตกประมาณ 4 กิโลเมตร ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในปัจจุบัน ต่อมา พ.ศ.2473 เปลี่ยนฐานะเป็นโรงเรียนประถมวิสามัญและฝึกหัดครูกสิกรรมชั้นต่ำ และ พ.ศ. 2474 ได้ยุบเลิกแผนแผนกฝึกหัดครูกสิกรรมชั้นต่ำ และให้เหลืออยู่เฉพาะโรงเรียนประถมวิสามัญ พ.ศ. 2481 ได้ยกฐานะเป็นโรงเรียนประกาศนียบัตรจังหวัด ต่อมา พ.ศ.2498 เปลี่ยนฐานะเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู ต่อมาในวันที่ 1 พฤษภาคม 2505 ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูมหาสารคาม ต่อมา พ.ศ. 2519 จัดระบบงานใหม่ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิทยาลัยครู และพ.ศ. 2518 มีผลทำให้วิทยาลัยครูมหาสารคามเป็นสถาบันอุดมศึกษา และต่อมวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 วิทยาลัยครูทุกแห่งได้รับพระราชทานนามว่า “สถาบันราชภัฏ” แปลว่า “คนของพระราชชา” ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Rajabhat Institute” และต่อท้ายด้วยชื่อเดิมหรือชื่อจังหวัด

และในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538 ได้ยกฐานะเป็นสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และดำเนินงานตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 และวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานพระราชลัญจกรประจำพระองค์ให้เป็นตราสัญลักษณ์ประจำสถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และปี พ.ศ. 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ซึ่งส่งผลให้สถาบันราชภัฏมหาสารคามเปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีพื้นที่ 454 ไร่ มีอาคาร 57 หลัง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามศูนย์หนองโน ตั้งอยู่ที่บ้านหนองโน หมู่ 1, หมู่ 5 และบ้านกุดแคน หมู่ 6 ตำบลหนองโน (โคกก่อ) อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ 1,050 ไร่ 3 งาน 32 ตารางวา เป็นที่ตั้งของคณะเทคโนโลยีการเกษตร และโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

ที่มา : <http://www.rmu.ac.th/about>

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ชื่อ	ตำแหน่ง	มหาวิทยาลัย
ศุภชัย ยาวะประภาษ	รองศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปกรณ์ ศิริประกอบ	รองศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีณรส มาลากุล ณ อยุธยา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อัครเดช ไชยเพิ่ม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฉัตรมงคล แน่นหนา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บุญอนันต์ พินัยทรัพย์	รองศาสตราจารย์	สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์
พลอย สืบวิเศษ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์
ณัฐกริช เปาอินทร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์
รวิภา ธรรมโชติ	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ดำรงศักดิ์ จันทาทัย	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วิทยา จิตนุกพงศ์	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วรรษยา ศิริวัฒน์	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สัญญา เคนาภูมิ	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ภักดี โพธิ์สิงห์	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วัชรินทร์ สุทธิชัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
สุธินี อัดถากร	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ชาคร คัยนันท์	อาจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รศ.ศุภชัย ยาวะประภาษ .....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อิมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รศ.ปกรณณ์ ศิริประกอบ .....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน .....ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิ่นรส มาลากุล ณ. อัยยธยา.....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน .....ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครเดช ไชยเพิ่ม

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อิมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน .....ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรมงคล แฉะหนานา.....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์บุญอนันต์ พิณนิทรวิชัย.....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน .....ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลอย สีมวิเศษ.....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกริช เปาอินทร์ .....

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์วิภา ธรรมโชติ

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์ดำรงศักดิ์ จันโททัย

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์วิทยา จิตนุพงษ์

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์พงศ์สัมพันธ์ ศรีสัมพันธ์

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์วรัชชา ศิริวิวัฒน์

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์สัญญา เคนณาภูมิ

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์ภัคดี โพธิ์สิงห์

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... รองศาสตราจารย์ปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรินทร์ สุทธิสัย

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิณี อัทธจักร

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๕๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อิมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป.ว ๐๑๑๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (เพิ่มเติม)

เรียน ..... อาจารย์ชาคร ศัยนันท์

ด้วย นายศุภโชค มณีมัย รหัสประจำตัว ๖๒๙๒๖๒๐๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (เพิ่มเติม) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภัทลภักดิ์อิมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ภาคผนวก จ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รายชื่องานวิจัย บทความวิจัย
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่องานวิจัย บทความวิจัย

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
รัฐกลวง กรณีศึกษาการจัดการจัดบริการที่พักผู้สูงอายุโดยภาคเอกชน ในประเทศญี่ปุ่น	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วัฒนธรรมประชาธิปไตยกับพัฒนาการทางสังคมไทย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถอดบทเรียนการบริหารจัดการสังคมสูงวัยระดับสุดยอดของ ภาครัฐญี่ปุ่น : มองผ่าน 3 พาราไดม์ทางรัฐประศาสนศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการก่อหนี้ระยะยาวขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ 15 ปี : สังคมไทย ได้อะไร ก้าวหน้าไปถึงไหน และจะเดินต่อไปกันอย่างไร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กลยุทธ์ทางการปรับตัวทางการเงินการคลังของเทศบาลในช่วง วิกฤติเศรษฐกิจ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปรากฏการณ์ภาพลวงตาทางการคลังบวชีวะเคราะห์ทัศนคติ ทางการคลังของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การศึกษาและสำรวจทัศนคติทางการคลังและงบประมาณของ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2554	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เงินของเทศบาลหายไป (ไหน)? บวชีวะเคราะห์กรณีเทศบาลให้การ สนับสนุนทางการเงินแก่ส่วนราชการภูมิภาค	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม:กรณีศึกษา หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับกลางของการประปานคร หลวง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การขยายตัวและผลกระทบทางการพัฒนาของรายจ่าย สาธารณะด้านการศึกษา การสาธารณสุข และสวัสดิการ สังคมในอาเซียน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การขยายตัวการกระจายผลประโยชน์และผลกระทบ ด้าน สาธารณสุข และด้านสวัสดิการสังคมในประเทศ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
บทเรียนจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นในประเทศไทย ภายหลังการกระจายอำนาจ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
งบประมาณเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนา กลไกการบูรณาการ ยุทธศาสตร์ของ 5 กระทรวงหลักด้านเศรษฐกิจ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การศึกษา 15 หน่วยงานรัฐตามพระราชบัญญัติเฉพาะ แนวคิด เรื่ององค์การและแนวทางการพัฒนา	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยวของไทยภายใต้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อธรร มาภิบาล ผลการสำรวจประชาชนในส่วนภูมิภาคของประเทศ ไทย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การสร้างองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์จากงานวิจัยที่ สอดคล้องกับการบริหารการพัฒนาอย่างยั่งยืน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
องค์กรแห่งนวัตกรรม : การปรับตัวขององค์กรภาครัฐใน ทศวรรษหน้า	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการ เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรม กล้วยไม้ไทย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมโดยใช้แนวทางคลัสเตอร์: กรณีศึกษาคลัส เตอร์ผักปลอดสารพิษ และคลัสเตอร์สหกรณ์โคนม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การนำแนวทางคลัสเตอร์มาใช้พัฒนาความสามารถในการ แข่งขันของกลุ่มกล้วยไม้ จังหวัดราชบุรี	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อการกู้ยืมเงินระยะยาวของ องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดมหาสารคาม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการด้านสุขภาพ กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในประเทศไทย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : มุมมองเชิงการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหาร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การจัดการภัยพิบัติที่ดี : กลยุทธ์ในการจัดการกับปัญหาอุทกภัย ของเทศบาลนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เงินอุดหนุนที่เพิ่มความเหลื่อมล้ำ : การเมืองแห่งการจัดสรรเงิน อุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ความจำเป็นและปัญหาของการกักเงินขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในประเทศไทย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
แรงงานอพยพชาวพม่าในจังหวัดระนอง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ปัญหาการคลังท้องถิ่นไทย : บทสะท้อนจากมุมมองของผู้บริหาร เทศบาล	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การตัดสินใจเชิงนโยบาย มุมมองทางทฤษฎีและปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายราคาไข่	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการนำนโยบายความปลอดภัย ทางถนนในด้านการใช้กฎหมายไปปฏิบัติกับผู้ใช้ไม่สวม หมวกนิรภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยยับยั้งความหวาดกลัวอาชญากรรม ของคนไทย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับระดับความเป็น ประชาธิปไตยของพลเมืองกรุงเทพ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
แนวทางการพัฒนาระบบการจัดสรรที่ดินทำกินในที่ราชพัสดุ จังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
โครงการฝากบ้านกับเพื่อนบ้าน : มุมมองของประชาชนที่มีต่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
วิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย : ข้อสังเกตบางประการต่อร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กร : กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
การบริการสาธารณะแนวใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนคร ระยอง : รายงานวิจัย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การสร้างนวัตกรรมบริการสาธารณะ : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค่นวัตกรรมบริการสาธารณะ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ความท้าทายและโอกาสจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติศาล เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ ครอบครัวพ.ศ. 2553	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แผนงานนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ในการส่งเสริม การท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารไทยเชิง สร้างสรรค์สำหรับกลุ่มท่องเที่ยว Active Beach เพื่อรองรับ การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการรองรับการรวมกลุ่ม ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชลบุรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โครงการศึกษาวิจัยการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือผู้พันโทษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แผนงานนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ในการส่งเสริม การท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารไทยเชิง สร้างสรรค์สำหรับกลุ่มท่องเที่ยว Active Beach เพื่อรองรับ การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อประเมินความท้าทายและโอกาสจาก การประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โครงการวิจัยการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือผู้พันโทษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศักยภาพและการเตรียมการจัดสภาวะแวดล้อมของชุมชน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
ท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ : บทเรียนจากประเทศญี่ปุ่น	
การบริหารสาธารณสุขแนวใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครระยอง : รายงานวิจัย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณสุขโดยองค์การบริหารส่วนตำบล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การประเมินเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สมรรถนะหลักของพลเมืองไทยภายใต้ระบบประชาธิปไตย : รายงานการวิจัย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการพัฒนาความเข้มแข็งของมหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่ประชาคมอาเซียน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานคร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ความสำเร็จของการจัดการความรู้ในองค์การภาครัฐ : กรณีกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาเปรียบเทียบหลวงพระบางและสุโขทัย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ในระบบราชการไทย : กรณีศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ระบบการบริหารคุณภาพ (ISO) ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง : พัฒนาการและแนวโน้ม	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เครือข่ายการป้องกันปัญหาหมอกควันในเขตภาคเหนือตอนบน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การเปลี่ยนแปลงองค์การ : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การบริหารการป้องกัน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
และแก้ไขปัญหาอุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานคร	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ความรู้ ทักษะคิดและความพร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
การวิเคราะห์องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมก่อน เกษียณอายุอย่างมีคุณภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารกับ ประสิทธิภาพการบริหารคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏใน กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อัตลักษณ์และตัวตนของนักศึกษาที่ต้องคิดยาเสพติด	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
แนวทางการจัดการคุ้มครองสวัสดิภาพและสังคมสงเคราะห์ เด็ก และเยาวชน	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษา ป่าชุมชนโคกหินลาดและป่าชุมชนโคกใหญ่ จังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชน ในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่น พื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของ ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาการจราจรในเขตเทศบาล เมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
การพัฒนาทุนมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มจังหวัด ร้อยแก่นสารสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อผลงาน	มหาวิทยาลัย
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม	
กระบวนการจัดการเรียนรู้ของชุมชนด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อยก สถานภาพสู่ความเป็นศิลปวัฒนธรรมแห่งประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาชุมชนตำบล กันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปัจจัยทางการบริหารและวัฒนธรรมองค์กรที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อิทธิพลของอรรถประโยชน์ทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประเทศไทย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปัจจัยการพึ่งตนเองและปัจจัยการจัดการเทคโนโลยีที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีความเป็น ประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลโคกพระ ตำบลมะค่า และตำบลกุดไผ่จ้อ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการดำเนินชีวิตของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

Supachock Maneemai, Watcharin Sutthisai and Sitthiporn Soonthorn. (2020).

Researches in Public Administration Conducted by Lecturers in Thai Public
Universitie. *The Social Sciences (TSS)*.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายศุภโชค มณีมัย
วันเกิด	23 กุมภาพันธ์ 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	199/43 หมู่ 5 ตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000
สถานที่ทำงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขนจังหวัดกรุงเทพฯ 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2563	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม